

ZAŁĄCZNIK NR 1
DO UCHWAŁY NR
RADY GMINY ROZOZI
Z DNIA

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ROZOZI

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
ZESPÓŁ AUTORSKI	5
POTRZEBA OPRACOWANIA, PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE ORAZ MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	6
1 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU	9
1.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY I PODSTAWOWE DANE	9
1.2 STRUKTURA UŻYTKOWANIA TERENÓW	11
1.3 UZBROJENIE TERENU	12
2 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY ORAZ DIAGNOZY PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY	14
2.1 OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	14
2.2 DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY I DECYZJE O LOKALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO	16
2.3 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY	16
3 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	17
3.1 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE	17
3.2 BUDOWA GEOLOGICZNA I RZĘŻBA TERENU	18
3.3 HYDROGRAFIA	20
3.4 KLIMAT	22
3.5 POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	26
3.6 GLEBY	27
3.7 FAUNA I FLORA	28
3.8 SYSTEM PRZYRODNICZY GMINY	30
3.8.1 GMINA NA TLE WYBRANYCH KONCEPCJI SYSTEMU PRZYRODNICZEGO	30
3.8.2 DELIMITACJA SYSTEMU PRZYRODNICZEGO GMINY	32
3.9 ROLNICZA I LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	34
3.9.1 ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	34
3.9.2 LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	35
4 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	36
4.1 RYS HISTORYCZNY	36
4.2 UKŁAD RURALISTYCZNY	38
4.3 OCHRONA ZABYTKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ W UJĘCIU PRAWNYM I PRAKTYCZNYM	38
4.4 OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW	40
4.5 OBIEKTY UJĘTE W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW	41
4.6 STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE	43
4.7 ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	47
5 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH	48
6 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA	49
6.1 DEMOGRAFIA	49
6.2 DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	53
6.3 PRACUJĄCY	56
6.4 BEZROBOCIE	56
6.5 MIESZKAŁNICTWO	57
6.6 OŚWIATA	58
6.7 OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	59
6.8 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	59
6.9 OCHRONA PRZECIWOŻAROWA	59
6.10 KULTURA	60
6.11 WALORY TURYSTYCZNE	60
6.12 ZAPLECZE REKREACYJNO-SPORTOWE	61
7 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	62
7.1 ZAGROŻENIA ZALEWOWE	62
7.2 ZAGROŻENIE ZJAWISKIEM SUSZY	63
7.3 ZAGROŻENIA RUCHAMI MASOWYMI	64
7.4 ZAGROŻENIA ZANIECZYSZCZENIEM POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	65
7.5 ZAGROŻENIA HAŁASEM	65
7.6 ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM	66
7.7 POŻARY LASÓW I ZAGROŻENIA MIEJSCOWE	66
7.8 NADZWYKAJNE ZAGROŻENIA ANTROPOGENICZNE, W TYM ZAGROŻENIA POWAŻNĄ AWARIĄ	67
8 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	68
8.1 ANALIZA EKONOMICZNA	68
8.2 ANALIZA SPOŁECZNA	75
8.3 ANALIZA ŚRODOWISKOWA	79
8.4 PROGNOZY DEMOGRAFICZNE, W TYM UWZGLĘDNIĄJĄCE, TAM GDZIE TO UZASADNIONE, MIGRACJE W RAMACH MIEJSKICH OBSZARÓW FUNKcjONALNYCH OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO	83
8.5 MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, A TAKŻE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY	88
8.6 BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ	92
8.6.1 WNIOSKI Z ANALIZY EKONOMICZNEJ, SPOŁECZNEJ I ŚRODOWISKOWEJ ORAZ PROGNOZ DEMOGRAFICZNYCH	92
8.6.2 MAKSYMALNE W SKALI GMINY ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ	93

8.6.3	CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKcjONALNO-PRZESTRZENNEJ W GRANICACH JEDNOSTKI OSADNICZEJ.....	99
8.6.4	CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	106
8.6.5	PODSUMOWANIE BILANSU TERENU - PORÓWNANIE MAKSYMALNEGO W SKALI GMINY ZAPOTRZEBOWANIA NA NOWĄ ZABUDOWĘ Z CHŁONNOŚCIĄ OBSZARÓW POD ZABUDOWĘ.....	109
8.6.6	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA ORAZ POTRZEBY INWESTYCYJNE ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ NOWEJ ZABUDOWY.....	110
9	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW.....	112
10	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	113
10.1	FORMY OCHRONY PRZYRODY.....	113
10.1.1	OBSZAR NATURA 2000 OSTOJA PISKA PLH280048.....	114
10.1.2	OBSZAR NATURA 2000 PUSZCZA PISKA PLB280008.....	114
10.1.3	POMNIKI PRZYRODY.....	117
10.1.4	OCHRONA GATUNKOWA ROŚLIN, ZWIERZĄT I GRZYBÓW.....	118
10.2	GRUNTY ROLNE WYSOKICH KLAS BONITACYJNYCH.....	118
10.3	GRUNTY LEŚNE.....	119
11	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROZEŃ GEOLOGICZNYCH.....	121
12	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ŻŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA.....	122
12.1	UDOKUMENTOWANE ŻŁOŻA KOPALIN.....	122
12.2	ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH.....	122
12.3	UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA.....	125
13	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	126
14	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI.....	127
14.1	KOMUNIKACJA DROGOWA.....	127
14.2	KOMUNIKACJA KOLEJOWA.....	128
14.3	INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA.....	128
14.4	INFRASTRUKTURA KANALIZACYJNA.....	129
14.5	INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA.....	129
14.6	INFRASTRUKTURA GAZOWA.....	130
14.7	INFRASTRUKTURA CIEPŁOWNICZA.....	130
14.8	ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII.....	130
14.9	INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACJA.....	132
14.10	GOSPODARKA ODPADAMI.....	132
15	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CEŁÓW PUBLICZNYCH.....	134
15.1	KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU.....	134
15.2	KRAJOWY PROGRAM ZWIĘKSZANIA LESISTOŚCI.....	134
15.3	CENTRALNY PORT KOMUNIKACYJNY.....	135
15.4	PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO.....	135
15.5	WARMIŃSKO-MAZURSKIE 2030. STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO.....	138
15.6	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO DO ROKU 2030.....	139
15.7	STRATEGIA ROZWOJU OBSZARU FUNKcjONALNEGO POŁUDNIOWE MAZURY 2030.....	139
16	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ.....	141

WSTĘP

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rozogi sporządził, zgodnie z art. 9 ust. 2 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym¹, Wójt Gminy Rozogi.

Studium uchwaliła Rada Gminy Rozogi, zgodnie z art. 12 ust. 1 wyżej wymienionej Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – Uchwałą Nr Gminy Rozogi z dnia r.

Zgodnie z Uchwałą Nr XXXII/194/21 Rady Gminy Rozogi z dnia 29 czerwca 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rozogi, niniejszy dokument obejmuje cały obszar w granicach administracyjnych Gminy.

Na Studium składa się:

- załącznik nr 1 – część tekstowa, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego;
- załącznik nr 2 – część tekstowa, kierunki zagospodarowania przestrzennego;
- załącznik nr 3 – rysunek studium, uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego;
- załącznik nr 4 – rysunek studium, kierunki zagospodarowania przestrzennego.

¹ Publikatory poszczególnych aktów prawnych, aktualne na dzień uchwalenia dokumentu wskazano w wykazie materiałów źródłowych.

ZESPÓŁ AUTORSKI

Studium sporządzone na podstawie uchwały intencyjnej Nr XXXII/194/21 Rady Gminy Rozogi z dnia 29 czerwca 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rozogi opracował zespół projektowy w składzie:

- mgr Łukasz Kowalski;
- mgr inż. Paweł Góra;
- mgr Adam Boczek;
- mgr Ewelina Siarkowska.

POTRZEBA OPRACOWANIA, PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE ORAZ MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

Potrzeba opracowania przedmiotowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy przestrzennego wynika z nowych wyzwań rozwojowych gminy Rozogi.

Diagnoza stanu istniejącego i określenie kierunków zagospodarowania przestrzennego polega na ustaleniu lokalnych zasad organizacji struktury przestrzennej Gminy, przy równoczesnym uwzględnieniu wymagań dotyczących ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, rozmieszczenia infrastruktury komunikacyjnej, technicznej i społecznej oraz uwzględnieniu podstawowych elementów sieci osadniczej. Ustalenia Studium winny być rozumiane jako świadome działanie władz gminnych zmierzające do optymalnego wykorzystania uwarunkowań przestrzennych w celu osiągnięcia wyznaczonych kierunków rozwoju. Generalną zasadą kształtowania i zagospodarowania przestrzeni winny być reguły określające jej zrównoważony rozwój. Pojęcie to określa rozwój przestrzenny, gospodarczy, społeczny i kulturowy, który harmonizuje z uwarunkowaniami przyrodniczymi, ograniczając jednocześnie degradację środowiska, nie naruszając możliwości zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rozogi opracowano na podstawie i z uwzględnieniem aktualnych przepisów prawa z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego, ochrony przyrody i zasobów środowiska, ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego, prawa budowlanego, oraz szeregu innych aktów normatywnych powiązanych z zakresem opracowanego Studium. Najistotniejsze z nich to:

- Uchwała Nr XXXII/194/21 Rady Gminy Rozogi z dnia 29 czerwca 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rozogi.
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.Dz.U.2022 r., poz. 559 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j.Dz.U.2022 poz. 503).
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2021 r., poz. 2405).
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j.Dz.U.2021 poz. 247 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j.Dz.U.2014 poz. 112).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U.2016 poz. 2183 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 18 grudnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U.2020 poz. 26).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U.2014 poz.1408).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U.2014 poz.1409).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz.U.2002 nr 155 poz. 1298).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U.2016 poz. 1911 z późn. zm.).

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (t.j. Dz.U.2019 poz. 1839 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j.Dz.U.2021 poz. 716 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j.Dz.U.2022 poz. 699).
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j.Dz.U.2022 poz. 916).
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j.Dz.U.2021 poz. 624 z późn.zm.).
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j.Dz.U.2022 poz. 840).
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j.Dz.U.2021 poz. 1973 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j.Dz.U.2022 poz. 672).
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j.Dz.U.2021 poz. 1326 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j.Dz.U.2021 poz. 2351 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j.Dz.U.2022 poz. 1072).
- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j.Dz.U.2021 poz. 485.)

Przy opracowywaniu dokumentu posługiwano się także:

- literaturą branżową i naukową;
- publikacjami i dokumentami krajowymi, wojewódzkimi i lokalnymi;
- oficjalnymi witrynami internetowymi instytucji ochrony środowiska i planowania przestrzennego;
- materiałami kartograficznymi;
- materiałami i informacjami pozyskanymi w trakcie wizji lokalnych;
- materiałami udostępnionymi przez Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe i Urząd Marszałkowski.

Do najistotniejszych dokumentów i publikacji, wykorzystanych przy opracowaniu Studium należą:

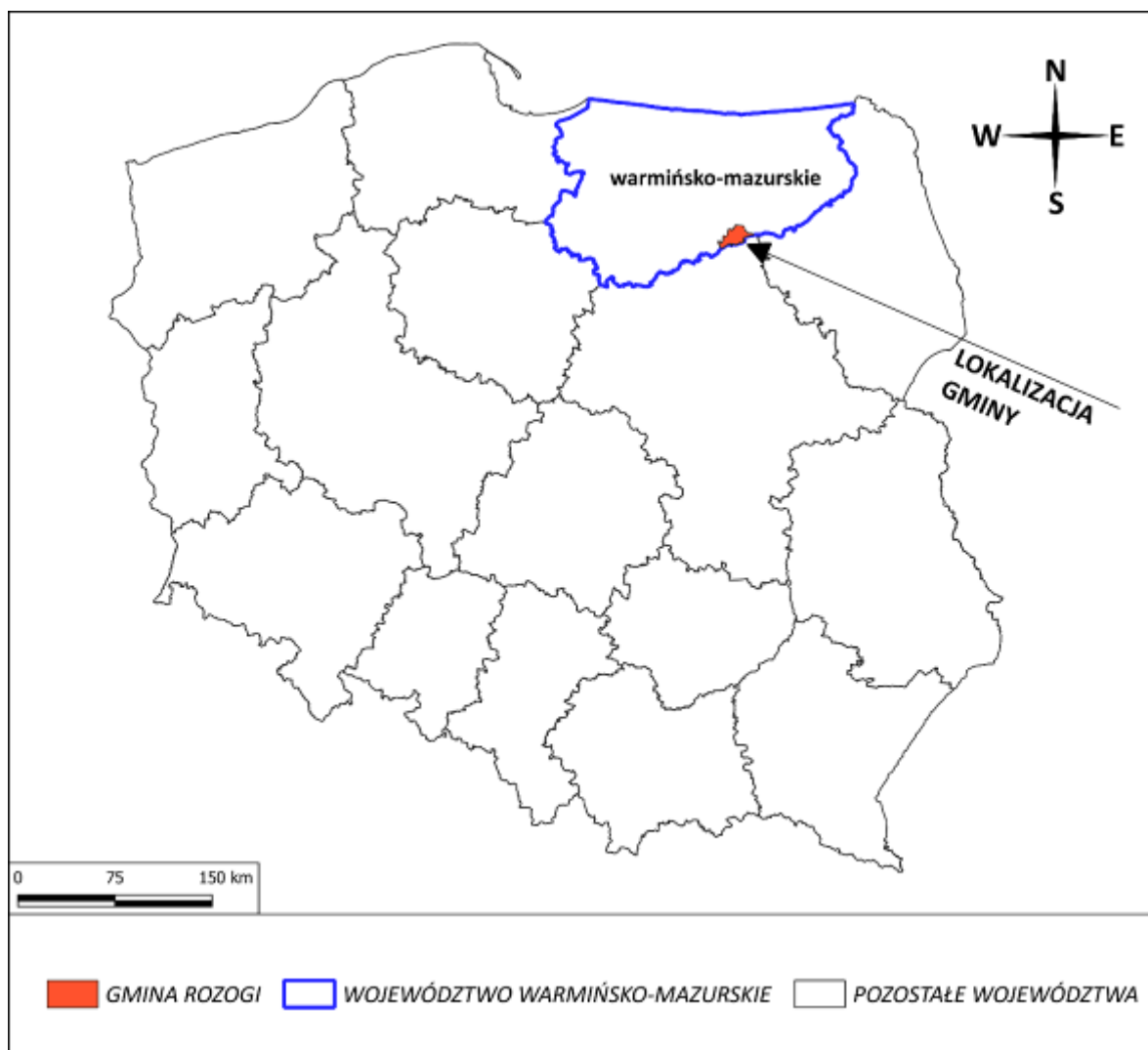
- Aktualizacja Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg krajowych oraz wojewódzkich na terenie województwa warmińsko-mazurskiego o obciążeniu ponad 3 mln pojazdów rocznie, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne w wyniku przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu określonych wskaźnikami LDWN i LN - w zakresie dróg krajowych, 2019.
- Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Rozogi za 2020 rok, 2021.
- Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce według stanu na 31. XII. 2020r., 2021, PIG, Warszawa.
- Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Rozogi,
- Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Rozogi na lata, 20.....
- Informator PSH. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, 2017, PIG, Warszawa.
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, 2011., Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa.
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące na terenie Gminy (zob. rozdz. 2.1.).
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2016-2022, 2016.
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, 2018.
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, 2016, Rada Ministrów, Warszawa.
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Szczycieńskiego na lata 2014-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2021, 2014.
- Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030, 2020.

- Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 wraz z planem działań krótkoterminowych, 2020.
- Polityka energetyczna Polski do 2040 r., 2021, Rada Ministrów, Warszawa.
- Raport o stanie Gminy Rozogi. Podsumowanie działalności Wójta Gminy Rozogi w roku 2020, 2021.
- Raport o stanie środowiska w województwie warmińsko-mazurskim w 2020 roku, 2020.
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim, raport wojewódzki za rok 2020, 2021, GIOŚ.
- Strategia rozwoju Gminy Rozogi na lata 2015-2025, 2016.
- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego. Warmińsko-Mazurskie 2030, 2020.
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, 2012, Ministerstwo Środowiska.

1 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU

1.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY I PODSTAWOWE DANE

Gmina Rozogi położona jest na terenie powiatu szczycieńskiego. Zlokalizowana jest przy południowej granicy województwa warmińsko-mazurskiego i graniczy bezpośrednio z województwem mazowieckim.

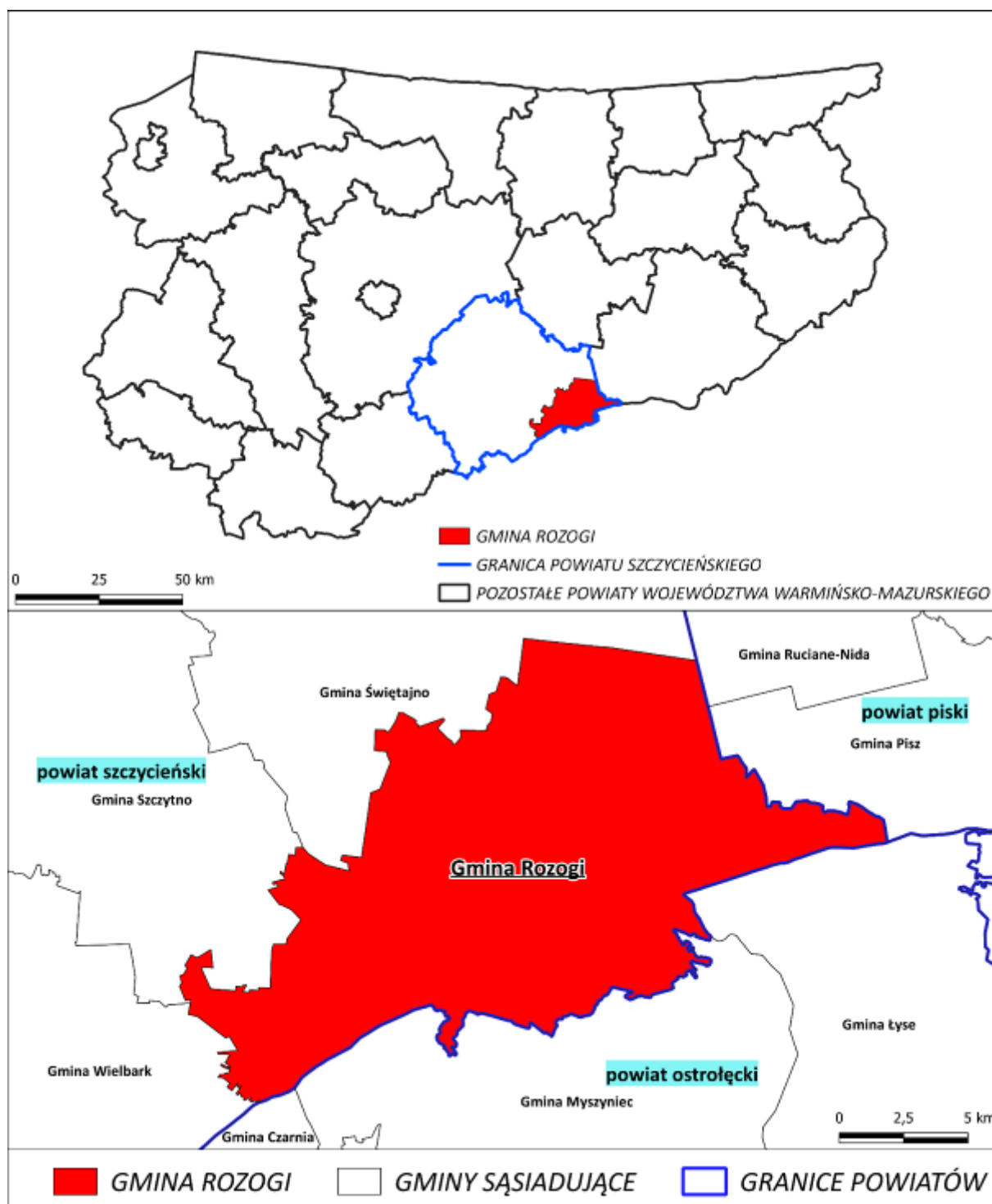

Ryc. 1 Położenie administracyjne Gminy – tło krajowe

Materiał źródłowy: opracowanie własne według Państwowego Rejestru Granic.

Gmina graniczy:

- od północy z gminą Świętajno;
- od północnego zachodu gminą wiejską Szczytno;
- od wschodu z gminą Ruciane-Nida oraz Pisz;
- od południa z gminami Łyse i Myszyniec;
- od południowego zachodu z gminami Czarnia i Wielbark.

Ryc. 2 Położenie administracyjne Gminy – tło regionalne i lokalne

Materiał źródłowy: opracowanie własne według Państwowego Rejestru Granic.

Gmina Rozogi posiada status gminy wiejskiej. W jej skład wchodzi 25 miejscowości zgrupowane w 16 sołectw². Powierzchnia Gminy wynosi 224 km², co stanowi ok. 13% ogólnej powierzchni powiatu szczycieńskiego³.

² Materiał źródłowy: Dane Urzędu Gminy Rozogi.

³ Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

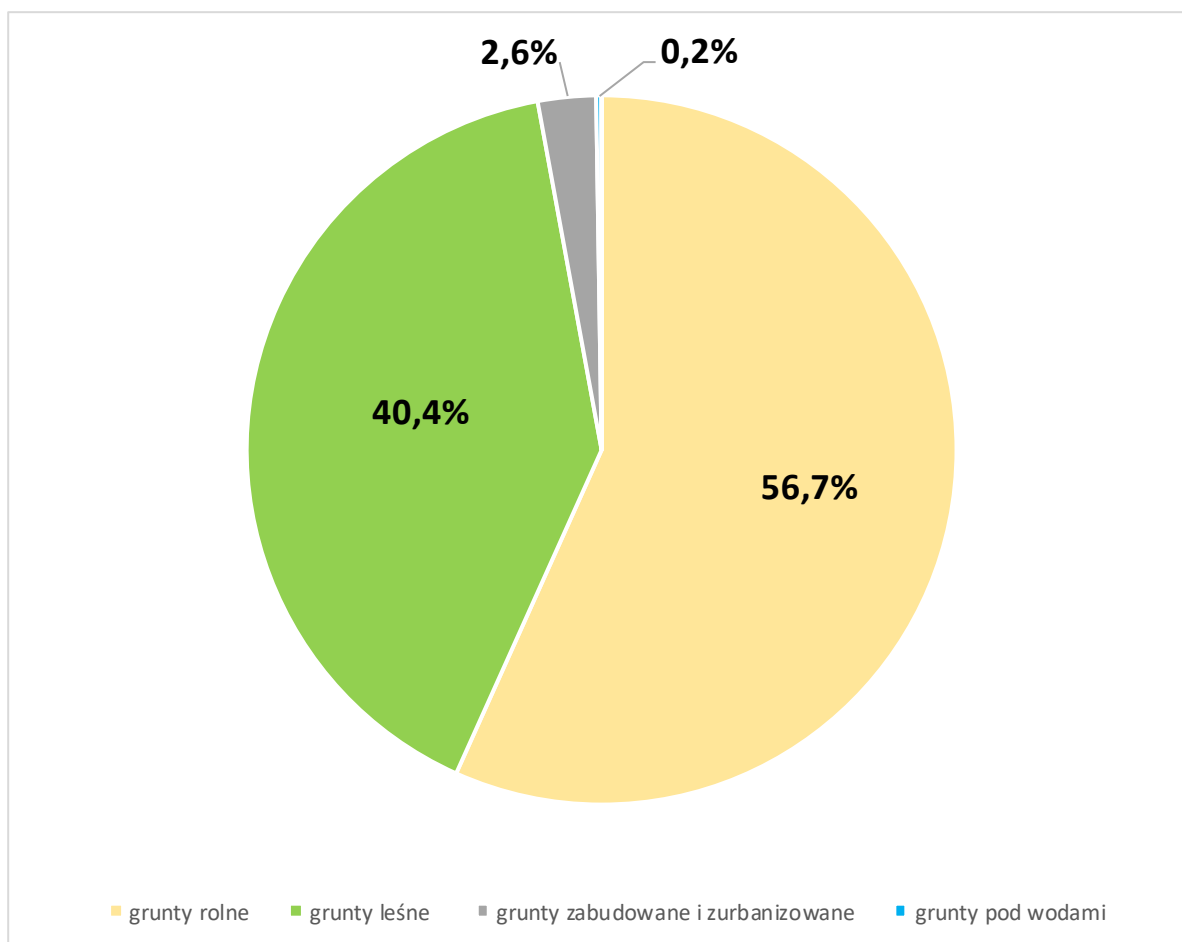
1.2 STRUKTURA UŻYTKOWANIA TERENÓW

Powierzchnia gminy Rozogi wynosi 22 420 ha, w tym przeważają przestrzenie rolnicze, obejmujące ok. 57% obszaru Gminy oraz w dalszej kolejności grunty leśne (40,4%). Lesistość jest zatem wyraźnie wyższa niż średnia dla województwa warmińsko-mazurskiego (31,7%) oraz kraju (29,6%), natomiast niższa w stosunku do powiatu szczycieńskiego (50,7%).

Struktura użytkowania gruntów w Gminie prezentuje się następująco⁴:

- grunty rolne – 12 717 ha, w tym:
 - grunty orne – 5 203 ha;
 - sady – 17 ha;
 - łąki trwałe – 3 585 ha;
 - pastwiska trwałe – 3 069 ha;
 - grunty rolne zabudowane – 277 ha;
 - grunty pod rowami – 141 ha;
 - grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych – 310 ha;
 - nieużytki – 115 ha;
- grunty leśne – 9 055 ha, w tym:
 - lasy – 9 054 ha;
 - grunty zadrzewione i zakrzewione – 1 ha;
- grunty pod wodami – 54 ha, w tym:
 - powierzchniowymi płynącymi – 50 ha;
 - powierzchniowymi stojącymi – 4 ha;
- grunty zabudowane i zurbanizowane – 593 ha, w tym:
 - tereny mieszkaniowe – 62 ha;
 - tereny przemysłowe – 5 ha;
 - inne tereny zabudowane – 22 ha;
 - zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy – 7 ha;
 - tereny rekreacyjno-wypoczynkowe – 8 ha;
 - użytki kopalne – 1 ha;
 - drogi – 488 ha;
- tereny różne – 1 ha.

⁴ Materiał źródłowy: Dane Starostwa Powiatowego w Szczytnie.

Ryc. 3 Struktura użytkowania terenów w obrębie gminy Rozogi

Materiał źródłowy: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Szczytnie.

1.3 UZBROJENIE TERENU

Głównym miernikiem kwestii uzbrojenia terenu jest procentowy wskaźnik osób korzystających z poszczególnych instalacji techniczno-sanitarnych, do których należą:

- sieci elektroenergetyczne,
- sieci gazowe,
- sieci ciepłownicze,
- sieci telekomunikacyjne,
- sieci wodno-kanalizacyjne.

SIECI ELEKTROENERGETYCZNE

Przez teren gminy Rozogi nie przebiegają linie najwyższych napięć (NN) oraz linie wysokiego napięcia (WN). Energia elektryczna rozprowadzana jest za pomocą systemu elektroenergetycznego złożonego ze stacji transformatorowych 15/04 kV oraz linii średniego i niskiego napięcia (15 i 0,4KV). Główny Punkt Zasilania (GPZ) znajduje się poza granicami Gminy (GPZ Myszyniec 110/15).

SIECI GAZOWE

Obecnie na terenie gminy Rozogi nie występuje zbiorczy, zorganizowany system zaopatrzenia w gaz. Mieszkańcy korzystają z gazu ze źródeł indywidualnych (gazu bezprzewodowego propan-butan).

SIECI CIEPŁOWNICZE

Nie istnieje centralny system ciepłowniczy. Zasilanie odbiorców w ciepło opiera się przede wszystkim na ogrzewaniu rozproszonym, indywidualnym. Źródłem zasilania w ciepło są głównie kotły na paliwo stałe. W coraz większym stopniu wykorzystywana jest energia cieplna ze źródeł odnawialnych, za pomocą mikroinstalacji OZE.

SIECI TELEKOMUNIKACYJNE

Obsługa mieszkańców w zakresie telekomunikacji realizowana jest poprzez tradycyjne połączenia telefoniczne i internetowe, jak i połączenia bezprzewodowe. W granicach Gminy znajduje się kilka stacji bazowych telefonii komórkowej (GSM). Ponadto, przebiega tutaj szkieletowa sieć światłowodowa, zrealizowana w ramach projektu Sieci Szerokopasmowej Polski Wschodniej dla województwa warmińsko-mazurskiego.

SIECI WODNO-KANALIZACYJNE

Gmina Rozogi oznacza się wysokim wskaźnikiem korzystających z instalacji wodociągowej, wynoszącym ok. 97,07%. Zaopatrzenie w wodę odbywa się z będących własnością i zarządzanych przez Gminę stacji wodociągowych, zlokalizowanych w miejscowościach Rozogi, Dąbrowy, Faryny i Łuka. System ten umożliwia dostęp do wody pitnej niemal wszystkim mieszkańcom Gminy. Jednocześnie niewielka część obszarów zabudowy rozproszonej w dalszym ciągu zaopatrywana jest w wodę ze studni indywidualnych.

W kontekście wyposażenia w sieć kanalizacyjną, Gmina charakteryzuje się wciąż niewystarczającym stopniem skanalizowania. Odsetek budynków podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej wynosi ok. 27,98%, co jest wskaźnikiem wyraźnie niższym niż średnia dla powiatu szczycieńskiego (48,2%) oraz województwa warmińsko-mazurskiego (54,5%)⁵. Ścieki komunalne trafiają do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Rozogach. Odprowadzanie ścieków z terenów nieskanalizowanych odbywa się z wykorzystaniem zbiorników bezodpływowych lub oczyszczalni przydomowych.

Szczegółową charakterystykę infrastruktury technicznej przedstawiono w dalszej części niniejszego dokumentu (rozdział 14).

⁵ Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 2020 r.

2 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY ORAZ DIAGNOZY PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY

2.1 OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Głównym narzędziem w kształtowaniu ładu przestrzennego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Uregulowane zasady zagospodarowania przestrzennego posiadają fragmenty obrębów ewidencyjnych: Rozogi (cała miejscowość i przyległe tereny rozwojowe), Dąbrowy i Klon (niewielkie fragmenty). Na terenie Gminy obowiązują aktualnie trzy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Zostały one przyjęte następującymi uchwałami:

- Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Rozogi w obrębach: Dąbrowy i Klon została zatwierdzona Uchwałą Nr XXII/160/01 Rady Gminy Rozogi z dnia 29 czerwca 2001 r.;
- Uchwała nr XXVI/193/17 Rady Gminy Rozogi z dnia 9 października 2017 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Rozogi;
- Uchwała nr XVII/99/20 Rady Gminy Rozogi z dnia 19 lutego 2020 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Rozogi.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pokrywają obszar o łącznej powierzchni ok. 531,4 ha, co w stosunku do całkowitej powierzchni gminy Rozogi wynosi ok. 2,4%.

Tab. 1 Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na terenie gminy Rozogi

LOKALIZACJA	PRZEZNACZENIA TERENU	NR UCHWAŁY PRZYJMUJĄCEJ
Dąbrowy	D 10 – Droga dojazdowa; P – Parkingi; ZI – Zieleń izolacyjna; ZC – Kwatery cmentarne.	XXII/160/01
Klon	1 PE – Eksploatacja kopalin pospolitych (kruszywa naturalnego) w rozumieniu przepisów geologicznych i górniczych; 2 LS – Grunty leśne.	XXII/160/01
Rozogi	M – tereny zabudowy jednorodzinnej wolnostojącej, w tym zagród z wygaszoną lub marginalną produkcją rolną; MN – tereny zabudowy jednorodzinnej wolnostojącej; MNs – tereny zabudowy jednorodzinnej wolnostojącej z budynkami w układzie szczytowym; MW/U – tereny zabudowy wielorodzinnej, a docelowo – usług, składów i wytwórczości; MU1, MU2, MU3 – tereny zwartej zabudowy mieszkaniowo-usługowej MU4 – tereny peryferyjnej zabudowy mieszkaniowo-usługowej; RM – tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami; RM/M – tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami, a docelowo – zabudowy jednorodzinnej; RM/MU4 – tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami, a docelowo – peryferyjnej zabudowy mieszkaniowo-usługowej;	XXVI/193/17

LOKALIZACJA	PRZEZNACZENIA TERENU	NR UCHWAŁY PRZYJMUJĄCEJ
	RM/UH – tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami, a docelowo – usług i handlu detalicznego; UP – tereny obiektów użyteczności publicznej; UT – tereny usług turystycznych; UH – tereny usług i handlu detalicznego; U – tereny usług, składów i wytwórczości; U/M – tereny usług, składów i wytwórczości, a docelowo zabudowy jednorodzinnej; P - tereny przemysłu i składów; P1 – tereny wytwórczości i składów, z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej; P/MU1 – tereny wytwórczości i składów, z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej, a docelowo zwartej zabudowy mieszkaniowo-usługowej; KS1 – tereny stacji paliw; KS2 – tereny parkingów; W – teren ujęcia i stacji uzdatniania wody; K1 – teren oczyszczalni ścieków; K2 – tereny przepompowni ścieków; E – tereny stacji transformatorowych SN/NN; T – tereny istniejących masztów telekomunikacyjnych; O – teren infrastruktury gospodarki odpadami; KDGP – tereny dróg głównych przyspieszonego ruchu (klasy GP); KDGP/KDZ1, KDGP/KDZ2 – tereny dróg głównych przyspieszonego ruchu (klasy GP), a docelowo – dróg zbiorczych (klasy Z); KDZ – tereny dróg zbiorczych (klasy Z); KDZx – tereny dróg zbiorczych (klasy Z) o obniżonych parametrach; KDL1, KDL2 – tereny dróg lokalnych (klasy L); KDD1, KDD2 – tereny dróg dojazdowych (klasy D); KDDx – tereny dróg dojazdowych (klasy D) o obniżonych parametrach; KDDx/KP – tereny dróg dojazdowych (klasy D) o obniżonych parametrach, a docelowo – ciągów pieszych; KDW – tereny dróg wewnętrznych (niepublicznych); ZC – tereny cmentarzy; ZP/US1 – tereny ogólnodostępnych parków i urządzeń sportowo-rekreacyjnych na wolnym powietrzu; ZP/US2 – tereny zieleni o ograniczonej dostępności; ZI – tereny zieleni izolacyjnej; R – tereny użytków rolnych; RZ – tereny łąk i pastwisk; Ze – tereny suchych muraw; ZL1 – tereny lasów i zadrzewień o istotnych walorach przyrodniczych; ZL2 – tereny lasów i zadrzewień o mniejszych walorach przyrodniczych; WS1 – tereny koryta rzeki Szkwy; WS2 – tereny pozostałych wód powierzchniowych.	
Rozogi	KO – teren infrastruktury technicznej - oczyszczalnia ścieków i gospodarka odpadami – punkt selektywnej zbiórki odpadów.	XVII/99/20

Materiał źródłowy: opracowanie własne na podstawie uchwały Rady Gminy Rozogi: nr XXII/160/01, nr XXVI/193/17, nr XVII/99/20.

Ponadto, dla miejscowości Faryny podjęto uchwałę nr XXX/239/18 Rady Gminy Rozogi z dnia 23 marca 2018 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Faryny. Obszar opracowania planu obejmuje powierzchnię 242 ha.

2.2 DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY I DECYZJE O LOKALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

Zgodnie z obowiązującą Ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dla terenów, dla których Gmina nie posiada aktualnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, realizacja inwestycji możliwa jest po uzyskaniu decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Na terenie gminy Rozogi wydawanych jest corocznie po kilkadziesiąt decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Ich ilościowy rozkład na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat przedstawiono w poniższej tabeli:

Tab. 2 Decyzje wydane w gminie Rozogi w latach 2010-2020

RODZAJ DECYZJI	LICZBA WYDANYCH DECYZJI W POSZCZEGÓLNYCH LATACH										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego	5	4	2	14	2	2	4	3	5	5	2
Decyzje o warunkach zabudowy	46	40	42	32	40	18	27	37	53	45	36
Ogółem	51	44	44	46	42	20	31	40	58	50	38

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Decyzje o warunkach zabudowy obejmowały w szczególności realizację lub rozbudowę zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Obszary, dla których wydano najwięcej w 2020 r. decyzji o warunkach zabudowy znajdowały się w obrębach: Dąbrowy, Kowalik (po 5 decyzji) oraz Faryny, Klon, Łuka, Wilamowo (po 4 decyzje).

Decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego najczęściej dotyczyły budowy lub modernizacji sieci infrastruktury technicznej i drogowej.

2.3 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające m.in. z diagnozy, o której mowa ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy, czyli z tzw. diagnozy sytuacji społecznej, ekonomicznej i przestrzennej.

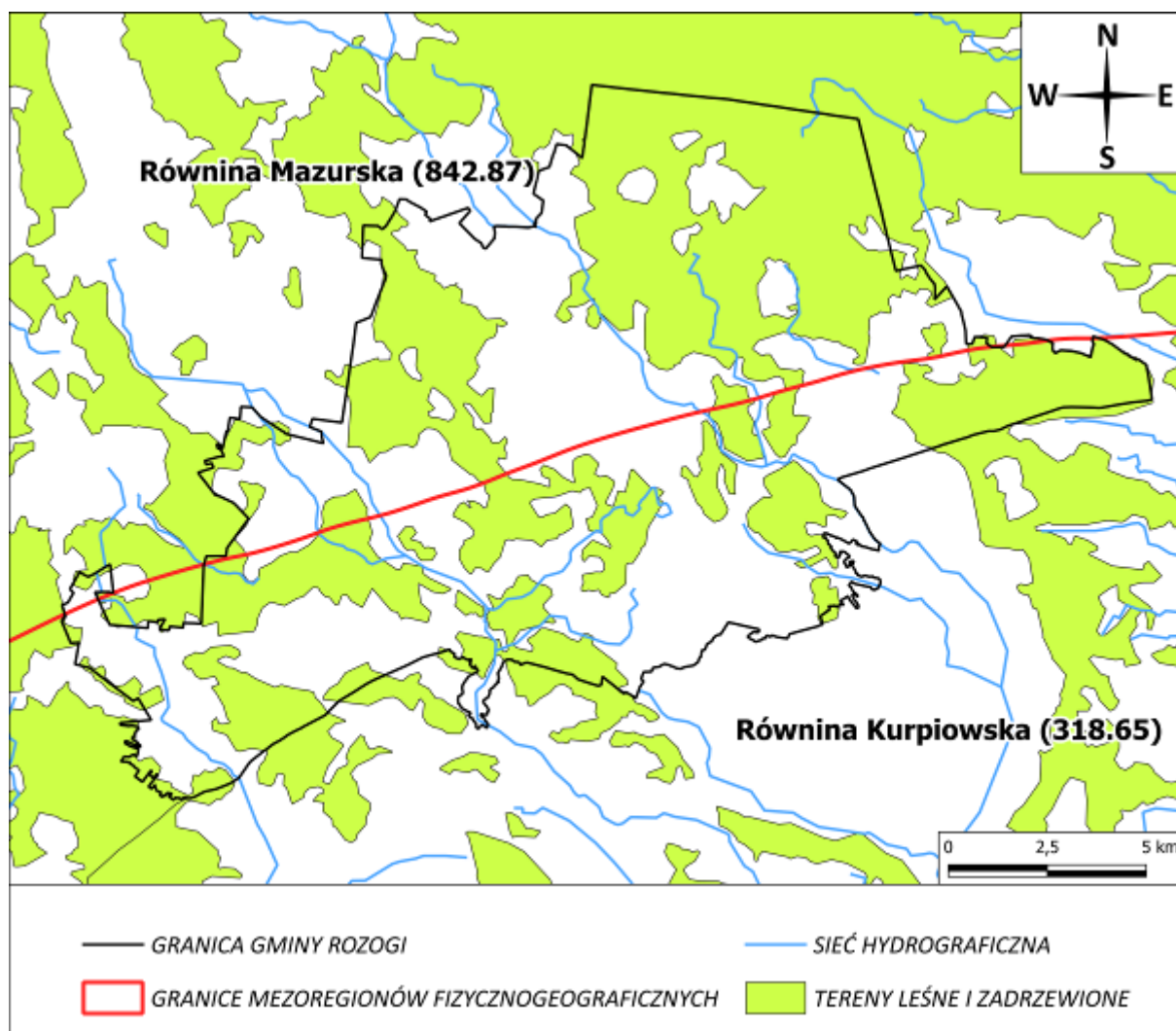
Aktualnie (listopad 2022 r.). w/w opracowanie znajduje się na etapie projektowym, a zatem należy uznać, że gmina Rozogi na chwilę obecną nie posiada opracowanej w/w Diagnozy.

3 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

3.1 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE

Gmina Rozogi położona jest w obrębie:

- makroregionu Niziny Północnomazowieckiej (318.6);
 - mezoregonu fizycznogeograficznego Równiny Kurpiowskiej (318.65) – południowa część Gminy;
- makroregionu Pojezierza Mazurskiego (842.8);
 - mezoregonu fizycznogeograficznego Równiny Mazurskiej (842.87) – północna część Gminy.

Ryc. 4 Położenie fizycznogeograficzne Gminy

Materiał źródłowy: opracowanie własne według podziału fizycznogeograficznego J. Kondrackiego.

Mezoregion Równina Mazurska (842.87) stanowi przedłużenie Równiny Krupiowskiej, tworzony przez gęsto zalesiony, równinny obszar z występującymi zbiornikami jeziornymi (do największych jezior Równiny należy Jezioro Roś ok. 1888 ha oraz Jezioro Nidzickie ok. 1818 ha). Kompleksy leśne Równiny Mazurskiej tworzą na wschodzie obszaru Puszczę Piską, na zachodzie zaś Puszczę Nidzicką. Najważniejszymi ciekami wodnymi znajdującymi się w granicach Równiny są dopływy Nawri, rzeki Omulew, Szkwa, Rozoga oraz Pisa⁶.

Mezoregion Równina Kurpiowska (318.65) zajmuje południową część sandru mazurskiego i jest zbudowany z piasków, które na działach międzydolinnych tworzą wydmy (dochodzące do 20 m wysokości względnej). Wzdłuż biegu dopływów Narwi, w tym wzdłuż Rozogi i Szkw, rozciągają się podmokłe tarasy zalewowe będące w użytkowaniu łąkowo-pastwiskowym. Miejscami, spod pokrywy piasków wystają kępy zbudowane z glin morenowych i żwirów zlodowacenia warciańskiego (m.in. na północ od Myszyńca)⁷.

3.2 BUDOWA GEOLOGICZNA I RZEŹBA TERENU

BUDOWA GEOLOGICZNA PRZYPOWIERZCHNIOWA

Przypowierzchniowa budowa geologiczna jest najistotniejsza z punktu widzenia planowania przestrzeni. W rejonie Gminy jest ona efektem procesów rzeźbotwórczych zachodzących w okresie czwartorzędu, głównie w epoce plejstocenu, ale także holocenu. Miąższość osadów czwartorzędowych osiąga 100-250 m⁸. Konkretyzując, w przypowierzchniowej budowie geologicznej gminy Rozogi wyróżniamy⁹:

- utwory piaszczyste, w tym: piaski luźne (*pl*), piaski gliniaste lekkie (*pgl*), piaski gliniaste lekkie pylaste (*pglp*), piaski słabogliniaste (*ps*), piaski gliniaste mocne (*pgm*), piaski gliniaste mocne pylaste (*pgmp*), naniesione w trakcie zlodowacenia północnopolskiego, głównie w wyniku działalności wód roztopowych lądolodu (procesy fluwiogłacjalne) oraz w wyniku działalności wiatru (procesy eoliczne). Utwory piaszczyste zdecydowanie dominują w przypowierzchniowej strukturze geologicznej Gminy. Wśród utworów piaszczystych wyraźnie przeważają piaski luźne oraz piaski słabogliniaste, stosunkowo znaczny jest udział piasków gliniastych lekkich, natomiast pozostałe utwory występują sporadycznie;
- utwory torfowe - w tym: torfy niskie (*n*), będące efektem akumulacji holoceniowej, występujące przede wszystkim w dolinach rzecznych oraz obniżeniach terenowych. W ujęciu generalnym tereny te obejmują niewielkie arealy (poniżej 5% powierzchni Gminy ogółem);
- utwory słaboprzepuszczalne, w tym gliny lekkie (*gl*), gliny lekkie pylaste (*glp*), występują w mniejszości, głównie w rejonach z głęboko położoną pierwszą warstwą wodonośną. Utwory gliniaste budują tutaj przede wszystkim tereny wierzchołków morenowych (częściowo przykryte młodszymi osadami plejstoceniowymi - głównie piaskami);
- utwory pyłowe, w tym: pyły zwykłe (*płz*), występują sporadycznie w niektórych obniżeniach terenu w centralnej części Gminy.

⁶ Według regionalizacji fizycznogeograficznej J. Kondrackiego.

⁷ Materiał źródłowy: Kondracki J., 2002 r., *Geografia regionalna Polski*, wyd. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

⁸ Materiał źródłowy: Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski 1: 50 000 (PiG).

⁹ Materiał źródłowy: Mapa glebowo-rolnicza 1:5 000, WODGiK Olsztyn.

UWARUNKOWANIA GEOMORFOLOGICZNE I UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Rzeźba terenu została ukształtowana głównie w wyniku procesów zachodzących w trakcie zlodowaceń plejstoceńskich oraz podczas późniejszych procesów holocenijskich. Gmina znajduje się blisko południowej części zasięgu zlodowacenia bałtyckiego, przy czym nie sięgała tutaj faza pomorska. W związku z powyższym znaczna część form geomorfologicznych pochodzenia glacialnego została zdenudowana.

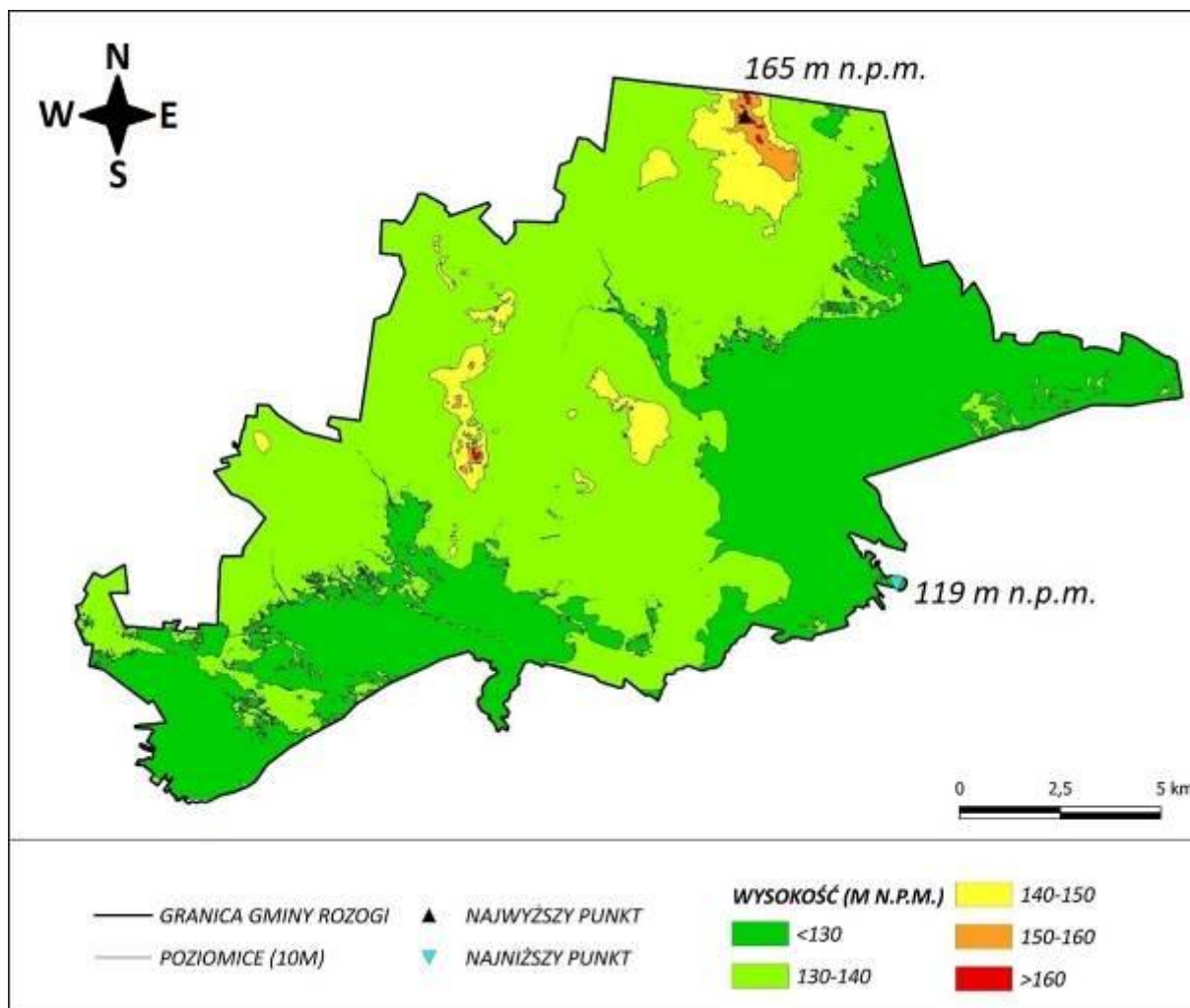
Gmina Rozogi na całej swojej powierzchni wyniesiona jest na wysokość znacznie powyżej 100 m n.p.m. Najwyższy punkt znajduje się w jej północnej części, w pobliżu miejscowości Faryny i wznosi się na wysokość ok. 165 m n.p.m. Najniżej położony punkt z kolei znajduje się w południowej części, w bliskim sąsiedztwie doliny cieku Dopływu spod Dąbrowy (ok. 119 m n.p.m.). Deniwelacje nie przekraczają zazwyczaj kilku metrów, natomiast maksymalna różnica wysokości wynosi ok. 46 m.

Przeważającą część obszaru położona jest na równinie sandrowej oraz na zdenudowanej wysoczyźnie morenowej, gdzie spadki terenowe rzadko przekraczają 5°. Obszary o wyższych spadkach (powyżej 10°) występują miejscowo i są zlokalizowane głównie w sąsiedztwie dolin rzecznych oraz w rejonie lokalnych form geomorfologicznych pochodzenia glacialnego (strefy krawędziowe wysoczyzn morenowych). Wyższe nachylenia obejmują również stoki form eolicznych (wydm), a także sztucznie utworzone wyrobiska związane z działalnością wydobywczą niektórych złóż kopalin.

W ujęciu generalnym na terenie Gminy wyróżniamy:

- doliny rzeczne, w tym najważniejsze tj. dolina Rozogi i Szkwy, będące prawostronnymi dopływami Narwi. Tereny położone w obrębie dolin rzecznych zajęte są głównie przez utwory piaszczyste oraz organogeniczne (torfy);
- tereny wysoczyznowe, obejmujące swym zasięgiem północne oraz centralne fragmenty. Wzniesienia morenowe zbudowane są tutaj przede wszystkim z utworów piaszczysto-żwirowych oraz w mniejszym stopniu przez utwory gliniaste;
- zespoły eolicznych form geomorfologicznych, reprezentowane przez wydmy. Formy te występują lokalnie, głównie w zachodniej oraz centralnej części, w dużym stopniu porośnięte roślinnością;
- równiny sandrowe, obejmują swym zasięgiem większą część Gminy. Tereny te zbudowane są przede wszystkim z utworów piaszczystych różnej frakcji i zajęte są głównie przez drzewostan leśny oraz obszary użytkowane rolniczo;
- równiny torfowe, obejmujące tereny z płytko położoną pierwszą warstwą wód podziemnych. Występują one głównie na terenach w bliskim sąsiedztwie dolin rzecznych Rozogi i Szkwy oraz ich dopływów, a także w obrębie lokalnych zagłębień terenowych gdzie stale lub okresowo może gromadzić się woda¹⁰.

¹⁰ Materiał źródłowy: Mapa glebowo-rolnicza 1: 5 000, WODGiK Olsztyn oraz Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski 1:50 000, Państwowy Instytut Geologiczny (PIG).

Ryc. 5 Ukształtowanie powierzchni terenu gminy Rozogi zobrazowane za pomocą Numerycznego Modelu Terenu (NMT)

Materiał źródłowy: Numeryczny Model Terenu (NMT) pobrany z serwisu geoportal.gov.pl.

3.3 HYDROGRAFIA

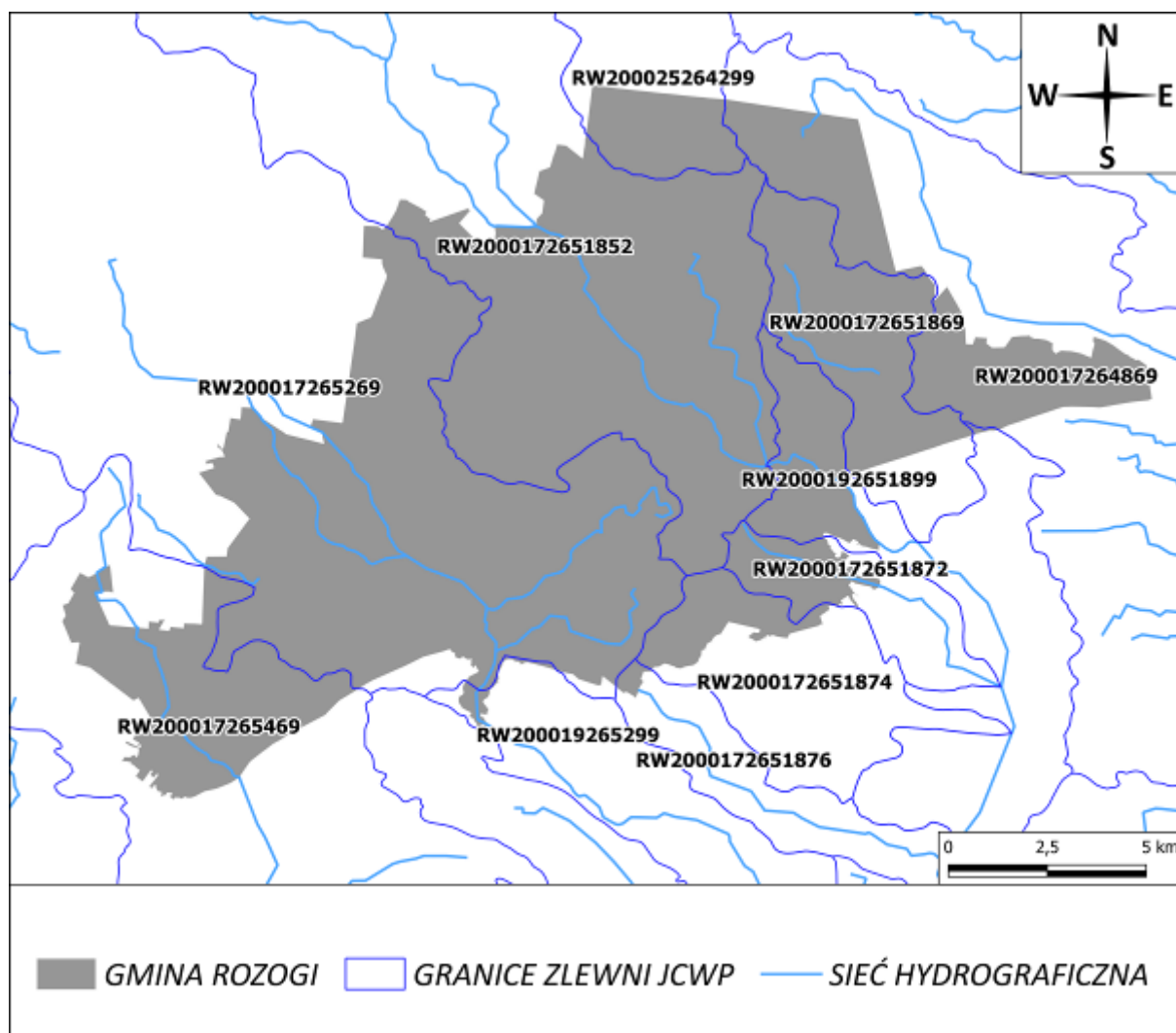
Gmina Rozogi należy do zlewni Narwi, w dorzeczu Wisły. Niższymi jednostkami hydrograficznymi są:

- zlewnia rzeki Rozoga (III rzędu) – centralna oraz fragmenty zachodniej części Gminy;
- zlewnia rzeki Szkwa (III rzędu) – centralna część Gminy;
- zlewnia rzeki Trybówka (III rzędu) – zachodni skraj Gminy;
- zlewnia rzeki Rudnia (III rzędu) – północno-wschodnie fragmenty Gminy.

Pod względem podziału na jednolite części wód powierzchniowych, gmina Rozogi położona jest w obrębie:

- JCWP Turośl od Zimnej do Kanału Grzędy-Wejdo, z Kanałem Grzędy-Wejdo: RW200017264869;
- JCWP Szkwa do dopływu spod Lipniaka z jeziora Świętajno Łąckie: RW2000172651852;
- JCWP Kanał Spaliny: RW2000172651869;
- JCWP Dopływ spod Dąbrowy: RW2000172651872;
- JCWP Kanał Chruściel: RW2000172651874;
- JCWP Dopływ spod Wolkowych: RW2000172651876;
- JCWP Rozoga od źródeł do Radostówki z Radostówką: RW200017265269;
- JCWP Trybówka: RW200017265469;

- JCWP Szkwa od dopływu spod Lipniaka do ujścia: RW2000192651899;
- JCWP Rozoga od Radostówki do ujścia: RW200019265299;
- JCWP Krutynia do wpływu do jeziora Bełdany wraz z dopływami i jeziorami: RW200025264299.

Ryc. 6 Położenie Gminy w stosunku do zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP)

Materiał źródłowy: opracowanie własne według danych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Obszar znajduje się blisko południowej granicy zasięgu najmłodszego zlodowacenia (bałtyckiego), co przekłada się w znacznym stopniu na zasoby wód śródlądowych. Gmina uboga jest bowiem w naturalne zbiorniki wodne w postaci jezior. Występują tutaj przede wszystkim drobne oczka wodne oraz stawy rozproszone na terytorium całej Gminy. W pobliżu miejscowości Dąbrowy znajduje się naturalny zbiornik wodny o powierzchni ok. 3,5 ha, ulegający stopniowemu zarastaniu.

Poniżej scharakteryzowano zasoby wód powierzchniowych:

- Rozoga – rzeka III rzędu, stanowi prawostronny dopływ Narwi, do której uchodzi w pobliżu Ostrołęki. Jej całkowita długość wynosi ok. 83,1 km, natomiast powierzchnia dorzecza to ok. 487,2 km². Na terenie Gminy rzeka ta przepływa w jej zachodniej części na odcinku ok. 9,8 km;
- Szkwa – rzeka III rzędu, stanowiąca prawostronny dopływ Narwi, do której uchodzi w okolicach Ostrołęki. Jej całkowita długość wynosi ok. 74,3 km, natomiast powierzchnia dorzecza to ok. 468,5 km². Rzeka ta przepływa przez centralną część Gminy (w tym przez miejscowość Rozogi) na odcinku ok. 13,5 km. Ponadto ciek ten stanowi naturalną granicę z gminą Łyse;

- Radostówka – ciek stanowiący prawostronny dopływ Rozogi, przebiegający w zachodniej oraz południowej części Gminy, na długości ok. 8,3 km;
- Trybówka – ciek stanowiący lewostronny dopływ rzeki Omulew, przepływający w zachodniej części Gminy na odcinku ok. 5,8 km;
- Wilamówka – ciek stanowiący prawostronny dopływ rzeki Szkwa, przebiegający w centralnej części Gminy w pobliżu miejscowości Wilamowo. Jego całkowita długość wynosi ok. 6,2 km (w całości w granicach gminy Rozogi);
- Dopływ spod Klonu – ciek będący lewostronnym dopływem rzeki Rozogi. Jego całkowita długość wynosi ok. 3,1 km i w całości przebiega na terytorium Gminy. Ciek ten przepływa bowiem na wschód od zwartej zabudowy miejscowości Klon;
- Dopływ spod Lipniaka – ciek będący lewostronnym dopływem rzeki Szkwa. W całości przebiega przez terytorium Gminy (w jej środkowej części). Jego całkowita długość wynosi ok. 6,8 km;
- Dopływ spod Suchorosa Starego – ciek będący prawostronnym dopływem rzeki Rozoga. Przepływa on w zachodniej części Gminy na odcinku ok. 6,4 km;
- Kanał Chochoł – ciek V rzędu, stanowiący lewostronny dopływ Wilamówki. Kanał ten przebiega w północno-zachodniej części Gminy w pobliżu miejscowości Występ. Jego całkowita długość w granicach Gminy wynosi ok. 5,7 km;
- Kanał Stare Czajki – ciek będący lewostronnym dopływem rzeki Rozogi. Całkowita długość w/w kanału w granicach Gminy wynosi ok. 450 m;
- Kanał Spaliny – ciek stanowiący lewostronny dopływ Szkwy, do której uchodzi poza granicami gminy Rozogi. Kanał ten przepływa na wschód od zwartej zabudowy miejscowości Spaliny Wielkie na odcinku ok. 4 km;
- pozostałe cieki – stanowiące drobne dopływy w/w rzek, najczęściej bezimienne, posiadające charakter typowych strug nizinnych;
- system rowów melioracyjnych – jest rozbudowany i występuje głównie w centralnej oraz zachodniej części, w obrębie użytków rolnych; został stworzony na potrzeby poprawy warunków produkcji rolniczej; całkowita długość sieci rowów i kanałów melioracyjnych w Gminie to ponad 423 km¹¹;
- drobne zbiorniki wodne – głównie oczka oraz stawy, występujące dość licznie i w rozproszeniu, częściowo zarastające.

3.4 KLIMAT

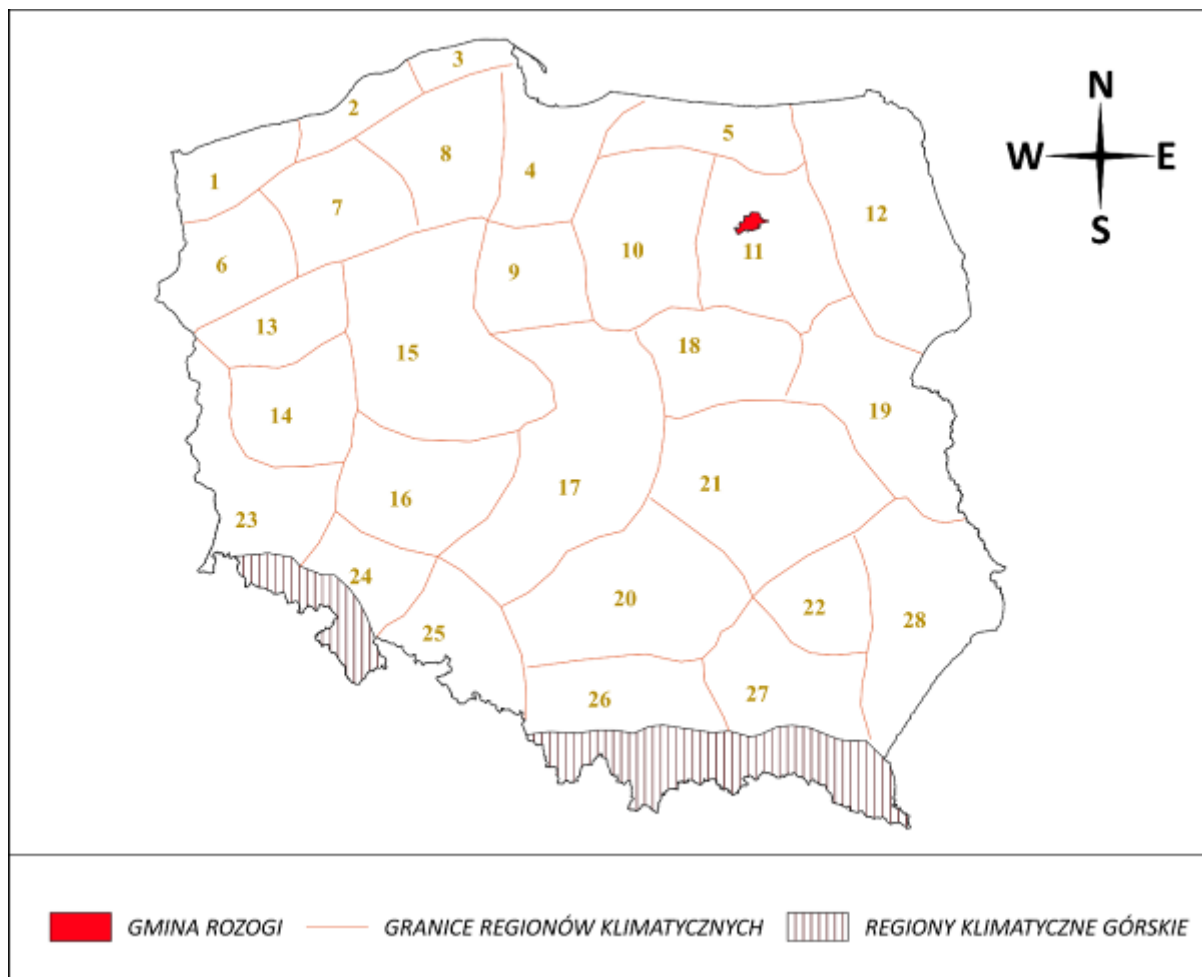
REGIONALIZACJA KLIMATYCZNA

Gmina Rozogi położona jest w północno-wschodniej Polsce, gdzie występuje klimat przejściowy charakterystyczny dla całego Niżu Polskiego. Klimat przejściowy charakteryzuje się zmiennością stanów pogody. Jest to konsekwencja ścierania się dwóch mas powietrza: wilgotnego – morskiego oraz suchego – kontynentalnego. Pod względem regionalizacji klimatycznej Polski obszar gminy Rozogi położony jest w obrębie regionu klimatycznego nr 11 (Region Środkowo-Mazurski).

Region Środkowo-Mazurski (R-XI) – należy do grupy największych regionów klimatycznych w Polsce. Panujące tu stosunki pogodowe wykazują względnie duże powiązania z warunkami klimatycznymi terenów położonych poza jego południowo-wschodnimi granicami. Region charakteryzuje się mniejszą liczbą dni w roku z pogodą umiarkowanie chłodną. Notuje się tu najmniejszą w skali kraju liczbę dni z pogodą umiarkowanie ciepłą i jednocześnie pochmurną, bez

¹¹ Materiał źródłowy: Obliczenia własne na podstawie danych BDOT10k.

opadu (ok. 42 dni/rok). W Regionie Środkowo-Mazurskim mniej jest także dni z typem pogody umiarkowanie ciepłej z dużym zachmurzeniem i opadem atmosferycznym (ok. 29 dni/rok). Ponadto w ciągu roku notuje się mniej dni bardzo ciepłych z dużym zachmurzeniem i opadem (ok. 8 dni/rok). Omawiany Region na tle pozostałych wyróżnia mniejsza częstość występowania dni umiarkowanie ciepłych bez opadu (ok. 63 dni/rok). W Regionie Środkowo-Mazurskim notuje się również nieco większą liczbę dni z pogodą dość mroźną, zarówno z opadem, jak i bez opadu.¹²

Ryc. 7 Położenie Gminy w stosunku do regionów klimatycznych Polski

Materiał źródłowy: opracowanie własne według regionalizacji klimatycznej A. Woś (1999).

LOKALNE WARUNKI KLIMATYCZNE

Lokalne warunki klimatyczne uzależnione są od różnych czynników, m.in.: rzeźby terenu, występowania lasów i innych zbiorowisk roślinnych, wód powierzchniowych, podmokłych zagłębień terenowych itp. Większość obszaru Gminy odznacza się dobrym przewietrzaniem i znacznym nasłonecznieniem. Mniejszym nasłonecznieniem charakteryzują się tereny lasów, zboczy wysoczyznowych o ekspozycji północnej i zagłębienia terenowe. Część terenów to obszary łąk i pastwisk występujących zwłaszcza w obrębie dolin rzecznych. Występuje tu większa niż na terenach zurbanizowanych, czy ornych wilgotność powietrza. Podstawowe dane meteorologiczne dla regionu Gminy przedstawiono w tabeli:

¹² Materiał źródłowy: Woś A., 1999, *Klimat Polski*, wyd. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Tab. 3 Podstawowe dane meteorologiczne dla regionu gminy Rozogi

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ
Temperatura średnia rok*	(8,0)°C – (9,0)°C
Temperatura średnia styczeń*	(-3,0)°C – (-2,0)°C
Temperatura średnia lipiec*	(18,0)°C – (19,0)°C
Temperatura średnia zima*	(-2,0)°C – (-1,0)°C
Temperatura średnia wiosna*	(7,0)°C – (8,0)°C
Temperatura średnia lato*	(17,0)°C – (18,0)°C
Temperatura średnia jesień*	(8,0)°C – (9,0)°C
Suma opadu rok*	550-650 mm
Suma opadu zima*	80-100 mm
Suma opadu wiosna*	120-140 mm
Suma opadu lato*	200-225 mm
Suma opadu jesień*	120-160 mm
Usłonecznienie sumaryczne rok*	1750 – 1800 h
Usłonecznienie sumaryczne zima*	120-140 h
Usłonecznienie sumaryczne wiosna*	>600 h
Usłonecznienie sumaryczne lato*	700-800 h
Usłonecznienie sumaryczne jesień*	300-320 h
Zachmurzenie średnie rok*	4,75-5,25/8
Zachmurzenie średnie zima*	5,75-6/8
Zachmurzenie średnie wiosna*	4,5 – 4,75/8
Zachmurzenie średnie lato*	4,25-4,5/8
Zachmurzenie średnie jesień*	5,0-5,25/8
Pokrywa śnieżna – średnia grubość pokrywy śnieżnej*	5-10 cm
Średnia liczba dni z prędkościami wiatru powyżej progów zagrożeń meteorologicznych**	<2 dni
Średnia roczna liczba dni z burzą**	25-30 dni
Średnia roczna liczba dni z gradem**	2-3 dni
Średnia roczna liczba dni z mgłą**	40 -60 dni
Średnia roczna liczba dni z sadzą**	10 -20 dni
Średnia roczna liczba dni z gołoledzią**	6-12 dni

Materiał źródłowy:

* Dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW) – mapy klimatu Polski (wielolecie 1991-2020).

** Dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW) – mapy klimatologiczne.

ZMIANY KLIMATYCZNE

Problematyka zmian klimatu stanowi jeden z kluczowych aspektów politycznych, społecznych i gospodarczych. Klimat na Ziemi zmieniał się wielokrotnie, przechodząc długie okresy zlodowacenia i wyższych temperatur. Od początku XX wieku temperatura na Ziemi zaczęła stopniowo wzrastać, a trend ten utrzymuje się do dzisiaj.

W całym kraju, biorąc pod uwagę historię obserwacji instrumentalnych, ostatnie 20-lecie XX w. i pierwsza dekada XXI w. były najcieplejszymi w historii (co stanowi potwierdzenie tendencji obserwowanej na całym świecie)¹³:

W odniesieniu do obszaru Polski, biorąc pod uwagę historię obserwacji instrumentalnych, stwierdzono, że ostatnie 20-lecie XX wieku i pierwsza dekada XXI wieku były najcieplejszymi w historii (co stanowi potwierdzenie tendencji obserwowanej na całym świecie)¹⁴:

- we wszystkich porach roku obserwowany jest wzrost temperatur powietrza (zdecydowanie silniejszy w zimie, słabszy w lecie);
- roczne sumy opadów w kontekście całego kraju nie uległy istotnym zmianom, ale odznaczały się znaczną zmiennością w ciągu roku (mniej lub bardziej wilgotne okresy w krótkich odstępach czasu);
- w większości kraju obserwuje się spadek łącznej liczby dni mroźnych i bardzo mroźnych w ciągu roku;
- od lat 90-tych XX wieku coraz częściej pojawiają się w Polsce ciągi upałów i dni upalne z temperaturą powietrza $\geq 30^{\circ}\text{C}$;
- w większości kraju obserwuje się zmiany w strukturze opadów, polegające na wzroście liczby dni z opadem o dużym natężeniu;
- we wschodniej części kraju, na wschód od Wisły wydłużają się okresy bezdeszczowe oraz okresy suszy;
- w chłodnej porze roku obserwuje się wzmożony udział prędkości wiatru w porywach $\geq 17 \text{ m/s}$, a w okresie letnim pojawiają się coraz częściej huraganowe prędkości wiatrów.

W odniesieniu dla wybranych wskaźników klimatycznych odnotowanych w Polsce w 2014 roku, z uwzględnieniem odchylenia (anomalii) w stosunku do okresu wielolecia 1971-2000. W regionie gminy Rozogi w 2014 roku, w stosunku do ostatnich trzech dekad XX w. nastąpił:

- wzrost średniej rocznej temperatury o ok. 1-2 $^{\circ}\text{C}$;
- spadek rocznej sumy opadów o ok. 10 pkt % (tzn. o ok. 50 – 60 mm w ciągu roku);
- wzrost rocznego usłonecznienia o ok. 300-400 godzin w ciągu roku.

W związku z powyższym globalne zmiany klimatyczne zauważalne są także w rejonie Gminy. Objawiają się one przede wszystkim:

- ociepleniem (wzrostem średniej rocznej temperatury powietrza);
- zmniejszeniem rocznej ilości opadów, w tym wydłużeniem okresów suchych;
- zwiększeniem rocznego usłonecznienia;
- coraz częstszym występowaniem ekstremalnych zjawisk pogodowych w postaci intensywnych burz i nawałnic, gradobii, huraganowych wiatrów oraz trąb powietrznych.

¹³ Materiał źródłowy: Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, 2012, Ministerstwo Środowiska, Warszawa.

¹⁴ Materiał źródłowy: Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, 2012, Ministerstwo Środowiska, Warszawa.

3.5 POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Zanieczyszczenia powietrza są główną przyczyną globalnych zagrożeń środowiska przyrodniczego. Wpływają one również bezpośrednio na zdrowie ludzi i warunki ich życia. Ważną cechą zanieczyszczeń powietrza jest możliwość ich przenoszenia na znaczną odległość. Badania jakościowe powietrza atmosferycznego wykonywane są na poziomie regionalnym. Dla województwa warmińsko-mazurskiego badania odbywają się w odniesieniu do trzech stref:

- miasto Olsztyn (PL 2801);
- miasto Elbląg (PL 2802);
- strefa warmińsko-mazurska (PL 2803)¹⁵, w której znajduje się gmina Rozogi.

Dla każdej strefy przeprowadza się ocenę jakości powietrza uwzględniając wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu¹⁶. Ocenie jakości powietrza w strefach służą wyniki pomiarów ze stacji automatycznych i manualnych (stacje zlokalizowane są poza granicami Gminy).

Wyniki badań jakości powietrza atmosferycznego w strefie warmińsko-mazurskiej są następujące:

Tab. 4 Jakość powietrza atmosferycznego w strefie warmińsko-mazurskiej w 2020 r.

KRYTERIA USTALONE POD KĄTEM OCHRONY ZDROWIA LUDZI														
NAZWA STREFY	SYMBOL KLASY WYNIKOWEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ DLA OBSZARU CAŁEJ STREFY													
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5} ¹⁾	PM _{2,5} ²⁾	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃ ³⁾	O ₃ ⁴⁾
STREFA WARMIŃSKO-MAZURSKA	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A	D2
KRYTERIA USTALONE POD KĄTEM OCHRONY ROŚLIN														
NAZWA STREFY	SYMBOL KLASY WYNIKOWEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ DLA OBSZARU CAŁEJ STREFY													
	SO ₂			NO _x		O ₃ (AOT4) poziom docelowy			O ₃ (AOT4) poziom celu długoterminowego					
STREFA WARMIŃSKO-MAZURSKA	A			A		A			D2					

Objaśnienia:

1) - wg poziomu dopuszczalnego

2) - wg poziomu dopuszczalnego faza II

3) - wg poziomu celu docelowego

4) - wg poziomu celu długoterminowego

A – stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych

C – stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe

C1 – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny fazy I

D1 i D2 – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego

poziom dopuszczalny – jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym terminie i który po tym terminie nie powinien być przekraczany; poziomy dopuszczalny jest standardem jakości powietrza,

poziom docelowy – jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych; poziom ten ustala się w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego wpływu danej substancji na zdrowie ludzi lub środowisko jako całość,

poziom celu długoterminowego – jest to poziom substancji, poniżej którego, zgodnie ze stanem współczesnej wiedzy, bezpośredni szkodliwy wpływ na zdrowie ludzi lub środowisko jako całość jest mało prawdopodobny; poziom ten ma być osiągnięty w długim okresie czasu, z wyjątkiem sytuacji, gdy nie może być osiągnięty za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych.

Materiał źródłowy: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim. Raport wojewódzki za rok 2020, 2021, GIOŚ.

¹⁵ Wyniki pomiarów regionalnych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego są cyklicznie (rokrocznie lub okresowo, np. w okresie pięcioletnim) przeprowadzane i publikowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie.

¹⁶ Ocenę jakości powietrza przeprowadza się według:

- kryteriów dotyczących ochrony zdrowia ludzi, dla wskaźników: dwutlenek siarki SO₂, dwutlenek azotu NO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2,5}, ołów w pyłe Pb (PM₁₀), arsen w pyłe As (PM₁₀), kadm w pyłe Cd (PM₁₀), nikiel w pyłe Ni (PM₁₀), benzo(a)piren w pyłe B(a)P (PM₁₀), ozon O₃;
- kryteriów określonych w celu ochrony roślin, dla wskaźników: dwutlenek siarki SO₂, tlenek azotu NO_x, ozon O₃ określony współczynnikiem AOT40.

Zgodnie z powyższym, na podstawie badań za 2020 r., w strefie warmińsko-mazurskiej stwierdzono:

- przekroczenia stężeń benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM_{10} ;
- przekroczenia poziomów celów długoterminowych ozonu (kryteria – ochrony roślin i zdrowia).

Należy podkreślić, że powyższe wyniki odnoszą się do całej strefy warmińsko-mazurskiej, mają wymiar regionalny i nie świadczą bezpośredniego o jakości powietrza w Gminie (brak w jej granicach punktów monitoringu).

Na terenie Gminy okresowo i lokalnie mogą występować sytuacje zwiększonego stężenia substancji zanieczyszczających. W sezonie grzewczym mogą nasilać się emisje z tzw. „niskich” źródeł sektora bytowego powstałe na skutek spalania paliw różnej jakości (nierzadko spalania odpadów). Na okresowe zwiększenie stężeń substancji zanieczyszczających narażone są zwłaszcza zwarte tereny mieszkaniowe, zaopatrywane są w ciepło z kotłów węglowych. Nie przewiduje się pogorszenia jakości powietrza atmosferycznego w wyniku napływu substancji zanieczyszczających z większych ośrodków miejskich (znajdują się one w dużym oddaleniu od Gminy – powyżej 20 km).

Na podstawie danych monitoringowych GIOŚ stwierdza się, że na terenie gminy Rozogi w 2020 r.:

- odnotowano przekroczenia poziomów celów długoterminowych ozonu (kryteria – ochrony roślin i zdrowia);
- nie odnotowano przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM_{10} oraz $PM_{2,5}$;
- nie odnotowano przekroczenia stężeń benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM_{10} .

3.6 GLEBY

Na terenie gminy Rozogi występują¹⁷:

- A – gleby bielcowe i płowe (pseudobielcowe);
- B – gleby brunatne właściwe;
- Bw – gleby brunatne wylugowane i kwaśne;
- D – czarne ziemie właściwe;
- Dz – czarne ziemie zdegradowane i szare ziemie;
- T – gleby torfowe i murszowo-torfowe;
- M – gleby murszowo-mineralne i murszowate;
- G – gleby glejowe.

W przeważającej części dominują tutaj gleby murszowo-mineralne i murszowate (M). Gleby te wykształciły się przede wszystkim na utworach piaszczystych. Znaczny udział zajmują również gleby bielcowe i płowe (A), gleby brunatne wylugowane i brunatne kwaśne (Bw) oraz gleby brunatne właściwe (B). Glebom tym towarzyszą najczęściej czarne ziemie zdegradowane (Dz) oraz czarne ziemie właściwe (D).

Na terenach położonych w bliskim otoczeniu dolin rzecznych oraz mniejszych cieków wyróżnia się występowanie gleb torfowych i murszowo-torfowych (T). Sporadycznie, na niewielkich fragmentach występują również gleby glejowe (G).

Jakość gleb w kontekście gospodarki rolnej omówiono w dalszej części, w rozdziale dotyczącym rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

¹⁷ Materiał źródłowy: Mapa glebowo-rolnicza 1: 5 000, WODGiK Olsztyn.

3.7 FAUNA I FLORA

Obecny charakter roślinności w gminie Rozogi jest wynikiem naturalnych tendencji rozwoju (gleby, klimatu, wody) oraz działalności antropogenicznych (zagospodarowanie terenu, działalność rolnicza, przekształcenia gruntów). Generalnie występują tu przede wszystkim następujące grupy roślinności:

- zbiorowiska leśne oraz zadrzewiania i zakrzewienia;
- torfowiska oraz zbiorowiska wodne i nadwodne;
- zbiorowiska towarzyszące polom uprawnym oraz zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe;
- zieleń urządzone;
- zbiorowiska ruderalne.

Zespoły te charakteryzują się wielogatunkowym składem roślinności oraz różnorodnością wynikającą z warunków siedliskowych, a tym samym dużym stopniem bioróżnorodności.

Tereny leśne występujące na obszarze Gminy są stosunkowo liczne. Sumarycznie obejmują one powierzchnię ok. 9055 ha, a lesistość jest na poziomie ok. 40,4%. Lasy koncentrują się przede wszystkim w północnej oraz północno-wschodniej części Gminy. Tereny te stanowią bowiem część Puszczy Piskiej – jednego z największych kompleksów leśnych występujących na terenie Polski. W ujęciu generalnym są to obszary najcenniejsze przyrodniczo w Gminie. Wyrazem tego jest fakt, iż w ich obrębie znaczną część terenu stanowią lasy szczególnie chronione oraz ustanowione zostały formy ochrony przyrody w postaci Obszarów Natura 2000 (opisane szerzej w następnych rozdziałach). Zwarte przestrzenie leśne przebiegają również wzdłuż południowo-wschodniej granicy Gminy, a także obejmują stosunkowo liczne zbiorowiska w jej centralnej części.

Na terenie gminy Rozogi wyróżniamy przede wszystkim następujące typy siedliskowe lasu¹⁸:

- bór świeży (Bśw) - dominujący typ siedliskowy, tworzący zarazem największe zwarte powierzchnie; gatunkiem panującym w siedliskach jest sosna zwyczajna, zaś gatunkami domieszkowymi m.in. brzoza brodawkowata, czy świerk pospolity. Warstwę podszytu leśnego tworzy m.in. jałowiec pospolity oraz kruszyna pospolita; roślinność dna lasu stanowi: borówka czarna, borówka brusznica, rokit pospolity, gajnik lśniący, wrzos i inne;
- bór mieszany świeży (BMśw) – występuje stosunkowo licznie na terytorium Gminy, głównie na piaskach polodowcowych; drzewostan tworzą przede wszystkim takie gatunki jak sosna, świerk, dąb, buk, zaś w mniejszym stopniu: jodła, modrzew, brzoza, topola lipa, klon, osika i grab. W przypadku tego typu lasu może występować gatunek podszytowy w postaci leszczyny, jarzębiny, wiciokrzewu, jałowca, miejscami kruszyny. Roślinność dna lasu prawdopodobnie stanowi: borówka czarna, poziomka pospolita, malina, kamionka, konwalia majowa, rokit pospolity i inne;
- bór mieszany wilgotny (BMw) – występuje w rozproszeniu w różnych częściach Gminy. dominującym gatunkiem drzewostanu jest sosna zwyczajna, nie mniej występować mogą tutaj również takie gatunki jak świerk zwyczajny, brzoza brodawkowata, topola osika. Wśród gatunków runa leśnego zaobserwować można m.in. czernica, orlica oraz mchy;
- bór mieszany bagienny (BMb), bór bagienny (Bb) – występują sporadycznie na terytorium Gminy. Obejmują przede wszystkim niektóre zagłębienia terenowe oraz tereny zabagnione z płytko położoną pierwszą warstwą wód podziemnych. Bory te porastać mogą takie gatunki drzew jak: sosna zwyczajna, brzoza brodawkowata, topola osika, wierzba biała. Roślinność dna lasu stanowi prawdopodobnie: płonnik pospolity, żurawina błotna, trzęślica modra;

¹⁸ Materiał źródłowy: Bank Danych o Lasach, www.bdl.lasy.gov.pl.

- bór suchy (Bs) – obejmuje arealy leśne położone w południowo-zachodniej części Gminy. Gatunkiem dominującym w drzewostanie jest sosna zwyczajna. Warstwa podszytu jest tutaj bardzo uboga, miejscowo tereny te porastać mogą jałowce;
- las mieszany świeży (LMśw) – występuje w rozproszeniu w różnych częściach Gminy; w jego obrębie gatunkiem panującym i współpanującym jest sosna i świerk, zaś gatunkiem domieszkowym dąb, modrzew, brzoza, lipa, grab. W przypadku tego typu lasu może występować gatunek podszytowy w postaci leszczyny, jarzębiny, wiciokrzewu, jałowca, miejscami kruszyny. Roślinność dna lasu prawdopodobnie stanowi: borówka czarna, poziomka pospolita, malina, kamionka, konwalia majowa, rokit pospolity i inne;
- las mieszany bagienny (LMb) – występuje sporadycznie, głównie na terenach zabagnionych z płytko zalegającą warstwą wodonośną. Wśród gatunków drzew wystąpić może tutaj brzoza brodawkowata, sosna zwyczajna, świerk pospolity, olsza czarna. Roślinność dna lasu tworzy nierzadko modrzaczka, borówka czernica. Ponadto, warstwa mchów jest tutaj bardzo dobrze rozwinięta;
- las wilgotny (Lw) – obejmują fragmenty lasu rozproszone na terytorium Gminy; Drzewostan tworzą tutaj takie gatunki jak m.in. olsza czarna, świerk pospolity, brzoza brodawkowata, wierzba biała. Warstwa podszytu jest tutaj bardzo bogata. Wystąpić może tutaj m.in. kruszyna pospolita, leszczyna, czeremcha zwyczajna a także bez czarny i porzeczeki. Roślinność dna lasu tworzyć może m.in. ziarnopłon wiosenny, zawilec gajowy i żółty, kopytnik pospolity;
- las bagienny/ols (Ol) – obejmuje zbiorowiska leśne rozproszone w różnych częściach Gminy. Olsy porastają głównie skraje zbiorników wodnych, łąk lub pastwisk, oraz doliny rzeczne, gdzie występują siedliska bagienne, z bardzo płytką lub płytką wodą gruntową, których odczyn waha się od słabo kwaśnego do obojętnego. Na terenach stale podtapianych olsy rosną na charakterystycznych kępach, wyróżniających się bogactwem flory leśnej oraz flory bagiennej między tymi kępami. Olsy zazwyczaj porastają gleby torfowe (torfów niskich), murszowo-mineralne, murszowate, torfowo-murszowe i murszowo-glejowe z mullem murszowatym;
- ols jesionowy (Olj) – zbiorowiska występujące sporadycznie na niewielkich areałach w zachodniej części Gminy. Drzewostan budują takie gatunki jak m.in. olsza czarna, olsza szara, brzoza brodawkowata, świerk pospolity.

Ważną składową środowiska przyrodniczego Gminy są torfowiska. Występują w niektórych fragmentach dolin rzecznych i obniżeniach terenowych. Specyficzne warunki siedliskowe torfowisk, wynikające z dużego uwodnienia ekosystemu i dużej zawartości materii organicznej, stanowią o ich dużej roli w środowisku przyrodniczym, w tym: utrzymywaniu różnorodności gatunkowej flory i fauny oraz tworzeniu warunków jej wzrostu i rozwoju, zapewnianiu warunków siedliskowych dla rzadkich ekosystemów i gatunków, tworzeniu korzystnych warunków mikroklimatycznych, tworzeniu naturalnych barier geochemicznych w obrębie zlewni. Ponadto, ważną funkcją torfowisk jest ich rola filtracyjna, czyli zatrzymywanie przemieszczających się związków biogennych. Zatrzymywanie na torfowisku migrujących związków azotu i fosforu przyczynia się do zmniejszenia zanieczyszczenia wód w wielu ciekach i większych rzekach. W okresie wezbrań wód w rzekach i przy stanach powodziowych rozległe dolinowe obszary torfowisk przejmują falę powodziową i stanowią naturalne zbiorniki retencyjne dla wód powodziowych.

Zbiorowiska wodne i nadwodne występują wzdłuż niektórych fragmentów cieków, w obrębie niektórych łąk wilgotnych i rzadko koszonych oraz w obrębie mniejszych wód stojących (oczka wodne i stawy). Najczęściej stanowią naturalne zbiorowiska ziołoroślne i zaroślne, a także szuwały.

Występująca na terenie Gminy roślinność towarzysząc użytkom rolnym jest mało zróżnicowana gatunkowo i zmienia się w cyklach produkcji rolnej. Bogatsze gatunkowo, a przede wszystkim stanowiące trwałe pokrywy zielone są łąki i pastwiska.

Zieleń urządzona obejmuje zieleń towarzyszącą obiektom sakralnym, użyteczności publicznej i cmentarzom, a także zieleń ozdobną wkomponowaną w istniejącą zabudowę, a także zieleń towarzyszącą terenom rekreacyjno-sportowym.

Zbiorowiska ruderalne występują w obrębie przestrzeni zurbanizowanych, m.in. w okolicach dróg, przydroży i parkingów, wokół niektórych domostw i terenów przemysłowych, w okolicach placów, wyrobisk, śmietnisk itd. Zbiorowiska ruderalne należą do roślin synantropijnych. Cechą tych siedlisk jest brak stabilności i wysoka zawartość związków azotu, fosforu i potasu. Wśród roślin ruderalnych dużą rolę odgrywają nitrofity (m.in. łoboda ogrodowa, rośliny krzyżowe *Cruciferae* i psiankowate *Solanaceae*, pokrzywa, malina, wierzbówka kiprzyca i inne).

Gmina Rozogi, charakteryzuje się niewielkim stopniem zaludnienia i uprzemysłowienia oraz wysokim udziałem terenów biologicznie czynnych i zróżnicowaniem siedlisk (ekosystemy otwarte łąk i pastwisk oraz pól uprawnych, ekosystemy leśne, ekosystemy wodne i nadwodne – głównie rzeczne), co warunkuje duże zróżnicowanie gatunkowe fauny. Spośród gatunków zwierząt na specjalne wyróżnienie zasługują ptaki (awifauna), w tym zwłaszcza np. orzeł bielik, orlik krzykliwy i bocian czarny, których stanowiska lęgowe znajdują się kompleksach leśnych obrębu Gminy. Awifaunę na obszarach torfowisk reprezentują m.in. cietrzew, żuraw, derkacz, kszysk i pustułka. Wśród ssaków możemy spotkać na terenie Gminy przede wszystkim: łosie, jelenie, sarny, dziki i zające, które w lasach znajdują dogodne warunki do bytowania. Ssaki drapieżne reprezentowane są przez wilka, lisa, jenota, borsuka, kunę leśną i domową, tchórza zwyczajnego, norkę amerykańską, łasicę, gronostaja. Powszechnie występuje także bóbr, który stał się zwierzęciem dość często spotykanym w dolinach rzek, gdzie buduje żeremia w postaci kopców z pociętych gałęzi i mułu. Ponadto na terenie Gminy występują liczne gatunki płazów i gadów, takie jak: żaba, jaszczurka, padalec, żmija zygzakowata, żółw błotny, zaskroniec. Spośród ryb występują m.in. ryby karpowate (płoć, kleń, jaź, jelec, ukleja, karaś) oraz ryby okoniowate (okoń, jazgarz).

Ekosystemy najcenniejsze pod względem faunistycznym i florystycznym zostały objęte obszarowymi i obiektowymi formami ochrony przyrody, które scharakteryzowano w dalszej części.

3.8 SYSTEM PRZYRODNICZY GMINY

3.8.1 GMINA NA TLE WYBRANYCH KONCEPCJI SYSTEMU PRZYRODNICZEGO

KONCEPCJA WEDŁUG PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

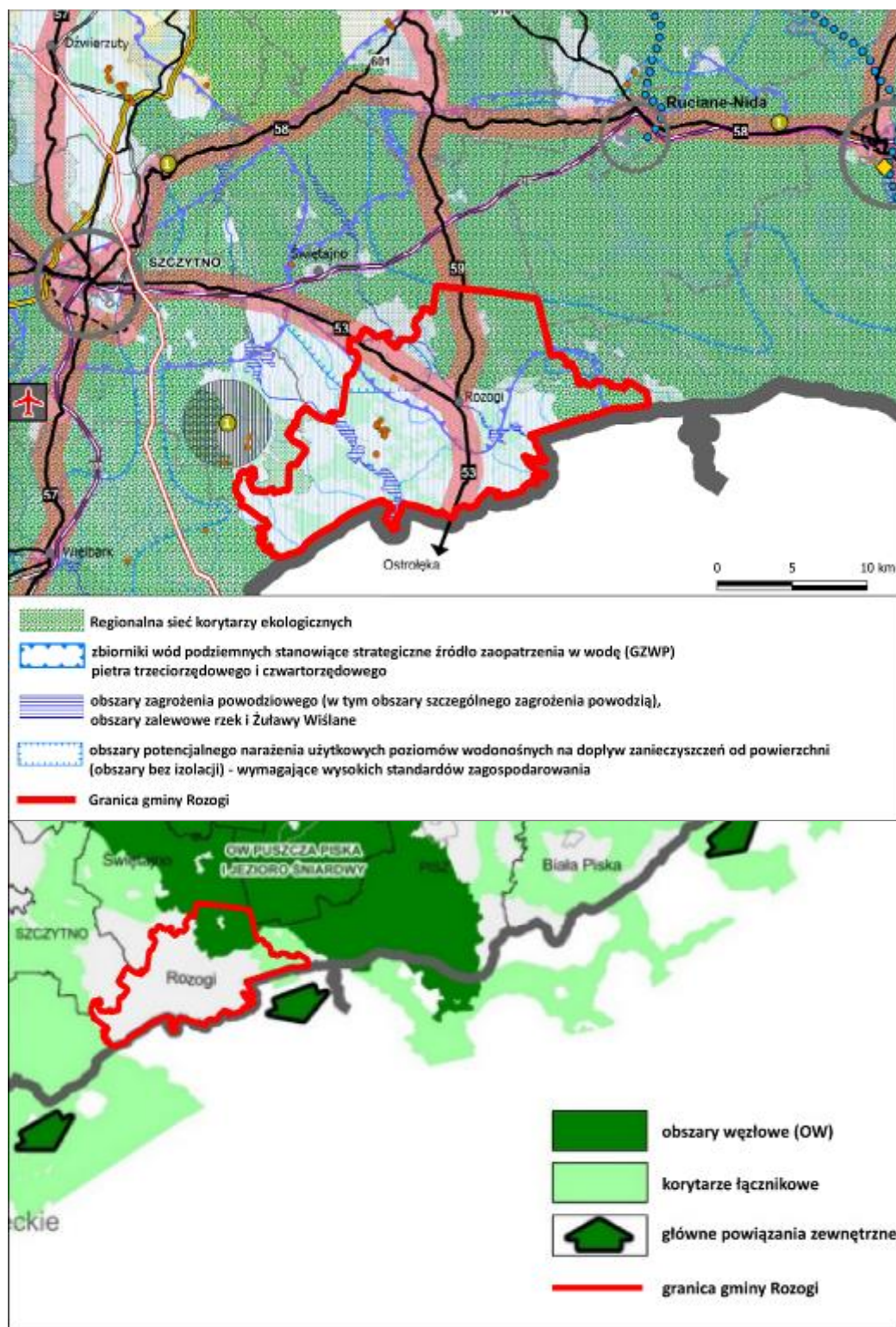
W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego (2018), w oparciu o „Projekt korytarzy ekologicznych łączących sieć Natura 2000 w Polsce” (wykonany pod kierownictwem prof. W. Jędrzejewskiego, Instytut Biologii Ssaków PAN) oraz dostosowując i weryfikując zasięgi korytarzy do uwarunkowań regionalnych, wskazano:

- obszary węzłowe (jako najcenniejsze tereny pod względem przyrodniczym, w tym o wysokiej różnorodności biologicznej, obejmujące duże kompleksy leśne oraz duże akweny wraz z przyległymi obszarami podmokłymi,
- korytarze łącznikowe (stanowiące powiązania zarówno przestrzennie jak i funkcjonalnie obszarów węzłowych oraz cechujące się urozmaiconą przyrodniczą strukturą wewnętrzną, wskazującą na dogodne warunki dla przemieszczania się organizmów).

Jak wskazano w w/w Planie układ wzajemnie powiązanych obszarów, obejmujących obszary węzłowe oraz łączące je korytarze łącznikowe daje możliwość utworzenia regionalnej sieci korytarzy ekologicznych w województwie warmińsko-mazurskim. Stanowi ona ważny element struktury przyrodniczej, przyczyniający się do ochrony różnorodności biologicznej.

Według Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, w granicach gminy Rozogi występują następujące elementy regionalnej sieci ekologicznej:

- obszar węzłowy „Puszcza Piska i Jezioro Śniardwy” – obejmuje swym zasięgiem tereny położone w północno-wschodniej części Gminy;
- korytarze łącznikowe o znaczeniu regionalnym – przebiegają wzdłuż zachodniej oraz południowo-wschodniej granicy Gminy.

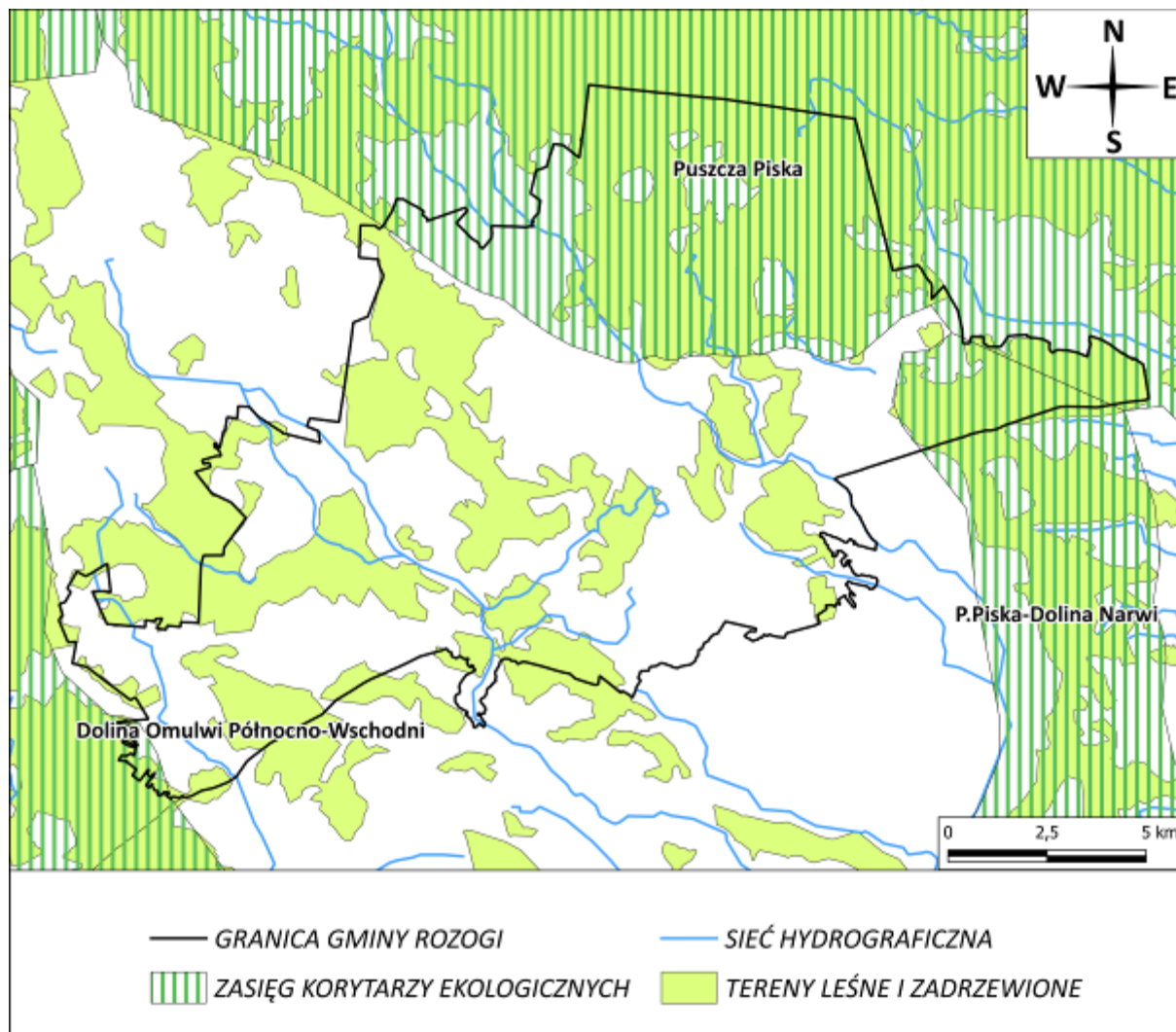
Ryc. 8 Gmina na tle koncepcji sieci ekologicznej zawartej w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa

Materiał źródłowy: Rysunek 26. Korytarze ekologiczne oraz Kierunki zagospodarowania przestrzennego, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, 2018.

KONCEPCJA WEDŁUG MATERIAŁÓW INFORMACYJNYCH GENERALNEJ DYREKCJI OCHRONY ŚRODOWISKA

Według koncepcji korytarzy ekologicznych GDOŚ¹⁹ gmina Rozogi zlokalizowana jest w zasięgu głównych korytarzy ekologicznych pn.:

- „Puszcza Piska”;
- „Puszcza Piska – Dolina Narwi”;
- „Dolina Omulwi Północno-Wschodni”.

Ryc. 9 Gmina w odniesieniu do koncepcji korytarzy ekologicznych GDOŚ

Materiał źródłowy: opracowanie własne na podstawie www.mapa.korytarze.pl.

3.8.2 DELIMITACJA SYSTEMU PRZYRODNICZEGO GMINY

Struktura przyrodnicza jest wynikiem użytkowania gruntów (działalności człowieka) oraz naturalnych procesów zachodzących w środowisku. Przestrzeń Gminy posiada cechy zarówno przestrzeni zurbanizowanej, jak również przestrzeni rolniczej (pola uprawne, łąki i pastwiska) oraz leśnej.

¹⁹ Materiał źródłowy: Ochrona różnorodności biologicznej poprzez wdrożenie lądowych korytarzy ekologicznych na terenie Polski.

W odniesieniu do krajowych i wojewódzkich koncepcji systemu przyrodniczego oraz w oparciu o analizę struktury środowiska, wytypowano następujące komponenty współtworzące system przyrodniczy gminy Rozogi:

- komponenty o znaczeniu ponadlokalnym (wojewódzkim i krajowym):
 - węzeł ekologiczny Puszczy Piskiej – obejmuje swym zasięgiem zwarte przestrzenie leśne położone w północno-wschodniej części Gminy. Jednocześnie region ten znajduje się na skraju Puszczy Piskiej;
 - korytarz ekologiczny „Puszczy Piskiej – Dolina Narwi” – korytarz łącznikowy obejmujący swym zasięgiem tereny położone we wschodniej części Gminy. Obszar ten stanowi zwarty kompleks leśny wraz z niewielkimi podmokłościami;
 - korytarz ekologiczny „Dolina Omulwi – Północno-Wschodni” – korytarz łącznikowy obejmujący swym zasięgiem tereny położone przy południowo-zachodnim skraju Gminy. Rejony te znajdują się na skraju większego zwanego kompleksu leśnego. Na obszarze tym stosunkowo licznie występują lokalne zagłębienia terenowe, gdzie stale lub okresowo może gromadzić się woda, co sprzyja rozwojowi torfowisk;
- komponenty o znaczeniu lokalnym (gminnym i miejscowym):
 - korytarze lokalne – obejmujące ciągi terenów leśnych i zadrzewionych oraz dolin Rozogi i Szkwy (we fragmentach niewchodzących w skład komponentów ponadlokalnych) wraz z najbliższym otoczeniem (mozaika terenów rolniczych, z lokalnymi podmokłościami);
 - płaty lokalne - stanowią pojedyncze enklawy terenów leśnych i zadrzewionych, zlokalizowane głównie w centralnej oraz południowej części Gminy.

Ponadto, na terenie Gminy znajdują się również mikrokorytarze oraz mikropłaty ekologiczne, do których zalicza się:

- mikrokorytarze ekologiczne sieci rowów melioracyjnych, znajdujące się na terenach użytkowanych rolniczo;
- mikropłaty ekologiczne enklaw leśnych i semileśnych, obejmujące zbiorowiska niewielkich powierzchniowo zadrzewień i zarośli, porastających zazwyczaj otwarte tereny rolnicze;
- mikrokorytarze ekologiczne pasmowych zadrzewień, obejmujące ciągi zadrzewień przydrożnych i śródpolnych;
- mikropłaty ekologiczne drobnych zbiorników wodnych, obejmujące występujące stawy i oczka, wraz z towarzyszącą im roślinnością.

Rolę matrycy (tła) na obszarze Gminy pełnią głównie użytki rolne (grunty orne oraz łąki i pastwiska), przeważające powierzchniowo w strukturze użytkowania przestrzeni Gminy.

W/w tereny przedstawiają model teoretyczny powiązań sieci ekologicznej i nie zawsze będą tożsame z rzeczywistymi trasami migracji roślin i zwierząt. Stanowią natomiast cenne i powiązane ze sobą elementy systemu ekologicznego, przenikające się wzajemnie i stanowiące spójną całość.

Korytarze ekologiczne i płaty ekologiczne zasługują na zachowanie i ochronę w działaniach planistycznych Gminy. Są to obszary, które należy chronić ze względu na spójność współżycia między środowiskiem przyrodniczym i potrzebą funkcjonowania człowieka jako ważnego elementu tego środowiska. Dotyczy to zwłaszcza korytarzy ekologicznych ponadlokalnych o randze krajowej i wojewódzkiej.

3.9 ROLNICZA I LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

3.9.1 ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Przestrzenie rolnicze przeważają na terenie Gminy, stanowiąc ok. 57% jej całkowitej powierzchni, tj. 12 717 ha, z czego: grunty orne stanowią 5 203 ha, łąki trwałe 3 885 ha, pastwiska trwałe 3 069 ha.

O przydatności rolniczej gleb decydują tzw. kompleksy przydatności rolniczej gleb (inaczej kompleksy glebowo-rolnicze), określane na podstawie klas bonitacyjnych gleb, warunków klimatycznych, sytuacji geomorfologicznej, stosunków wilgotnościowych oraz ze względu na najbardziej odpowiednie warunki dla rozwoju i plonowania roślin o podobnych warunkach siedliskowych. Łącznie (w skali kraju) wyróżniamy 14 rodzajów kompleksów przydatności rolniczej na gruntach ornych oraz 3 rodzaje kompleksów przydatności rolniczej na użytkach zielonych.

Na terenie gminy Rozogi wyróżniamy:

- kompleksy użytków zielonych:
 - użytki zielone średnie (2z);
 - zielone słabe i bardzo słabe (3z);
- kompleksy gruntów ornych:
 - pszenney dobry (2);
 - pszenney wadliwy (3);
 - żytni bardzo dobry/pszenno-żytni (4);
 - żytni dobry (5);
 - żytni słaby (6);
 - żytni bardzo słaby/żytnio-łubinowy (7);
 - zbożowo-pastewny mocny (8);
 - zbożowo-pastewny słaby (9).

Do gruntów o relatywnie najlepszych w skali Gminy warunkach rozwoju rolnictwa zaliczają się:

- kompleksy gruntów ornych pszenneych dobrych (2);
- kompleksy gruntów ornych pszenneych wadliwych (3);
- kompleksy gruntów ornych żytnich bardzo dobrych/pszenno-żytnich (4).

Do gruntów o umiarkowanych w skali Gminy warunkach rozwoju rolnictwa zaliczają się:

- kompleksy użytków zielonych średnich (2z);
- kompleksy gruntów ornych żytnich dobrych (5);
- kompleksy gruntów ornych żytnich słabych (6);
- kompleksy gruntów ornych zbożowo-pastewnych mocnych (8).

Do gruntów o relatywnie najgorszych w skali Gminy warunkach rozwoju rolnictwa zaliczają się:

- kompleksy użytków zielonych słabych i bardzo słabych (3z);
- kompleksy gruntów ornych żytnich bardzo słabych/żytnio-łubinowych (7);
- kompleksy gruntów ornych zbożowo-pastewnych słabych (9).

Na terenie Gminy należy prowadzić racjonalną gospodarkę rolną, adekwatną do warunków agroekologicznych, w tym przeciwdziałać degradacji warunków glebowych, a także minimalizować przeznaczenie terenów na cele nierolnicze (zwłaszcza w obrębie kompleksów gruntów należących do chronionych klas bonitacyjnych, zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych).

3.9.2 LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Tereny leśne są stosunkowo liczne – sumarycznie lasy obejmują powierzchnię ok. 9 054 ha, grunty zadrzewione i zakrzewione ok. 1 ha, zaś wskaźnik lesistości osiąga poziom 40,4% (wyraźnie wyższy od średniej lesistości kraju, województwa, natomiast niższy w stosunku do powiatu).

Największy zwarty kompleks leśny znajduje się w północno-wschodniej części Gminy. Tereny te są częścią Puszczy Piskiej, jednego z największych ekosystemów leśnych w Polsce. Obszar ten znajduje się w większości na wierzchowinie morenowej, zbudowanej głównie z utworów piaszczystych, rzadziej żwirowych oraz gliniastych. Zwarte przestrzenie leśne występują również stosunkowo licznie w innych częściach Gminy. Obejmują one rejony równiny sandrowej, a także koncentrują się wzdłuż niektórych fragmentów dolin rzecznych. Charakterystykę typów siedliskowych lasów opisano w por. rozdz. 3.7.

Zdecydowanie dominują lasy państwowe (publiczne), które obejmują areał 8 014,5 ha, co stanowi ok. 88% wszystkich gruntów leśnych występujących na terenie Gminy. Administrowane są one przez:

- Nadleśnictwo Spychowo (przeważająca część Gminy);
- Nadleśnictwo Szczytno (południowo-zachodnie fragmenty Gminy).

Występowanie zwartych, różnorodnych gatunkowo zbiorowisk leśnych i zwierzęcych zapewnia regionowi wielorakie korzyści. Lasy są źródłem pozyskiwania drewna, ale przede wszystkim podnoszą jakość środowiska przyrodniczego, poprawiając tym samym warunki bytowania ludności. Korzystnie wpływają na klimat lokalny, regulują cyrkulację wodną, pochłaniają zanieczyszczenia, redukują hałas, zmniejszają dokuczliwość i siłę wiatrów, wydzielają sprzyjające zdrowiu, bakteriobójcze substancje. Ekosystemy leśne stanowią siedlisko wielu gatunków roślin i zwierząt. Dostarczają wiele produktów runa leśnego, chętnie zbieranych przez człowieka. Są miejscem rekreacji i wypoczynku, a także myślistwa i łowiectwa, miejscem uprawiania sportów i turystyki kwalifikowanej. Jednocześnie zasoby przyrody ożywionej są szczególnie czułe na uciążliwą środowisku działalność człowieka. Postępująca degradacja środowiska przyrodniczego może przyczynić się, nie tylko do zmniejszenia objętości terenów leśnych, ale przede wszystkim zagraża równowadze ekologicznej. Dlatego istotnym z punktu widzenia rozwoju gospodarczego jest zrównoważone podejście do gospodarowania zasobami leśnymi oraz troska o ogólny stan środowiska przyrodniczego.

W obrębie Gminy stosunkowo duża część terenów leśnych posiada status lasów szczególnie chronionych. Obejmują one obszar ok. 2214 ha, tj. ok. 28% powierzchni lasów państwowych oraz ok. 24% wszystkich gruntów leśnych²⁰.

²⁰ Materiał źródłowy: Bank Danych o Lasach (BDL) oraz dane GUS.

4 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

4.1 RYS HISTORYCZNY ²¹

Pierwsze wzmianki o osadach na terenie gminy Rozogi pochodzą z połowy XVI wieku. Na granicy Prus Książęcych w 1553 r. Lucas Davidt umieścił strażnicę myśliwską Rossocken na wzniesieniu przy prawym brzegu rzeki Rozogi, w dąbrowie Raduka między Wilczymi Bagnami, a granicą Jańsborskich lasów. Z strażnicy korzystał książę Albrecht Hohenzollern polując w okolicznych lasach obfitujących w zwierzynę łowną. Na tym terenie powstawały osady leśne, których mieszkańcy prowadzili wycinkę drzew, produkowano smołę, potaż, dziegieć, węgiel drzewny oraz wytapiano w miejscowych kuźnicach darniową rudę żelaza.

Powstanie wsi Rozogi związane było z intensywną kolonizacją południowo-wschodniej części starostwa szczycieńskiego, przeprowadzoną przez księcia pruskiego Fryderyka Wilhelma. Akcję osadniczą rozpoczął Jacob Bieber w 1645 r., który wraz z 38 osadnikami założył wieś Friedrichowen (Rozóg). Kolonizację intensywnie kontynuowano, następne wsie opisano w poniższej tabeli:

Tab. 5 Historia pierwszych wsi na terenie Gminy

Miejscowość/wieś	Data założenia	Założyciel
Rozogi	23 lutego 1645 r.	J. Bieber
Wilamowo	24 stycznia 1646 r.	H. Simon
Klon	5 listopada 1654 r.	H. Simon
Dąbrowy	ok. 1660 r.	-
Faryny	30 stycznia 1662 r.	W. Marczinzeck / P. Lasers
Wysoki Grąd	3 lutego 1686 r.	C. Bieber / C. Sadlowski
Borki Rozowskie	28 czerwca 1707 r.	J. Czygan
Spaliny Wielkie	21 lipiec 1708 r.	M. Bartsch
Orzeszki	17 wrzesień 1793 r.	G. Knischowski
Księży Lasek	ok. 1775 r.	-
Kilimany	22 lipiec 1779 r.	J. Kilimann
Kokoszki	26 lipiec 1784 r.;	-
Występ	ok. 1782 r.	-
Kiełbasy	ok. 1782 r.	-
Wujaki	18 maj 1785 r.	M. Wujak
Łuka, Orzeszki, Radostowo	13 marzec 1787 r.	-
Zwojaki	16 kwiecień 1787 r.	Kopatz
Lipniak	24 maj 1787 r.	-
Kowalik, Suchorowiec	ok. 1787 r.	-
Nowy Suchoros	ok. 1812 r.	-
Kwiatuszki Wielkie	6 maja 1811 r.	-
Kwiatuszki Małe	ok. 1811 r.	-

„-” – brak danych

Materiał źródłowy: opracowanie własne na podstawie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Rozogi na lata 2022-2025.

²¹ Materiał źródłowy: opracowanie oparte na Gminnym Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Rozogi na lata 2022-2025.

Rozogi jak i pozostałe wsie były zbudowane w kształcie ulicówki, oprócz Wilanowa, jedynej wsi w tej części Mazur w kształcie okolnicy. Chaty zajmowały przednią część działki siedliskowej (najczęściej szczytem do drogi), stodoła tylną, a pozostałe budynki gospodarcze przylegały do boków siedliska. Do budowy pierwszych domów używano drewna oraz gliny i słomy do krycia dachów.

Wielki elektor Fryderyk Wilhelm wydał w 1649 r. reskrypt, o wybudowaniu w Rozogach kościoła i obsadzeniu posady pastora. Cmentarz usytuowano przy kościele w stronę rzeki Rozogi. Pierwszym pastorem został w 1670 r. Martin Grabowius, który odprawiał nabożeństwa w języku polskim.

W dniu 22 maja 1685 r. przyznano Rozogom prawa do targu tygodniowego i czterech jarmarków w roku. Znaną postacią w przełomu XVII/XVIII wieku był Casper Bieber, który był posiadaczem karczmy: od 1686 r. w Świętajnie i Wysokim Gruncie, od 1699 r. w Rozogach, jak również w Farynach, Klonie i Wilamowie. W marcu 1699 r. przywilej prowadzenia karczmy otrzymał pisarz leśny Georg Helwing, który posiadał prawo warzenia, pędzenia i sprzedaży piwa i gorzałki.

Gottfried Brückner, młynarz ze wsi Bystrz, otrzymał 10 lutego 1752 r. przywilej posiadania wiatraka w Rozogach. W 1786 r. utworzono w Rozogach filię urzędu celnego w Jańsborku. Reskrypt Fryderyka Wilhelma II króla pruskiego z 22 października 1789 r. nadał Rozogom (Friedrichowen) rangę miasteczka i jednocześnie zmienił ich nazwę na Friedrichshof. Odtąd Rozogi posiadały prawo do organizacji sześciu jarmarków rocznie i jednego tygodniowego targu zwykłego w poniedziałek. Nadanie praw osady targowej spowodowało przekształcanie się Rozóg z osady wiejskiej o jednej ulicy w osiedle typu miejskiego z główną ulicą rozszerzającą w centrum miejscowości w plac targowy.

W latach 1811 – 1867 w Rozogach, Wilamowie, leśnictwie Pupy (Spychow) prowadzone było wydobywanie bursztynu. Największy bursztyn wydobyto w 1860 r. i ważył on 43/4 funta, za który uzyskano cenę 1200 talarów (1 talar = 3 marki w złocie).

Do XIX wieku nastąpił duży rozwój gospodarczy Rozóg i okolicznych wsi. Liczba ludności Rozóg wzrosła trzykrotnie, stały się one dominującym ośrodkiem w południowej części powiatu szczycieńskiego i pogranicza mazursko-kurpiowskiego. Nadgraniczne położenie ze względu na możliwości szybkiego, dużego i stosunkowo łatwego zarobku na przemyśle towarów z Mazur na Kurpie jak i z Kurpi na Mazury, przyczyniło się do szybkiego rozwoju miejscowości.

Podczas okresu wojennego miejscowości zostały okupowane przez Rosjan, wielu mieszkańców ewakuowało się ze swoich domów. W gminie Rozogi w czasie wojny pracowało wielu polskich przymusowych robotników i również francuscy oraz włoscy jeńcy wojenni. Stacjonujący Rosjanie grabili, przy okazji wzniesli pożary, bezmyślnie czy raczej rozmyślnie niszczyli wsie. W informacji z 28 stycznia 1946 r. stopień zniszczenia zabudowań gminy Rozogi oceniono na 35%, a Rozóg na 75%.

Jeszcze przed I wojną światową wybudowano kolej wąskotorową z Pup (Spychowa) do Rozóg, a w czasie wojny przedłużono ją do Myszynca i dalej do Ostrołęki. Wykorzystywana była ona do przewozu materiałów wojennych, zaś w lipcu 1920 r. Niemiecko – Wschodnia Kolej Wąskotorowa AG w Królewcu wprowadziła ruch pasażerski.

Pierwsi osadnicy po wojnie przybyli na przełomie kwietnia i maja 1945 r., byli oni mieszkańcami Puszczy Zielonej – Kurpiami. Osadnicy często zamiast pozostać na nowym miejscu, zabierali wszelkie dobra i wracali do swoich starych wsi. W latach 1945-1949 przybyło łącznie 221 rodzin do gminy Rozogi, co stanowiło to 92,7% wszystkich rodzin gminy. Polski komisariat milicji w Rozogach został utworzony w połowie maja 1945 r., jego siedziba mieściła się w domu Breyera. Polski Zarząd Gminy został zorganizowany 19 czerwca 1945 r., wójtem został Piotr Szydłowski, podwójtem Feliks Baprawski, sekretarzem Henryk Gronowski, a członkami zarządu: Gronowski Jan, Stachelek Józef.

Przewodniczącym Prezydium GRN 21 grudnia 1954 r. został Stanisław Pszczołkowski pełniący tę funkcję do 27 lutego 1957 r., gdy wybrano Jana Śliwińskiego, który pełnił ją do 31 grudnia 1972 r.

Gmina Rozogi została zelektryfikowana w 1960 r., a 2 lata później zlikwidowano kolej wąskotorową. W wyniku kolejnych zmian administracyjnych na koniec 1972 r. zlikwidowano gromady, a w ich miejsce powołano gminy. Naczelnikiem Gminy w Rozogach został Marian Bączek. Następna reforma administracyjna z 1 czerwca 1975 r. zlikwidowała powiaty i wprowadziła dwustopniowy podział administracyjny państwa, a w jej wyniku gmina Rozogi weszła w skład utworzonego województwa ostrołęckiego.

Do 1990 r. kilkakrotnie zmieniano się stanowisko naczelnika Gminy, po pierwszych wolnych wyborach samorządowych przeprowadzonych 26 maja 1990 r., przewodniczącym Rady Gminy w Rozogach był Zbigniew Popławski, a wójtem Józef Zapert. W latach 80 XX wieku rozpoczęto budowę wodociągów oraz kanalizacji i oczyszczalni ścieków w Rozogach i Wilamowie. 350-lecie lokacji Rozóg uroczystie obchodzono w dniach 5 – 6 maja 1995 r. organizując festyn i konferencję naukową. Liceum Ogólnokształcące w Rozogach utworzono 15 sierpnia 1996 r., Zasadniczą Szkołę Zawodową w Rozogach 1 września 1997 r. Ostatnia reforma administracyjna państwa w 1998 r. wprowadziła trójstopniowy podział administracyjny państwa i gmina Rozogi powróciła do powiatu szczecińskiego i województwa warmińsko-mazurskiego.

4.2 UKŁAD RURALISTYCZNY

Teren gminy Rozogi odznacza się przewagą typu wsi jednoznacznej o zwartej zabudowie po obu stronach drogi, a także zabudowie rozciągniętej, z budynkami po jednej lub dwóch stronach drogi. W kilku miejscowościach wykształciły się niewielkie koncentracje zwartej zabudowy, głównie mieszkaniowej z towarzyszącymi usługami podstawowymi. W Gminie występują historyczne formy budownictwa w postaci zabudowy drewnianej oraz zachowane układy urbanistyczne wsi tzw. ulicówka. Część przedwojennych jak i powojennych budynków cechuje się nie tylko tradycyjną konstrukcją, ale także bogatym zdobnictwem. W ostatnich latach nabiera tempo procesu niszczenia starych budynków, przy czym do najbardziej typowych scenariuszy należą²²:

- próby remontowania, docieplania i/lub przebudowy budynków (obijanie papą, styropianem, wymiana stolarki okiennej, dobudowywanie murowanych pomieszczeń, wbudowywanie drewnianego budynku w nowy budynek murowany);
- samoistne niszczenie budynków w opuszczonych zagrodach;
- wykorzystywanie starych budynków jako szop po wybudowaniu na tej samej posesji budynku murowanego.

Czynnikami, które warunkują rozwój osadnictwa są obecnie dostęp do dróg oraz infrastruktury technicznej (głównie wodociągowej i elektroenergetycznej, w mniejszym stopniu kanalizacyjnej). Obserwowana jest ponadto tendencja do lokalizacji zainwestowania letniskowego (rekreacji indywidualnej), czego przykładem są tereny w miejscowości Faryny.

4.3 OCHRONA ZABYTKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ W UJĘCIU PRAWNYM I PRAKTYCZNYM

Sporządzając Studium, które ma za zadanie określić prawidłową politykę przestrzenną Gminy zgodną z zasadą zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennym, należy uwzględnić uwarunkowania wynikające m.in. ze stanu dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej oraz określić obszary i zasady ich ochrony.

²² Materiał źródłowy: Dane Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rozogi (2017 r.).

Zgodnie z Ustawą z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym „dobrem kultury współczesnej” są niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna.

Ochronie prawnej podlegają zasoby dziedzictwa kulturowego rozumiane jako trwałe elementy zagospodarowania obszaru bądź struktury przestrzennej o walorach historycznych, zabytkowych, estetycznych lub artystycznych. Zasoby dziedzictwa kulturowego stanowią istotny element tożsamości świadczący o zachowaniu ciągłości działalności i dorobku społeczności lokalnej.

„Zabytek” według Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami to rzecz (nieruchomość, np. budynek, cmentarz lub krajobraz kulturowy albo rzecz ruchoma, np. dzieło sztuki użytkowej, obraz, rzeźba, znalezisko archeologiczne) lub zespół rzeczy, które są dziełem człowieka lub są związane z jego działalnością i stanowią świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, a które powinny być zachowane ze względu na swoją wartość artystyczną, naukową i historyczną.

„Zabytkami nieruchomymi” są krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zieleni zaprojektowanej, także miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne, bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji. Zabytkami nieruchomymi są także stanowiska archeologiczne.

Formami ochrony prawnej zabytków są:

- wpis do rejestru zabytków;
- wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa;
- uznanie za pomnik historii;
- utworzenie parku kulturowego;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Aktualnie obowiązuje podział na:

- zabytki nieruchome – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości;
- zabytki ruchome – rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych;
- zabytki archeologiczne – zabytek nieruchomy będący powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem.

Wszystkie zabytki łącznie (z dziedziny budownictwa, rzemiosła, sztuki, archeologii i zabytkowej zieleni) stanowią tzw. zasoby dziedzictwa kulturowego. Na całokształt dziedzictwa kulturowego gminy Rozogi składają się najdawniejsze pozostałości bytowania człowieka, w postaci stanowisk archeologicznych oraz materialne i niematerialne wartości poszczególnych obiektów, miejsc i krajobrazów kulturowych. Sprawowanie opieki nad dziedzictwem kulturowym i jego racjonalne wykorzystanie jest jednym z zadań własnych Gminy.

4.4 OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTEKÓW

Jedną ze sztandarowych i najbardziej powszechnych form ochrony zabytków jest rejestr zabytków. Rejestr prowadzony jest w podziale na odrębne księgi prowadzone i oznaczone wg następujących kategorii: A – zabytek nieruchomy; B – zabytek ruchomy; C – zabytek archeologiczny.

Na terenie gminy Rozogi znajduje się 14 obiektów – zabytków nieruchomych (A) i 4 obiekty, które nie istnieją, ale pozostaje w ewidencji do momentu wykreślenia z rejestru.

Tab. 6 Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa warmińsko-mazurskiego

LP	ADRES	OBIEKT	DATOWANIE	NR REJESTRU ZABYTEKÓW
3	Faryny 34 (d. 9) dz. geod. nr 157	dom drewniany	koniec XIX w.	brak nr dec. z 12.04.1968
13	Faryny dz. geod. nr 185	cmentarz ewangelicki z kwaterą wojenną z czasów I wojny światowej	koniec XIX w.	269 z 30.01.1986 r.
14	Klon	cała zabudowa wsi z wyjątkiem kościoła ewangelickiego	koniec XVIII – początek XIX w.	A-3359 z 17.07.1950 r.
15	Klon dz. geod. nr 304	kościół rzymskokatolicki, parafialny p.w. Znalezienia Krzyża Świętego	1859 r., wieża 1903 r.	A-3359 z 12.05.1992 r.
16	Klon 24 dz. geod. nr 304	plebania murowana w zespole kościoła rzymskokatolickiego	1859 r.	A-3359 z 12.05.1992 r.
17	Klon 2 (d. nr 4)	dom drewniany <i>[budynek nie istnieje, pozostanie w GEZ do czasu wykreślenia z rejestru zabytków]</i>	-	1119 z 15.04.1968 r.
18	Klon 29 dz. geod. nr 408	budynek zajazdu, drewniany, ob. mieszkalny	koniec XIX – początek XX w.	A-878 z 15.04.1968 r.
21	Klon 46 (d. 35) dz. geod. nr 292	chałupa	1920 – 1930 r.	1123 z 13.04.1968 r.
22	Klon 50 (d. 29) dz. geod. nr 290	chałupa	koniec XIX – początek XX w.	brak nr decyzji z 15.04.1968 r.
23	Klon 53 dz. geod. nr 389	chałupa	XIX w.	1125/61 z 18.04.1968 r.
24	Klon 60 dz. geod. nr 287	chałupa drewniana	XIX w.	1123/62 z 15.04.1968 r.
26	Klon 67 (d. nr 57)	dom drewniany <i>[budynek nie istnieje, pozostanie w GEZ do czasu wykreślenia z rejestru zabytków]</i>	-	A-886 z 15.04.1968 r.
27	Klon 68	dom drewniany <i>[budynek nie istnieje, pozostanie w GEZ do czasu wykreślenia z rejestru zabytków]</i>	XIX w.	brak nr dec. z 15.04.1968 r.
28	Klon 75 dz. geod. nr 377	chałupa	połowa XIX w.	1124 z 15.04.1968 r.
29	Klon 77 (d. 64)	budynek mieszkalny, drewniany <i>[budynek nie istnieje, pozostanie w GEZ do czasu wykreślenia z rejestru zabytków]</i>	-	A-880 z 15.04.1968 r.
30	Klon dz. geod. nr 304	cmentarz rzymskokatolicki, parafialny	1859 r.	A-1615 z 30.01.1986 r.
35	Księży Łasek dz. geod. nr 272	kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki, filialny wraz z cmentarzem przykościelnym	1928-1929 r.	A-972 z 14.06.1968 r.
39	Rozogi ul. Rynek dz. geod. nr 36	kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki, parafialny p.w. św. Marii Magdaleny	1885 r.	A-3633 z 26.11.1993 r.
44	Rozogi ul. Wyszyńskiego dz. geod. nr 468/1	cmentarz ewangelicki z kwaterą wojenną z czasów I wojny światowej, ob. rzymskokatolicki, parafialny	połowa XVIII w.	A-1612 z 18.01.1986 r.

Materiał źródłowy: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Rozogi, 2022.

4.5 OBIEKTY UJĘTE W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

W gminnej ewidencji zabytków ujmowane są: zabytki nieruchome wpisane do rejestru, inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków, inne zabytki nieruchome wyznaczone przez Wójta w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Wśród obiektów wpisanych do ewidencji znajdują się m.in.: budynki mieszkalne, cmentarze, budynki szkolne, kościoły, plebania, mogiła wojenna oraz układ zabudowy. Wykaz obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Rozogi przedstawiono w poniższej tabeli:

Tab. 7 Wykaz obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków gminy Rozogi

LP	ADRES	OBIEKT	DATOWANIE	NR REJESTRU ZABYTKÓW
1	Dąbrowy dz. geod. nr 974/3	cmentarz epidemiczny z czasów grypy-hiszpanki	1918-1919 r.	-
2	Faryny 26 (dawniej 17) dz. geod. nr 349	dom drewniany	koniec XIX w.	-
3	Faryny 34 (d. 9) dz. geod. nr 157	dom drewniany	koniec XIX w.	brak nr dec. z 12.04.1968
4	Faryny 35 dz. geod. nr 113	dom drewniany	początek XX w.	-
5	Faryny 37 dz. geod. nr 112	dom drewniany	koniec XIX w.	-
6	Faryny 50 dz. geod. nr 146	dom murowany	około 1930 r.	-
7	Faryny 60 dz. geod. nr 134	budynek mieszkalny, ob. kościół p.w. Matki Boskiej Królowej Polski i św. Stanisława Kostki	lata 20. XX w.	-
8	Faryny 61a dz. geod. nr 266/2 własność Fundacji „Opcja Benedykta”	budynek szkoły, murowany	1927 r.	-
9	Faryny 61a dz. geod. nr 266/2 własność Fundacji „Opcja Benedykta”	budynek gospodarczy, murowano-drewniany w zespole szkolnym	1927 r.	-
10	Faryny 61a dz. geod. nr 266/2 własność Fundacji „Opcja Benedykta”	budynek pompowni, murowany w zespole szkolnym	1927 r.	-
11	Faryny 61a dz. geod. nr 266/2 własność Fundacji „Opcja Benedykta”	budynek toalet, drewniany w zespole szkolnym	1927 r.	-
12	Faryny 72 dz. geod. nr 72/2	dom drewniany	początek XX w.	
13	Faryny dz. geod. nr 185	cmentarz ewangelicki z kwaterą wojenną z czasów I wojny światowej	koniec XIX w.	269 z 30.01.1986 r.
14	Klon	cała zabudowa wsi z wyjątkiem kościoła ewangelickiego	koniec XVIII – początek XIX w.	A-3359 z 17.07.1950 r.
15	Klon dz. geod. nr 304	kościół rzymskokatolicki, parafialny p.w. Znalezienia Krzyża Świętego	1859 r., wieża 1903 r.	A-3359 z 12.05.1992 r.
16	Klon 24 dz. geod. nr 304	plebania murowana w zespole kościoła rzymskokatolickiego	1859 r.	A-3359 z 12.05.1992 r.
17	Klon 2 (d. nr 4)	dom drewniany [budynek nie istnieje, pozostanie w GEZ do czasu wykreślenia z rejestru zabytków]	-	1119 z 15.04.1968 r.
18	Klon 29 dz. geod. nr 408	budynek zajazdu, drewniany, ob. mieszkalny	koniec XIX – początek XX w.	A-878 z 15.04.1968 r.
19	Klon 38 (d. 23) dz. geod. nr 295/4	chałupa, ob. biblioteka	1920-1930 r.	-

LP	ADRES	OBIEKT	DATOWANIE	NR REJESTRU ZABYTKÓW
20	Klon 40 (d. 107) dz. geod. nr 295/3	chałupa	2. połowa XIX w.	-
21	Klon 46 (d. 35) dz. geod. nr 292	chałupa	1920 – 1930 r.	1123 z 13.04.1968 r.
22	Klon 50 (d. 29) dz. geod. nr 290	chałupa	koniec XIX – początek XX w.	brak nr decyzji z 15.04.1968 r.
23	Klon 53 dz. geod. nr 389	chałupa	XIX w.	1125/61 z 18.04.1968 r.
24	Klon 60 dz. geod. nr 287	chałupa drewniana	XIX w.	1123/62 z 15.04.1968 r.
25	Klon 64 dz. geod. nr 286	kościół ewangelicki, ob. nieużytkowany	1930 r.	-
26	Klon 67 (d. nr 57)	dom drewniany <i>[budynek nie istnieje, pozostanie w GEZ do czasu wykreślenia z rejestru zabytków]</i>	-	A-886 z 15.04.1968 r.
27	Klon 68	dom drewniany <i>[budynek nie istnieje, pozostanie w GEZ do czasu wykreślenia z rejestru zabytków]</i>	XIX w.	brak nr dec. z 15.04.1968 r.
28	Klon 75 dz. geod. nr 377	chałupa	połowa XIX w.	1124 z 15.04.1968 r.
29	Klon 77 (d. 64)	budynek mieszkalny, drewniany <i>[budynek nie istnieje, pozostanie w GEZ do czasu wykreślenia z rejestru zabytków]</i>	-	A-880 z 15.04.1968 r.
30	Klon dz. geod. nr 304	cmentarz rzymskokatolicki, parafialny	1859 r.	A-1615 z 30.01.1986 r.
31	Klon dz. geod. nr 326	cmentarz ewangelicki	XIX w.	-
32	Kowalik 9 dz. geod. nr 244/2	budynek szkolny	1921 r.	-
33	Kowalik dz. geod. nr 316	cmentarz ewangelicki z kwaterą wojenną z czasów I wojny światowej	XIX w.	-
34	Kowalik dz. geod. nr 2109/1	cmentarz ewangelicki, rodowy	połowa XIX w.	-
35	Księży Lasek dz. geod. nr 272	kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki, filialny wraz z cmentarzem przykościelnym	1928-1929 r.	A-972 z 14.06.1968 r.
36	Księży Lasek dz. geod. nr 146	cmentarz ewangelicki z kwaterą wojenną z czasów I wojny światowej	połowa XIX w.	-
37	Kwiatuszki Wielkie dz. geod. nr 2129/1	cmentarz ewangelicki z kwaterą wojenną z czasów I wojny światowej	początek XX w.	-
38	Lipniak dz. geod. nr 6	cmentarz ewangelicki	początek XX w.	-
39	Rozogi ul. Rynek dz. geod. nr 36	kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki, parafialny p.w. św. Marii Magdaleny	1885 r.	A-3633 z 26.11.1993 r.
40	Rozogi ul. Kętrzyńskiego 23 (d. ul. 22 Lipca 23) dz. geod. nr 274	dom drewniany	lata 20-te XX w.	-
41	Rozogi ul. Kętrzyńskiego 30 (d. ul. 22 Lipca 30) dz. geod. nr 249/1	dom drewniany	lata 20-te XX w.	-
42	Rozogi, ul. Rynek 9 (d. ul. 24 Stycznia 9) dz. geod. nr 211/1	kamienica, ob. budynek mieszkalno-handlowy	lata 20. XX w.	-
43	Rozogi, ul. Rynek 11 (d. ul. 24 Stycznia 11) dz. geod. nr 212/2	kamienica, ob. budynek NFZ-u	początek XX w.	-

LP	ADRES	OBIEKT	DATOWANIE	NR REJESTRU ZABYTKÓW
44	Rozogi ul. Wyszyńskiego dz. geod. nr 468/1	cmentarz ewangelicki z kwaterą wojenną z czasów I wojny światowej, ob. rzymskokatolicki, parafialny	połowa XVIII w.	A-1612 z 18.01.1986 r.
45	Rozogi dz. geod. nr 74/1 (d. Dąbrowy)	mogiła wojenna z czasów I wojny światowej	1914 -1915 r.	-
46	Spaliny Małe dz. geod. nr 2173 (d. Spaliny Wielkie)	cmentarz ewangelicki	XIX w.	-
47	Spaliny Małe dz. geod. nr 2170/3	cmentarz ewangelicki	XIX w.	-
48	Spaliny Wielkie 17 dz. geod. nr 81/3	budynek szkolny, murowany, ob. mieszkalny	1920 r.	-
49	Spaliny Wielkie dz. geod. nr 210	cmentarz ewangelicki, dawny	XIX w.	-
50	Wilamowo 1 dz. geod. nr 414/2	budynek szkolny, ob. świetlica gminna	początek XX w.	-
51	Wilamowo dz. geod. nr 366	cmentarz ewangelicki	XIX w.	-
52	Wysoki Grąd dz. geod. nr 18	cmentarz ewangelicki	XIX w.	-
53	Występ dz. geod. nr 233	cmentarz ewangelicki	XIX w.	-
54	Zawojki dz. geod. nr 177	cmentarz ewangelicki	XIX w.	-

Materiał źródłowy: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Rozogi, 2022.

4.6 STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

Stanowiska archeologiczne są ważnym elementem dziedzictwa kulturowego i stanowią podstawę wiedzy o najdawniejszych dziejach regionu. Ewidencja stanowisk archeologicznych nie jest jednak zbiorem zamkniętym i nie można wykluczyć, że w wyniku dalszej weryfikacji lub prowadzonych prac ziemnych uda się zidentyfikować nowe ślady osadnicze. Stanowiska archeologiczne są jednym z najbardziej narażonych elementów środowiska, dla których zagrożenie stanowi wszelka działalność człowieka naruszająca powierzchnię ziemi.

Na terenie gminy Rozogi znajdują się stanowiska archeologiczne ujęte w ewidencji zabytków. Przeważają wśród nich stanowiska archeologiczne datowane na epokę kamienia oraz czasy średniowiecza i wczesnohistoryczne:

Tab. 8 Wykaz stanowisk archeologicznych w gminnej ewidencji zabytków gminy Rozogi

LP	MIEJSCOWOŚĆ	NR OBSZARU AZP	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	NR STAN. NA OBSZARZE	FUNKCJA/ CHRONOLOGIA STANOWISKA
1	Borki Rozowskie	29-69	1	2	śląd osadnictwa, epoka kamienia [dane archiwalne; brak lokalizacji]
2	Borki Rozowskie	29-69	2	3	śląd osadnictwa, epoka kamienia [dane archiwalne, brak lokalizacji]
3	Borki Rozowskie	29-69	3	4	śląd osadnictwa, epoka kamienia [dane archiwalne, brak lokalizacji]
4	Borki Rozowskie	29-69	4	5	śląd osadnictwa, epoka kamienia [dane archiwalne, brak lokalizacji]
5	Borki Rozowskie	29-69	5	8	śląd osadnictwa, nowożytność
6	Borki Rozowskie	29-69	6	9	1/ śląd osadnictwa, starożytność 2/ śląd osadnictwa, nowożytność
7	Dąbrowy (Zagórcze)	31-69	1	1	śląd osadnictwa, epoka kamienia
8	Dąbrowy (Zagórcze)	31-69	2	2	śląd osadnictwa, mezolit

LP	MIEJSCOWOŚĆ	NR OBSZARU AZP	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	NR STAN. NA OBSZARZE	FUNKCJA/ CHRONOLOGIA STANOWISKA
9	Dąbrowy (Zagórcze)	31-69	3	3	śląd osadnictwa, epoka kamienia
10	Dąbrowy (Zagórcze)	31-69	4	4	śląd osadnictwa, mezolit – epoka żelaza
11	Dąbrowy (Zagórcze)	31-69	5	5	1/ śląd osadnictwa, epoka kamienia 2/ śląd osadnictwa, późne średniowiecze
12	Dąbrowy (Zagórcze)	31-69	6	6	śląd osadnictwa, epoka kamienia
13	Dąbrowy (Zagórcze)	31-69	7	7	śląd osadnictwa, epoka kamienia
14	Dąbrowy (d. Pełty)	31-69	1	8	1/ śląd osadnictwa, późny paleolit 2/ obozowisko, mezolit 3/ śląd osadnictwa, neolit – wczesna epoka brązu 4/ śląd osadnictwa, epoka brązu
15	Dąbrowy (d. Pełty)	31-69	2	9	1/ śląd osadnictwa, epoka kamienia 2/ śląd osadnictwa, późne średniowiecze – okres nowożytny
16	Dąbrowy (Pełty)	31-69	8	15	1/ śląd osadnictwa, epoka brązu 2/ śląd osadnictwa, wczesne średniowiecze
17	Dąbrowy	31-70	1	3	śląd osadnictwa, nowożytność
18	Dąbrowy	31-70	2	4	1/ śląd osadnictwa, epoka kamienia 2/ śląd osadnictwa, nowożytność
19	Dąbrowy	31-70	3	5	1/ śląd osadnictwa, okres wpływów rzymskich 2/ śląd osadnictwa, nowożytność
20	Dąbrowy	31-70	4	6	osada, okres wpływów rzymskich
21	Dąbrowy	31-69	8	42	1/ śląd osadnictwa, wczesne średniowiecze 2/ śląd osadnictwa, późne średniowiecze 3/ osada, nowożytność
22	Dąbrowy	31-69	9	43	1/ śląd osadnictwa, wczesne średniowiecze 2/ osada, nowożytność
23	Dąbrowy	31-69	10	44	1/ śląd osadnictwa, mezolit – epoka żelaza 2/ śląd osadnictwa, późne średniowiecze
24	Dąbrowy	31-69	11	45	1/ śląd osadnictwa, mezolit – epoka żelaza 2/ śląd osadnictwa, późne średniowiecze
25	Dąbrowy	31-69	12	46	śląd osadnictwa, mezolit – epoka żelaza
26	Dąbrowy	31-69	13	47	1/ śląd osadnictwa, mezolit – epoka żelaza 2/ śląd osadnictwa, późne średniowiecze 3/ śląd osadnictwa, nowożytność
27	Dąbrowy	31-69	14	48	1/ osada, mezolit – epoka żelaza 2/ śląd osadnictwa, wczesne średniowiecze 3/ osada, późne średniowiecze 4/ osada, nowożytność
28	Dąbrowy	31-69	15	49	1/ śląd osadnictwa, wczesne średniowiecze 2/ osada, nowożytność
29	Dąbrowy	31-69	16	51	śląd osadnictwa, mezolit – epoka żelaza
30	Dąbrowy	31-69	17	52	śląd osadnictwa, epoka kamienia
31	Dąbrowy	31-69	18	53	śląd osadnictwa, epoka kamienia
32	Dąbrowy	31-69	19	54	śląd osadnictwa, mezolit – epoka żelaza
33	Dąbrowy	31-69	20	55	śląd osadnictwa, mezolit – epoka żelaza

LP	MIEJSCOWOŚĆ	NR OBSZARU AZP	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	NR STAN. NA OBSZARZE	FUNKCJA/ CHRONOLOGIA STANOWISKA
34	Faryny	29-70	I	1	1/ ślad osadnictwa, mezolit – neolit 2/ ślad osadnictwa, średniowiecze 3/ ślad osadnictwa, nowożytność
35	Faryny	29-70	2	2	ślad osadnictwa, mezolit – epoka brązu
36	Faryny	29-70	3	3	ślad osadnictwa, mezolit – epoka żelaza
37	Faryny	29-70	4	4	1/ ślad osadnictwa, mezolit- epoka żelaza 2/ ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze 3/ ślad osadnictwa, średniowiecze 4/ osada, nowożytność
38	Faryny	29-70	5	5	ślad osadnictwa, mezolit – epoka żelaza
39	Faryny	29-70	6	6	1/ ślad osadnictwa, średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
40	Faryny	29-70	7	7	1/ ślad osadnictwa, mezolit – epoka brązu 2/ ślad osadnictwa, średniowiecze 3/ ślad osadnictwa, nowożytność
41	Głównicha (Gównicha)	31-69	1	50	ślad osadnictwa, mezolit – epoka żelaza
42	Kilimany	30-68	I	16	ślad osadnictwa, nowożytność
43	Klon	30-69	1	1	ślad osadnictwa, późny neolit – wczesna epoka brązu [dane archiwalne]
44	Klon	30-69	2	19	1/ ślad osadnictwa, epoka kamienia 2/ ślad osadnictwa, mezolit – epoka żelaza
45	Klon	30-69	3	20	ślad osadnictwa, mezolit – epoka żelaza
46	Klon	30-69	4	21	1/ ślad osadnictwa, epoka kamienia 2/ osada, pradziej
47	Klon	30-69	5	22	ślad osadnictwa, mezolit – epoka żelaza
48	Klon	30-69	6	23	1/ ślad osadnictwa, mezolit – epoka żelaza 2/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze - nowożytność
49	Klon	30-69	7	24	ślad osadnictwa, mezolit – epoka żelaza
50	Klon	30-69	8	25	1/ ślad osadnictwa, mezolit – epoka żelaza 2/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze 3/ osada, nowożytność
51	Klon	30-69	9	26	1/ ślad osadnictwa, epoka kamienia 2/ ślad osadnictwa, mezolit – epoka żelaza
52	Klon	30-69	10	27	1/ ślad osadnictwa, mezolit – epoka żelaza 2/ osada, późne średniowiecze 3/ osada, nowożytność
53	Klon	30-69	11	28	ślad osadnictwa, epoka kamienia
54	Klon	30-69	12	29	ślad osadnictwa, epoka żelaza
55	Klon	30-69	13	30	ślad osadnictwa, epoka kamienia
56	Klon	30-69	14	31	ślad osadnictwa, mezolit – epoka żelaza
57	Klon	30-69	15	32	ślad osadnictwa, epoka kamienia
58	Klon	30-69	16	33	ślad osadnictwa, mezolit – epoka żelaza
59	Klon	30-69	17	34	ślad osadnictwa, epoka kamienia
60	Klon	30-69	18	35	ślad osadnictwa, mezolit – epoka żelaza
61	Klon	30-69	19	36	ślad osadnictwa, mezolit
62	Księży Lasek	31-68	I	4	1/ ślad osadnictwa, starożytność 2/ ślad osadnictwa, średniowiecze

LP	MIEJSCOWOŚĆ	NR OBSZARU AZP	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	NR STAN. NA OBSZARZE	FUNKCJA/ CHRONOLOGIA STANOWISKA
63	Księży Lasek	32-68	1	7	1/ osada, średniowiecze 2/ osada, nowożytność
64	Księży Lasek	31-68	II	10	osada, starożytność
65	Kwiatuszki Wielkie	30-70	1	1	ślad osadnictwa, nowożytność
66	Kwiatuszki Wielkie	30-70	2	2	ślad osadnictwa, nowożytność
67	Łuka	31-68	I	3	ślad osadnictwa, neolit [dane archiwalne, brak lokalizacji]
68	Łuka	31-68	II	5	1/ ślad osadnictwa, starożytność 2/ ślad osadnictwa, średniowiecze
69	Łuka	31-68	III	6	ślad osadnictwa, średniowiecze
70	Łuka	31-68	IV	7	ślad osadnictwa, średniowiecze
71	Łuka	31-68	V	8	1/ ślad osadnictwa, średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
72	Łuka	31-68	VI	9	1/ ślad osadnictwa, średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
73	Orzeszki	30-68	I	19	ślad osadnictwa, nowożytność
74	Orzeszki	30-68	II	20	ślad osadnictwa, nowożytność
75	Radostowo	31-68	I	1	ślad osadnictwa, neolit [dane archiwalne, brak lokalizacji]
76	Radostowo	31-68	II	2	ślad osadnictwa, neolit [dane archiwalne, brak lokalizacji]
77	Radostowo	31-68	III	13	1/ ślad osadnictwa, starożytność 2/ osada, średniowiecze 3/ osada, nowożytność
78	Rozogi	30-69	1	2	cementarzysko, epoka żelaza [dane archiwalne, brak lokalizacji]
79	Rozogi	30-69	2	13	1/ ślad osadnictwa, średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
80	Rozogi	30-69	3	14	1/ ślad osadnictwa, mezolit – wczesna epoka brązu 2/ ślad osadnictwa, okres wędrówek ludów – wczesne średniowiecze 3/ osada, średniowiecze
81	Rozogi	31-69	4	39	ślad osadnictwa, mezolit – epoka żelaza
82	Rozogi	31-69	5	40	ślad osadnictwa, mezolit – epoka żelaza
83	Rozogi	31-69	6	41	ślad osadnictwa, mezolit – epoka żelaza
84	Wilamowo	30-69	1	4	1/ ślad osadnictwa, późna faza wczesnego średniowiecza – średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
85	Wilamowo	30-69	2	5	ślad osadnictwa, średniowiecze
86	Wilamowo	30-69	3	6	ślad osadnictwa, średniowiecze
87	Wilamowo	30-69	4	7	ślad osadnictwa, epoka kamienia
88	Wilamowo	30-69	5	8	osada, średniowiecze
89	Wilamowo	30-69	6	9	1/ ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze 2/ osada, średniowiecze
90	Wilamowo Kolonia	30-69	1	10	ślad osadnictwa, epoka kamienia
91	Wilamowo Kolonia	30-69	2	11	ślad osadnictwa, epoka kamienia
92	Wilamowo Kolonia	30-69	3	12	1/ osada, okres wędrówek ludów – wczesne średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, średniowiecze
93	Wujaki	31-69	1	16	1/ obozowisko / osada, mezolit – wczesna epoka żelaza 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
94	Wujaki	31-69	2	17	ślad osadnictwa, epoka kamienia

LP	MIEJSCOWOŚĆ	NR OBSZARU AZP	NR STAN. W MIEJSCOWOŚCI	NR STAN. NA OBSZARZE	FUNKCJA/ CHRONOLOGIA STANOWISKA
95	Wujaki	31-69	3	18	śląd osadnictwa, epoka kamienia
96	Występ	29-68	I	25	śląd osadnictwa, paleolit – mezolit [dane archiwalne, brak lokalizacji]
97	Występ	29-68	II	26	śląd osadnictwa, neolit [dane archiwalne, brak lokalizacji]
98	Występ Kolonia	30-69	I	3	śląd osadnictwa, mezolit – wczesna epoka żelaza
99	Zawojki	31-69	1	37	śląd osadnictwa, późny paleolit - mezolit
100	Zawojki	31-69	2	38	śląd osadnictwa, epoka kamienia – epoka żelaza

Materiał źródłowy: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Rozogi, 2022.

4.7 ZAGROŻENIA DLA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Do degradacji, uszkodzenia lub zniszczenia obiektów zabytkowych może doprowadzić szereg przyczyn wewnętrznych, zewnętrznych i wywołanych sytuacją ogólną w określonym czasie.

W zakresie przyczyn wewnętrznych, związanych z działalnością człowieka, najważniejsze są:

- brak opieki konserwatorskiej;
- brak użytkownika;
- nadmierna intensywność użytkowania lub wadliwa gospodarka;
- kradzież, zaginięcie lub nielegalny wywóz;
- wady realizacyjne (niepoprawnie przeprowadzone prace konserwatorskie lub budowlane, np. polegające na zmianie wyglądu elewacji budynków – poprzez zmianę kształtu otworów okiennych i drzwiowych, wprowadzenie termoizolacji z jednoczesnym zniszczeniem oryginalnego detalu architektonicznego itp.);
- niewłaściwa eksploatacja (np. użytkowanie niezgodne z pierwotnym przeznaczeniem obiektu);
- zmiany warunków wodno-gruntowych, jak i zanieczyszczenie wód i gleb.

Przyczyny zniszczeń lub uszkodzeń, określane jako zewnętrzne mają szerszy, często trudny do określenia zasięg oddziaływania, przez co są również trudniejsze do usunięcia. Najważniejsze są:

- działalność gospodarcza;
- infrastruktura komunalna, jak np. wprowadzanie ruchu tranzytowego samochodów przez obszary historycznych miejscowości itp.;
- zagospodarowanie przestrzenne, z dopuszczeniem np. inwestycji wielkoobszarowych i obiektów wielkogabarytowych, degradujących ekspozycję obiektów historycznych lub zakłócających łączność widokową i kompozycyjną pomiędzy obiektami zabytkowymi;
- skażenia atmosferyczne i zanieczyszczenia wód oraz zachwianie gospodarki wodnej.

Przyczyny ogólne, powodujące uszkodzenie lub zniszczenie obiektów zabytkowych to m.in.:

- działanie czasu;
- warunki atmosferyczne oraz klęski losowe, jak np. wichury, trąby powietrzne, powódzie itp.;
- zmiany kierunków artystycznych;
- działanie biologiczne;
- rozwój teorii konserwatorskich, poprzez stosowanie technologii konserwatorskich, które w dłuższej perspektywie czasowej są szkodliwe dla zabytku.

5 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

Województwo warmińsko-mazurskie aktualnie nie posiada formalnie zatwierdzonego audytu krajobrazowego (stan na koniec 2022 r.)²³.

²³ Obwieszczenie Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 2019 roku o przystąpieniu do sporządzenia projektu audytu krajobrazowego województwa warmińsko-mazurskiego.

6 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

6.1 DEMOGRAFIA

Gminę Rozogi ogółem zamieszkuje ponad 5,5 tys. osób, co stanowi ok. 12,6 % ludności powiatu szczycieńskiego. Gmina podzielona jest na 16 sołectw. Zdecydowanie największy odsetek osób zamieszkuje miejscowość Rozogi (ok. 26%) i Dąbrowy (ok. 22%), natomiast wiele miejscowości zamieszkuje zaledwie od kilku do kilkudziesięciu osób a najmniej zaludnione są m.in: Suchorowiec, Nowy Suchoros i Lipniak (<1%).

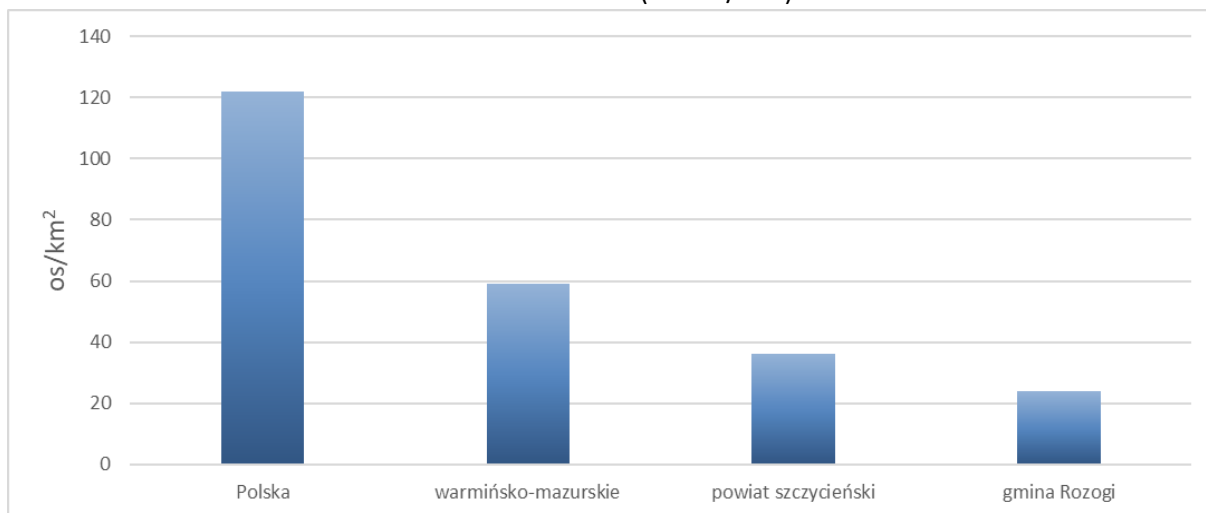
Tab. 9 Odsetek ludności Gminy w podziale na miejscowości

MIEJSCOWOŚĆ	LICZBA MIESZKAŃCÓW [OS.]	ODSETEK MIESZKAŃCÓW W GMINIE [%]
Antonia	35	0,6%
Borki Rozowskie	86	1,5%
Dąbrowy I	963	17,3%
Dąbrowy II	280	5,0%
Faryny	291	5,2%
Kiełbasy	38	0,6%
Kilimiany	44	0,8%
Klon	424	7,6%
Kokoszki	26	0,5%
Kowalik	176	3,2%
Księży Lasek	187	3,4%
Kwiatuszki Wielkie	121	2,2%
Lipniak	14	0,3%
Łuka	167	3,0%
Nowy Suchoros	12	0,2%
Orzeszki	242	4,3%
Radostowo	115	2,1%
Rozogi	1454	26,1%
Spaliny Małe	35	0,6%
Spaliny Wielkie	184	3,3%
Suchorowiec	9	0,2%
Wilamowo	342	6,1%
Wujaki	23	0,4%
Występ	222	4,0%
Wysoki Grąd	34	0,6%
Zawojki	51	0,9%

Materiał źródłowy: dane Urzędu Gminy w Rozogach.

Gęstość zaludnienia gminy Rozogi wynosi 24 os/km² i jest²⁴:

- wyraźnie niższa niż średnia dla powiatu szczycieńskiego (36 os/km²),
- ponad dwukrotnie niższa niż średnia dla województwa warmińsko-mazurskiego (59 os/km²),
- niemal sześciokrotnie niższa niż średnia dla Polski (122 os/km²).

Ryc. 10 Gęstość zaludnienia Gminy na tle powiatu, województwa i kraju

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

STRUKTURA PŁCI

W strukturze płci gminy Rozogi zaznacza się niewielka przewaga mężczyzn, których liczba wynosi 2 832, w stosunku do liczby 2 665 kobiet. Współczynnik feminizacji (tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn) wynosi zatem 94, co jest wartością niższą niż średnia dla Polski (107), województwa warmińsko-mazurskiego (105) i powiatu szczycieńskiego (102)²⁵.

Tab. 10 Ludność Gminy wg płci w latach 2015-2020

ROK	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kobiety	2 736	2 735	2 735	2 717	2 681	2 665
Mężczyźni	2 919	2 910	2 893	2 875	2 842	2 832

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

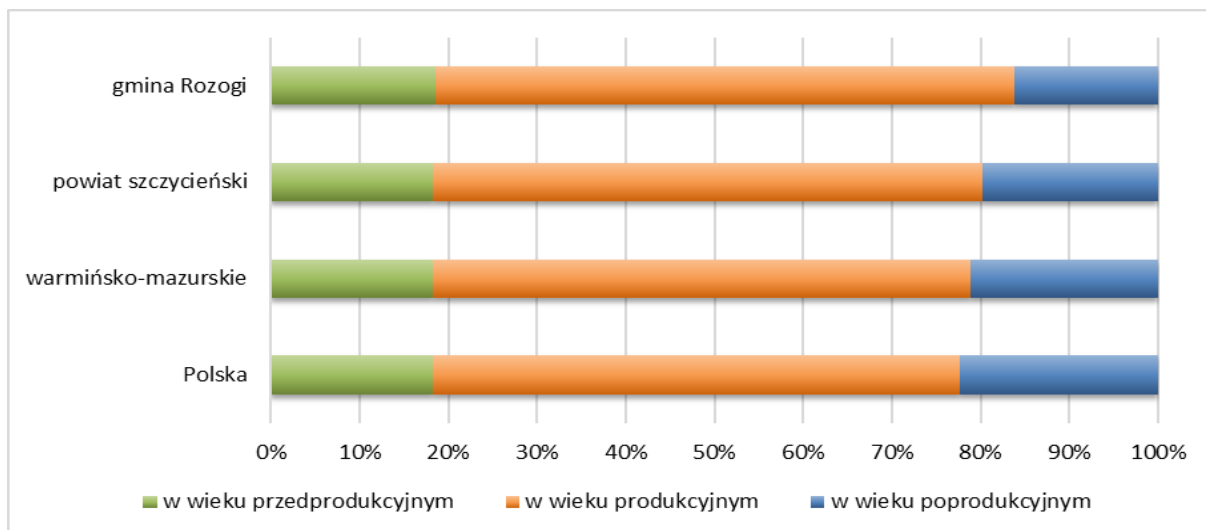
STRUKTURA WIEKOWA LUDNOŚCI

W podziale na ekonomiczne grupy wieku, w gminie Rozogi dominuje ludność w wieku produkcyjnym, która stanowi 65,3% ogółu mieszkańców. Drugą grupę stanowi ludność w wieku przedprodukcyjnym, obejmująca 18,5%. Najmniej liczną grupę stanowi ludność w wieku poprodukcyjnym, której udział wynosi ok. 16,2%. W porównaniu ze wskaźnikami dla Polski, województwa i powiatu zaznacza się wyższy odsetek ludności w wieku produkcyjnym, jak i niższy procent ludności w wieku poprodukcyjnym na terenie gminy Rozogi²⁶.

²⁴ Materiał źródłowy: Dane GUS – stan ludności: gęstość zaludnienia, stan na 31.12.2020 r.

²⁵ Materiał źródłowy: Dane GUS – stan ludności: współczynnik feminizacji, stan na 31.12.2020 r.

²⁶ Materiał źródłowy: Dane GUS – stan ludności: udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem, stan na 31.12.2020 r.

Ryc. 11 Udział ekonomicznych grup wieku w Gminie na tle powiatu, województwa i kraju

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

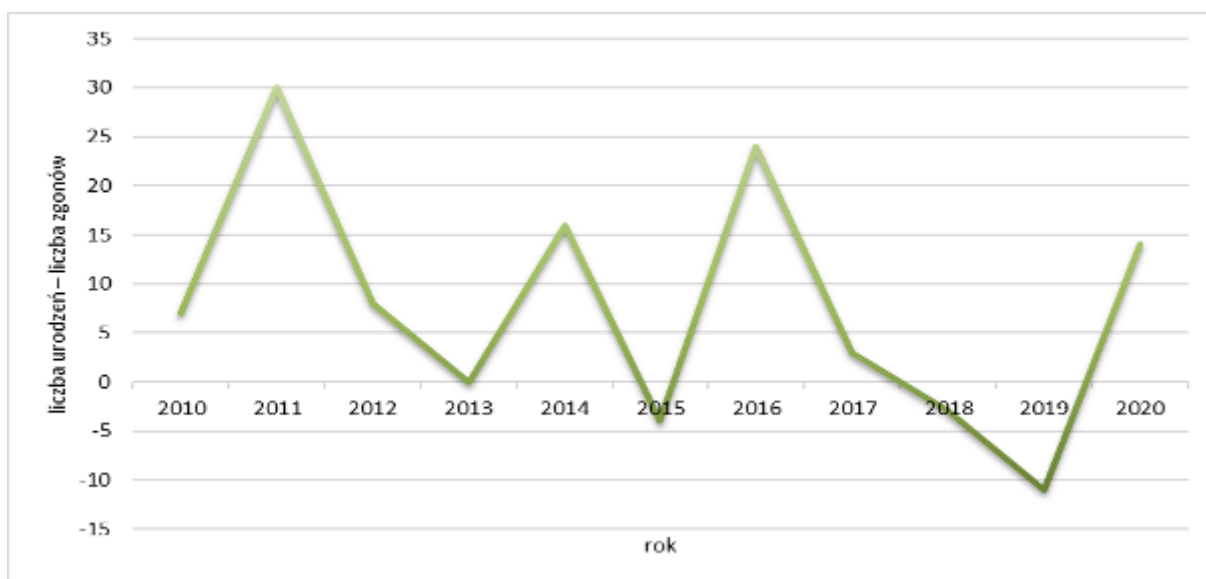
Na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia wskaźnik przyrostu naturalnego w gminie Rozogi przyjmował zmienne wartości. Najwyższą wartość osiągnął w 2011 r., kiedy wyniósł +30 os., zaś najniższą w 2018 r., osiągając wartość -11 os. Średni przyrost naturalny na przestrzeni analizowanych lat wyniósł +7,6 os., a zatem w ostatnim dziesięcioleciu liczba urodzeń w Gminie przewyższała liczbę zgonów²⁷.

Tab. 11 Ruch naturalny ludności w Gminie w latach 2010-2020

RUCH NATURALNY WEDŁUG PŁCI												
ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	ŚREDNIOROCZNIE W LATACH 2010-2020
URODZENIA ŻYWE [os.]												
Ogółem	60	70	68	51	60	49	69	58	54	48	69	59,6
Mężczyźni	32	33	38	30	32	22	31	28	27	26	37	30,5
Kobiety	28	37	30	21	28	27	38	30	27	22	32	29,1
ZGONY OGÓŁEM [os.]												
Ogółem	53	40	60	51	44	53	45	55	57	59	55	52,0
Mężczyźni	31	24	31	34	30	35	26	32	32	37	31	31,2
Kobiety	22	16	29	17	14	18	19	23	25	22	24	20,8
PRZYROST NATURALNY [os.]												
Ogółem	7	30	8	0	16	-4	24	3	-3	-11	14	7,6
Mężczyźni	1	9	7	-4	2	-13	5	-4	-5	-11	6	-0,6
Kobiety	6	21	1	4	14	9	19	7	2	0	8	8,3

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

²⁷ Materiał źródłowy: Dane GUS – urodzenia i zgodny: ruch naturalny wg płci, stan na 31.12.2020 r.

Ryc. 12 Przyrost naturalny w Gminie w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

MIGRACJE

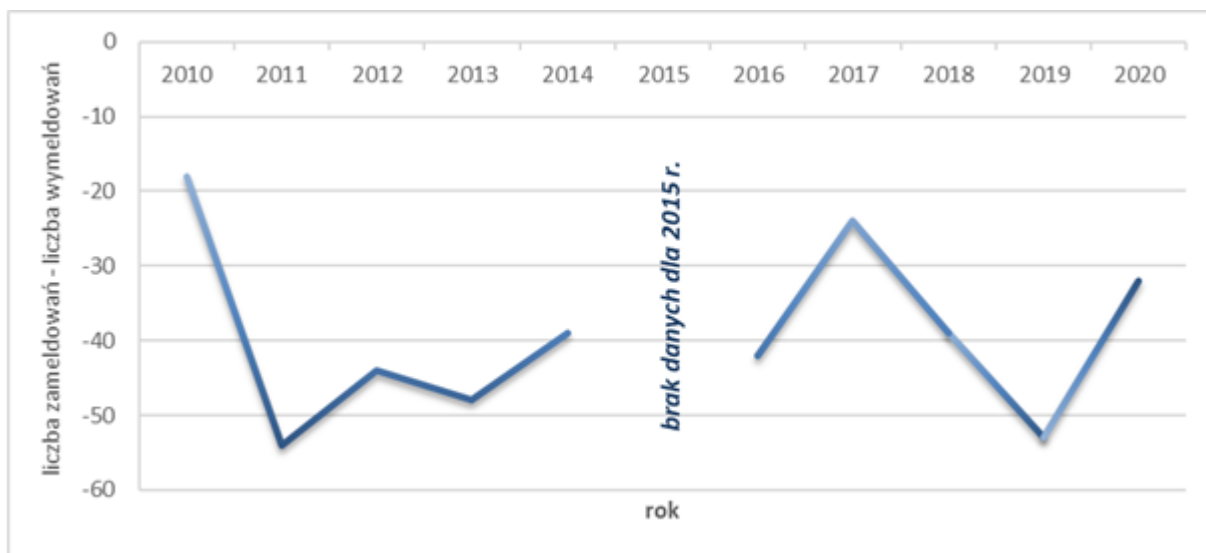
Na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia obserwuje się stale ujemne saldo migracji. Najniższą wartość salda migracji zaobserwowano w latach 2011 (-54) i 2019 (-53). Średnie saldo migracji w analizowanych latach wyniosło -35,7. Obserwuje się nieznacznie większy odpływ ludności do miast w stosunku do wymeldowań na wieś. Gmina charakteryzuje się natomiast dodatnim saldem migracji w aspekcie migracji zewnętrznych (z zagranicy), gdyż średnioroczna wartość sald migracji zagranicznych a wyniosła ok. +2,2 os.

Tab. 12 Migracje w Gminie w latach 2010-2020

MIGRACJE WEDŁUG KIERUNKÓW												
ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	ŚREDNIOROCZNIE W LATACH 2010-2020
ZAMELDOWANIA												
Ogółem	49	37	40	36	42	*bd	45	40	42	42	25	36,2
Z miast	18	17	11	8	12	15	8	9	13	16	5	12,0
Ze wsi	30	18	24	26	30	14	34	26	25	18	18	23,9
Z zagranicy	1	2	5	2	0	*bd	3	5	4	8	2	2,9
WYMELDOWANIA												
Ogółem	67	91	84	84	81	*bd	87	64	81	95	57	71,9
Do miast	27	50	57	33	37	41	51	26	57	55	28	42,0
Na wieś	40	40	26	50	39	32	36	38	24	40	29	35,8
Za granicę	0	1	1	1	5	*bd	0	0	0	0	0	0,7
SALDO MIGRACJI												
Ogółem	-18	-54	-44	-48	-39	*bd	-42	-24	-39	-53	-32	-35,7

*bd – brak danych, zgodnie z informacją GUS: wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe (w tym ze względu na wysoki błąd losowy próby w badaniach reprezentacyjnych, np. BAEL albo brak informacji porównywalnych)

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Ryc. 13 Saldo migracji w Gminie w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

6.2 DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Za podmiot gospodarczy uznaje się podmiot prowadzący działalność gospodarczą opartą na tzw. wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, czyli zgłoszeniu rodzaju prowadzonej działalności, miejsca jej prowadzenia i danych osoby prowadzącej w urzędzie gminy. Może nim być osoba fizyczna, osoba prawna, a także jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, utworzona zgodnie z przepisami prawa, jeżeli jej przedmiot działania obejmuje prowadzenie działalności gospodarczej.

Na terenie Gminy łącznie funkcjonuje 299 podmiotów gospodarczych, w tym 285 podmiotów zatrudniających 0-9 osób (mikro-przedsiębiorstwa), 13 podmiotów zatrudniających 10-49 osób oraz 1 podmiot zatrudniający 50-249 osób.

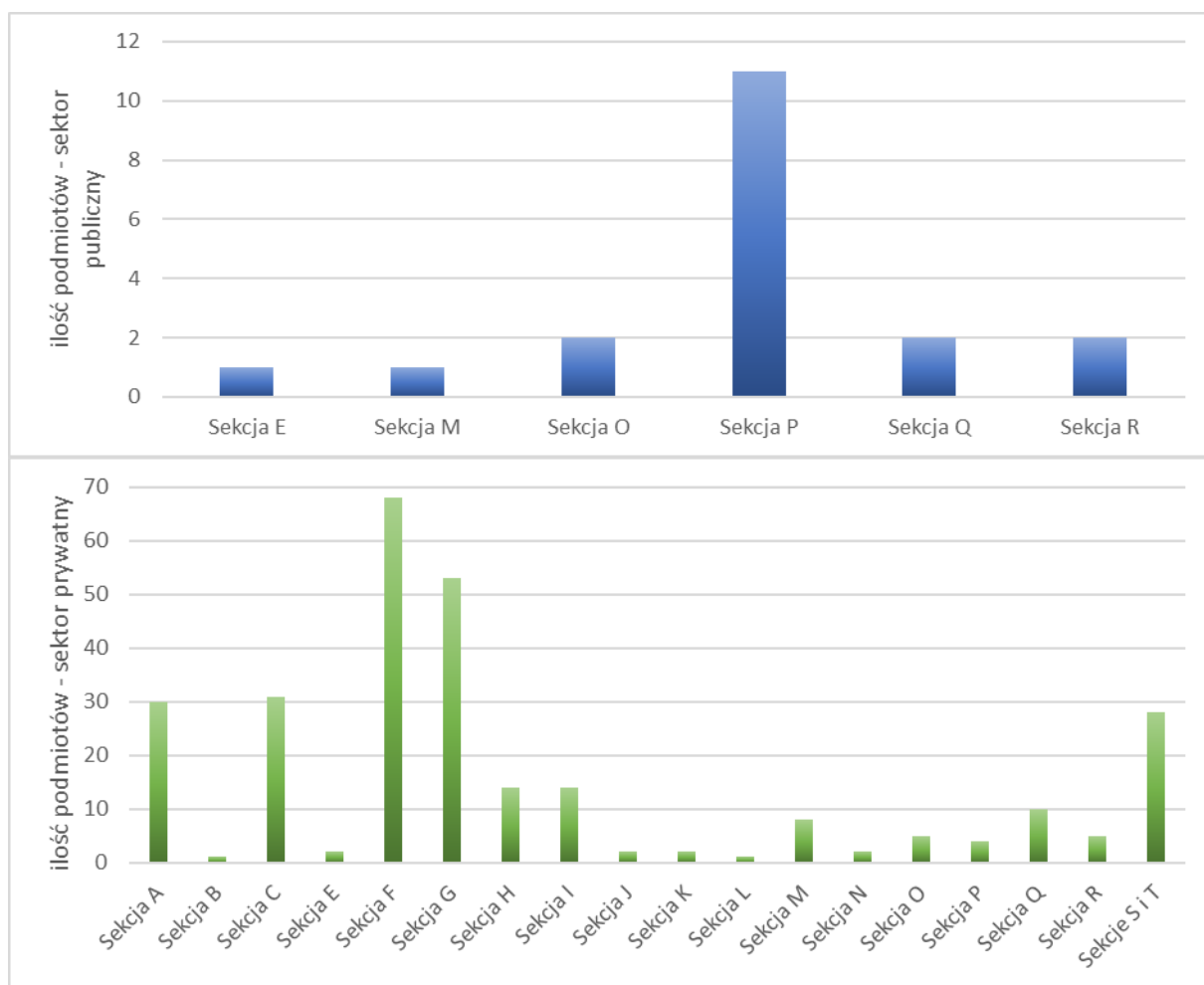
Tab. 13 Podmioty gospodarcze zarejestrowane na terenie Gminy

RODZAJE PODMIOTÓW	SEKTOR PUBLICZNY	SEKTOR PRYWATNY
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	15	-
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	-	241
Spółki handlowe	1	3
Spółdzielnie	-	1
Fundacje stowarzyszenia i organizacje społeczne	-	16
Inne	3	19
Ogółem	19	280

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

W sektorze publicznym zarejestrowanych jest 19 podmiotów, zaś w sektorze prywatnym 280. Sektor prywatny charakteryzuje się wysoką liczbą podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w sekcji F (budownictwo – 68 podmioty) oraz sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych – 53 podmioty), natomiast w sektorze publicznym najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych jest w sekcji P (edukacja – 11 podmiotów)²⁸.

²⁸ Materiał źródłowy: Dane GUS – podmioty gospodarcze i przekształcenia własnościowe i strukturalne: podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON: podmioty wg sekcji i działów PKD, stan na 31.12.2020 r.

Ryc. 14 Podmioty gospodarcze wg sekcji działów PKD 2007 zarejestrowane na terenie Gminy

Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
 Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie
 Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe
 Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
 Sekcja F – Budownictwo
 Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
 Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa
 Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
 Sekcja J – Informacja i komunikacja
 Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
 Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
 Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
 Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
 Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
 Sekcja P – Edukacja
 Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
 Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
 Sekcja S – Pozostała działalność usługowa
 Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Podstawowe wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarki narodowej w gminie Rozogi na tle powiatu szczycieńskiego i województwa warmińsko-mazurskiego zaprezentowano w poniższej tabeli. Gmina wyróżnia się przede wszystkim niższymi niż średnio w powiecie i województwie wskaźnikami odnoszącym się do podmiotów gospodarki narodowej, co świadczy o niskim poziomie przedsiębiorczości skupionym w obszarze Gminy. Z kolei wyższe wartości w Gminie zaobserwowano w udziałach: fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarki narodowej ogółem.

Tab. 14 Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarki narodowej w Gminie

WSKAŹNIK	WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO- MAZURSKIE	POWIAT SZCZYCIEŃSKI	GMINA ROZOGI
	MIARA [szt. lub %]		
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	963	835	544
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	74	71	62
Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	40	37	22
Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	96	84	54
Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	158,6	135	83,3
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	69	64	44
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	11,4	10,39	6,71
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	42	38	29
Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	1	1	0
Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	122	114	95
Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON	4,2%	4,4%	4,0%
Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora medycznego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	4,36%	2,45%	2,94%
Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	5,44%	4,29%	2,94%
Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej	4,4%	4,6%	5,4%
Udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarki narodowej ogółem	71,9%	76,9%	80,6%

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Najważniejsze przedsiębiorstwa koncentrują się w centralnej części Gminy, głównie w miejscowości Rozogi lub w pobliżu drogi krajowej nr 53. Należą do nich zakłady usługowe lub produkcyjno-usługowe zajmujące się:

- usługami stolarskimi (Zakład Stolarski – ul. Juranda 13A, Rozogi);
- transportem drzewa (Trans-Drew – Wojciecha Kętrzyńskiego 8, Rozogi);
- produkcją gwoździ (MAR-Met – Warszawska 21A, Rozogi);
- sprzedażą drewna (DREWLIT Sp. z o.o. – Wielbarska 15a, Rozogi);
- serwisem maszyn i urządzeń przemysłowych (AUTO-BOX – ul. Juranda 7, Rozogi);
- sprzedażą materiałów budowlanych ("Omnibus" Centrum Handlowe – ul. Warszawska 17, Rozogi);
- sprzedażą mebli (Meble Zachodnie – Występ 8a);
- tapicerstwem (Zakład tapicerski – Dąbrowy 43).

6.3 PRACUJĄCY

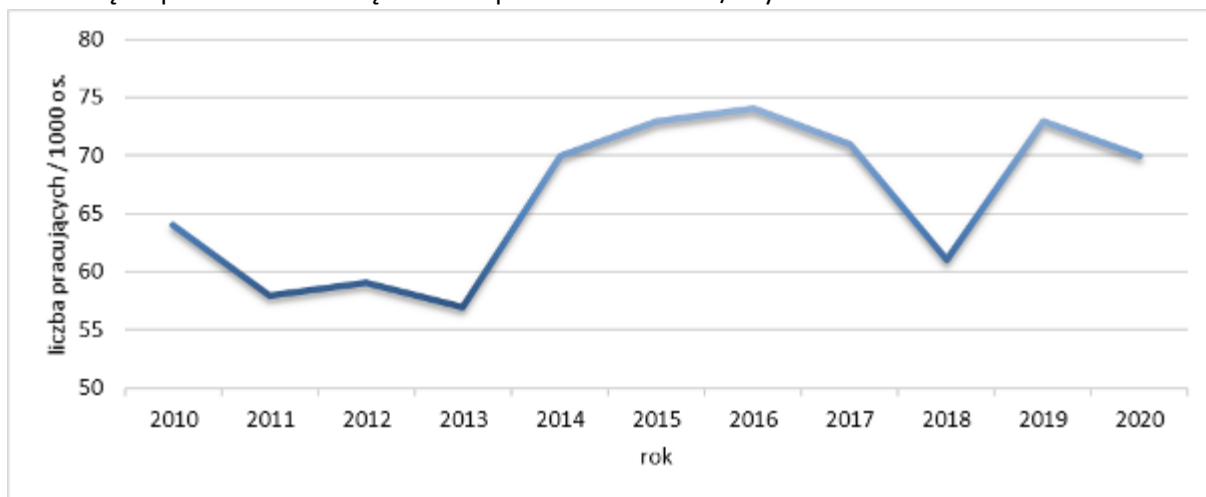
Na terenie gminy wiejskiej Rozogi liczba pracujących wynosi ok. 384 os., z czego zdecydowaną większość stanowią kobiety – 237, wobec 147 mężczyzn²⁹. Liczba pracujących w ciągu ostatniego dziesięciolecia jest zmienna, największy odsetek pracujących zaobserwowano w 2016 r. (416 os.), natomiast najniższy w 2013 r. (323 os.).

Tab. 15 Struktura osób pracujących na terenie Gminy w latach 2010-2020

PRACUJĄCY [os.]											
PŁEĆ/ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mężczyźni	129	114	128	112	165	172	165	148	108	153	147
Kobiety	244	223	214	211	234	240	251	254	235	249	237
Ogółem	373	337	342	323	399	412	416	402	343	402	384

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Wskaźnik liczby osób pracujących przypadających na 1000 mieszkańców w tym przypadku wahał się na przestrzeni dziesięciu lat na poziomie 57-74 os./1 tys. mieszk.³⁰.

Ryc. 15 Pracujący na 1000 mieszkańców w Gminie w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

6.4 BEZROBOCIE

Na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia obserwuje się znaczny spadek bezrobocia w gminie Rozogi. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych spadła w okresie 2010-2020 o ok. 67%. Największą liczbę bezrobotnych zarejestrowano w 2012 r. – 543 osób., zaś najmniejszą w 2018 r. – 149 osób³¹.

Tab. 16 Liczba bezrobotnych na terenie Gminy w latach 2010-2020

LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH [os.]											
PŁEĆ/ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mężczyźni	274	260	253	246	212	125	119	82	69	64	85
Kobiety	275	284	290	266	241	171	149	102	80	89	96
Ogółem	549	544	543	512	453	296	268	184	149	153	181

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

²⁹ Materiał źródłowy: Dane GUS – rynek pracy: pracujący wg innego podziału niż PKD: pracujący w gminach wg płci, stan na 31.12.2020 r.

³⁰ Materiał źródłowy: Dane GUS – rynek pracy: pracujący wg innego podziału niż PKD: pracujący na 1000 ludności, stan na 31.12.2020 r.

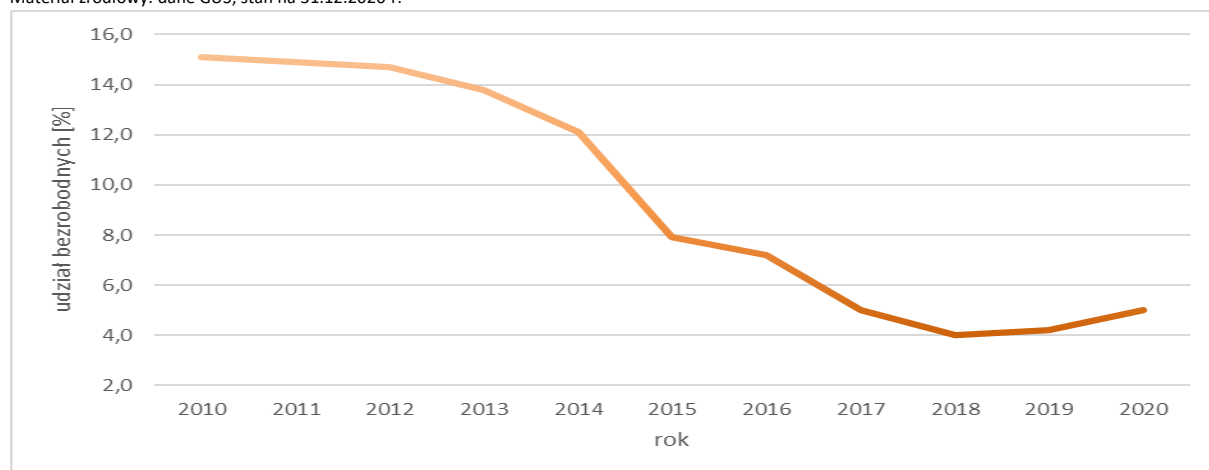
³¹ Materiał źródłowy: Dane GUS – rynek pracy: bezrobocie rejestrowane: bezrobotni zarejestrowani wg płci w gminach oraz udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci, stan na 31.12.2020 r.

W 2020 r. udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy wynosił ok. 5%, przy czym bezrobocie wśród mężczyzn to ok. 4,2%, a kobiet ok. 6,1%.

Tab. 17 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie w latach 2010-2020

UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM [%]											
PŁEĆ/ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mężczyźni	13,5	12,8	12,3	11,9	10,2	6,0	5,7	4,0	3,3	3,1	4,2
Kobiety	17,1	17,6	17,7	16,1	14,5	10,4	9,0	6,2	4,9	5,6	6,1
Ogółem	15,1	14,9	14,7	13,8	12,1	7,9	7,2	5,0	4,0	4,2	5,0

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Ryc. 16 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Na podstawie danych GUS zauważalny jest również wzrost udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w okresie 2018 – 2020 r. Do nagłego wzrostu wskaźnika bezrobocia mogła przyczynić się pandemia COVID-19, która spowodowała załamanie gospodarcze i trudną sytuację na rynku pracy. Sytuacja pandemiczna jaka wówczas miała miejsce była niezależna od działań wewnętrznych w Gminie.

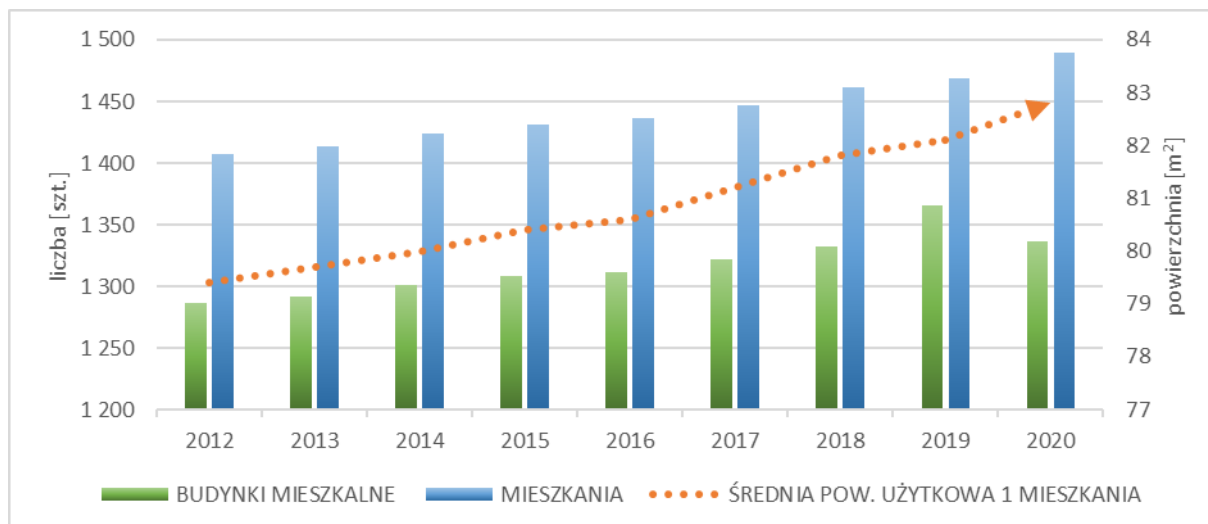
6.5 MIESZKALNICTWO

W 2020 roku na terenie gminy Rozogi funkcjonowało łącznie 1 336 budynków mieszkalnych, zaś samych mieszkań było 1 490. Podstawowe wskaźniki zasobów mieszkaniowych prezentują się następująco³²:

- całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań w Gminie: 123 404 m²;
- przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania: 82,8 m²;
- przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę: 22,4 m²;
- mieszkania na 1000 mieszkańców: 271,1 szt.;
- przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie: 3,69 os.

Jednocześnie należy zauważyć, że na przestrzeni lat wzrasta liczba mieszkań, porównywalnie do liczby budynków i średniej powierzchni użytkowej mieszkania. W latach 2012-2020 zasoby mieszkaniowe wzrosły o 83 mieszkania, w tym 50 budynków mieszkalnych, a średnia powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wzrosła o ok. 3,5 m².

³² Materiał źródłowy: dane GUS – gospodarka mieszkaniowa i komunalna: zasoby mieszkaniowe: budynki mieszkalne oraz zasoby mieszkaniowe oraz zasoby mieszkaniowe - wskaźniki, stan na 31.12.2020 r.

Ryc. 17 Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Rozogi w latach 2012-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

W odniesieniu do struktury wyposażenia mieszkań w instalacje komunalne, na terenie Gminy występuje 1 279 mieszkań zasobnych w instalację wodociągową, 1 161 mieszkań wyposażonych w ustęp spłukiwany, 1 096 mieszkań wyposażonych w łazienkę oraz 894 mieszkań z centralnym ogrzewaniem³³.

6.6 OŚWIATA

Na terenie gminy Rozogi funkcjonują publiczne placówki oświatowe t. j.:³⁴

- Przedszkole Samorządowe w Rozogach „Kraina Uśmiechu”;
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Rozogach;
- Zespół Szkolno-przedszkolny w Dąbrowach w skład, którego wchodzi Szkoła Podstawowa i Przedszkole;
- Zespół Szkolno-przedszkolny w Klonie, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa i Przedszkole;
- Zespół Szkół w Rozogach, w skład którego wchodzi Branżowa Szkoła I stopnia. (do 31.08.2020 r. w skład Zespołu Szkół wchodziło również Liceum Ogólnokształcące).

Według danych GUS z 2020 roku³⁵:

- współczynnik skolaryzacji w szkole podstawowej, wynosił w 2020 r.: 80,12% brutto;
- współczynnik skolaryzacji w szkole podstawowej, wynosił w 2020 r.: 78,92% netto;
- liczba szkół podstawowych wynosiła: 3;
- liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych wynosiła: 399;
- liczba placówek wychowania przedszkolnego: 3;
- liczba dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego wynosiła: 144.

Współczynnik skolaryzacji, dla szkół podstawowych w porównaniu z powiatem szczycieńskim (90,32% brutto, 88,95% netto) jest niższy o około 10%. Stopa skolaryzacji to odsetek osób uczących się obliczany w stosunku do liczby ludności w określonym przedziale wiekowym, według podziału na odpowiednie etapy kształcenia.

³³ Materiał źródłowy: dane GUS – gospodarka mieszkaniowa i komunalna: zasoby mieszkaniowe: mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań oraz mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne- wskaźniki, stan na 31.12.2020 r.

³⁴ Materiał źródłowy: Raport o stanie gminy Rozogi – Podsumowanie działalności wójta gminy w roku 2020.

³⁵ Materiał źródłowy: dane GUS – wychowanie przedszkolne: przedszkola: wychowanie przedszkolne razem, oraz – szkolnictwo podstawowe: szkoły podstawowe ogółem oraz szkolnictwo gimnazjalne: gimnazja ogółem, oraz szkolnictwo ponadgimnazjalne i policealne, skolaryzacji: współczynniki skolaryzacji stan na 31.12.2020 r.

6.7 OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Na terenie Gminy funkcjonują: dwie przychodnie, w których przyjmują lekarze rodzinni – NZOZ „Przychodnia rodzinna” oraz NZOZ „Polmed” oraz przychodnia lekarska „ELMED” – ginekologia a także gabinet masażu i fizjoterapii „Xemium Alfa”. Wszystkie placówki zlokalizowane są w Rozogach. Najbliższy szpital znajduje się w Szczytnie (odległość ok. 27 km od Rozóg)³⁶. Dodatkowo Rozogach funkcjonują dwie apteki ogólnodostępne.

W 2020 r. udzielono 25 760 porad lekarskich w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (dotyczą porad w podstawowej i specjalistycznej opiece zdrowotnej, łącznie z poradami udzielonymi w przychodniach resortu MON i MSWiA)³⁷.

Jednostką wykonującą zadania Gminy w zakresie pomocy społecznej i wspierania rodziny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozogach. Drugą jednostką organizacyjną pomocy społecznej, która ma swoją siedzibę na terenie Gminy jest Środowiskowy Dom Samopomocy w Orzeszkach. Elementem lokalnego systemu polityki społecznej jest także Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Według danych GUS z 2020 roku z opieki społecznej skorzystało 260 gospodarstw domowych. Ogółem liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wynosiła 904 osób, czyli około 16,4% ludności Gminy³⁸.

6.8 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Na terenie gminy Rozogi za bezpieczeństwo mieszkańców odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Szczytnie, której zadaniem jest pilnowanie przestrzegania prawa i ściganie przestępców oraz zapewnienie ochrony i pomocy w sytuacjach kryzysowych zarówno wobec ludzi jak i mienia. Gminę Rozogi obsługuje jeden dzielnicowy.

6.9 OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

Na terenie gminy Rozogi działają n/w jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Rozogach;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wilamowie;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Klonie;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbrowach;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Farynach.

Jednostka OSP Rozogi od 1995 roku włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego. Wyposażenie i wyszkolenie członków w OSP umożliwia podjęcie działań ratowniczo-gaśniczych, ratownictwa technicznego i drogowego, ratownictwa medycznego. Wszystkie jednostki wyposażone są w system DSP pozwalający na alarmowanie członków ze stanowiska kierowania PSP w Szczytnie.

³⁶ Materiał źródłowy: Strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy Rozogi na lata 2021-2027

³⁷ Materiał źródłowy: Dane GUS - ochrona zdrowia, opieka społeczna i świadczenia na rzecz rodziny: ambulatoryjna opieka zdrowotna, stan na 31.12.2020 r.

³⁸ Materiał źródłowy: Dane GUS – ochrona zdrowia i opieka społeczna: beneficjenci środowiskowej opieki społecznej, stan na 31.12.2020 r.

6.10 KULTURA

Na terenie gminy Rozogi funkcjonują dwie instytucje kultury³⁹:

- Gminna Biblioteka Publiczna (GBP);
- Gminny Ośrodek Kultury (GOK).

GBP w Rozogach ma na celu zaspokajanie potrzeb edukacyjnych, kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa. Gromadzi, opracowuje i udostępnia materiały biblioteczne, promuje czytelnictwo, upowszechnia wiedzę, kulturę i naukę, prowadzi działalność informacyjno-bibliograficzną, a także organizuje imprezy kulturalne. Sieć biblioteczną w Gminie tworzą cztery placówki (na 1 placówkę przypada ok. 1 374 mieszkańców):

- Biblioteka główna przy ul. Plac Jana Pawła II w Rozogach;
- Filia w Dąbrowach;
- Filia w Farynach;
- Filia w Klonie.

Wszystkie placówki biblioteczne są skomputeryzowane, do dyspozycji użytkowników jest 13 komputerów, które mają dostęp do Internetu, wyposażone są w drukarki i urządzenia wielofunkcyjne.

Według danych GUS księgozbiór bibliotek w Gminie stanowił 20 086 woluminów. W 2020 r. użytkownikami bibliotek były przede wszystkim osoby wypożyczające zbiory biblioteczne na zewnątrz. W ciągu roku zarejestrowano 623 czytelników oraz wypożyczono 9 076 wol. księgozbioru⁴⁰.

Do podstawowych zadań GOK w Rozogach należy prowadzenie edukacji kulturalnej i społecznej dzieci, młodzieży i dorosłych. Ośrodek wspiera twórczość artystyczną ze wszystkich dziedzin sztuki, oferuje pomoc dla zespołów ruchu artystycznego, grup twórczych, folkloru, rękodzieła ludowego i artystycznego. Zajmuje się organizacją zajęć, turniejów i zawodów sportowych, a także wspiera działalność społeczno-kulturalną w środowisku lokalnym. GOK jest administratorem 11 świetlic wiejskich w miejscowościach: Borki Rozowskie, Faryny, Klon, Kowalik, Kwiatuszki Wielkie, Księży Lasek, Łuka, Orzeszki, Występ, Wilamowo oraz Spaliny Wielkie.

W Gminnym Ośrodku Kultury w Rozogach działały n/w grupy i zespoły⁴¹:

- zespół kurpiowski „Babskie Olekanie”, „Klonowskie Kurpsianki”, „Dąbrozianki”;
- dziecięcy ludowy zespół skrzypcowy;
- dziecięcy zespół skrzypcowy;
- młodzieżowa grupa śpiewaków ludowych;
- Klub Seniora.

6.11 WALORY TURYSTYCZNE

Do głównych walorów turystycznych gminy Rozogi należy zaliczyć liczne kompleksy leśne wchodzące w skład Puszczy Piskiej. Teren Gminy objęty jest Leśnym Kompleksem Promocyjnym „Lasów Mazurskich”. Ponadto, swój zasięg mają tutaj również Obszary Natura 2000: Ostoja Piska oraz Puszcza Piska, a także znajdują się stosunkowo liczne pomniki przyrody.

Walorem turystycznym Gminy są zabytkowe kościoły oraz cmentarze ewangelickie, a także zabytkowa, mazurska wieś Klon, znajdująca się pod ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

³⁹ Materiał źródłowy: Strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy Rozogi na lata 2021-2027.

⁴⁰ Materiał źródłowy: Dane GUS – kultura: biblioteki, stan na 31.12.2020 r.

⁴¹ Materiał źródłowy: Raport o stanie gminy Rozogi – Podsumowanie działalności wójta gminy w roku 2020.

w Olsztynie. Wieś ta ma zachowany plan ulicówki z zabytkową zabudową drewnianą z XIX wieku i murowanym kościołem. Wieś Faryny również charakteryzuje się drewnianą i murowaną zabudową z przekroju XIX i XX wieku o układzie przestrzennym ulicówki. Ponadto, w Rozogach znajduje się zabytkowy kościół neogotycki wybudowany w 1885 roku, w którym corocznie odbywa się Konkurs Palmy Wielkanocnej. Turyści mają możliwość skorzystania z noclegów w Zajeździe „TUSINEK” w Rozogach, który należy do członków sieci „Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury Powiśle”, serwujący regionalne potrawy przyrządzane według tradycyjnych receptur. Bazę noclegową stanowią również gospodarstwa agroturystyczne znajdujące się w Rozogach, Dąbrowach, Farynach, Występie i Wilamowie.

Przez obszar przebiegają dwie trasy turystyczne:

- Szlak rowerowy - Trasa Juranda (szlak o długości ok. 87 km łączy Szczytno ze Spychowem, tworząc legendarny szlak według Sienkiewiczowskiej powieści „Krzyżacy”);
- Szlak pieszy: Szlak Mazursko – Kurpiowski (szlak o długości ok. 41 km biegnie ze Szczytna Równina Mazurską przez rezerwat okazałych jałowców w okolicy Lipowca, do zabytkowej wsi Klon, w której zachowały się liczne domy o konstrukcji drewnianej, szlak jest w całości dostępny dla turystów rowerowych.)⁴².

Gminną bazę noclegową tworzą wszelkie obiekty i urządzenia umożliwiające nocleg poza miejscem zamieszkania, do których należą m.in. hotel, miejsca noclegowe w zajazdach gastronomicznych, miejsca noclegowe prywatne, gospodarstwa agroturystyczne oraz kamping i pole namiotowe. Turyści mają możliwość skorzystania z noclegów w Zajeździe „TUSINEK” w Rozogach, który należy do członków sieci „Dziedzictwo Kulinarne Warmia Mazury Powiśle”, serwujący regionalne potrawy przyrządzane według tradycyjnych receptur. Bazę noclegową stanowią również gospodarstwa agroturystyczne znajdujące się w Rozogach, Dąbrowach, czy Farynach.

Gminną bazę żywieniową stanowią wszelkie obiekty gastronomiczne służące zaspokojeniu potrzeb żywnościowych turystów, takie jak restauracje, kawiarnie, bary, punkty gastronomiczne. Do grupy tej zalicza się również zakłady zaopatrujące odwiedzających w artykuły żywnościowe.

6.12 ZAPLECZE REKREACYJNO-SPORTOWE

Obiekty zaplecza sportowo-rekreacyjnego, zlokalizowane są przy szkołach w Rozogach, Dąbrowach i Klonie, w skład których wchodzi sale gimnastyczne oraz wielofunkcyjne boiska sportowe do gry w piłkę ręczną, siatkową i koszykówkę. W Gminie corocznie odbywają się zawody sportowe, natomiast w sezonie letnim rozgrywane są mecze w plażową piłkę siatkową i tenisa ziemnego.

W rejestrze stowarzyszeń zwykłych figuruje Stowarzyszenie „Aktywni Razem”, natomiast w rejestrze uczniowskich klubów sportowych UKS SP „Klon Indiaci” w Klonie oraz UKS SP „Rozogi”. UKS „Rozogi” bierze udział w lidze wojewódzkiej piłki ręcznej młodzików. Dodatkowo wskazane organizacje reprezentują różne obszary życia społecznego, w tym m.in. bezpieczeństwo publiczne, rozwój lokalny i aktywizację społeczności oraz sport.

W 2020 r. w klubach sportowych uczestniczyło 50 osób, z czego 23 mężczyzn i 27 kobiet. Zauważalny jest jednakże spadek liczby członków biorąc pod uwagę lata poprzednie, gdzie w 2018 r. uczestniczyło 80 osób, a w 2014 r. – 111 osób⁴³.

⁴² Materiał źródłowy: Dane ze strony www.miaostszczytno.pl oraz www.szlaki.mazury.pl

⁴³ Materiał źródłowy: Dane GUS.

7 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Potencjalne zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia mogą dotyczyć przede wszystkim środowiska naturalnego, działalności człowieka, a także zdarzeń spowodowanych działaniem sił przyrody.

7.1 ZAGROŻENIA ZALEWOWE

ZAGROŻENIE ZJAWISKIEM POWODZI

W centralnej części Gminy, w dolinach rzecznych Rozogi i Szkwy wyznaczony został obszar szczególnego zagrożenia powodzią. Jego zasięg zidentyfikowany został a podstawie tzw. map zagrożenia powodziowego (MZP) opracowanych przez RZGW. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią w granicach Gminy obejmuje „obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie” (raz na 100 lat) oraz „obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie” (raz na 10 lat)⁴⁴. Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej opisano w dalszej części (zob. rozdz. 16).

Główne, naturalne przyczyny powodzi to:

- długotrwałe opady atmosferyczne lub krótkotrwałe opady o bardzo wysokiej intensywności;
- gwałtowne topnienie pokrywy śnieżnej.

Przyczyny wywołane działalnością człowieka to:

- awarie i katastrofy urządzeń i budowli hydrotechnicznych, stanowiących osłony przeciwpowodziowe;
- nadmierny spływ wód powierzchniowych do odbiorników nieprzystosowanych do tego zjawiska, wywołany uszczelnieniem dużych obszarów zurbanizowanych;
- regulacja rzek prowadzona bez należytej oceny jej skutków.

Powodzie mogą powodować duże straty materialne (zniszczenia lub uszkodzenia budynków i infrastruktury, zniszczenia pól uprawnych i pastwisk, uszkodzenia roślin). W przypadku terenów zabudowy mieszkaniowej usytuowanych w zasięgu wód powodziowych, zagrożone jest również bezpieczeństwo i mienie zamieszkałej tam ludności.

ZAGROŻENIE ZJAWISKIEM PODTAPIANIA

Zgodnie z mapą obszarów zagrożonych podtopieniami (PIG) stwierdza się, iż gmina Rozogi położona jest poza strefą zasięgu występowania podtopień.⁴⁵

Niemniej jednak należy podkreślić, iż intensywne opady deszczu w okresie letnim oraz gwałtowne topnienie dużej ilości pokrywy śnieżnej podczas wczesnej wiosny przyczynić się mogą do podwyższenia poziomu wód gruntowych i powstania lokalnych rozlewisk. Tego typu zjawisko może mieć potencjalnie miejsce na terenach położonych w bliskim sąsiedztwie dolin rzecznych, na

⁴⁴ Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie zawierają się wewnątrz obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie. Zatem zewnętrzną granicą obszaru szczególnego zagrożenia powodzią są obszary o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi.

⁴⁵ W latach 2003-2006 w Państwowym Instytucie Geologicznym wykonane zostały tzw. „Mapy obszarów zagrożonych podtopieniami”. Wyznaczono wówczas obszary przedstawiające maksymalne możliwe zasięgi występowania podtopień (czyli położenia zwierciadła wody podziemnej blisko powierzchni terenu, co skutkuje podmokłościami) w rejonie i sąsiedztwie doliny rzecznej. Obszary te nie są natomiast obszarami zalewów wód powierzchniowych (czyli powodzi).

obszarach zabagnionych z płytko zalegającą pierwszą warstwą wodonośną oraz w obrębie lokalnych zagłębień bezodpływowych.

Należy jednocześnie podkreślić, iż tereny te obejmują stosunkowo niewielkie areale. Obszar Gminy w większości położony jest na równinie sandrowej, gdzie przypowierzchniowa warstwa litologiczna Gminy zbudowana jest z utworów łatwo przepuszczalnych, głównie piasków. W związku z czym nadmiar wody opadowej lub roztopowej infiltruje w głąb podłoża, przez co ryzyko wystąpienia zagrożenia w tych rejonach jest znacznie mniej prawdopodobne.

Ponadto, zjawisko podtapiania terenu znacząco ograniczają licznie występujące zwarte kompleksy leśne. Systemy korzeniowe drzewostanów skutecznie magazynują wodę, zmniejszając tym samym ryzyko wystąpienia potencjalnego zagrożenia. Dodatkowo, niektóre fragmenty Gminy położone są na wierzchołkach morenowej, co utrudnia miejscową koncentrację wód opadowo-roztopowych.

W większości przypadków cykliczne, najczęściej wiosenne i letnie podwyższone stany wód nie powodują strat gospodarczych z uwagi na fakt, że są to tereny wykorzystywane jako ekstensywne użytki zielone oraz zwarte przestrzenie leśne.

7.2 ZAGROŻENIE ZJAWISKIEM SUSZY

Susza oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych i jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. W warunkach Polski susze obserwuje się przeważnie w okresie letnim. Jest to związane z wysokim ciśnieniem powietrza i wyższą od wartości normalnych temperaturą powietrza, co powoduje zwiększenie zarówno wartości ewapotranspiracji, jak i zapotrzebowania na wodę. W związku z tym podatność na tworzenie się suszy podlega regionalizacji, która głównie odpowiada panującym tam warunkom klimatycznym (opady i temperatura) oraz geomorfologicznym cechom danej zlewni. Suszę dzielimy na cztery typy genetyczne: suszę atmosferyczną, suszę rolniczą, suszę hydrologiczną oraz suszę hydrogeologiczną, które wyznaczają kolejne etapy jej rozwoju⁴⁶.

W celu przeciwdziałania skutkom suszy na poziomie krajowym uchwalony został *Plan przeciwdziałania skutkom suszy* (PPSS). Dokument ten sporządzony został na okres 6 lat (2021-2027). Jego opracowanie wynikało z postanowień dyrektyw i wytycznych unijnych oraz przepisów prawa krajowego (art. 183-185 ustawy Prawo wodne). Plan przeciwdziałania skutkom suszy posiada rangę rozporządzenia Ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej⁴⁷.

Zgodnie z art. 184 ustawy Prawo Wodne, Plan przeciwdziałania skutkom suszy obejmuje:

- 1) analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;
- 2) propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;
- 3) propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
- 4) działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy stwierdza się, że gmina Rozogi:

- w przeważającej części w stopniu „słabym” narażona jest na ryzyko wystąpienia suszy rolniczej; wyższe ryzyko zagrożenia może mieć miejsce na terenach rolniczych z głęboko położonym

⁴⁶ Materiał źródłowy: www.posucha.imgw.pl.

⁴⁷ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U.2021 poz. 1615).

poziomem wodonośnym; nie mniej jednak rejonu te obejmuje stosunkowo niewielkie powierzchnie w skali Gminy;

- w stopniu „umiarkowanym” narażona jest na wystąpienie zagrożenia suszy hydrologicznej;
- w stopniu „słabym” narażona na ryzyko wystąpienia suszy hydrogeologicznej;
- w stopniu „silnym”, „umiarkowanym” oraz „słabym” narażona jest na syntetyczne ryzyko wystąpienia suszy. Zróżnicowanie to wynika przede wszystkim z aktualnej struktury użytkowania terenu.

Podsumowując, stopień zagrożenia suszą (rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną) w gminie Rozogi w latach 1987-2018 był zróżnicowany. Wynika to w dużej mierze z aktualnej struktury użytkowania terenu. Najmniejsze ryzyko wystąpienia suszy występuje w północno-wschodniej części Gminy, gdzie znajduje się duży oraz zwarty kompleks leśny. Należy nadmienić, iż są to jednocześnie rejonu w których istnieje realne niebezpieczeństwo wystąpienia pożaru. W przypadku niekorzystnych warunków wietrznych oraz upalnej i bezdeszczowej pogody może dojść do niekontrolowanego rozprzestrzeniania się ognia na większe pałacie lasów.

Obszary umiarkowanie zagrożone suszą obejmują przede wszystkim rejonu dolin rzecznych oraz lokalnych zagłębień terenowych, w których stale lub okresowo może gromadzić się woda. Obszary silnie zagrożone zjawiskiem suszy to przede wszystkim tereny rolnicze, gdzie pierwszy poziom wodonośny znajduje się głęboko.

Z uwagi na wyżej opisane zagrożenie, obowiązują stosowne plany przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych oraz plany przeciwdziałania skutkom suszy w dorzeczach.

7.3 ZAGROŻENIA RUCHAMI MASOWYMI

Zjawisko ruchów masowych związane jest przede wszystkim z budową geologiczną, warunkami geomorfologicznymi oraz czynnikami inicjującymi. Dla terenów Polski pozakarpackiej obszarami predysponowanymi są najczęściej zbocza dolin, stoki form glacialnych i wzgórza zbudowane ze skał przedczwartorzędowych w powiązaniu z występowaniem ilastych serii mioceńskich i czwartorzędowych czy lessowych. Na ich rozwój wpływ mają intensywne opady atmosferyczne, infiltracja wód opadowych i roztopowych, erozja zboczy dolin i wąwozów, a także działalność antropogeniczna. Obszarem predysponowanym do występowania ruchów masowych jest zazwyczaj obszar, w którym uwarunkowania geologiczno-geomorfologiczne nie wykluczają rozwoju takich procesów w przyszłości⁴⁸.

Obszar gminy Rozogi położony jest na pograniczu równiny sandrowej oraz pagórkowatej strefy marginalnej. W ujęciu generalnym ukształtowanie powierzchni jest płaskie (przeważająca część obszaru) lub lekko faliste (północno-wschodnie fragmenty Gminy). Spadki terenowe rzadko przekraczają 5°. Obszary o nachyleniach przekraczających 10° obejmują niewielkie arealy i są zlokalizowane jedynie w rejonie wzniesień morenowych a także skarp dolin rzecznych i form eolicznych (wydm).

Na obszarze gminy Rozogi nie występują tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi. W związku z powyższym stwierdza się, iż rzeźba terenu nie stwarza większych ograniczeń dla rozwoju zagospodarowania przestrzennego.

⁴⁸ Za publikacjami Państwowego Instytutu Geologicznego.

7.4 ZAGROŻENIA ZANIECZYSZCZENIEM POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Do najważniejszych, potencjalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza w Gminie należy zaliczyć:

- źródła naturalne, związane z procesami i zagrożeniami przyrodniczymi takimi jak np. pożary lasów, wyziewy z terenów bagiennych (m.in. metanu), erozję gleb, pylenie z terenów zielonych;
- źródła antropogeniczne związane z działalnością człowieka, tzn.:
 - emisja punktowa, związana z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi, odprowadzającymi substancje do powietrza emitorem w sposób zorganizowany. Co prawda w granicach gminy Rozogi nie znajdują się zakłady produkcyjne szczególnie uciążliwe dla środowiska, natomiast w miejscowości Długi Borek położonej w sąsiedniej gminie Świątajno zlokalizowany jest zakład utylizacji odpadów zwierzęcych. Funkcjonowanie tego typu obiektów wiązać się może z pewnymi uciążliwościami dla jakości powietrza atmosferycznego w najbliższym otoczeniu (nieprzyjemne zapachy, odory); Jednocześnie zaznacza się, iż nie są to oddziaływania szczególnie znaczące dla warunków życia ludności gminy Rozogi. Zwarte przestrzenie leśne obejmujące znaczną część Gminy w znacznym stopniu ograniczają rozprzestrzenianie się substancji zapachowych;
 - emisja liniowa, związana z transportem samochodowym i emisją spalin, uzależniona od charakterystyki ruchu, rodzaju pojazdów i stosowanego w nich paliwa oraz rodzaju i jakości nawierzchni tras (na terenie gminy Rozogi najbardziej zagrożone emisją liniową są tereny mieszkaniowe, przez które przebiegają szlaki komunikacyjne, zwłaszcza ponadlokalne; w kontekście Gminy źródłem największej emisji zanieczyszczeń jest droga krajowa nr 53 i 59 oraz w mniejszym stopniu drogi powiatowe i gminne;
 - emisja powierzchniowa, związana z emisją z indywidualnego ogrzewania mieszkań i budynków w sektorze komunalno-bytowym, na którą najbardziej narażone są tereny zwartej zabudowy, o niskim stopniu przewietrzania, zwłaszcza nie podłączone do gazu sieciowego.

7.5 ZAGROŻENIA HAŁASEM

Hałas jest specyficznym czynnikiem zanieczyszczającym środowisko, charakteryzującym się mnogością źródeł i powszechnością występowania we wszystkich środowiskach biosfery. W warunkach gminy Rozogi do głównych, potencjalnych źródeł pogarszania klimatu akustycznego należy zaliczyć:

- hałas komunikacyjny (drogowy) – oddziałujący w coraz większym stopniu na środowisko i zdrowie ludności, z uwagi na sukcesywny wzrost liczby środków transportu. Hałas ten powodowany jest ruch pojazdów silnikowych poruszających się po drogach, zwłaszcza po drogach charakteryzujących się największym nasileniem ruchu drogowego w Gminie, tzn. na drodze krajowej nr 53 i 59, ze stosunkowo wysokim udziałem pojazdów ciężkich. W zdecydowanie mniejszym stopniu jakość klimatu akustycznego pogarszają drogi powiatowe i gminne;
- hałas przemysłowy, usługowy i komunalny – powoduje go przede wszystkim praca maszyn i instalacji wykorzystywanych w działalności produkcyjnej (m.in. instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węzły betoniarskie, sieczkarnie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy, urządzenia nagłaśniające). Na terenie Gminy znajdują się zakłady świadczące usługi remontowo-budowlane oraz przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją gwoździ oraz okien, mogące stanowić potencjalne źródło pogarszania klimatu akustycznego. Ponadto, źródłem hałasu mogą być także restauracje kluby i inne obiekty realizujące funkcje gastronomiczno-rozrywkowe. Nie mniej warto zaznaczyć,

- że w Gminie nie występują szczególnie istotne źródła hałasu pochodzenia przemysłowego, usługowego lub komunalnego, które w sposób znaczący oddziaływałyby na klimat akustyczny;
- hałas rolniczy – pochodzący z działalności rolniczej, powoduje go przede wszystkim praca maszyn rolniczych, które stanowią jedynie lokalne i okresowe uciążliwości akustyczne.

7.6 ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM

Źródłem promieniowania jest każde urządzenie (każda instalacja), w którym następuje przepływ prądu np. sieci energetyczne, w tym linie wysokiego napięcia, stacje radiowe i telewizyjne, stacje bazowe i telefony telefonii komórkowej, radiotelefony, CB-radia, urządzenia radiowo-nawigacyjne, urządzenia elektryczne wykorzystywane w domu, itp. Znaczące oddziaływanie na środowisko pól elektromagnetycznych występuje:

- w paśmie 50 Hz od sieci i urządzeń energetycznych;
- w paśmie od 300 MHz do 40 000 MHz od urządzeń radiokomunikacyjnych, radiolokacyjnych i radionawigacyjnych (największy udział mają stacje bazowe telefonii komórkowej ze swoimi antenami sektorowymi i antenami radiolinii; antena sektorowa służy do komunikacji z telefonem komórkowym, natomiast antena radiolinii służy do komunikacji między stacjami bazowymi).

Infrastruktura elektroenergetyczna zlokalizowana na terenie Gminy jest co prawda źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego, jednak nie stanowi zagrożenia dla zdrowia i życia ludności. Nie przebiegają tutaj bowiem linie najwyższych napięć (NN) oraz linie wysokiego napięcia (WN). Ponadto, nie znajdują się również Główne Punkty Zasilania (GPZ).

Linie elektroenergetyczne spełniają dopuszczalne poziomu pól elektromagnetycznych, zaś stacje bazowe telefonii komórkowej (5 położonych w Gminie) muszą odpowiadać wymaganiom norm technicznych, co wymusza rygorystyczne zasady dotyczące sposobów mocowania anten stacji bazowych, tak aby były oddalone od miejsc dostępnych dla ludności.

7.7 POŻARY LASÓW I ZAGROŻENIA MIEJSCOWE

Na terenie gminy Rozogi kompleksy leśne obejmują stosunkowo duże obszary i położone są głównie w jej północnej i północno-wschodniej części. W Gminie występuje niewielki poziom zagrożenia zjawiskiem suszy, co wpływa na spadek ryzyka występowania pożaru. Jednakże występuje ryzyko zagrożenia pożarowego ze względu na nieodpowiedzialną działalność człowieka.

W warunkach gminy Rozogi do głównych, potencjalnych przyczyn pożarów należy zaliczyć:

- nieostrożność osób dorosłych przy posługiwaniu się ogniem otwartym, w tym papierosy, zapalniczki;
- nieprawidłowa eksploatacja urządzeń ogrzewczych i instalacji;
- wady środków transportu oraz niezachowanie zasad bezpieczeństwa środków transportu;
- wyładowania atmosferyczne oraz inne ekstremalne zjawiska pogodowe jak huragany i silne wiatry;
- podpalenia (w tym roślinności porastającej grunty rolne);
- nietypowe zachowania się zwierząt, owadów stwarzające zagrożenie.

Na podstawie danych GUS w 2020 roku na terenie gminy Rozogi odnotowano łącznie 25 pożarów, z czego 20 sklasyfikowanych zostało jako „mały”, 4 jako „średni”, natomiast 1 jako „duży”.

Wśród miejscowych zagrożeń w Gminie wytypowano 27 „lokalnych” oraz 3 „małe”, które najczęściej dotyczyły silnych wiatrów, zdarzeń medycznych oraz związanych z komunikacją⁴⁹.

Tab. 18 Zagrożenie pożarowe i miejscowe zidentyfikowane na terenie gminy Rozogi w 2020 roku

RODZAJ INTERWENCJI	GMINA ROZOGI
Pożary	25
Miejscowe zagrożenia	30
Fałszywe alarmy	3
Ogółem	58

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

7.8 NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ANTROPOGENICZNE, W TYM ZAGROŻENIA POWAŻNĄ AWARIĄ

Na terenie gminy Rozogi zagrożenie wynikające z wystąpienia poważnej awarii przemysłowej jest małe ze względu na brak dużych zakładów, wykorzystujących do produkcji środki niebezpieczne, w tym chemiczne. W granicach Gminy nie znajdują się zakłady zakwalifikowane jako potencjalni sprawcy poważnych awarii przemysłowych, tzn.:

- nie znajdują się zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR);
- nie znajdują się zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR);
- nie znajdują się zakłady pozostałe, których działalność może spowodować poważną awarię (PSPA).

Nie mniej, występujące w obszarze Gminy zakłady produkcyjne są narażone, jak każdy zakład tego typu, na wystąpienie zdarzeń losowych, np. awarii sprzętu, pożarów itp. Ponadto, w obszarze Gminy zagrożenie wystąpienia awarii jest związane z funkcjonowaniem sieci infrastruktury, zwłaszcza ponadlokalnych szlaków komunikacyjnych (przede wszystkim droga krajowa nr 53 oraz 59), jako potencjalne trasy przewozu substancji niebezpiecznych.

⁴⁹ Materiał źródłowy: dane GUS: Organizacja państwa i wymiar sprawiedliwości: Działalność jednostek ochrony przeciwpożarowej, stan na 31.12.2020 r.

8 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY ⁵⁰

8.1 ANALIZA EKONOMICZNA

ROLNICTWO

Przestrzenie rolnicze przeważają na terenie gminy Rozogi (ok. 57%). Wśród nich swój największy udział mają użytki zielone. Obejmują one łącznie 52% powierzchni wszystkich gruntów rolnych (z czego łąki trwałe – 28%, a pastwiska trwałe – 24%). W dalszej kolejności stosunkowo znaczny udział stanowią grunty orne (ok. 41%).

O przydatności rolniczej gleb decydują tzw. kompleksy przydatności rolniczej gleb. Na terenie Gminy wykształciły się gleby o zróżnicowanych warunkach dla produkcji rolniczej, w tym występują tereny o korzystnych warunkach agroekologicznych (kompleksy gruntów ornych: pszennych dobrych, pszennych wadliwych oraz żytnich bardzo dobrych/pszenno-żytnich). (por. rozdz. 3.9).

Dane archiwalne Powszechnych Spisów Rolnych wskazują, że liczba gospodarstw rolnych w gminie Rozogi wyraźnie spada: w 2002 roku było ich 976, a w 2010 roku było 720 gospodarstw rolnych (spadek o ok. 26%). Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych w Gminie przedstawiała się następująco⁵¹:

- gospodarstwa do 1 ha łącznie: 44;
- gospodarstwa 1 - 5 ha: 145;
- gospodarstwa 5 - 10 ha: 129;
- gospodarstwa 10 -15 ha: 125;
- gospodarstwa 15 ha i więcej: 277.

Obserwuje się stopniowy spadek znaczenia rolnictwa jako ekonomicznej funkcji Gminy. Ponadto, niewielka część ludności utrzymuje się wyłącznie z rolnictwa – co raz większa część mieszkańców traktuje rolnictwo jako zajęcie dodatkowe, uzupełniające.

Konkluzja:

Biorąc pod uwagę warunki agroekologiczne rozwoju rolnictwa występujące na terenie Gminy, a także obserwowany trend spadkowy w liczbie gospodarstw rolnych i ekonomicznego znaczenia rolnictwa, przewiduje się dalszy, sukcesywny spadek liczby ludności zajmującej się wyłącznie gospodarką rolną, a co za tym idzie stopniowe przechodzenie z działalności rolniczej na nierolniczą. Zjawisko to będzie miało przełożenie na zapotrzebowanie społeczeństwa na nowe tereny usługowe lub produkcyjne.

⁵⁰ Przedstawione w niniejszym rozdziale analizy, szacunki i prognozy, w tym zastosowane metodologie, oparto m.in. o materiały informacyjne Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa (MIB), w tym materiały szkoleniowe :

– *Bilansowanie terenów przeznaczonych pod zabudowę według obowiązujących przepisów*; przedstawienie wybranych przykładów, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016;

– *Określenie potrzebnej, całkowitej chłonności obszarów zainwestowania gminy*, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016;

– *Określenie chłonności obszarów istniejącej zabudowy i obszarów przeznaczonych do zabudowy w planach miejscowych*, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016;

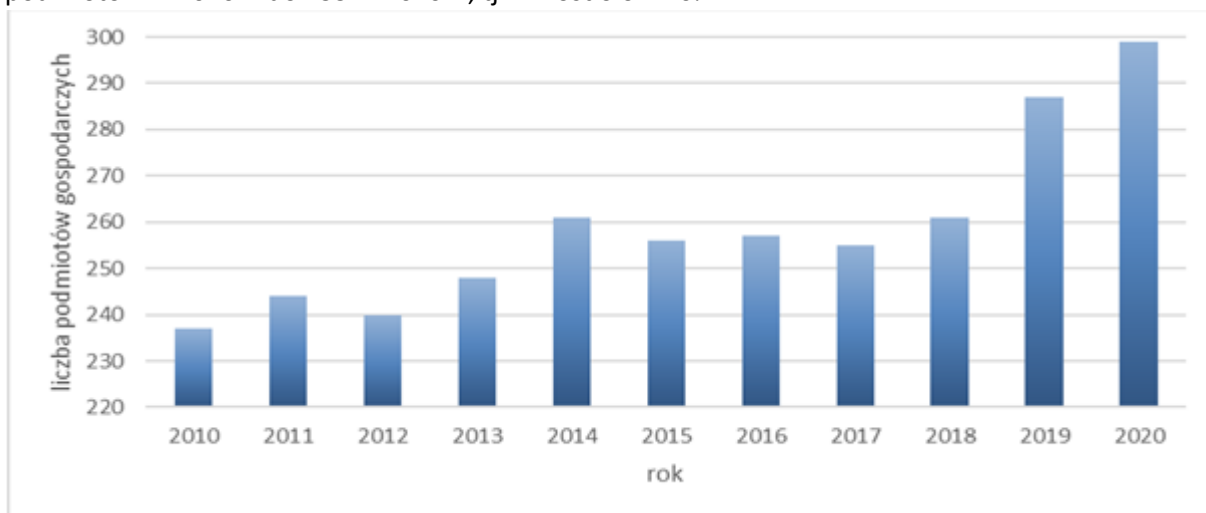
– *Określenie potrzeb w zakresie wyznaczenia nowych obszarów rozwojowych*, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016;

– *Propozycje dotyczące ogólnych zasad bilansowania terenów przeznaczonych do zabudowy*, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016;

⁵¹ Materiał źródłowy: Dane GUS – powszechne spisy rolne: PSR 2002 – PSR wg siedziby gospodarstwa: gospodarstwa wg rodzaju oraz PSR 2010 - wg siedziby gospodarstwa: gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych (dotychczas nie opublikowano danych PSP 2020)

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Na terenie gminy Rozogi funkcjonuje 299 podmiotów gospodarczych (por. rozdz. 6.2.). Na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia obserwuje się sukcesywny wzrost ich liczebności, z 237 podmiotów w 2010 r. do 299 w 2020 r., tj. wzrost o ok. 20%.⁵²

Ryc. 18 Podmioty gospodarcze zarejestrowane na terenie Gminy w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców na terenie Gminy znajduje się ok. 54,4 podmiotów gospodarczych, podczas gdy w województwie warmińsko-mazurskim jest to ok. 96,3 podmiotów, a średnio w powiecie szczycieńskim ok. 83,5 podmiotów gospodarczych⁵³. Niższe niż średnio w województwie i powiecie wskaźniki odnoszące się do liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców, świadczą o relatywnie niskim poziomie przedsiębiorczości skupionym w obszarze gminy Rozogi.

Na podstawie obserwowanej tendencji można przypuszczać, że w przyszłości liczba podmiotów gospodarczych będzie w dalszym ciągu sukcesywnie wzrastać.

Konkluzja:

Zakładając postępujący rozwój przedsiębiorczości w Gminie, należy spodziewać się wzrastającego zapotrzebowania na tereny rozwojowe, w tym związanego z potrzebą zaspokajania potrzeb gospodarczych (tereny usługowe, produkcyjne) i pośrednio potrzeb mieszkaniowych.

Szansą na zwiększenie dynamiki rozwoju przedsiębiorczości w Gminie są nie tylko czynniki ekonomiczne, ale jest nią również stymulowanie branży produkcyjno-usługowej w wymiarze przestrzennym, poprzez wytypowanie terenów aktywizacji gospodarczej i nowych potencjalnych terenów inwestycyjnych.

⁵² Materiał źródłowy: Dane GUS – podmioty gospodarcze i przekształcenia własnościowe i strukturalne: podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON: podmioty wg klas wielkości, stan na 31.12.2020 r.

⁵³ Materiał źródłowy: Dane GUS – podmioty gospodarcze i przekształcenia własnościowe i strukturalne: podmioty gospodarki narodowej wskaźniki: podmioty wg klas wielkości na 1000 mieszkańców ogółem, stan na 31.12.2020 r.

ROZWÓJ LOKALNY – FINANSOWANIE

Podstawowym celem działalności gminy jest zapewnienie jak najlepszych warunków dla funkcjonowania i rozwoju społeczności lokalnej. Realizacja tego działania wymaga zapewnienia stałego dopływu środków, które są niezbędne do finansowania odpowiedniego poziomu dóbr i usług publicznych służących do zaspokajania potrzeb społeczności, a także przedsięwzięć o charakterze rozwojowym.

W procesie strategicznego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego zasadniczą rolę odgrywa możliwość finansowania poszczególnych przedsięwzięć. Możliwości finansowe Gminy, w powiązaniu z jakością zarządzania, stanowią podstawę do wyznaczenia strategicznych celów jej rozwoju, rozumianego jako proces kształtowania zmian w pożądanym kierunku, akceptowanym społecznie, ekonomicznie i środowiskowo, zgodnie z wymogami racjonalnego gospodarowania przestrzenią.

Między rozwojem lokalnym a finansami Gminy występują wzajemne powiązania i uwarunkowania, gmina bowiem ponosi najpierw wydatki, w określonych działach, aby mógł dokonać się rozwój społeczno-gospodarczy.

Istotnym elementem w kształtowaniu polityki rozwoju danej jednostki administracyjnej jest Budżet Gminy, będący głównym źródłem finansowania usług publicznych i inwestycji związanych z realizacją zadań infrastrukturalnych. Działania te stwarzają warunki do inwestowania dla podmiotów gospodarczych i poprawy standardów życia mieszkańców.

Poniżej przedstawiono analizę dochodów i wydatków, w tym tempo ich wzrostu w latach 2010-2020. Przedstawiono także strukturę dochodów i wydatków według przyjętego budżetu gminy.

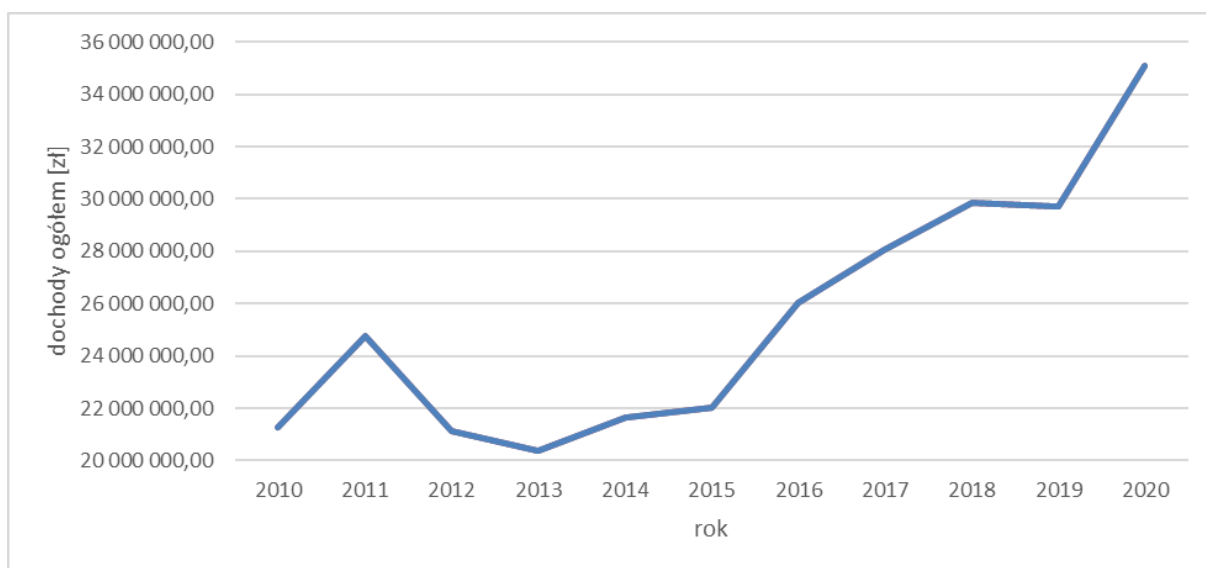
Dochody ogółem gminy Rozogi na przestrzeni analizowanych lat wzrosły niemal dwukrotnie (z ok. 21,2 mln zł w 2010 r. do ok. 35 mln zł w 2020 r.). Ma to również przełożenie na dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca, które również wzrosły niemal dwukrotnie (z ok. 3 653 zł/os. w 2010 r. do ok. 6 366 zł/os. w 2020 r.)⁵⁴.

Tab. 19 Dochody ogółem Gminy w latach 2010-2020

ROK	DOCHODY OGÓŁEM [zł]	DOCHÓD GMINY W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA [zł]
2010	21 255 234,06	3 653,99
2011	24 741 731,72	4 257,01
2012	21 116 001,04	3 679,39
2013	20 353 554,39	3 537,90
2014	21 640 482,55	3 792,58
2015	22 026 848,30	3 871,83
2016	26 055 194,32	4 614,81
2017	28 052 696,98	4 986,26
2018	29 877 473,83	5 332,41
2019	29 725 859,07	5 348,30
2020	35 071 962,56	6 366,30

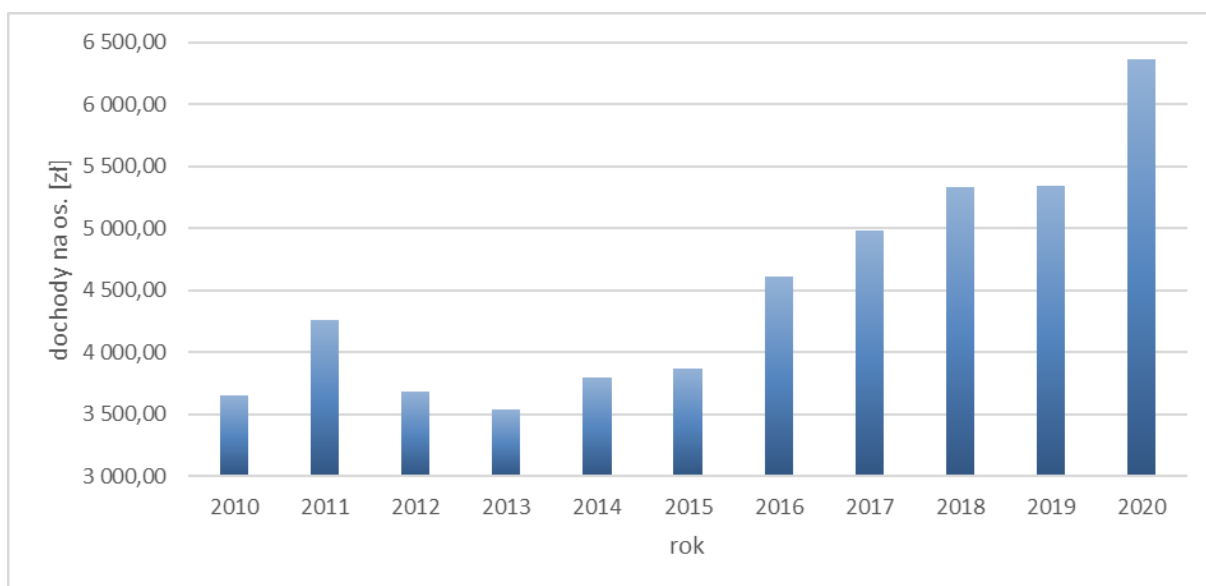
Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

⁵⁴ Materiał źródłowy: Dane GUS – finanse publiczne: dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu: dochody ogółem oraz dochody na 1 mieszkańca, stan na 31.12.2020 r.

Ryc. 19 Dochody ogółem Gminy w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Ryc. 20 Dochody ogółem Gminy w latach 2010-2020 w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Konkluzja:

Na podstawie obserwowanych tendencji wieloletnich można przypuszczać, że w przyszłości roczny dochód ogółem w Gminie w dalszym ciągu będzie sukcesywnie wzrastać.

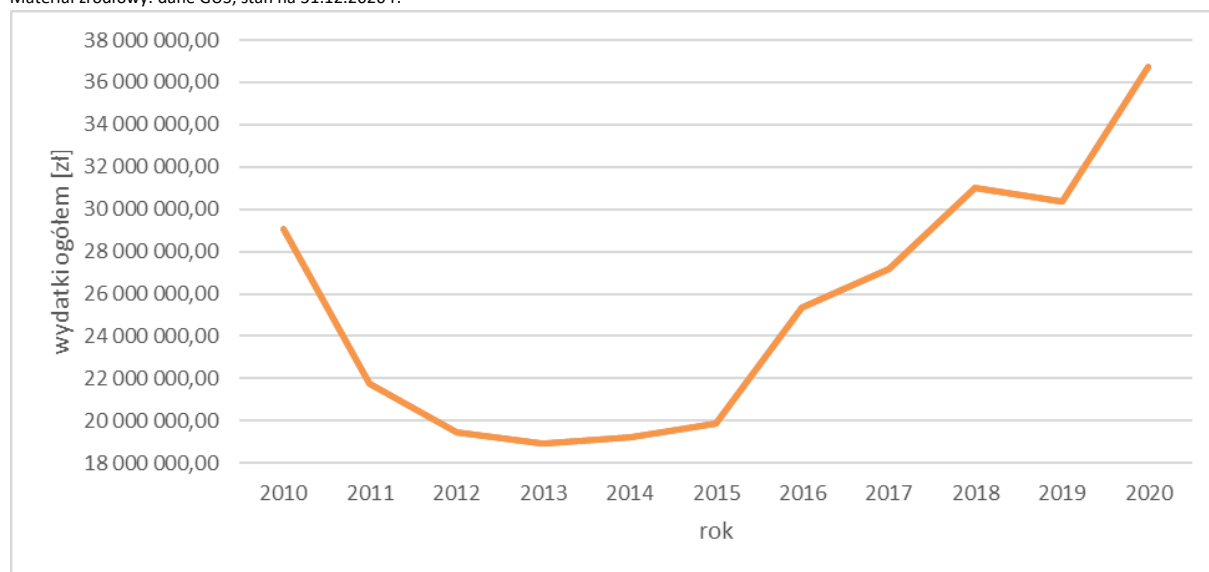
Szansą na zwiększenie dynamiki wzrostu dochodów są nie tylko zewnętrzne źródła finansowania, ale również stymulowanie endogenicznego potencjału gospodarczego Gminy, w tym w wymiarze przestrzennym, poprzez wytypowanie terenów aktywizacji gospodarczej i terenów inwestycyjnych mieszkaniowych i usługowych.

Konsekwencją wzrostu dochodów Gminy był wzrost wydatków ogółem. Na przestrzeni analizowanych lat wydatki przyjmowały zmienne wartości, zauważany jest jednak sukcesywny wzrost wydatków od 2013 rok z ok. 18,9 mln zł do ok. 36,7 mln zł w 2020 r. Ma to również przełożenie na wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca, które również wzrosły z ok. 3 289 zł/os. w 2013 r. do ok. 6 666 zł/os. w 2020 r.⁵⁵.

Tab. 20 Wydatki ogółem Gminy w latach 2010-2020

ROK	WYDATKI OGÓŁEM [zł]	WYDATKI GMINY W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA [zł]
2010	29 091 675,11	5 001,15
2011	21 780 321,43	3 747,47
2012	19 442 866,20	3 387,85
2013	18 923 573,33	3 289,34
2014	19 242 716,62	3 372,37
2015	19 886 041,80	3 495,53
2016	25 335 087,45	4 487,26
2017	27 165 674,36	4 828,59
2018	30 990 667,29	5 531,08
2019	30 392 938,63	5 468,32
2020	36 728 204,77	6 666,95

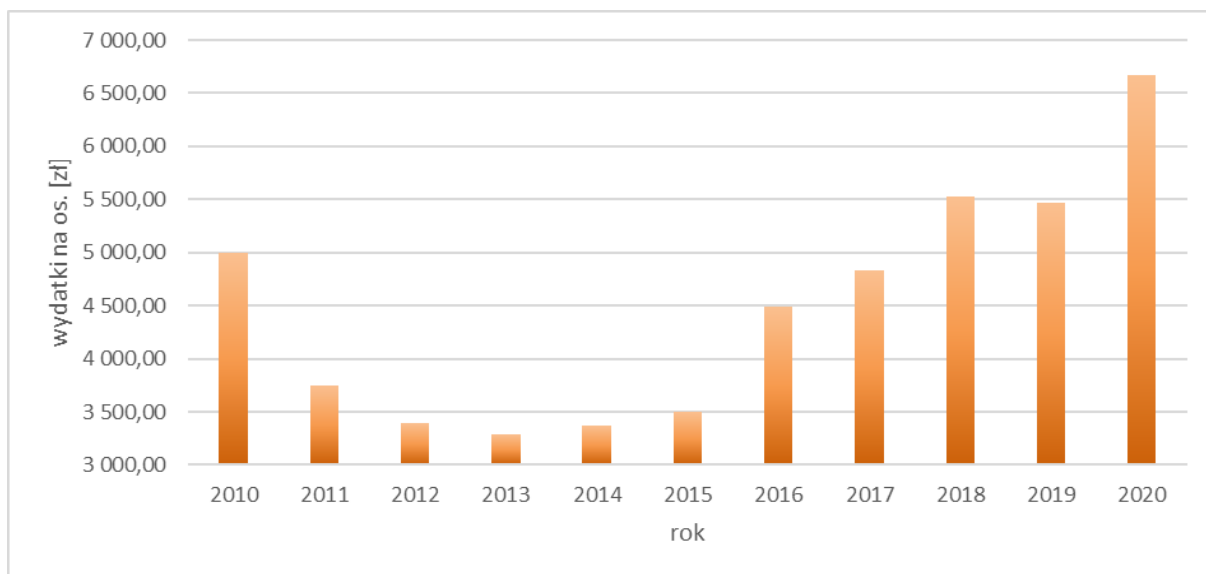
Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Ryc. 21 Wydatki ogółem Gminy w latach 2010-2020 w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

⁵⁵ Materiał źródłowy: Dane GUS – finanse publiczne: wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu: wydatki z budżetu ogółem oraz wydatki na 1 mieszkańca, stan na 31.12.2020 r.

Ryc. 22 Wydatki ogółem Gminy w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Konkluzja:

Na podstawie obserwowanych tendencji wieloletnich można przypuszczać, że w przyszłości roczne wydatki ogółem w Gminie w dalszym ciągu będą wzrastać.

Sukcesywny wzrost wydatków ogółem odgrywa szczególną rolę w zakresie obsługi w zakresie zadań własnych Gminy. Ponadto, wzrost nakładów inwestycyjnych, w tym w wymiarze przestrzennym (m.in. budowa i modernizacja infrastruktury oraz obiektów i urządzeń publicznych, wytypowanie i uzbrajanie nowych terenów rozwojowych), może podnieść atrakcyjność Gminy jako miejsca do życia oraz prowadzenia działalności gospodarczej.

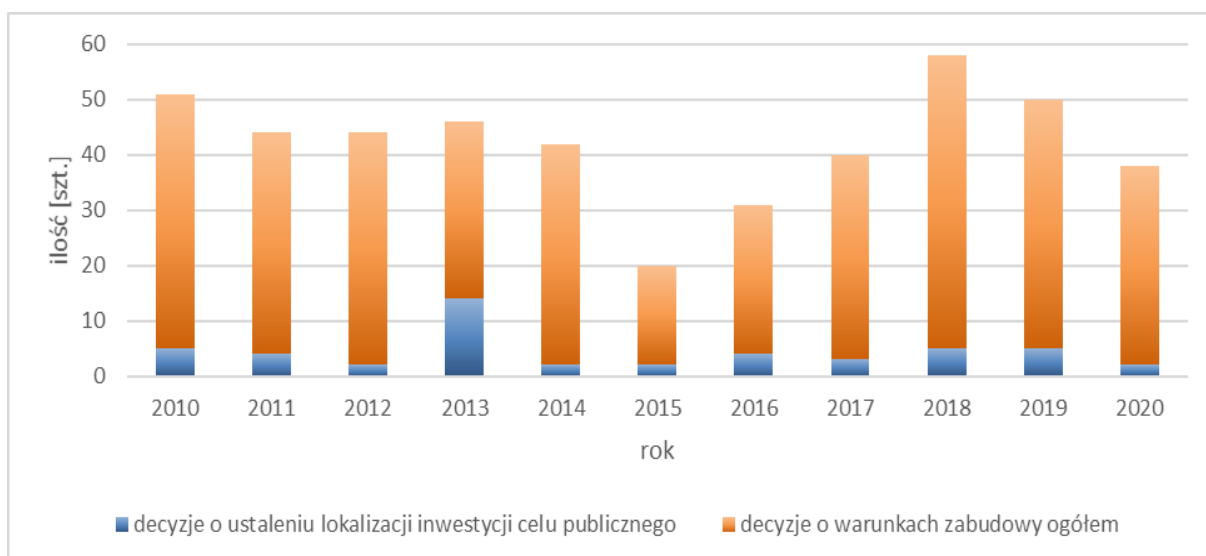
GOSPODAROWANIE PRZESTRZENIĄ

Szczególnie istotną rolę w rozwoju gminy odgrywa polityka przestrzenna. Na szczeblu gminnym instrumentem, dzięki któremu możliwe jest efektywne wykorzystanie i zarządzanie przestrzenią są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie Gminy obowiązują obecnie trzy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Rozogi, Dąbrowy i Klon. Powierzchnia obowiązujących planów wynosi 531,4 ha, co stanowi ok. 2,4% powierzchni ogólnej Gminy. Szczegółowe rozporządzenia dotyczące planów zawarto w rozdz. 2.1.

W pozostałych obszarach Gminy na których nie obowiązują ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, rozwój zabudowy opiera się o wydawane decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Dynamika liczby wydawanych decyzji na przestrzeni lat przedstawia się następująco (por. tab. w rozdz. 2.2.)⁵⁶:

⁵⁶ Materiał źródłowy: Dane GUS – samorząd terytorialny: planowanie przestrzenne: wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, stan na 31.12.2020 r.

Ryc. 23 Wydane w Gminie decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Średnio w analizowanych latach wydanych zostało ok. 42 decyzji/rok, z czego ok. 37 decyzje wz/rok i ok. 4 decyzji icp/rok. Najwięcej wydanych decyzji dotyczyło ustalenia warunków zabudowy dla inwestycji mieszkaniowych jednorodzinnych, średnio ok. 17 decyzji/rok oraz warunków zabudowy innej 18 decyzji/rok. Dla inwestycji usługowych jest to średnio ok. 1,5 decyzji/rok w analizowanych latach 2010-2020. Najwięcej decyzji o warunkach zabudowy wydano w 2018 r. (53 decyzji), natomiast decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego w 2013 r. (14 decyzji).

Konkluzja:

Biorąc pod uwagę aktualne tendencje, prognozowany wzrost potrzeb inwestycyjnych (mieszkaniowych, gospodarczych) oraz wzrost wymagań społeczeństwa i standardów w zakresie rozwoju infrastruktury, można założyć, że w najbliższych latach liczba wydawanych decyzji będzie sukcesywnie wzrastać lub utrzymywać się na podobnym poziomie.

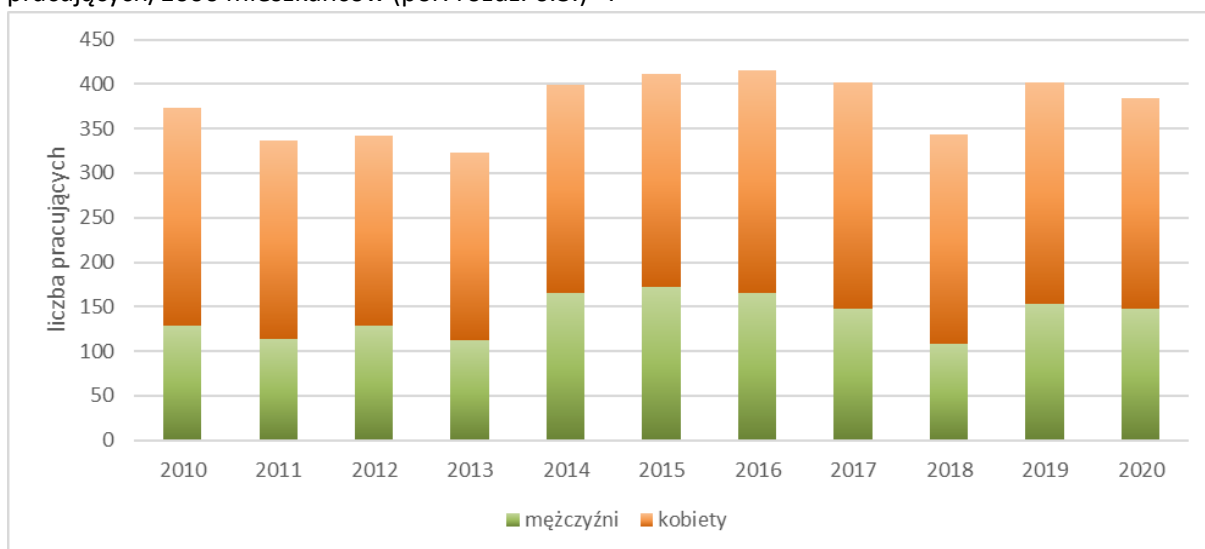
Duża liczba wydawanych decyzji, przy jednym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, który dotyczy rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usługowej (pozostałe plany dotyczą jedynie funkcji wydobywczej oraz komunalnej), stanowi zagrożenie dla ładu przestrzennego Gminy, a w konsekwencji jakości życia mieszkańców. Prognozowany trend może odmienić sukcesywne obejmowanie terenów Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, zwłaszcza na terenach potencjalnego rozwoju, określonych w części kierunków Studium.

Reasumując, korzystne dla kształtowania zagospodarowania i ładu przestrzennego Gminy byłoby pokrycie wszystkich obszarów rozwojowych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Decyzje warunkach zabudowy oraz decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego należałoby stosować jako instrument pomocniczy, stosowany w formie wyjątku, na obszarach nie objętych planami miejscowymi.

8.2 ANALIZA SPOŁECZNA

RYNEK PRACY I BEZROBOCIE, LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM

Na przełomie ostatniego dziesięciolecia liczba osób pracujących na terenie Gminy utrzymuje się na zbliżonym poziomie. W 2020 r. liczba zatrudnionych ogółem w Gminie wynosiła 384 osoby, z czego większość stanowiły kobiety – 237, zaś mężczyźni 147. Największa liczba pracujących przypada na rok 2016 – 416 pracujących. Jednocześnie wskaźnik liczby osób pracujących przypadających na 1000 mieszkańców nie ulega większym zmianom. Wskaźnik ten waha się na poziomie 57 – 74 pracujących/1000 mieszkańców (por. rozdz. 6.3.)⁵⁷.

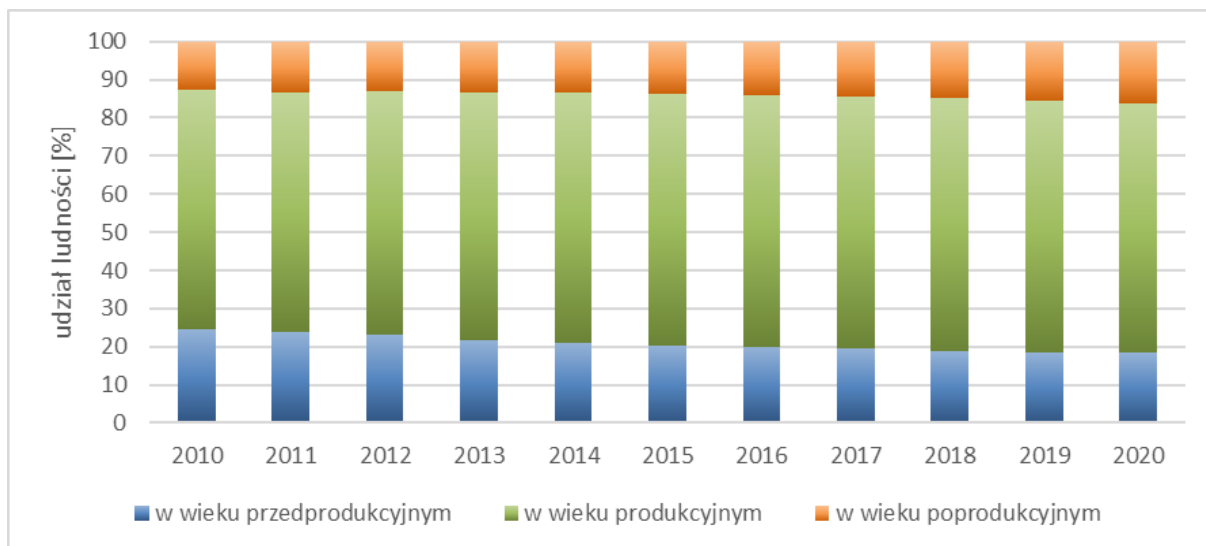
Ryc. 24 Pracujący według płci w Gminie w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Z drugiej strony zauważalny jest znaczny spadek bezrobocia. W 2020 roku na terenie Gminy liczba osób bezrobotnych wyniosła 181 os., co oznaczało spadek w stosunku do 2010 roku o 368 os. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy wynosi obecnie ok. 5%, czyli trzykrotnie mniej niż dekadę wcześniej, gdzie było to ok. 15,1%.

W ciągu ostatnich dziesięciu lat w Gminie widoczny jest niewielki spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym (z 24,6% w 2010 r. do 18,5% w 2020 r.) oraz stopniowy wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym (z 12,8% w 2010 r. do 16,2% w 2020 r.). Jednakże wzrasta również udział ludności w wieku produkcyjnym (z 62,6% w 2010 r. do 65,3% w 2020 r.). Ludność w wieku produkcyjnym w gminie Rozogi stanowi 65,3% ogółu mieszkańców. Jest to wskaźnik wyższy niż średnia dla Polski (59,5%), województwa warmińsko-mazurskiego (60,7%) oraz powiatu szczycieńskiego (61,9%). Znaczny odsetek ludności w wieku produkcyjnym jest zjawiskiem korzystnym w kontekście potencjału gospodarczego Gminy (siła robocza).

⁵⁷ Materiał źródłowy: Dane GUS – rynek pracy: pracujący wg innego podziału niż PKD: pracujący w gminach wg płci oraz pracujący na 1000 ludności, stan na 31.12.2019 r.

Ryc. 25 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w Gminie w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Konkluzja:

W dążeniu wzrostu udziału zatrudnienia i dalszego zmniejszenia poziomu bezrobocia wskazane jest podejmowanie inicjatyw i działań w sferze organizacji i zarządzania, takich jak: aktywizacja bezrobotnych, tworzenie nowych miejsc pracy, wspieranie podejmowania działalności gospodarczej przez mieszkańców.

Bezpośrednie przełożenie na poprawę lokalnego rynku pracy może wywierać właściwe kształtowanie polityki przestrzennej, poprzez ustalenie zasad zagospodarowania przestrzennego, w zwłaszcza w odniesieniu do nowych terenów rozwojowych. Jednocześnie wzrost poziomu życia i wielkości dochodów mieszkańców stanowią determinantę przyszłego rozwoju Gminy.

GOSPODARKA MIESZKANIOWA

Według stanu na 2020 r. w gminie Rozogi znajdowało się 1 336 budynków mieszkalnych, zaś liczba mieszkań wynosiła 1 490. Sumaryczna powierzchnia użytkowa mieszkań w Gminie to ponad 123 404 m², a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania to ok. 82,8 m², co jest wartością wyższą niż średnia dla powiatu szczycieńskiego (ok. 76,6 m²). Rozwój budownictwa mieszkaniowego na terenie gminy Rozogi, na tle powiatu brodnickiego przedstawiono poniżej⁵⁸:

Tab. 21 Gospodarka mieszkaniowa Gminy na tle powiatu o w latach 2012-2020

JEDNOSTKA	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
liczba budynków mieszkalnych									
gmina Rozogi	1 286	1 292	1 301	1 308	1 311	1 322	1 332	1 366	1 336
pow. szczycieński	12 484	12 657	12 822	12 971	13 113	13 269	13 441	13 769	13 548
liczba mieszkań									
gmina Rozogi	1 407	1 414	1 424	1 431	1 436	1 447	1 461	1 469	1 490
pow. szczycieński	21 789	22 098	22 296	22 561	22 740	23 012	23 278	23 600	23 919

⁵⁸ Materiał źródłowy: dane GUS – gospodarka mieszkaniowa i komunalna: zasoby mieszkaniowe: budynki mieszkalne oraz zasoby mieszkaniowe oraz zasoby mieszkaniowe - wskaźniki, stan na 31.12.2020 r.

JEDNOSTKA	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
powierzchnia użytkowa mieszkań ogółem w m²									
gmina Rozogi	111 723	112 665	113 970	115 022	115 699	117 487	119 507	120 586	123 404
pow. szczycieński	1 614 814	1 644 847	1 669 229	1 693 818	1 713 685	1 738 862	1 767 403	1 798 030	1 831 078
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m² na 1 osobę									
gmina Rozogi	19,4	19,7	20,0	20,3	20,5	20,9	21,4	21,8	22,4
pow. szczycieński	22,6	23,2	23,5	24,0	24,3	24,8	25,3	25,9	26,5
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²									
gmina Rozogi	79,4	79,7	80,0	80,4	80,6	81,2	81,8	82,1	82,8
pow. szczycieński	74,1	74,4	74,9	75,1	75,4	75,6	75,9	76,2	76,6

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Jak wynika z powyżej tabeli na terenie gminy Rozogi:

- sukcesywnie wzrasta liczba mieszkań oraz liczba budynków mieszkalnych;
- sukcesywnie wzrasta sumaryczna powierzchnia użytkowa mieszkań;
- sukcesywnie wzrastają przeciętne powierzchnie użytkowe mieszkań, w tym w przeliczeniu na 1 osobę;
- w analizowanych latach 2012-2020 nastąpił wzrost zasobów mieszkaniowych o ponad 2 tys. m² (powierzchnia użytkowa mieszkań ogółem).

Konkluzja:

Uwzględniając przedstawione trendy, przewiduje się dalszy przyrost liczby budowanych, indywidualnych obiektów mieszkalnych na terenie Gminy. Ponadto, biorąc pod obecne występujące tendencje oraz znaczny potencjał ekonomiczny i zakładany rozwój przedsiębiorczości, a także atrakcyjne położenie geograficzne, w tym dobrą dostępność komunikacyjną i walory przyrodnicze Gminy, można prognozować sukcesywne zwiększanie tempa zainteresowania osadnictwem.

USŁUGI SPOŁECZNE

OCHRONA ZDROWIA

Obiekty związane z ochroną zdrowia opisano w rozdz. 6. Według danych GUS w 2020 r. na terenie gminy Rozogi udzielono ponad 25 tys. porad lekarskich w ramach opieki ambulatoryjnej (średnio, ok. 4,5 porady na mieszkańca). W Gminie funkcjonowały 3 przychodnie podległe samorządowi oraz 2 apteki⁵⁹.

Tab. 5 Liczba porad udzielonych w placówkach opieki zdrowotnej w Gminie w latach 2015-2020

WSKAŹNIK	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Podstawowa opieka zdrowotna - porady	29 457	27 823	27 780	26 897	29 387	25 760
Przychodnie podległe samorządowi	3	4	4	3	3	3
Apteki	2	1	2	2	2	2

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

⁵⁹ Materiał źródłowy: dane GUS – ochrona zdrowia i opieka społeczna: ambulatoryjna opieka zdrowotna: podstawowa opieka zdrowotna – porady oraz apteki i punkty apteczne, stan na 31.12.2020 r.

OŚWIATA

Obiekty związane z oświatą zlokalizowane na terenie Gminy opisano w rozdz. 6. Podstawowe dane dotyczące liczby poszczególnych placówek i uczęszczających uczniów na przestrzeni lat 2015-2020 zaprezentowano w tabeli poniżej⁶⁰:

Tab. 6 Placówki szkolne i przedszkolne zlokalizowane w Gminie w latach 2015-2020

PLACÓWKI OŚWIATY	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Przedszkola ogółem	3	3	3	3	3	3
Dzieci w przedszkolach	122	126	150	138	136	144
Szkoły podstawowe ogółem	3	3	3	3	3	3
Uczniowie szkół podstawowych	391	345	372	425	423	399
Szkoły ponadgimnazjalne ogółem	2	2	1	2	2	1
Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych	131	98	64	43	45	31

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Gmina Rozogi zapewnia właściwą opiekę oświatową do poziomu szkół ponadpodstawowych. Na terenie Gminy funkcjonują: 3 przedszkola, 3 szkoły podstawowe oraz szkoła ponadpodstawowa (Branżowa Szkoła I Stopnia w Rozogach).

POMOC SPOŁECZNA

Obiekty związane z pomocą społeczną zlokalizowane na terenie Gminy opisano w rozdz. 6. Wśród głównych powodów trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej niektórych mieszkańców Gminy należy wymienić: bezrobocie, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm, długotrwałą lub ciężką chorobę oraz niepełnosprawność. Obserwowany jest sukcesywny spadek korzystających z pomocy społecznej⁶¹:

Tab. 7 Korzystający z pomocy społecznej w Gminie w latach 2015-2020

WSKAŹNIK	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej ogółem	442	422	350	318	279	260
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	1 558	1 489	1 183	1 049	931	904
Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej (% mieszkańców)	27,4	26,4	21,0	18,7	16,8	16,4

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

Konkluzja:

Gmina zapewnia właściwy dostęp do usług społecznych, na poziomie adekwatnym do charakteru Gminy. Dostęp do edukacji i ochrony zdrowia jest właściwy. Duże znaczenie ma bliskie położenie w stosunku do Gminy miasta Szczytno, które stanowi główną siedzibę usługową w powiecie szczytnskim, zapewniającą dostęp zarówno do infrastruktury oświatowej, jak i zdrowotnej.

⁶⁰ Materiał źródłowy: dane GUS – wychowanie przedszkolne: przedszkola: wychowanie przedszkolne razem oraz – szkolnictwo podstawowe: szkoły podstawowe ogółem, oraz szkolnictwo gimnazjalne: gimnazja ogółem, oraz szkolnictwo ponadgimnazjalne i policealne, stan na 31.12.2020 r.

⁶¹ Materiał źródłowy: dane GUS – ochrona zdrowia i opieka społeczna: środowiskowa pomoc społeczna, stan na 31.12.2020 r.

INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA I TECHNICZNA

Gmina Rozogi odznacza się wystarczającą dostępnością komunikacyjną. Przez teren Gminy przebiegają drogi o znaczeniu krajowym: droga krajowa nr 53 (Olsztyn – Ostrołęka) i droga krajowa nr 59 (Giżycko – Rozogi). Uzupełnieniem nadrzędnego układu komunikacyjnego są drogi powiatowe i gminne. Stan techniczny infrastruktury komunikacyjnej w skali gminy jest zróżnicowany.

Głównym miernikiem kwestii uzbrojenia terenu jest procentowy wskaźnik budynków podłączonych do poszczególnych instalacji techniczno-sanitarnych. W Gminie wskaźnik ten kształtuje się następująco:

- sieć wodociągowa – ok. 97,07%, pozostali mieszkańcy zaopatrują się w wodę z indywidualnych przydomowych studni kopanych lub wierconych;
- sieć kanalizacyjna – ok. 27,98%, w pozostałej części Gminy realizowany jest program budowy oczyszczalni indywidualnych;
- sieć gazowa – brak sieci;
- sieć ciepłownicza – brak sieci, występują indywidualne źródła ciepła opalanych najczęściej węglem, drewnem lub olejem opałowym.

Na terenie Gminy właściwie funkcjonują systemy elektroenergetyczne oraz telekomunikacyjne. Są one sukcesywnie rozbudowywane i modernizowane, zgodnie z planami zarządców sieci.

Konkluzja:

Gmina posiada wystarczająco rozwinięty układ komunikacyjny, adekwatny do poziomu Gminy, w tym zarówno ponadlokalny jak i lokalny, zapewniający właściwy dostęp pomiędzy miejscowościami gminnymi oraz większych ośrodków miejskich województwa i kraju. Na terenie Gminy wyróżnia się dobrze rozwinięta sieć wodociągowa oraz stosunkowo dobrze rozwijającą się sieć kanalizacyjną. Biorąc pod uwagę zakładany rozwój osadnictwa pożądane jest dalsze uzbrajanie terenów w niezbędną infrastrukturę.

8.3 ANALIZA ŚRODOWISKOWA

UKSZTAŁTOWANIE TERENU I WYSTĘPOWANIE POSZCZEGÓLNYCH KLAS SPADKÓW TERENU

Rzeźba terenu na przeważającej części Gminy nie stwarza ograniczeń lub ograniczenia są znikome. Do tej kategorii należą przestrzenie płaskie lub lekko faliste – wierzchowiny wysoczyzn morenowych, równiny sandrowe, płaskodenne dna dolin rzecznych, gdzie spadki terenowe są zazwyczaj niewielkie (0° - 5°). Obszary o nieco wyższych nachyleniach (powyżej 10°) zajmują bardzo niewielkie arealy obejmując strefy krawędziowe wzniesień morenowych, skarpy dolin rzecznych, stoki wydym a także sztucznie wyrobiska związane z eksploatacją niektórych złóż kopalin.

W granicach Gminy nie występują tereny o ograniczeniach znacznych, w tym obszary predysponowane do występowania ruchów masowych.

WARUNKI PODŁOŻA BUDOWLANEGO

W przeważającej części gminy Rozogi występują stosunkowo korzystne warunki podłoża budowlanego, co związane jest z obecnością glin oraz utworów piaszczystych w podłożu.

Do obszarów o niekorzystnych warunkach dla budownictwa zalicza się tereny, gdzie występują grunty słabonośne, przede wszystkim organiczne, o niejednorodnym wykształceniu litologicznym, tereny podmokłe i zabagnione z występowaniem wody gruntowej na głębokości mniejszej niż 1 m p.p.t.

GŁĘBOKOŚĆ ZALEGANIA WODY PODZIEMNEJ, W TYM WODY GRUNTOWEJ

Z uwagi na warunki wodne, niekorzystny charakter pod realizację zabudowy towarzyszy terenom o niewielkiej głębokości zalegania wód gruntowych (terenom den dolinnych i w bezpośrednim sąsiedztwie cieków, zagłębień bezodpływowych, ale także terenom intensywnych spływów wód powierzchniowych i podziemnych).

CZYNNIKI BIOKLIMATYCZNE

Przestrzeniami o najkorzystniejszych warunkach bioklimatycznych są obszary wysoczyzn morenowych, w których występuje dobre przewietrzenie oraz wysokie usłonecznienie. Obszar ten wykazuje największą odporność na zanieczyszczenia powietrza. Na wysoczyznach zadrzewionych panuje wyższa wilgotność i bardziej wyrównany przebieg temperatur. Stoki południowe są bardziej nasłonecznione i nagrzane od północnych. Tereny te występują w północno-wschodniej części Gminy.

Dobre warunki bioklimatyczne występują również w obszarze otwartych równin sandrowych, które cechują się równomiernym usłonecznieniem i przewietrzaniem oraz mniejszymi zastojami powietrza. Równiny te obejmują przeważającą część Gminy. W przypadku bliskiego sąsiedztwa lasów klimat jest dodatkowo złagodzony. Wyraża się to przede wszystkim wyższą wilgotnością powietrza, mniejszą amplitudą temperatur, a także niższą prędkością wiatrów.

Mniej sprzyjające warunki bioklimatyczne panują w zagłębieniach terenowych i dolinach rzecznych, a w tym w obrębie torfowisk i rozległych terenów łąkowo-pastwiskowych. Tereny te wyróżnia zwiększona wilgotność powietrza, mniejsze amplitudy powietrza oraz występowanie zastoisk powietrza. Często występują mgły i zamglenia oraz zwiększona transpiracja przez co odradza się realizację zabudowy mieszkaniowej w ich granicach.

Szczególny wpływ na warunki bioklimatyczne posiadają kompleksy leśne (sylwoekosystemy), które odgrywają znaczącą rolę w kształtowaniu warunków aerosanitarnych (pochłaniają zanieczyszczenia, zmieniają ich zasięg, absorbują pyły, regulują akustykę). Ponadto, hamują prędkość wiatru, wydłużają okres topnienia pokrywy śnieżnej, zapewniają cień, łagodzą amplitudy temperatur (latem zapewniają ochłodę, zimą zmniejszają odczuwalne zimno), zwiększają wilgotność, przeciwdziałają spływom powierzchniowym i podziemnym, łagodzą falę powodziową, stanowią schronienie dla wielu gatunków zwierząt oraz siedlisko bytowania roślin, lasy suche i świeże nadają się do wykorzystania rekreacyjnego, w zależności od rodzaju poprawiają nastrój, działają pobudzająco lub uspokajająco.

ZASOBY UŻYTKOWE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ ORAZ STANOWIĄCE BARIERY (OGRANICZENIA) EKOLOGICZNE ROZWOJU ZAGOSPODAROWANIA

Na obszarze gminy Rozogi występują następujące rodzaje zasobów użytkowych środowiska przyrodniczego:

- wody powierzchniowe – główne rzeki Gminy, w tym: Rozoga, Szkwa oraz ich dopływy; zasoby wód powierzchniowych tworzą również licznie występujące na terenie Gminy drobne zbiorniki wodne (oczka, stawy) oraz system rowów i kanałów melioracyjnych;
- wody podziemne – użytkowe zasoby wodonośne występujące w piętrze czwartorzędowym;
- grunty rolne stanowiące rolniczą przestrzeń produkcyjną – najlepsze warunki agroekologiczne występują w obrębie gruntów rolnych należących do kompleksów gruntów ornych psennych dobrych (2), psennych wadliwych (3) oraz żytnych bardzo dobrych/pszenno-żytnych (4);
- lasy, w tym lasy ochronne oraz grunty zadrzewione i zakrzewione – zwłaszcza zwarte kompleksy leśne pełniące funkcje ekologiczne i gospodarcze, w tym lasy posiadające status ochronnych;
- surowce mineralne – udokumentowane na terenie Gminy złoża kopalin.

Tereny powyższe stanowią bariery ekologiczne, rozumiane jako swoiste ograniczenia rozwoju zagospodarowania, generujące trudności inwestycyjne (prawne, ekofizjograficzne). Zagospodarowanie przestrzenne Gminy powinno uwzględniać występowanie zasobów użytkowych środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Tereny te należy chronić przed nadmierną zabudową (grunty rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej), zupełnie wyłączyć z zabudowy (najbardziej wartościowe siedliska przyrodnicze, udokumentowane złoża kopalin) lub zabudowę kształtować w sposób zapewniający przeciwdziałanie degradacji zasobów (wody powierzchniowe i podziemne). W myśl zasady rozwoju zrównoważonego, potrzeby zagospodarowania przestrzennego należy realizować bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na ich zaspokajanie. W pierwszej kolejności zagospodarowane powinny zostać tereny nieużytków i gruntów rolnych najniższych klas bonitacyjnych. Zabudowę terenu należy realizować bez pogorszenia stanu funkcjonowania środowiska przyrodniczego Gminy i regionu.

FORMY OCHRONY PRZYRODY

Występowanie powierzchniowych lub obiektowych form ochrony przyrody niesie za sobą ograniczenia w możliwościach rozwoju zagospodarowania przestrzennego – gospodarowanie przestrzenią w obrębie form ochrony przyrody podporządkowane jest przede wszystkim celom przyrodniczym. W zależności od rodzaju formy ochrony przyrody jest ono bardziej restrykcyjne (np. rezerваты przyrody – zakaz zabudowy), lub mniej restrykcyjne (np. obszary chronionego krajobrazu – sytuowanie zabudowy ograniczone, ale możliwe pod pewnymi warunkami).

W Gminie swój zasięg mają obszary Natura 2000 (Puszcza Piska PLB280008 oraz Ostoja Piska PLH280048). Ich obecność wiąże się z koniecznością respektowania w ich obrębie przepisów prawa ochrony przyrody oraz tzw. planów zadań ochronnych. Ponadto, w odniesieniu do obszarów Natura 2000 istotny jest m.in. zakaz podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności mogących:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Zakaz podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na stan przyrody na obszarze Natura 2000 odnosi się także do przedsięwzięć realizowanych w sąsiedztwie obszaru Natura 2000, poza jego granicami.

W granicach Gminy występują pomniki przyrody. Ochroną objęte są wyłącznie obiekty w graniach lokalizacji, z zasięgiem korony i systemu korzeniowego.

Na terenie Gminy obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów, która jest obligatoryjna na terytorium całego kraju. W przypadku stwierdzenia gatunków chronionych zastosowanie mają przepisy ustawy o ochronie przyrody oraz stosowne rozporządzenia.

SYSTEM POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH W SKALI LOKALNEJ I PONADLOKALNEJ

System powiązań przyrodniczych w skali lokalnej i ponadlokalnej realizowany jest przez system korytarzy i płatów ekologicznych. W odniesieniu do krajowych i wojewódzkich koncepcji systemu przyrodniczego, oraz w oparciu o analizę struktury środowiska Gminy, wytypowano komponenty wchodzące w skład systemu przyrodniczego, stanowiące cenne i powiązane ze sobą elementy środowiska, przenikające się wzajemnie i stanowiące spójną całość:

- komponenty o znaczeniu ponadlokalnym (wojewódzkim i krajowym):

- węzeł ekologiczny Puszczy Piskiej – obejmuje swym zasięgiem zwarte przestrzenie leśne położone w północno-wschodniej części Gminy. Jednocześnie region ten znajduje się na skraju Puszczy Piskiej;
- korytarz ekologiczny „Puszczy Piskiej – Dolina Narwi” – korytarz łącznikowy obejmujący swym zasięgiem tereny położone we wschodniej części Gminy. Obszar ten stanowi zwarty kompleks leśny wraz z niewielkimi podmokłościami;
- korytarz ekologiczny „Dolina Omulwi – Północno-Wschodni” – korytarz łącznikowy obejmujący swym zasięgiem tereny położone przy południowo-zachodnim skraju Gminy. Rejony te znajdują się na skraju większego zwartego kompleksu leśnego. Na obszarze tym stosunkowo licznie występują lokalne zagłębienia terenowe, gdzie stale lub okresowo może gromadzić się woda, co sprzyja rozwojowi torfowisk;
- komponenty o znaczeniu lokalnym (gminnym):
 - korytarze lokalne – obejmujące ciągi terenów leśnych i zadrzewionych oraz dolin Rozogi i Szkwy (we fragmentach niewchodzących w skład komponentów ponadlokalnych) wraz z najbliższym otoczeniem (mozaika terenów rolniczych, z lokalnymi podmokłościami);
 - płaty lokalne - stanowią pojedyncze enklawy terenów leśnych i zadrzewionych, zlokalizowane głównie w centralnej oraz południowej części Gminy;

Ponadto, w rozproszeniu na terenie Gminy, występują mikrokorytarze i mikroplaty ekologiczne.

OGRANICZENIA ZWIĄZANE Z WYSTĘPOWANIEM ZAGROŻEŃ PRZYRODNICZYCH

Nie występują tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi. W związku z powyższym stwierdza się, iż rzeźba terenu nie stwarza ograniczeń dla rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Rozogi.

W centralnej części Gminy, w dolinach rzecznych Rozogi i Szkwy wyznaczony został obszar szczególnego zagrożenia powodzią. Jego zasięg zidentyfikowany został a podstawie tzw. map zagrożenia powodziowego (MZP) opracowanych przez RZGW. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią w granicach Gminy obejmuje obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie (raz na 100 lat) oraz obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (raz na 10 lat).

Zgodnie z mapą obszarów zagrożonych podtopieniami (PIG) stwierdza się, iż gmina Rozogi położona jest poza strefą zasięgu występowania podtopień. Niemniej jednak należy podkreślić, iż intensywne opady deszczu w okresie letnim oraz gwałtowne topnienie dużej ilości pokrywy śnieżnej podczas wczesnej wiosny przyczynić się mogą do podwyższenia poziomu wód gruntowych i powstania lokalnych rozlewisk. Tego typu zjawisko może mieć potencjalnie miejsce na terenach położonych w bliskim sąsiedztwie dolin rzecznych, na obszarach zabagnionych z płytko zalegającą pierwszą warstwą wodonośną oraz w obrębie lokalnych zagłębień bezodpływowych.

W większości przypadków cykliczne, najczęściej wiosenne, podwyższone stany wód nie powodują strat gospodarczych z uwagi na fakt, że są to tereny wykorzystywane jako ekstensywne użytki zielone.

Zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy stwierdza się, że gmina Rozogi:

- w przeważającej części w stopniu „słabym” narażona jest na ryzyko wystąpienia suszy rolniczej, wyższe ryzyko zagrożenia może mieć miejsce na terenach rolniczych z głęboko położonym poziomem wodonośnym, nie mniej jednak rejony te obejmuje stosunkowo niewielkie powierzchnie w skali Gminy;
- w stopniu „umiarkowanym” narażona jest na wystąpienie zagrożenia suszy hydrologicznej;
- w stopniu „słabym” narażona na ryzyko wystąpienia suszy hydrogeologicznej;

- w stopniu „silnym”, „umiarkowanym” oraz „słabym” narażona jest na syntetyczne ryzyko wystąpienia suszy. Zróżnicowanie to wynika przede wszystkim z aktualnej struktury użytkowania terenu.

Konkluzja:

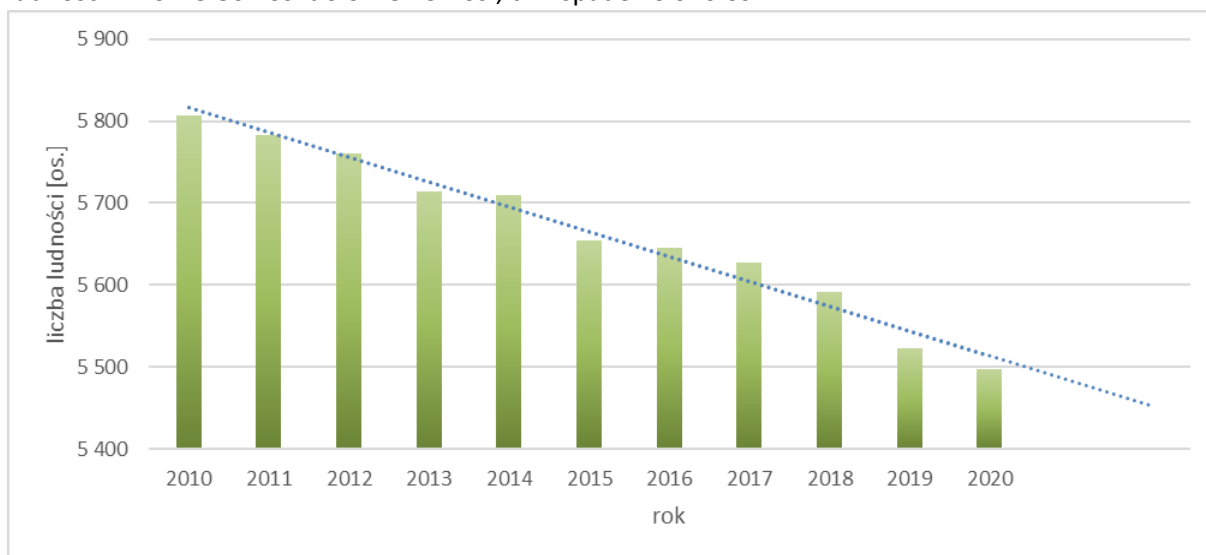
Środowisko przyrodnicze wywiera istotny wpływ na rozwój zagospodarowania przestrzennego. Przydatność zasobów i walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju poszczególnych funkcji użytkowych w Gminie, związana jest z szeregiem warunków i czynników przyrodniczych, takich jak:

- ukształtowanie terenu i występowanie poszczególnych klas spadków terenu;
- warunki podłoża budowlanego;
- głębokość zalegania wody podziemnej, w tym wody gruntowej;
- czynniki bioklimatyczne;
- występowanie zasobów użytkowych środowiska, w tym objętych ochroną prawną oraz stanowiących bariery ekologiczne (ograniczenia ekologiczne) rozwoju zagospodarowania;
- występowanie form ochrony przyrody;
- położenie obszaru w na tle systemu powiązań przyrodniczych w skali lokalnej i ponadlokalnej;
- ograniczenia i bariery środowiska, związane z występowaniem zagrożeń przyrodniczych.

8.4 PROGNOZY DEMOGRAFICZNE, W TYM UWZGLĘDNIAJĄCE, TAM GDZIE TO UZASADNIONE, MIGRACJE W RAMACH MIEJSKICH OBSZARÓW FUNKcjONALNYCH OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO

STAN OBECNY I DOTYCHCZASOWE TENDENCJE ZMIAN W LICZBIE LUDNOŚCI

Liczba ludności w gminie Rozogi wynosi ok. 5,5 tys. osób, z czego najbardziej zaludnione miejscowości to: Rozogi (26%), Dąbrowy (22%). Szczegółowe dane dotyczące rozmieszczenia ludności w Gminie zawarto w rozdz. 6.1. W ostatnim wieloleciu (lata 2010-2020) nastąpił spadek liczby ludności – z ok. 5 807 os. do ok. 5 497 os., tzn. spadek o 310 os.⁶².

Ryc. 26 Zmiany w liczbie ludności Gminy w latach 2010-2020

Materiał źródłowy: dane GUS, stan na 31.12.2020 r.

⁶² Materiał źródłowy: Dane GUS – stan ludności: ludność według faktycznego miejsca zamieszkania, stan na 31.12.2020 r.

Charakterystycznym dla gminy Rozogi jest przeważnie dodatni przyrost naturalny ludności, tj. przewaga liczby urodzeń nad liczbą zgonów. Saldo migracji na przestrzeni lat 2010-2020 było ujemne, czyli przeważała liczba emigrantów nad imigrantami (por. rozdz. 6.1).

Konkluzja:

W celu zminimalizowania spadku liczby ludności oraz zmniejszenia się liczby emigrantów w Gminie istotne jest stworzenie warunków przestrzennych do potencjalnego osiedlania się i zakładania rodzin na jej terenie, w tym poprzez kształtowanie struktury przestrzennej uwzględniającej potencjał gospodarczy oraz endogeniczne i egzogeniczne uwarunkowania rozwojowe.

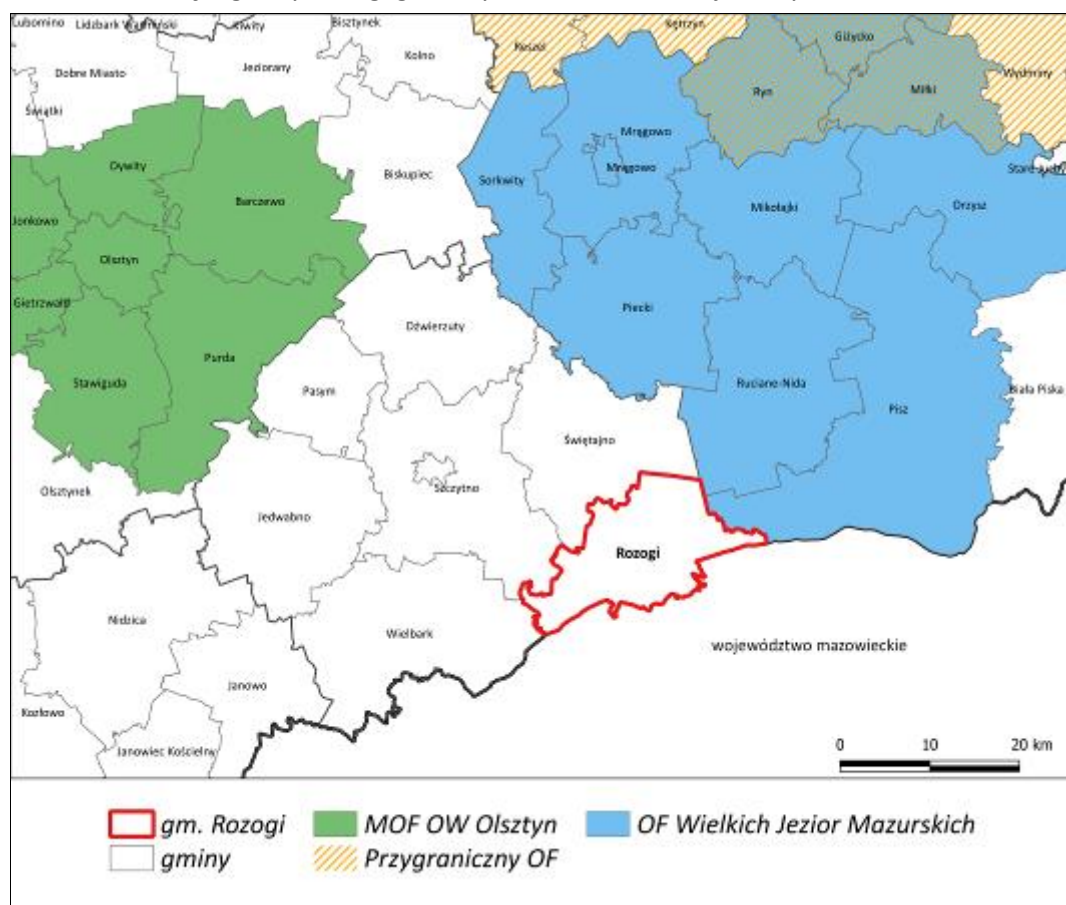
MIGRACJE W RAMACH OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH

W obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego (2018 r.) zostały określone obszary funkcjonalne województwa, które stanowią narzędzie wspomagające do sformułowania polityki przestrzennej województwa. W Planie określono osiem obszarów funkcjonalnych, w tym cztery o znaczeniu ponadregionalnym oraz cztery o znaczeniu regionalnym. Obszar gminy Rozogi nie został wyznaczony do poziomu obszarów funkcjonalnych w województwie.

Do obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym należą:

- Miejski Obszar Funkcjonalny Ośrodka Wojewódzkiego Olsztyna;
- Obszar Funkcjonalny Żuławy;
- Przygraniczny Obszar Funkcjonalny;
- Obszar Funkcjonalny Wielkich Jezior Mazurskich.

Południowa część gminy Rozogi graniczy z Obszarem Funkcjonalnym Wielkich Jezior Mazurskich.

Ryc. 27 Położenie gminy Rozogi na tle obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnych

Materiał źródłowy: opracowanie własne na podstawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego, 2018 r.

W znaczeniu regionalnym określono:

- Miejski Obszar Funkcjonalny Ośrodka Regionalnego Elbląga;
- Miejski Obszar Funkcjonalny Ośrodka Subregionalnego Ełku;
- Przybrzeżny Obszar Funkcjonalny;
- Obszar Funkcjonalny Ostródzko-Iławski.

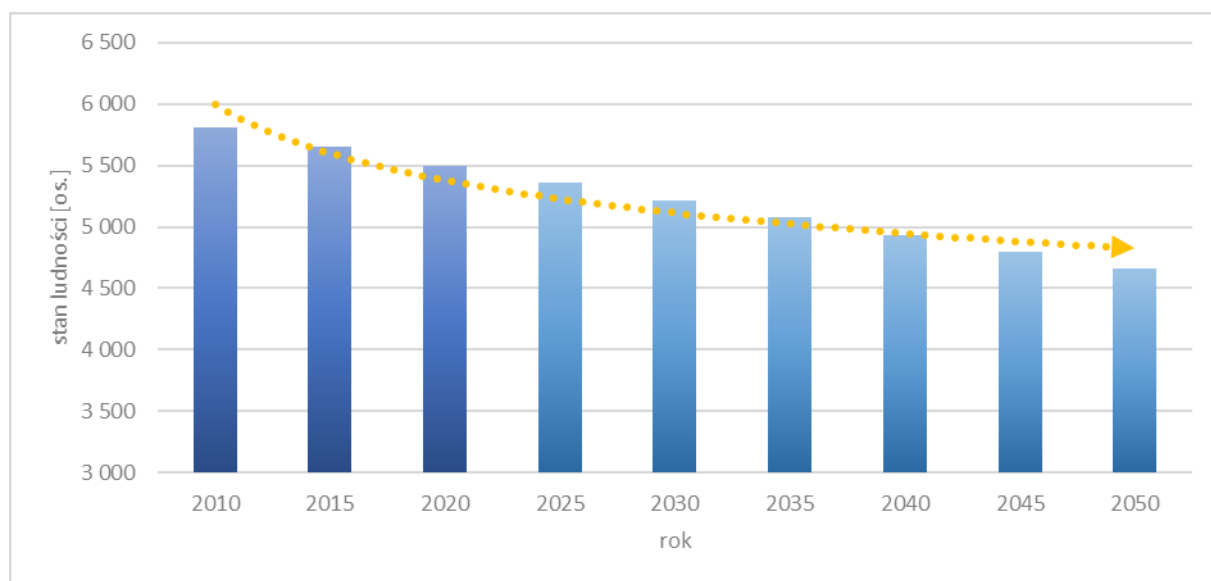
Konkluzja:

W związku z położeniem gminy Rozogi poza obszarami funkcjonalnymi ruch migracyjny jest niewielki. Wielu mieszkańców wyjeżdża do większych miast na stałe w poszukiwaniu pracy i dalszego kształcenia. Efektem migracji ludności do bardziej rozwiniętych gmin i miast jest spadek liczby mieszkańców i tym samym ujemne saldo migracji. Jest to obecnie jedna z głównych przyczyn nasilania procesów depopulacyjnych.

PROGNOZA LICZBY LUDNOŚCI

WARIANT DALSZEGO SPADKU ZALUDNIENIA

Na podstawie zmian demograficznych zachodzących w gminie Rozogi na przestrzeni lat 2010-2020 (zob. Ryc. 25), zaobserwowano spadek liczby ludności o ok. 310 osób (o ok. 5,3 pkt %), czyli średniorocznie o ok. 28 osób w ciągu rok. Zakładając kontynuację obecnej sytuacji, liczba mieszkańców w perspektywie do 2050 r. może wynieść nieco ponad ok. 4,6 tys. osób.

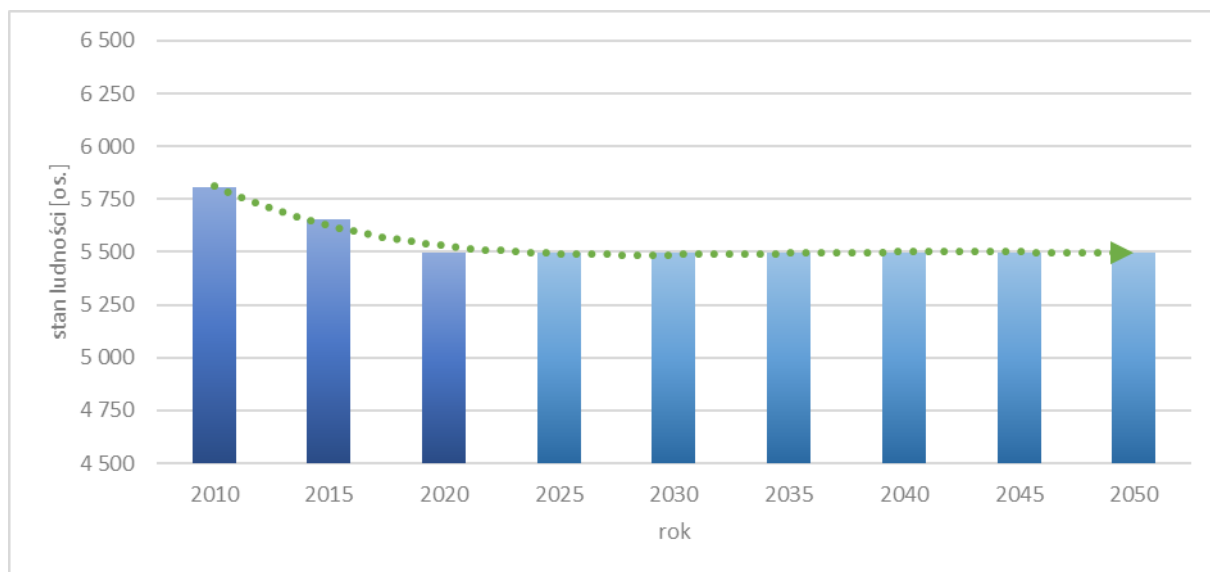

Ryc. 28 Prognoza demograficzna Gminy w perspektywie do 2050 roku – wariant dalszego spadku zaludnienia

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2020 r.

WARIANT UTRZYMANIA STANU ZALUDNIENIA

W perspektywie wieloletniej możliwy jest również wariant, gdzie liczba ludności utrzyma się na zbliżonym poziomie do obecnego. Warunkiem jego wystąpienia byłby osiągnięcie zbliżonych wartości przyrostu naturalnego i salda migracji lub zaistnienie efektu równoważenia jednego ze procesów demograficznych, tym drugim (np. ubytek liczby ludności wskutek emigracji, niwelowany poprzez zbliżoną wartość przyrostu naturalnego). Wówczas liczba mieszkańców utrzymałaby się na poziomie ok. 5,5 tys. osób.

Ryc. 4 Prognoza demograficzna Gminy w perspektywie do 2050 roku – wariant utrzymania się sytuacji demograficznej

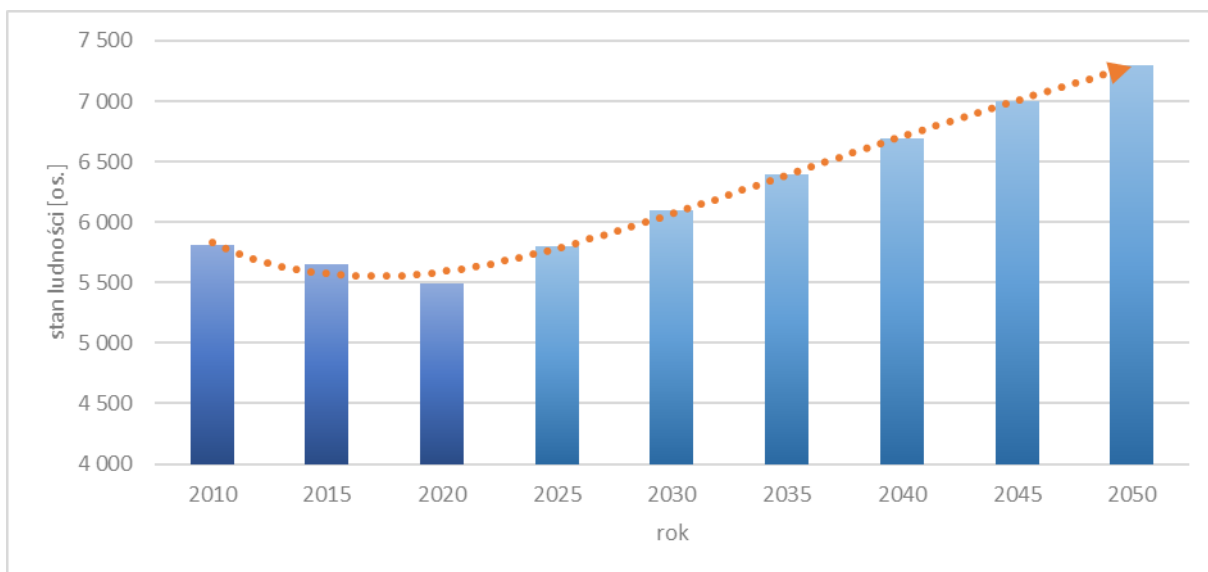
Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2020 r.

WARIANT WZROSTU ZALUDNIENIA

Uwzględniając obecne tendencje zmian ludnościowych zaobserwowane w ostatnich latach na terenie Gminy oraz prognozy ludnościowe GUS, można byłoby spodziewać się, że nastąpi dalszy, powolny spadek liczby ludności. Natomiast, biorąc pod uwagę przesłanki, jak:

- zakładanie rodzin przez roczniki „bumu” demograficznego lat 80-tych i początku lat 90-tych, polityka prorodzinna rządu i samorządu, wzrost zamożności Gminy i społeczeństwa oraz wydłużanie średniej długości życia – zakłada się podtrzymanie dodatniego przyrostu naturalnego, w tym wzrost tempa przyrostu o kolejnych 20 osób średniorocznie w perspektywie 30 lat;
- zainteresowanie osadnictwem na terenach wiejskich (swoista moda na „mieszkanie na wsi”), w oddaleniu od dużych ośrodków miejskich – zakłada się stopniowe odwracanie tendencji migracyjnych w Gminie, w kierunku przewagi imigracji nad emigracją, co przełoży się na przyrost liczby ludności o kolejne 15 osób średniorocznie w perspektywie 30 lat;
- liczne inwestycje w infrastrukturę techniczną, komunikacyjną, społeczną i rekreacyjną na terenie Gminy – zakłada się wzrost atrakcyjności Gminy jako miejsca zamieszkania lub prowadzenia działalności gospodarczej; co przełoży się na przyrost liczby ludności o kolejne 15 osób średniorocznie w perspektywie 30 lat;
- wzrost liczby ludności związany z ruchem migracyjnym spowodowany niestabilną sytuacją polityczno-gospodarczą, co przełoży się na przyrost liczby ludności o kolejne 10 osób średniorocznie w perspektywie 30 lat.

W związku z powyższym na terenie gminy Rozogi możliwy jest również optymistyczny wariant demograficzny, tzn. dalszy wzrost liczby ludności i jednocześnie zwiększenie tempa przyrostu. Biorąc pod uwagę powyższe czynniki, przyjęto szacunkowo, że: liczba mieszkańców w gminie Rozogi będzie wzrastać średnio o ok. 60 osób średniorocznie w perspektywie 30 lat, co w całym okresie przełoży się na wzrost liczby ludności o ok. 1800 osób – w perspektywie 30-to letniej przewiduje się, że liczba mieszkańców Gminy osiągnie w przybliżeniu poziom ponad 7,3 tys. osób.

Ryc. 5 Prognoza demograficzna Gminy w perspektywie do 2050 roku – wariant wzrostu zaludnienia

Materiał źródłowy: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2020 r.

Konkluzja:

Przewidywanie zmian w liczbie ludności zawsze obarczone jest dużą niepewnością i zależne jest od postępujących procesów globalizacyjnych oraz stale zmieniających się postaw światopoglądowych ludności, a także polityki rodzinnej państwa i samorządów.

Szacowanie zaludnienia nabiera szczególnej trudności w kontekście wydarzeń w naszej części Europy (konfliktu militarnego na Ukrainie). Sytuacja z jaką mamy do czynienia od lutego 2022 r. pokazuje, jak dynamiczne mogą być zmiany zachodzące w Polsce i na świecie, w tym zmiany demograficzne.

Zważywszy na powyższe, celem strategicznego rozwoju gminy Śniadowo powinno być przede wszystkim zapewnienie warunków w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym do podnoszenia atrakcyjności Gminy jako miejsca do życia i prowadzenia aktywności gospodarczej, co z kolei może przełożyć się na sukcesywny wzrost liczby ludności.

Na potrzeby niniejszego bilansu przyjęto optymistyczny wariant demograficzny, tj. wariant wzrostu zaludnienia – przyjęto, że: **liczba mieszkańców w gminie Rozogi będzie wzrastać średnio o ok. 60 osób⁶³ średniorocznie w perspektywie 30 lat, co w całym okresie przełoży się na wzrost liczby ludności o ok. 1800 osób.**

⁶³ Założenie:

do obecnych tendencji wzrostowych w związku z zakładaniem rodzin przez roczniki „bumu” demograficznego lat 80-tych i 90-tych w wysokości 20 os./rok, dodano kolejne 15 os./rok w związku z odwracaniem tendencji migracyjnych, w kierunku przewagi imigracji nad emigracją; dodano kolejne 15 os./rok w związku z zakładaniem wzrostu atrakcyjności Gminy jako miejsca zamieszkania lub prowadzenia działalności gospodarczej, a także dodano 10 os./rok związane z wzrostem niestabilnej sytuacji polityczno-gospodarczej.

$20 + 15 + 15 + 10 = 60$ os. średniorocznie.

$60 \text{ os.} \times 30 \text{ lat} = 1800 \text{ os.}$

8.5 MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEZ GMINĘ WYKONANIA SIECI KOMUNIKACYJNEJ I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, A TAKŻE INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, SŁUŻĄCYCH REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY

Prosperowanie inwestycji m.in. z zakresu infrastruktury komunikacyjnej, technicznej i społecznej przyczynia się do zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty, które należy do zadań własnych gminy. Zgodnie z Ustawą o samorządzie gminnym, zadania własne gminy w tym zakresie obejmują sprawy związane m.in. z gminnymi drogami, ulicami, mostami i placami, wodociągami i zaopatrzeniem w wodę, kanalizacją, usuwaniem i oczyszczaniem ścieków, zaopatrzeniem w energię elektryczną, ciepłą i gaz, telekomunikacją, ochroną zdrowia, pomocą społeczną, mieszkalnictwem gminnym, edukacją publiczną, kulturą, opieką nad zabytkami, kulturą fizyczną, turystyką itd.

Realizacja zadań przewidzianych w Studium wymaga zaangażowania znacznych środków finansowych, co może stanowić największą barierę dla samorządów i mieszkańców. Funkcjonujący w Polsce, wielopoziomowy i zróżnicowany system finansowania, może w znaczącym stopniu wpłynąć na realizację zakładanych celów rozwojowych. System ten obejmuje finansowanie w formie bezzwrotnej (dotacje) lub zwrotnej (pożyczki). W jego zakres wchodzi m.in. projekty dotyczące realizacji sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej i społecznej, które mają przyczynić się do osiągnięcia najważniejszych, krajowych i unijnych celów rozwojowych.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA I FORMY WSPÓŁPRACY

Przedsięwzięcia inwestycyjne inicjowane przez samorząd mogą być zatem zasilane zarówno z zasobów finansowych budżetu Gminy, które są jednak ograniczone, jak i ze źródeł zewnętrznych od publicznych instytucji finansowych czy prywatnych inwestorów. Do najważniejszych z źródeł należą:

- źródła wewnętrzne:
 - dochody własne jednostek samorządu terytorialnego;
 - dotacje celowe – pochodzące z budżetu państwa w celu dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego, które mogą dotyczyć m.in.⁶⁴:
 - finansowania lub dofinansowania kosztów inwestycji realizowanych przez gminę;
 - przedsięwzięć objętych mecenatem państwa w dziedzinie kultury;
 - przedsiębiorców i są udzielane z uwzględnieniem przepisów o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej;
 - badań naukowych lub prac rozwojowych i są udzielane z uwzględnieniem kryteriów i trybu określonych w odrębnych przepisach;
 - umów o partnerstwie publiczno-prywatnym i są udzielane z uwzględnieniem przepisów o partnerstwie publiczno-prywatnym.
- źródła zewnętrzne:
 - źródła finansowania unijnego, w tym m.in.⁶⁵:
 - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego - wzmacnianie spójności gospodarczej i społecznej UE oraz łagodzenie dysproporcji w rozwoju europejskich regionów i zmniejszanie braków w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji;

⁶⁴ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, 1622, 1649, 2020, z 2020 r. poz. 284, 374, 568, 695, 1175, 2320.)

⁶⁵ Materiał źródłowy: Fundusze Europejskie na lata 2021-2027, www.funduszeuropejskie.gov.pl

- Fundusz Spójności - redukcja dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowanie zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu;
 - Europejski Fundusz Społeczny+ - zwiększanie spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadanie na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowanie zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki;
 - Fundusz Europejski na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS) – rozwój gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. Wsparcie inwestycji transportowych oraz dofinansowanie ochrony zdrowia i dziedzictwa kulturowego;
 - Fundusz Europejski dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) – wspiera realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu korzystają przede wszystkim: przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji;
 - Fundusz Europejski dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) - obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program wspiera projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia;
 - Fundusz Europejski na Rozwój Cyfrowy (FERC) - koncentruje się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych;
 - Fundusz Europejski dla Polski Wschodniej (FEPW) – program dla makroregionu Polski Wschodniej, który koncentruje się na czterech obszarach: wzmocnienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, energia i ochrona klimatu, spójna sieć transportowa i zwiększenie dostępności transportowej oraz aktywizacja kapitału społecznego, rozwój turystyki i usługi uzdrowiskowe. Do województw objętych wsparciem należą: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie oraz mazowieckie bez Warszawy i otaczających ją powiatów;
 - Krajowy Plan Odbudowy (KPO) - program reform i projektów strategicznych, które przyczyniają się do pobudzenia gospodarki, inwestycji, wzrostu gospodarczego oraz zatrudnienia. KPO dotyczy obszarów, które są najbardziej istotne z punktu widzenia konieczności odbudowy gospodarki po pandemii spowodowanej COVID-19, ale także w tych, które tworzą trwałe podwaliny pod budowę zdrowej gospodarki odpornej na kolejne wstrząsy.
- źródła finansowania krajowego i regionalnego, w tym m.in.:
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – wraz z wojewódzkimi funduszami tworzy system finansowania ochrony środowiska przyrodniczego i gospodarki wodnej w kraju, w tym także stanowi narzędzia wdrażania Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko;
 - Fundusz Dopłat – rządowy program wspomagania budownictwa socjalnego, którego adresatami są podmioty podejmujące zadania z zakresu budowy zasobów lokali

socjalnych, mieszkań chronionych oraz noclegowni i domów dla bezdomnych. W ramach programu można również uzyskać wsparcie na: modernizację i rewitalizację, inwestycje czy na zwiększenie efektywności energetycznej dzięki OZE;

- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój – jego głównym celem jest wzrost kompetencji i umiejętności Polaków, aby mogli skutecznie konkurować na rynku pracy w gospodarce europejskiej oraz globalnej. Wśród priorytetów, jakie mają być realizowane w ramach programu, znalazło się między innymi wsparcie: innowacji, edukacji, zdrowia, gospodarki oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
- Fundusz Leśny – fundusz celowy Lasów Państwowych stanowiący pomoc w wyrównywaniu deficytów finansowych w nadleśnictwach, prosperujących w niekorzystnych warunkach przyrodniczo-ekonomicznych dla realizowania celów gospodarki leśnej.

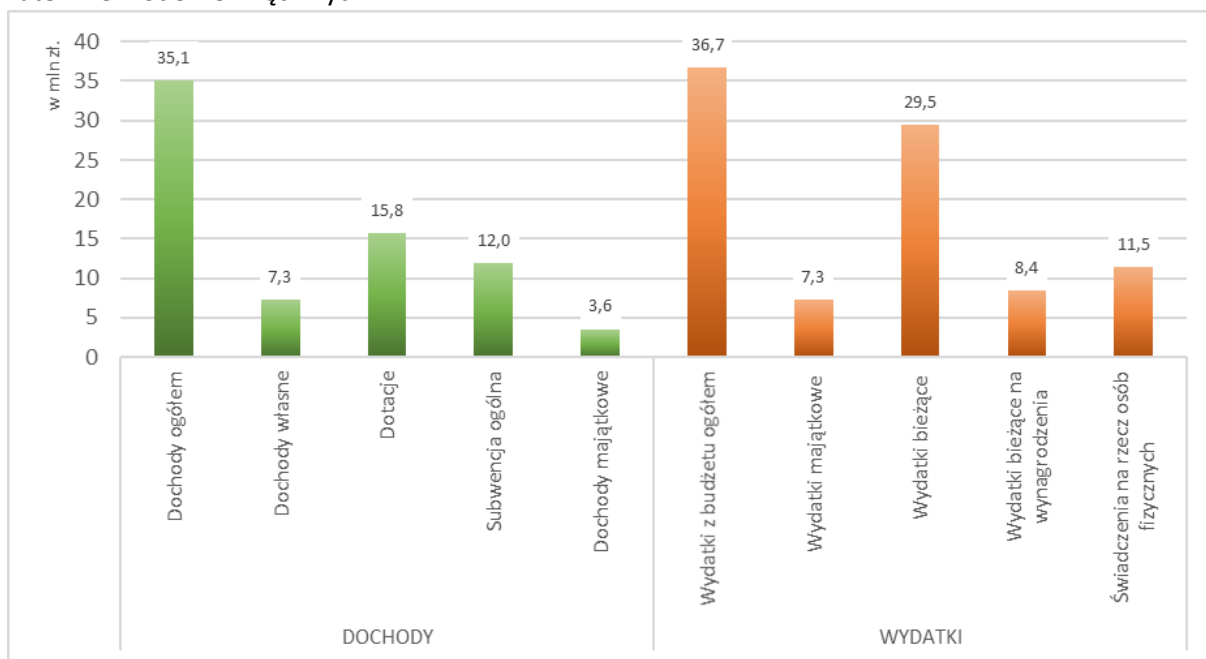
Ograniczenia w swobodzie inwestowania infrastruktury z zasobów własnych, wzrastająca konkurencja wśród jednostek samorządowych, intensywne procesy demograficzne, wzrastające wymagania użytkowników, nieustanny postęp technologiczny wymuszają na władzach poszukiwanie alternatywnych sposobów urzeczywistniania potrzebnych inwestycji. Przy poszukiwaniu możliwości realizacji celów infrastrukturalnych niezbędne jest m.in. rozpoznanie w możliwościach zaangażowania obszaru prywatnego. Wśród najczęściej stosowanych form współpracy międzysektorowej wyróżniamy:

- partnerstwo publiczno-prywatne – rodzaj kooperacji podmiotu publicznego z prywatnym przy przedsięwzięciach mających na celu realizację zadań publicznych poprzez wykreowanie, niezbędnego do realizacji zamierzeń zaplecza finansowego, organizacyjnego i technicznego. Za zaangażowanie własnych środków prywatnemu partnerowi zapewnia się możliwość korzystania z inwestycji. Poprzez PPP obie strony zyskują korzyści zarówno w obszarze celów społecznych, jak i komercyjnych danego przedsięwzięcia;
- *project finance* – instytucja lub zespół instytucji finansowych oraz inwestorzy kapitałowi zapewniają środki na pokrycie nakładów związanych z urzeczywistnianiem przedsięwzięcia pod warunkiem, że zainwestowany kapitał zostanie zwrócony z nadwyżek płynących z eksploatacji inwestycji;
- leasing, najem, dzierżawa – polega na użyczeniu jednej stronie dobra do odpłatnego korzystania. Gmina w tym przypadku może obrać rolę korzystającego (leasingobiorcy) lub wyznaczyć do tego podległą jednostkę. Leasing oznacza zobowiązanie leasingodawcy do nabycia rzeczy od zbywającego w warunkach zamieszczonych w umowie i oddanie jej korzystającemu (np. gminie) do użytkowania przez dany czas, natomiast korzystający zgadza się spłacić finansującemu wynagrodzenie pieniężne równe minimum cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia dobra przez finansującego;
- fundusz *venture capital* – jednostki samorządu terytorialnego mogą z niego korzystać gdy stworzą spółkę o charakterze użyteczności publicznej. Jest to więc finansowanie z zewnątrz z zamiarem osiągnięcia długo i krótkoterminowych zysków z przyrostu wartości kapitału. Istota inwestycji *venture capital* dotyczy zasilania kapitałem przedsiębiorstwa we wczesnej fazie jego rozwoju poprzez objęcie jego akcji lub udziałów. Inwestor finansujący z tytułu finansowania w ramach *venture capital* (fundusz *venture capital*) zostaje współwłaścicielem spółki.

MOŻLIWOŚCI FINANSOWE GMINY

Finansowanie rozwoju lokalnego na przestrzeni ubiegłych lat, w tym wydatki i dochody budżetu Gminy omówiono w rozdziale 8.1. Na podkreślenia zasługuje fakt stale rosnącego poziomu dochodów i jednocześnie wydatków Gminy.

Jednym ze wskaźników finansowych, który określa możliwości finansowania inwestycji jest wskaźnik udziału dochodów własnych w dochodach ogółem (%), który uważany jest za podstawowy miernik oceny samodzielności finansowej – im wyższy wskaźnik, tym większy wpływ na osiągane dochody i kreowanie własnej polityki wydatkowej, w tym w sferze inwestycji. Zgodnie z danymi GUS dochody ogółem wynosiły w 2020 r. ok. 35,1 mln, z czego dochody własne stanowiły ok. 21%, dotacje ok. 45%, natomiast subwencja ogólna ok. 34%. Wydatki z budżetu przewyższały dochody ogółem w Gminie, ich wartość to ok. 36,7 mln. Wydatki bieżące w 2020 r. wynosiły 29,5 mln., z czego ok. 29% stanowiły wydatki bieżące na wynagrodzenie. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w przybliżeniu wynosił ok. 20%⁶⁶. Przedsięwzięcia inwestycyjne w znacznym stopniu zasilane są zatem ze źródeł zewnętrznych.

Ryc. 31 Dochody i wydatki budżetu Gminy według rodzajów w 2020 r.

Materiał źródłowy: dane GUS.

Wieloletnia Prognoza Finansowa dla gminy Rozogi zakłada, że w najbliższych latach istotna część wszystkich przedsięwzięć dotyczyć będzie inwestycji infrastrukturalnych z obszaru komunikacji, infrastruktury społecznej i technicznej. Planowane są m.in.: realizacja infrastruktury rekreacyjnej, remonty i termomodernizacje budynków publicznych, rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, modernizacja dróg, budowa nowych ścieżek rowerowych i chodników, itp..

Biorąc pod uwagę dane zawarte w rozdz. 8.1., dochody ogółem gminy Rozogi na przestrzeni lat 2010-2020 wzrosły ponad dwukrotnie, z ok. 21,2 mln zł w 2010 r. do ok. 35 mln zł w 2020 r. (wzrost ok. 1,25 mln zł średniorocznie). Konsekwencją tego był sukcesywny wzrost wydatków ogółem, tj. z ok. 29 mln zł w 2010 r. do ok. 36,7 mln zł w 2020 r. (wzrost ok. 700 tys. zł średniorocznie).

Uwzględniając dane budżetowe z ubiegłych lat, w tym zakładając wzrost zbliżony do średniorocznego w latach 2010-2020, tj. wzrost o ok. 1,25 mln zł/rok, oszacowano, że dochody ogółem Gminy w perspektywie ok. 30-to letniej, kształtować się będą następująco: 2025 r. ok. 41,3 mln zł, 2030 r. ok. 47,6 mln zł, 2035 r. ok. 53,9 mln zł, 2040 r. ok. 60,1 mln zł, 2045 r. ok. 66,4 mln zł, 2050 r. ok. 72,7 mln zł.

⁶⁶ Materiał źródłowy: Dane GUS: finanse publiczne: dochody budżetów gmin i miast na prawach powiat oraz wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiat, stan na 31.12.2020 r.

Przyjmując, że wydatki majątkowe inwestycyjne stanowią ok. 20% wydatków ogółem (założono wariant zbliżony do poziomu z 2020 r., por. ryc. wcześniej), mogą one wynieść odpowiednio w: 2025 r. ok. 8 mln zł, w 2030 r. ok. 8,7 mln zł, w 2035 r. ok. 9,4 mln zł, w 2040 r. ok. 10 mln zł, w 2045 r. ok. 10,8 mln zł, w 2050 r. ok. 11,5 mln zł.

Możliwości finansowania potrzeb inwestycyjnych związane z realizacją nowej zabudowy omówiono w rozdz. 8.6.5.

8.6 BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ

8.6.1 WNIOSKI Z ANALIZY EKONOMICZNEJ, SPOŁECZNEJ I ŚRODOWISKOWEJ ORAZ PROGNOZ DEMOGRAFICZNYCH

1. Stwierdza się stopniowy spadek znaczenia rolnictwa jako ekonomicznej funkcji Gminy. Przewiduje się dalszy, sukcesywny spadek liczby ludności zajmującej się gospodarką rolną, a co za tym idzie stopniowe przechodzenie z działalności rolniczej na nierolniczą.
2. Można przypuszczać, że w przyszłości liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy będzie sukcesywnie wzrastać, podtrzymując obecne tendencje. Jednocześnie, zakładając postępujący rozwój przedsiębiorczości w Gminie, należy spodziewać się wzrastającego zapotrzebowania na tereny rozwojowe, w tym związane z potrzebą zaspokajania potrzeb gospodarczych i pośrednio, potrzeb mieszkaniowych i rekreacyjnych.
3. Rynek pracy stopniowo wzrasta, czego przejawem jest wzrost liczby rejestrowanej działalności gospodarczej. Sukcesywnemu wzrostowi rynku pracy towarzyszy systematyczny spadek bezrobocia. Bezpośrednie przełożenie na dalszą poprawę lokalnego rynku pracy może wywierać właściwe kształtowanie polityki przestrzennej, w tym ustalenie zasad zagospodarowania przestrzennego, zwłaszcza w odniesieniu do nowych terenów rozwojowych.
4. Dochody Gminy sukcesywnie wzrastają, w związku z czym zwiększają się nakłady na inwestycje gminne, w tym w wymiarze przestrzennym (m.in. budowa i modernizacja infrastruktury, obiektów i urządzeń publicznych, uzbrajanie nowych terenów rozwojowych). W konsekwencji podnosi to atrakcyjność Gminy jako miejsca do życia lub prowadzenia działalności gospodarczej.
5. Obserwuje się znaczne zainteresowanie inwestycyjne w Gminie, szczególnie nowymi terenami mieszkaniowymi i rekreacyjnymi, o czym świadczy liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy na cele mieszkaniowe.
6. Rozwój budownictwa mieszkaniowego uwidacznia się w liczbie budynków mieszkalnych i mieszkań, których liczba z roku na rok się zwiększa. Podobnie przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań na osobę. Uwzględniając aktualne trendy, przewiduje się dalszy przyrost liczby budowanych, indywidualnych obiektów mieszkalnych. Ponadto, biorąc pod uwagę potencjał ekonomiczny i zakładany rozwój przedsiębiorczości oraz atrakcyjne położenie geograficzne, w tym dobrą dostępność komunikacyjną i walory przyrodnicze, można prognozować sukcesywne zwiększanie tempa zainteresowania osadnictwem w jej obrębie.
7. Gmina Rozogi, jak na ośrodek rangi lokalnej, zapewnia właściwy dostęp do edukacji, opieki społecznej i zdrowotnej oraz zapewnia właściwy poziom bezpieczeństwa publicznego. Jednocześnie obszar Gminy jest stosunkowo dobrze wyposażony w infrastrukturę komunikacyjną i techniczną, która ulega sukcesywnej rozbudowie i modernizacji.
8. Na terenie Gminy występują dogodne warunki środowiskowe do rozwoju zagospodarowania przestrzennego. Ograniczenia ekofizjograficzne, w tym prawne, występują przeważnie poza obszarami rozwojowymi Gminy, zaś w miejscach potencjalnie konfliktowych przyrodniczo można w stosunkowo bezproblemowy sposób ograniczyć przestrzenny rozwój zabudowy.

9. Gmina Rozogi posiada walory przyrodnicze wpływające pozytywnie na jej atrakcyjność, jako miejsca do życia i prowadzenia działalności gospodarczej. Jako przykład można wskazać chociażby brak znaczących emitorów zanieczyszczeń powietrza (czyste powietrze), czy obecność zwartych kompleksów leśnych.
10. W ostatnim dziesięcioleciu nastąpił niewielki spadek liczby ludności na terenie całej gminy Rozogi. Uwzględniając, jednakże aktualne trendy oraz czynniki sprzyjające zwiększanie zaludnienia (w tym polityka prorodzinna Państwa i Samorządu) prognozuje się, że nastąpi przyrost ludności w Gminie. W związku z powyższym przewiduje zapotrzebowanie na nową zabudowę.

8.6.2 MAKSYMALNE W SKALI GMINY ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ

Maksymalne w skali gminy Rozogi, zapotrzebowanie na nową zabudowę odniesiono do:

- zabudowy o funkcji mieszkalnej;
- zabudowy o funkcji usługowej (w tym usług publicznych);
- zabudowy o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, w tym rekreacji indywidualnej;
- zabudowy o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej.

Dokonując symulacji maksymalnego w skali Gminy zapotrzebowania na nową zabudowę wzięto pod uwagę omówione wcześniej uwarunkowania wynikające z analizy społecznej, ekonomicznej i środowiskowej, prognozy demograficzne, możliwości finansowania, jak również założono, że rozwój poszczególnych terenów funkcjonalnych będzie współzależny, tzn. rozwój danej funkcji zabudowy (np. produkcyjnej), wpływać będzie na tempo i potrzeby rozwoju kolejnej funkcji (np. mieszkaniowej), co skutkować będzie oddziaływaniem zwrotnym.

Określając zapotrzebowanie na nową zabudowę przyjęto perspektywę 30-to letnią. Ponadto, założono niepewności procesów rozwojowych wyrażającą się zwiększeniem zapotrzebowania w stosunku do wyników symulacji o 30%, co ma odzwierciedlenie w wynikach końcowych. Maksymalne w skali Gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę odniesiono do poszczególnych funkcji zabudowy, wyrażonych powierzchnią użytkową zabudowy (w m² oraz w przeliczeniu na ha).

ZABUDOWA O FUNKCJI MIESZKALNEJ

Ze względu na charakter wiejski Gminy, na potrzeby przeprowadzenia symulacji zapotrzebowania na nową zabudowę o funkcji mieszkalnej, nie wprowadzano podziału na zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, wielorodzinną i zagrodową. Zapotrzebowanie na funkcję mieszkalną należy rozumieć jako całościowe zapotrzebowanie gminy Rozogi na powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej, która może być realizowana w formie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej, szeregowej lub bliźniaczej, jak również w formie zabudowy zagrodowej na terenach wiejskich.

Założono poprawę standardów zamieszkania ludności, co przełoży się przede wszystkim na zwiększenie średniej powierzchni użytkowej mieszkania w stosunku stanu istniejącego⁶⁷ oraz na zmniejszeniu liczby osób/mieszkanie (por. dane i analizy w rozdz. 8.2: gospodarka mieszkaniowa):

⁶⁷ Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w gminie Rozogi wynosi 82,8 m² i jest zdecydowanie niższa niż średnia powierzchnia użytkowa mieszkania dla gmin sąsiednich: gmina Łyse - 95,8 m², gmina Szczytno - 94,6 m² oraz gmina Świątajno - 84,7 m².

Tab. 8 Aktualne i prognozowane standardy zamieszkania

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ DLA GMINY
Liczba osób/mieszkanie - stan istniejący: - stan prognozowany:	5 497 os./1 490 mieszkań = 3,68 os./mieszkanie 3,0 os./mieszkanie
Wielkość mieszkania (powierzchnia użytkowa mieszkania): - stan istniejący: - stan prognozowany:	82,8 m ² 130 m ²

Materiał źródłowy: obliczenia własne oraz materiały szkoleniowe Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa, w tym: Określenie potrzeb w zakresie wyznaczenia nowych obszarów rozwojowych, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016; Propozycje dotyczące ogólnych zasad bilansowania terenów przeznaczonych do zabudowy, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016; oraz Dane GUS.

Należy zauważyć, że prognozowany wskaźnik średniej liczby osób/mieszkanie (3,0) na koniec okresu objętego prognozą, powinien być uzyskany zarówno w przypadku nowych, jaki i istniejących mieszkań, które powinny ulec tzw. „rozgęszczeniu”. Celem uzyskania wartości faktycznego zapotrzebowania na liczbę i wielkość nowych mieszkań, a tym samym powierzchnię użytkową, dokonano następujących wyliczeń:

Tab. 9 Wyliczenia faktycznego zapotrzebowania na liczbę, wielkość i sumaryczną powierzchnię użytkową nowych mieszkań

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ DLA GMINY
Obecna liczba mieszkań: Liczba osób w mieszkaniach po rozgęszczeniu:	1 490 mieszkań 1 490 mieszkań x 3,0 os./mieszkanie = 4 470 os. w mieszkaniach po rozgęszczeniu
Liczba osób z mieszkań rozgęszczanych, dla których należy przewidzieć nowe mieszkania: Liczba nowych mieszkańców, dla których należy przewidzieć nowe mieszkania: Razem liczba osób dla których należy przewidzieć nowe mieszkania:	5 497 obecnych mieszkańców – 4 470 os. w mieszkaniach po rozgęszczeniu = 1 027 os. 55 os. średniorocznie x 30 lat = 1800 os. 1 027 os. + 1800 os. = 2 827 os.
Zapotrzebowanie na liczbę nowych mieszkań:	2 827 os. : 3,0 os./mieszkanie ≈ 942 nowych mieszkań
Faktyczne zapotrzebowanie na nowe mieszkania (powierzchnię użytkową mieszkań):	942 nowych mieszkań x 130 m ² prognozowana wielkość jednego mieszkania = 122 503 m ² zapotrzebowania

Materiał źródłowy: obliczenia własne oraz materiały szkoleniowe Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa, w tym: Określenie potrzeb w zakresie wyznaczenia nowych obszarów rozwojowych, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016; Propozycje dotyczące ogólnych zasad bilansowania terenów przeznaczonych do zabudowy, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016; oraz Dane GUS.

Następnie, w celu wyliczenia zapotrzebowania na powierzchnię użytkową nowej zabudowy o funkcji mieszkalnej przyjęto, że wielkość pojedynczej działki mieszkaniowej wyniesie średnio 2000 m² (0,2 ha)⁶⁸. Dodatkowo uwzględniono udział w terenach innych, towarzyszących zabudowie, tj. założono zapotrzebowanie na dodatkowe 25% powierzchni od każdej, pojedynczej działki mieszkaniowej (dodatkowe 500 m²/działkę). Przyjęto zatem, że „powierzchnia użytkowa zabudowy” o funkcji mieszkalnej stanowi teren, na który składają się:

- zabudowa netto: budynek związany z funkcją podstawową (dom mieszkalny); obiekty towarzyszące (związane z funkcją uzupełniającą, np. altana, wiata, garaż, itp.); wewnętrzne tereny komunikacyjne, funkcjonujące w ramach danego siedliska zabudowy (np. dojazd do posesji, dojazd do garażu, plac/parking przydomowy); tereny powierzchni biologicznie czynnej (tereny wolne od zabudowy, tereny zielone jak np. trawnik, ogród przydomowy);

⁶⁸ Wartość ta wynika z obecnego charakteru zabudowy Gminy o funkcji mieszkalnej, w tym obecności zarówno zabudowy jednorodzinnej, jak i zabudowy zagrodowej. W materiałach szkoleniowych MiiB wskazano m.in., że stosowane przy sporządzaniu bilansu terenów wskaźniki wielkości działki budowlanej wynoszą średnio ok. 1000-2000 m² dla zabudowy zagrodowej oraz ok. 600-850 m² dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (źródło: *Propozycje dotyczące ogólnych zasad bilansowania terenów przeznaczonych do zabudowy*, MIB, listopad 2016, strona 5). Na potrzeby niniejszego bilansu przyjęto wartość 2000 m², z uwagi na przeważający odsetek zabudowy zagrodowej oraz liczną reprezentację zabudowy jednorodzinnej rozproszonej o charakterze zainwestowania zbliżonym do zabudowy zagrodowej pod względem zajętości zainwestowania.

- tereny inne: udział w terenach towarzyszących całemu skupisku (osiedlu) zabudowy, tzn. udział w m.in. ogólnodostępnych terenach komunikacyjnych (drogi dojazdowe i wewnętrzne, chodniki, parkingi) i otwartych terenach zielonych (skwery, zieleńce, zgrupowania drzew, trawniki).

Biorąc pod uwagę powyższe, oraz zakładając, że jedna działka odpowiadać będzie jednemu gospodarstwu domowemu (mieszkańiu), wyliczono faktyczne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji mieszkalnej:

Tab. 10 Wyliczenia faktycznego zapotrzebowania na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji mieszkalnej

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ DLA GMINY
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowych mieszkań	122 503 m ² (12,25 ha)
Zapotrzebowanie na liczbę nowych mieszkań (gospodarstw domowych)	942 nowych mieszkań
Zakładana powierzchnia pojedynczej działki mieszkaniowej	2000 m ² (0,2 ha)
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy netto o funkcji mieszkalnej	942 nowych mieszkań x 2000 m ² = 1 884 000 m ² (188,40 ha)
Udział w terenach innych, towarzyszących zabudowie (ogólnodostępne tereny komunikacyjne, otwarte tereny zielone itp.)	25% (tj. dodatkowe 500 m ² na każde 2000 m ² terenów zabudowy o funkcji mieszkalnej)
Faktyczne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji mieszkalnej	1 884 000 m ² + (1 884 000 m ² x 25%) = 2 355 000 m ² (235,50 ha)

Materiał źródłowy: obliczenia własne, na podstawie: materiały szkoleniowe Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa, w tym: Określenie potrzeb w zakresie wyznaczenia nowych obszarów rozwojowych, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016; Propozycje dotyczące ogólnych zasad bilansowania terenów przeznaczonych do zabudowy, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016; oraz Dane GUS.

W związku z niepewnością procesów rozwojowych założono zwiększenie zapotrzebowania o 30% w stosunku do otrzymanych wyników:

Tab. 11 Wyliczenia zapotrzebowania na powierzchnię użytkową nowych mieszkań oraz na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji mieszkalnej, z uwzględnieniem niepewności procesów rozwojowych

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ DLA GMINY
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowych mieszkań	122 503 m ² (12,25 ha)
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji mieszkalnej	2 355 000 m ² (235,50 ha)
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowych mieszkań, powiększone o 30% w związku z niepewnością procesów rozwojowych	122 503 m ² + (122 503 m ² x 30%) = 159 254 m ² (15,92 ha)
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji mieszkalnej, powiększone o 30% w związku z niepewnością procesów rozwojowych	2 355 000 m ² + (2 355 000 m ² x 30%) = 3 061 500 m ² (306,15 ha)

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

Podsumowując, w perspektywie 30-tu lat przewiduje się na terenie gminy Rozogi maksymalne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowych mieszkań na poziomie 159 254 m² (15,92 ha), co przedkłada się na maksymalne zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji mieszkalnej na poziomie 3 061 500 m² (306,15 ha).

ZABUDOWA O FUNKCJI USŁUGOWEJ, W TYM USŁUG PUBLICZNYCH

Analiza struktury wiekowej ludności w aspekcie ekonomicznych grup wieku wykazuje, że przeważająca część ludności Gminy znajduje się w wieku produkcyjnym, zaś najmniejszą grupę stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. Zjawisko tego typu należy uznać jako korzystne z punktu widzenia potencjalnych możliwości rozwoju działalności gospodarczej (w tym usługowej). Ponadto, zapotrzebowanie na nowe tereny o funkcji usługowej wynikać będzie ze stopniowego przechodzenia ludności z działalności rolniczej na nierolniczą lub traktowanie rolnictwa jako zajęcia dodatkowego, a w związku z tym poszukiwania pozarolniczych źródeł dochodu, w tym w usługach.

Zabudowa usługowa stanowi uzupełnienie struktur mieszkalnych. Są to przede wszystkim usługi związane z codziennym życiem mieszkańców (usługi komercyjne, w tym handel oraz usługi publiczne), które w sposób naturalny odpowiadają na pojawiające się potrzeby ludzi. Uwzględniając powyższe oraz przyjmując zasadę zwiększania dostępności usług i stwarzania warunków do prowadzenia działalności gospodarczej (w tym usług) należy uznać, że zapotrzebowanie na zabudowę

o funkcji usługowej będzie sukcesywnie wzrastać, wraz ze wzrostem liczby mieszkańców oraz pojawianiem się nowych terenów mieszkalnych. Usługi są niezwykle ważną gałęzią gospodarki, wpływającą na tworzenie nowych miejsc pracy, a tym samym na rozwój społeczności lokalnych zarówno w wymiarze demograficznym, jak również ekonomicznym i społecznym. Poprawiając komfort życia mieszkańców, szczególnie na obszarach wiejskich, należy zadbać o ich łatwy dostęp do podstawowych usług.

Do wyrażenia maksymalnego w skali Gminy zapotrzebowania na nową zabudowę o funkcji usługowej (w tym usług publicznych) przyjęto, że statystycznie dla każdych 100 m² nowej zabudowy o funkcji mieszkalnej pojawi się zapotrzebowanie na 10 m² nowej zabudowy o funkcji usługowej (w tym usług publicznych). Uwzględniono także zwiększenie zapotrzebowania o 30% w stosunku do otrzymanych wyników, w związku z niepewnością procesów rozwojowych:

Tab. 12 Wyliczenia zapotrzebowania na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji usługowej (w tym usług publicznych), z uwzględnieniem niepewności procesów rozwojowych

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ DLA GMINY
Zapotrzebowanie na nową zabudowę o funkcji usługowej (w tym usług publicznych) na każde 100 m ² nowej zabudowy o funkcji mieszkalnej Wskaźnik prognozowanego zapotrzebowania na nową zabudowę o funkcji usługowej (w tym usług publicznych)	10 m ² $10 \text{ m}^2 : 100 \text{ m}^2 = 0,1$
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji usługowej (w tym usług publicznych)	$0,1 \times 3\,061\,500 \text{ m}^2 = 306\,150 \text{ m}^2$ (30,61 ha)
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji usługowej (w tym usług publicznych), powiększone o 30% w związku z niepewnością procesów rozwojowych	$306\,150 \text{ m}^2 + (306\,150 \text{ m}^2 \times 30\%)$ $= 397\,995 \text{ m}^2$ (39,79 ha)

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

Podsumowując, w perspektywie 30-tu lat przewiduje się na terenie gminy Rozogi maksymalne zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji usługowej (w tym usług publicznych) na poziomie 397 995 m² (39,79 ha).

ZABUDOWA O FUNKCJI TURYSTYCZNO-REKREACYJNEJ I SPORTOWEJ, W TYM REKREACJI INDYWIDUALNEJ

Gminę Rozogi w ujęciu generalnym charakteryzuje występowanie obszarów o znacznej „naturalności” środowiska przyrodniczego. Potencjał rekreacyjny związany jest m.in. z walorami licznych kompleksów leśnych i ogólnie dobrym stanem środowiska (w tym czystym powietrzem). Ponadto obszar wyróżnia obecność walorów antropogenicznych (m.in. zachowana zabudowa, historyczne kościoły itd.). Szerzej walory turystyczne omówiono w rozdz. 6.11.

Szacunkowe zapotrzebowanie wyliczono w odniesieniu do dwóch kategorii zagospodarowania turystycznego, tzn. zagospodarowania ogólnodostępnego (zabudowa turystyczno-rekreacyjna i sportowa) oraz zagospodarowania indywidualnego (zabudowa rekreacji indywidualnej).

Odnosząc się do pierwszej kategorii, należy zauważyć, że zabudowa turystyczno-rekreacyjna i sportowa (ogólnodostępna), podobnie jak inne usługi, np. handlu, stanowi uzupełnienie struktur zamieszkania i pobytu ludności. W celu zapewnienia właściwej podaży terenów turystyczno-rekreacyjnych i sportowych (ogólnodostępnych) dla mieszkańców i przyjezdnych, przyjęto, że tereny tego typu powinny stanowić ok. 1-2% nowego zainwestowania osadniczego. W związku z powyższym, statystycznie dla każdych 100 m² nowej zabudowy o funkcji mieszkalnej powinno zapewnić się w przybliżeniu ok. 1-2 m² nowych terenów o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej. Zakładając wyższą wartość wskaźnika (tj. 2m² na każde 100 m²) należy przyjąć, że zapotrzebowanie wyniesie:

Tab. 13 Wyliczenia zapotrzebowania na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ DLA GMINY
Zapotrzebowanie na nową zabudowę o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej na każde 100 m ² nowej zabudowy o funkcji mieszkalnej	2 m ²
Wskaźnik prognozowanego zapotrzebowania na nową zabudowę o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej	$2 \text{ m}^2 : 100 \text{ m}^2 = 0,02$
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej	$0,02 \times 3\,061\,500 \text{ m}^2 = 61\,230 \text{ m}^2$ (6,12 ha)

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

Odnosząc się do drugiej kategorii, w związku z potencjałem rekreacyjnymi, a zwłaszcza zwartą powierzchnią kompleksów leśnych, sukcesywnie poprawianą ofertą turystyczną Gminy, a także biorąc pod uwagę szacowany przyrost liczby ludności, założono wzrost zainteresowania nowymi terenami rekreacji indywidualnej. Przyjęto, że 10% wszystkich gospodarstw domowych na koniec okresu objętego prognozą (2 432 mieszkań, tj. suma 1 490 obecnych i 942 nowych mieszkań), będzie wykazywało zapotrzebowanie terenami rekreacyjnymi „nad wodą” lub w otoczeniu leśnym. Zaś drugie tyle związane będzie z zainteresowaniem „z zewnątrz”. Przyjęto, że średnia wielkość pojedynczej działki budowlanej o funkcji rekreacji indywidualnej wyniesie 1000 m² (zabudowa netto), a udział w terenach towarzyszących zabudowie (otwarte tereny zielone, zieleń wysoka i zadrzewienia, tereny komunikacyjne itd.) stanowić będzie dodatkowe 50%.

Tab. 14 Wyliczenia zapotrzebowania na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji rekreacji indywidualnej

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ DLA GMINY
Zapotrzebowanie „wewnętrzne” na powierzchnię użytkową zabudowy netto o funkcji rekreacji indywidualnej	1 490 istniejących mieszkań + 942 nowych prognozowanych mieszkań = 2 432 mieszkań $2\,432 \times 10\% \approx 243$ gospodarstw dom. zainteresowanych $243 \times 1000 \text{ m}^2 = 243\,000 \text{ m}^2$ (24,30 ha) zabudowy netto
Zapotrzebowanie „zewnętrzne” na powierzchnię użytkową zabudowy netto o funkcji rekreacji indywidualnej	Drugie tyle, co przewidywane zapotrzebowanie „wewnętrznego”, tj. 243 000 m ² (24,30 ha) zabudowy netto
Łącznie zapotrzebowanie „wewnętrzne” i „zewnętrzne” na powierzchnię użytkową zabudowy netto o funkcji rekreacji indywidualnej	$243\,000 \text{ m}^2 + 243\,000 \text{ m}^2 = 486\,000 \text{ m}^2$ (48,60 ha)
Udział w terenach innych, towarzyszących zabudowie (otwarte tereny zielone, zieleń wysoka i zadrzewienia, tereny komunikacyjne itd.)	50% (tj. dodatkowe 500 m ² na każde 1000 m ² terenów zabudowy o funkcji rekreacji indywidualnej)
Faktyczne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji rekreacji indywidualnej	$486\,000 \text{ m}^2 + (486\,000 \text{ m}^2 \times 50\%) = 729\,000 \text{ m}^2$ (72,90 ha) zabudowy brutto

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

Zestawiając otrzymane wartości przewidywanego zapotrzebowania dla analizowanych kategorii zagospodarowania oraz uwzględniając zwiększenie zapotrzebowania o 30% w związku z niepewnością procesów rozwojowych, otrzymano szacunkowe zapotrzebowanie na zabudowę o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, w tym rekreacji indywidualnej:

Tab. 15 Wyliczenia zapotrzebowania na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, w tym rekreacji indywidualnej z uwzględnieniem niepewności procesów rozwojowych

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ DLA GMINY
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy: - o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej - o funkcji rekreacji indywidualnej	61 230 m ² (6,12 ha) 729 000 m ² (72,90 ha)
Razem zapotrzebowanie o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, w tym rekreacji indywidualnej	$61\,230 \text{ m}^2 + 729\,000 \text{ m}^2 = 790\,230 \text{ m}^2$ (79,02 ha)
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, w tym rekreacji indywidualnej, powiększone o 30% w związku z niepewnością procesów rozwojowych	$790\,230 \text{ m}^2 + (790\,230 \text{ m}^2 \times 30\%)$ $= 1\,027\,299 \text{ m}^2$ (102,72 ha)

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

Podsumowując, w perspektywie 30-tu lat przewiduje się na terenie gminy Rozogi maksymalne zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, w tym rekreacji indywidualnej na poziomie 1 027 299 m² (102,72 ha).

ZABUDOWA O FUNKCJI PRODUKCYJNEJ, PRODUKCYJNO-USŁUGOWEJ, MAGAZYNOWEJ I SKŁADOWEJ

W gminie Rozogi zabudowę o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej stanowią obecnie niewielkie zakłady w obrębie wsi: Rozogi i Klon. Według dokonanych obliczeń powierzchnia użytkowa tego rodzaju zabudowy wynosi aktualnie niespełna 5 ha.

Ze względu na stale wzrastającą liczbę podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, zgłaszane w Urzędzie Gminy zapotrzebowanie na nowe tereny umożliwiające realizację zabudowy produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej, stwierdza się, że istnieją perspektywy rozwoju przedmiotowej funkcji na terenie Gminy, zaś potencjał w tym zakresie jest w dalszym ciągu niedostatecznie wykorzystany. Zakładając współzależność zapotrzebowania na tereny o funkcjach gospodarczych (tereny inwestycyjne) i zapotrzebowania na tereny mieszkalne i usługowe, założono że zapotrzebowanie na zabudowę produkcyjną, produkcyjno-usługową, magazynową i składową będzie sukcesywnie wzrastać. W związku z tym przyjęto, że realizowane będą cele rozwojowe Gminy (wynikające m.in. założeń strategicznego rozwoju Gminy), które zakładają poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej, w tym działalności związanej z produkcją, a także znaczące zwiększenie podaży miejsc pracy. Wspomniane cele można osiągnąć m.in. poprzez zwiększanie udziału powierzchni związanych z działalnością gospodarczą (produkcyjną, produkcyjno-usługową, magazynową i składową) w stosunku do liczby mieszkańców. Aktualnie dla terenów gminy Rozogi wskaźnik ten wynosi niespełna 9 m²/1 mieszkańca⁶⁹. W perspektywie 30-to letniej zakłada się zwiększenie wartości wskaźnika do ok. 11,7 m²/1 mieszkańca (przy zakładanej liczbie ludności na koniec okresu objętego prognozą, tj. ok 7 297 os.). W wyliczeniach uwzględniono także zwiększenie zapotrzebowania o 30% w stosunku do otrzymanych wyników, w związku z niepewnością procesów rozwojowych:

Tab. 16 Wyliczenia zapotrzebowania na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej, z uwzględnieniem niepewności procesów rozwojowych

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ DLA GMINY
Powierzchnia użytkowa istniejącej zabudowy o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej	ok. 50 000 m ² (5 ha)
Istniejący udział terenów zabudowy o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej	ok. 9 m ² /mieszkańca
Prognozowany udział terenów zabudowy o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej	ok. 11,7 m ² /mieszkańca
Zakładana liczba mieszkańców na koniec okresu objętego prognozą	ok. 7 297 mieszkańców
Zakładana wielkość powierzchni użytkowej nowej i istniejącej zabudowy o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej na koniec okresu objętego prognozą	9 m ² x 7 297 mieszkańców = 65 673 m ² (6,56 ha)
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowej zabudowy o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej	65 673 m ² – 50 000 m ² = 15 673 m ² (1,56 ha)
Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej, powiększone o 30% w związku z niepewnością procesów rozwojowych	15 673 m ² + (15 673 m ² x 30%) = 20 375 m ² (2,03 ha)

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

⁶⁹ Ok. 5 ha (50 000 m²) / 5 497 mieszkańców = 9,09 m² /1 mieszkańca, tj. ok. 9 m²/mieszkańca

Podsumowując, w perspektywie 30-tu lat przewiduje się na terenie gminy Rozogi maksymalne zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej na poziomie 20 375 m² (2,03 ha).

8.6.3 CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ W GRANICACH JEDNOSTKI OSADNICZEJ

Stosownie do wymogów Ustawy z dnia 27 marca o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, oszacowano „chłonność”, położonych na terenie Gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej.

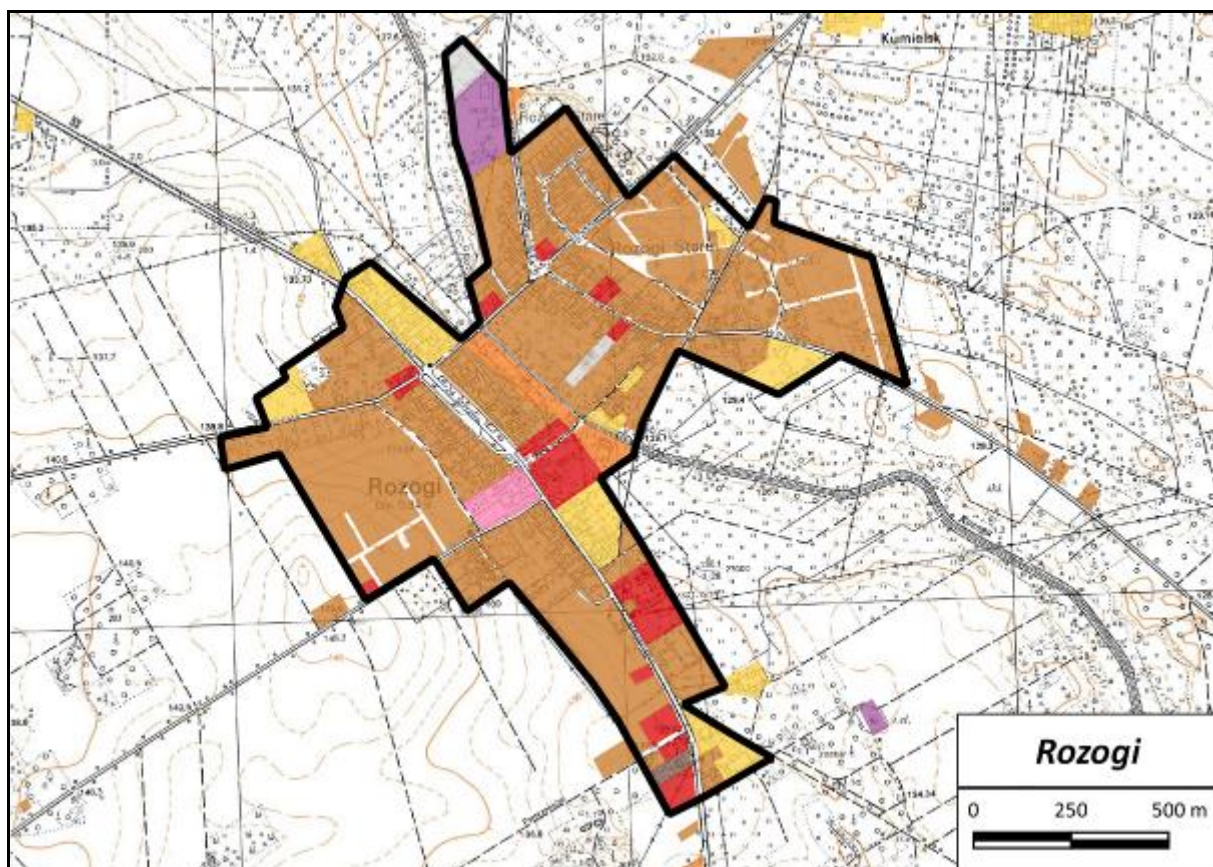
„Chłonność”, rozumiana jest jako możliwość lokalizowana nowej zabudowy na obszarach o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (oznacza tzw. „luki w zabudowie”), wyrażona w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy.

Przez „obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej” rozumie się obszary o skupionej zabudowie mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej, mającej dostęp do dróg publicznych i wyposażonych w niezbędną infrastrukturę komunikacyjną i techniczną, z terenami tej infrastruktury oraz z terenami infrastruktury społecznej i innych usług o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym oraz przestrzeniami publicznymi, a także z terenami o funkcji produkcyjnej, magazynowej i składowej – z zastrzeżeniem, że wszystkie te tereny są położone w obrębie (wewnątrz) takiego obszaru, bądź bezpośrednio sąsiadują z terenami zabudowanymi wchodzącymi w jego skład. W obrębie tych obszarów mogą występować obiekty i tereny objęte ochroną lub wskazane do ochrony jako cenne zasoby dziedzictwa kulturowego i historycznego, a także tereny zdegradowane wymagające przekształceń. Obszary te mogą obejmować niewielkie luki w zabudowie, jeśli mają dostęp do komunikacji i infrastruktury technicznej. Poza tym do obszarów tych zaliczono obszary które nie spełniają wszystkich warunków (np. dotyczących wyposażenia w infrastrukturę techniczną), ale stanowią trwałe elementy struktury funkcjonalno-przestrzennej⁷⁰.

Należy zauważyć, iż w obszarze Gminy występują liczne siedliska zabudowy rozproszonej, w związku z czym niektóre z miejscowości (lub fragmenty miejscowości) nie spełniają kryteriów „obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej”, głównie ze względu na brak rzeczoney „zwartości zabudowy”.

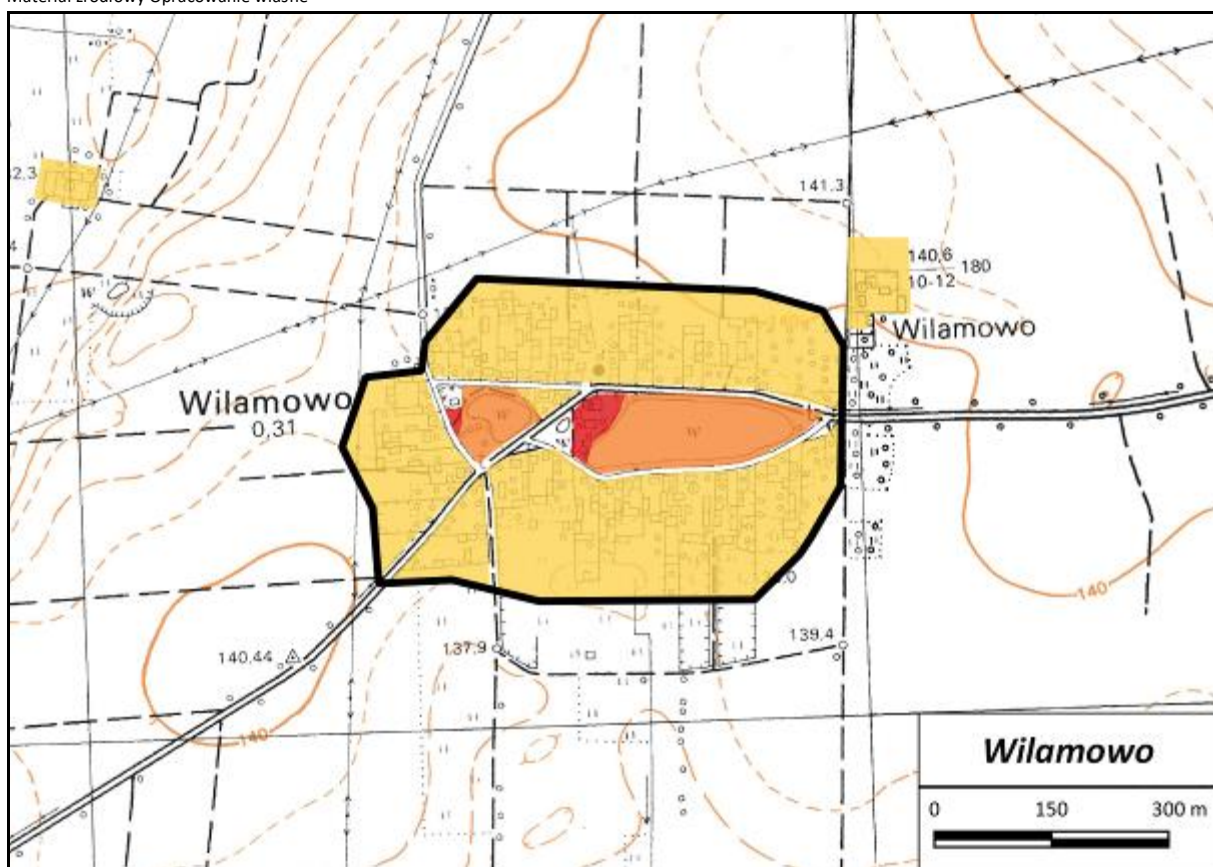
Do „obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej” zaliczono następujące przestrzenie w granicach jednostek osadniczych (oznaczone linią):

⁷⁰ Materiał źródłowy: definicja w oparciu o materiały szkoleniowe Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa, w tym: Określenie chłonności obszarów istniejącej zabudowy i obszarów przeznaczonych do zabudowy w planach miejscowych, MIB, Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, listopad 2016.

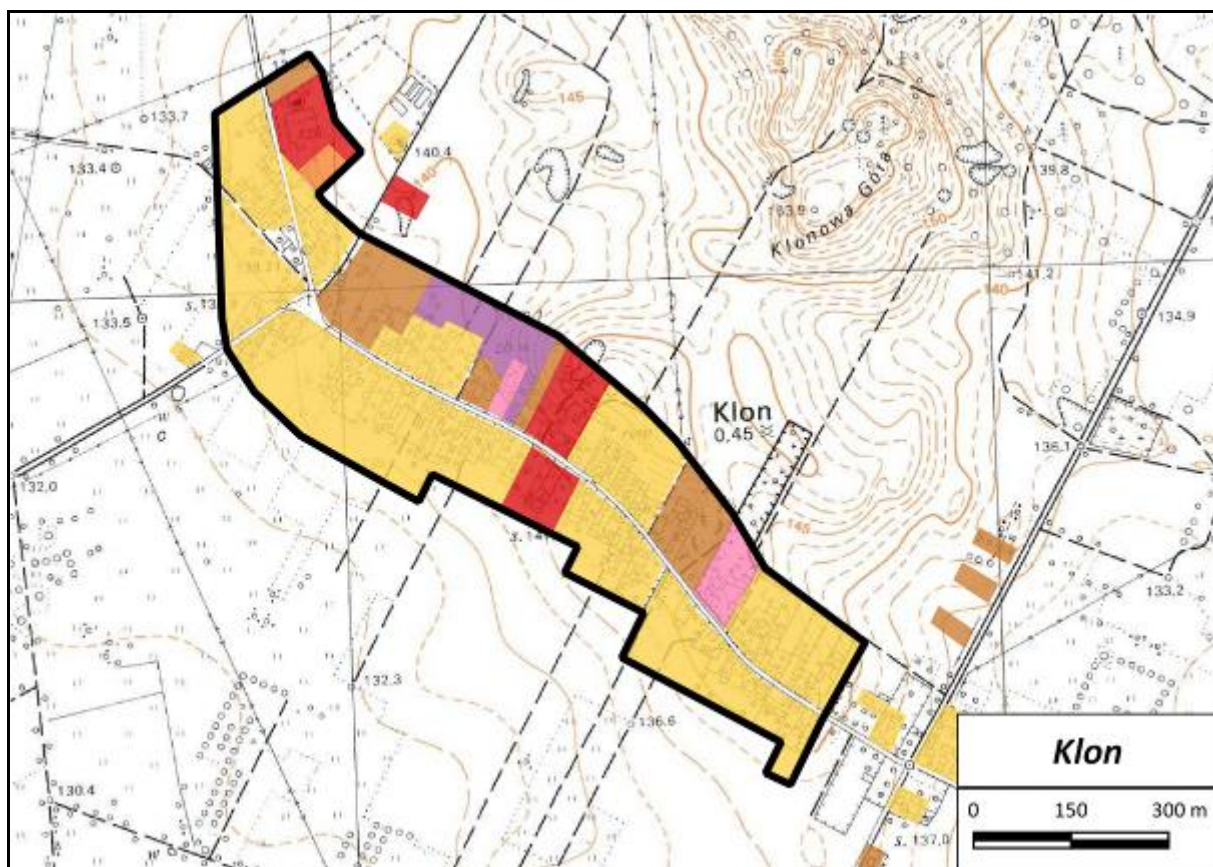
Ryc. 32 Granica jednostki osadniczej Rozogi

Materiał źródłowy Opracowanie własne

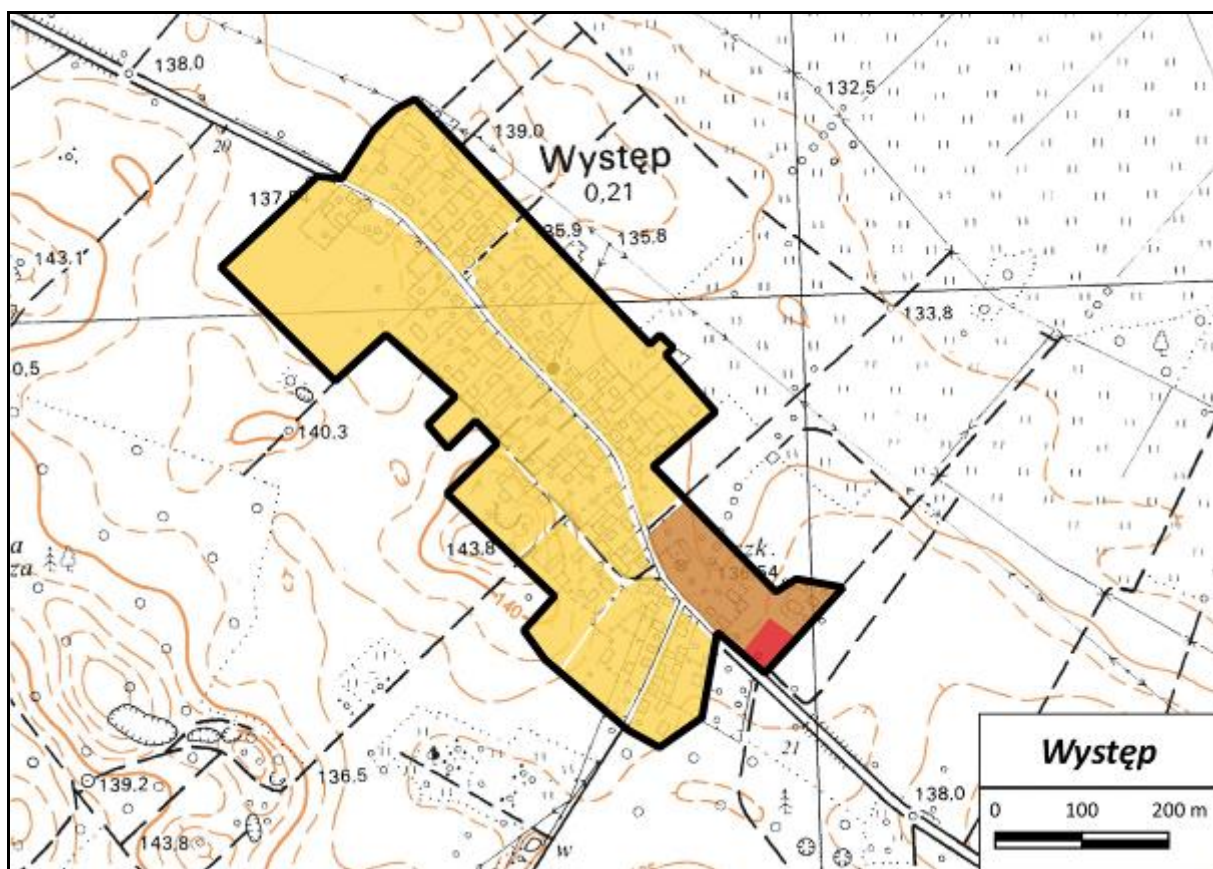
Ryc. 33 Granica jednostki osadniczej Wilamowo

Materiał źródłowy Opracowanie własne

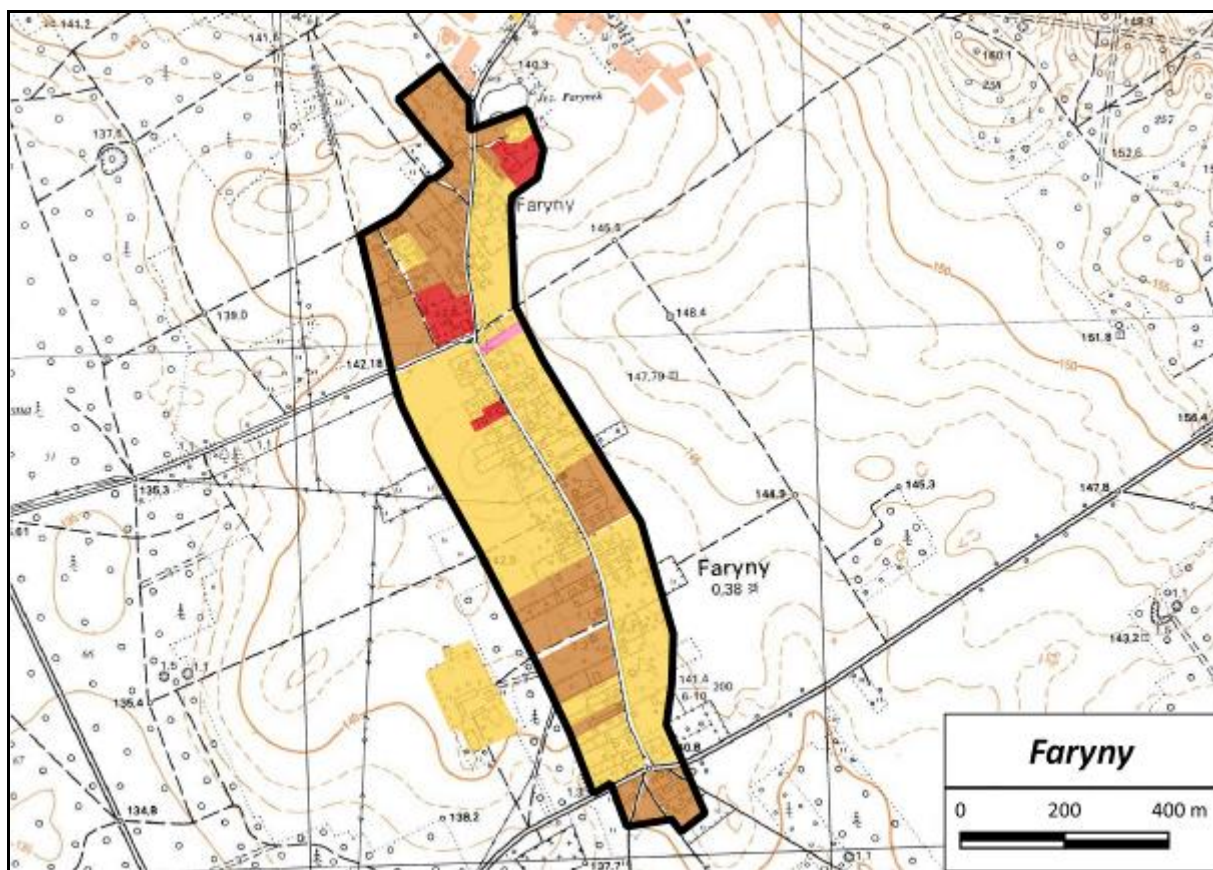
Ryc. 34 Granica jednostki osadniczej Klon

Materiał źródłowy Opracowanie własne

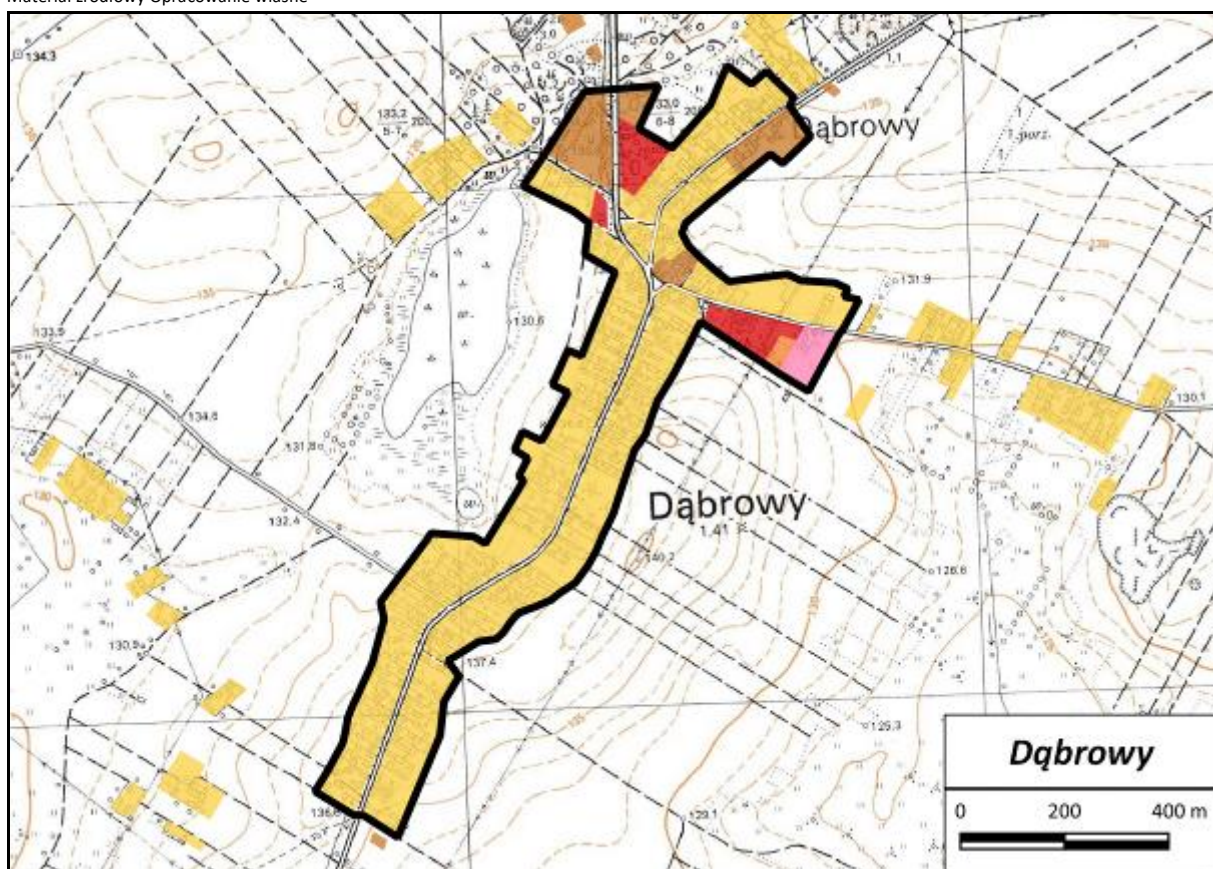
Ryc. 35 Granica jednostki osadniczej Występ

Materiał źródłowy Opracowanie własne

Ryc. 36 Granica jednostki osadniczej Faryny

Materiał źródłowy Opracowanie własne

Ryc. 37 Granica jednostki osadniczej Dąbrowy

Materiał źródłowy Opracowanie własne

Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej odniesiono do następujących funkcji zabudowy (w celu umożliwienia analizy porównawczej z obliczeniami dotyczącymi maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę – por. rozdz. 8.6.2.):

- zabudowy o funkcji mieszkalnej;
- zabudowy o funkcji usługowej (w tym usług publicznych);
- zabudowy o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, w tym rekreacji indywidualnej;
- zabudowy o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej.

Obliczeń dokonano biorąc pod uwagę istniejące zagospodarowanie terenu, z wykorzystaniem kategoryzacji zabudowy, oznaczonych na rysunku Studium (część: uwarunkowania). Jednocześnie, na podstawie analizy charakteru zagospodarowania Gminy, w tym udziału poszczególnych kategorii użytkowania terenu w ramach istniejących struktur zabudowy, przyjęto że:

- do obliczonej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji mieszkalnej zaliczono:
 - 100% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej);
 - 95% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy zagrodowej z towarzyszącą zabudową mieszkaniową jednorodzinną i usługową” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej), pozostałe 5% w/w terenów dodano do obliczeń dla zabudowy o funkcji usługowej (w tym usług publicznych);
 - 95% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącą zabudową zagrodową i usługową” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej), pozostałe 5% w/w terenów dodano do obliczeń dla zabudowy o funkcji usługowej (w tym usług publicznych);
 - 20% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny usług sakralnych wraz z zabudową towarzyszącą” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej), pozostałe 80 % w/w terenów dodano do obliczeń dla zabudowy o funkcji usługowej;

Tab. 17 Wyliczenia całkowitej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji mieszkalnej w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

FUNKCJA ZABUDOWY	WYLICZENIA
Zabudowa o funkcji mieszkalnej	100% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej” 95% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy zagrodowej z towarzyszącą zabudową mieszkaniową jednorodzinną i usługową” 95% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącą zabudową zagrodową i usługową” 20% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny usług sakralnych wraz z zabudową towarzyszącą” $(100\% \times \text{ok. } 5\,000 \text{ m}^2) + (95\% \times \text{ok. } 1\,129\,800 \text{ m}^2) + (95\% \times \text{ok. } 1\,032\,600 \text{ m}^2) + (20\% \times \text{ok. } 35\,300 \text{ m}^2) = 2\,066\,340 \text{ m}^2 (206,63 \text{ ha})$

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

- do obliczonej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji usługowej (w tym usług publicznych) zaliczono:
 - 100% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy usługowej, w tym usług publicznych” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej);

- 80% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny usług sakralnych wraz z zabudową towarzyszącą” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej), pozostałe 20 % w/w terenów dodano do obliczeń dla zabudowy o funkcji mieszkaniowej;
- 5% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy zagrodowej z towarzyszącą zabudową mieszkaniową jednorodzinną i usługową” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej), pozostałe 95% w/w terenów dodano do obliczeń dla zabudowy o funkcji mieszkalnej;
- 5% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącą zabudową zagrodową i usługową” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej), pozostałe 95% w/w terenów dodano do obliczeń dla zabudowy o funkcji mieszkalnej;
- 5% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej), pozostałe 95% w/w terenów dodano do obliczeń dla zabudowy o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej.

Tab. 18 Wyliczenia całkowitej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji usługowej (w tym usług publicznych) w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

FUNKCJA ZABUDOWY	WYLICZENIA
Zabudowa o funkcji usługowej (w tym usług publicznych)	100% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy usługowej, w tym usług publicznych”; 80% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny usług sakralnych wraz z zabudową towarzyszącą”; 5% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy zagrodowej z towarzyszącą zabudową mieszkaniową jednorodzinną i usługową”; 5% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z towarzyszącą zabudową zagrodową i usługową”; 5% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej”. $(100\% \times \text{ok. } 156\,600 \text{ m}^2) + (80\% \times \text{ok. } 35\,300 \text{ m}^2) + (5\% \times \text{ok. } 1\,129\,800 \text{ m}^2) + (5\% \times \text{ok. } 1\,032\,600 \text{ m}^2) + (5\% \times \text{ok. } 45\,600 \text{ m}^2) = 295\,240 \text{ m}^2 (29,52 \text{ ha})$

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

- do obliczonej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, w tym rekreacji indywidualnej zaliczono:
 - 100% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako „tereny zabudowy usług sportu i rekreacji” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej);
 - 100% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako „tereny zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej);

Tab. 19 Wyliczenia całkowitej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, w tym rekreacji indywidualnej w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

FUNKCJA ZABUDOWY	WYLICZENIA
Zabudowa o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, w tym rekreacji indywidualnej	100% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako „tereny zabudowy usług sportu i rekreacji”; 100% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako „tereny zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej” (100% x ok. 59 950 m ²) + (100% x 0 m ²) = 59 950 m ² (5,99 ha)

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

- do obliczonej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej zaliczono:
- 95% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny zabudowy produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej” (w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej); pozostałe 5% w/w terenów dodano do obliczeń dla zabudowy o funkcji usługowej (w tym usług publicznych).

Tab. 20 Wyliczenia całkowitej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

FUNKCJA ZABUDOWY	WYLICZENIA
Zabudowa o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej	95% obszarów oznaczonych na rysunku Studium jako: „tereny produkcji i usług” (95% x ok. 45 600 m ²) = 43 320 m ² (4,33 ha)

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

Zatem, biorąc pod uwagę opisaną wcześniej metodologię i założenia, **zestawiono w/w całkowite powierzchnie obszarów zabudowanych w podziale na funkcje zabudowy z terenami faktycznie zabudowanymi i tym samym wykazano wielkość „luk w zabudowie”**. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych na terenie Gminy kształtuje się następująco:

Tab. 21 Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych gminy Rozogi, wyrażone powierzchnią użytkową zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy

FUNKCJA ZABUDOWY	CAŁKOWITA POWIERZCHNIA OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ WYRAŻONA POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [A]	TERENY ZABUDOWANE LUB ZAGOSPODAROWANE W RAMACH OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ WYRAŻONE POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [B]	CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ WYRAŻONA POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [C = A – B]
Zabudowa o funkcji mieszkalnej	2 066 340 m ² (206,63 ha)	1 680 878 m ² (168,08 ha)	385 462 m² (38,54 ha)
Zabudowa o funkcji usługowej (w tym usług publicznych)	295 240 m ² (29,52 ha)	237 353 m ² (23,73 ha)	57 888 m² (5,78 ha)
Zabudowa o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, w tym rekreacji indywidualnej	59 950 m ² (5,99 ha)	59 950 m ² (5,99 ha)	0 m²
Zabudowa o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej	43 320 m ² (4,33 ha)	43 320 m ² (4,33 ha)	0 m²

Materiał źródłowy: opracowanie własne.

8.6.4 CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Stosownie wymogów Ustawy z dnia 27 marca o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w niniejszym rozdziale oszacowano chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione dla obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej. Zatem obszary zlokalizowane w zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, jednocześnie objęte planami miejscowymi, nie zostały uwzględnione w obliczeniach zawartych w niniejszym rozdziale (uwzględnione zostały wcześniej, zob. rozdz. 8.6.3).

Na terenie gminy Rozogi obowiązują aktualnie trzy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone w latach 2001-2020. Ich wykaz zamieszczono w rozdz. 2.1., a zasięg zaprezentowano na rysunku uwarunkowań niniejszego Studium.

Ustalenia poszczególnych planów, dotyczące terenów funkcjonalnych, pogrupowano do następujących funkcji zabudowy (w celu ujednolicenia systematyki zastosowanej poprzednio i tym samym umożliwienia analizy porównawczej):

- zabudowy o funkcji mieszkalnej,
- zabudowy o funkcji usługowej (w tym usług publicznych),
- zabudowy o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, w tym rekreacji indywidualnej,
- zabudowy o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej.

Na podstawie analizy obowiązujących planów pod względem przeznaczenia terenów pod zabudowę wyodrębniono jeden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Rozogi (uchwała nr XXVI/193/17).

Tab. 22 Funkcje zabudowy wyróżnione w obowiązującym planie miejscowym dla miejscowości Rozogi

OZNACZENIA ZABUDOWY WYRÓŻNIONE W PLANIE MIEJSCOWYM*, W RAMACH KTÓRYCH MOGĄ WYSTĘPOWAĆ FUNKCJE ZABUDOWY WYODRĘBNIONE NA POTRZEBY BILANSU TERENU
M – tereny zabudowy jednorodzinnej wolnostojącej, w tym zagród z wygaszoną lub marginalną produkcją rolną**; MN – tereny zabudowy jednorodzinnej wolnostojącej **; MNs - tereny zabudowy jednorodzinnej wolnostojącej z budynkami w układzie szczytowym; MW/U – tereny zabudowy wielorodzinnej, a docelowo – usług, składów i wytwórczości; MU1, MU2, MU3 – tereny zwartej zabudowy mieszkaniowo-usługowej**; MU4 – tereny peryferyjnej zabudowy mieszkaniowo-usługowej **; RM – tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami **; RM/M – tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami, a docelowo – zabudowy jednorodzinnej; RM/MU4 – tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami, a docelowo – peryferyjnej zabudowy mieszkaniowo-usługowej; RM/UH – tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami, a docelowo – usług i handlu detalicznego; UP – tereny obiektów użyteczności publicznej; UT – tereny usług turystycznych **; UH – tereny usług i handlu detalicznego **; U – tereny usług, składów i wytwórczości **; U/M – tereny usług, składów i wytwórczości, a docelowo – zabudowy jednorodzinnej; P - tereny przemysłu i składów **; P1 – tereny wytwórczości i składów, z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej **; P/MU1 – tereny wytwórczości i składów, z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej, a docelowo zwartej zabudowy mieszkaniowo-usługowej.

* Symbole i nazewnictwo poszczególnych funkcji, zgodne z Uchwałą nr XXVI/193/17 Rady Gminy Rozogi z dnia 9 października 2017 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Rozogi,

** Wyodrębnione na podstawie analizy obszary przeznaczone w planie miejscowym pod zabudowę, inne niż wymienione dla obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Z uwagi na występowanie w planie miejscowym funkcji mieszanych (np. MU – tereny zwartej zabudowy mieszkaniowo-usługowej) przypisano poszczególnym terenom funkcjonalnym zakładany udział w wyodrębnionych na potrzeby bilansu funkcjach zabudowy, tzn.:

- do obliczonej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji mieszkalnej zaliczono:
 - 100% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: MN, M;
 - 80% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: RM;
 - 50% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: MU1, MU2, MU3, MU4;
 - 5% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: P1.

Tab. 23 Wyliczenia całkowitej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji mieszkalnej przeznaczonych pod zabudowę w planie miejscowym, poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

FUNKCJA ZABUDOWY	WYLICZENIA
Zabudowa o funkcji mieszkalnej	100% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: MN, M 80% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: RM 50% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: MU1, MU2, MU3, MU4 5% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: P1 $(100\% \times \text{ok. } 347\,600 \text{ m}^2) + (100\% \times \text{ok. } 24\,200 \text{ m}^2) + (80\% \times \text{ok. } 83\,400 \text{ m}^2) +$ $(50\% \times \text{ok. } 3\,500 \text{ m}^2) + (50\% \times \text{ok. } 91\,700 \text{ m}^2) + (5\% \times \text{ok. } 49\,000 \text{ m}^2) = 488\,570 \text{ m}^2 (48,85 \text{ ha})$

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

- do obliczonej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji usługowej (w tym usług publicznych) zaliczono:
 - 100% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: U, UH;
 - 50% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: MU1, MU2, MU3, MU4;
 - 20% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: RM.

Tab. 24 Wyliczenia całkowitej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji usługowej (w tym usług publicznych) przeznaczonych pod zabudowę w planie miejscowym, poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

FUNKCJA ZABUDOWY	WYLICZENIA
Zabudowa o funkcji usługowej (w tym usług publicznych)	100% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: U, UH 50% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: MU1, MU2, MU3, MU4 20 % terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: RM $(100\% \times \text{ok. } 40\,900 \text{ m}^2) + (100\% \times \text{ok. } 36\,700 \text{ m}^2) + (50\% \times \text{ok. } 3\,500 \text{ m}^2) +$ $(50\% \times \text{ok. } 91\,700 \text{ m}^2) + (20\% \times \text{ok. } 83\,400 \text{ m}^2) = 141\,880 \text{ m}^2 (14,18 \text{ ha})$

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

- do obliczonej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, w tym rekreacji indywidualnej zaliczono:
 - 100% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: UT.

Tab. 25 Wyliczenia całkowitej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, w tym rekreacji indywidualnej przeznaczonych pod zabudowę w planie miejscowym, poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

FUNKCJA ZABUDOWY	WYLICZENIA
Zabudowa o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, w tym rekreacji indywidualnej	100% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: UT $100\% \times \text{ok. } 72\,430 \text{ m}^2 = 72\,430 \text{ m}^2 (7,24 \text{ ha}).$

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

- do obliczonej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej zaliczono:
 - 100% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: P;
 - 95% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: P1.

Tab. 26 Wyliczenia całkowitej powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej w planie miejscowym, poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

FUNKCJA ZABUDOWY	WYLICZENIA
Zabudowa o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej	100% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: P 95% terenów oznaczonych w planach miejscowych jako: P1 $(100\% \times \text{ok. } 109\,200 \text{ m}^2) + (95\% \times \text{ok. } 49\,000 \text{ m}^2) = 155\,750 \text{ m}^2 (15,57 \text{ ha})$

Materiał źródłowy: obliczenia własne.

Zatem, przyjmując opisaną wyżej metodologię i założenia, **zestawiono w/w całkowitą powierzchnię obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę (poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej) z terenami obecnie zabudowanymi i tym samym wykazano wielkość „luk w zabudowie”** – chłonność obszarów przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego kształtuje się następująco:

Tab. 27 Chłonność obszarów przeznaczonych w planie miejscowym pod zabudowę, innych niż wymienione dla obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych gminy Rozogi, wyrażone powierzchnią użytkową zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy

FUNKCJA ZABUDOWY	CAŁKOWITA POWIERZCHNIA OBSZARÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ W PLANIE MIEJSCOWYM, POZA OBSZARAMI O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ, WYRAŻONA POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [A]	TERENY OBECNIE ZABUDOWANE LUB ZAGOSPODAROWANE W RAMACH TERENÓW OBJĘTYCH USTALENIAMI PLANU MIEJSCOWEGO, POZA OBSZARAMI O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ, WYRAŻONE POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [B]	CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW PRZEZNACZONYCH W PLANACH MIEJSCOWYCH POD ZABUDOWĘ, POZA OBSZARAMI O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ, WYRAŻONA POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [C = A – B]
Zabudowa o funkcji mieszalnej	488 570 m ² (48,85 ha)	98 253 m ² (9,82 ha)	390 317 m² (39,03 ha)
Zabudowa o funkcji usługowej (w tym usług publicznych)	141 880 m ² (14,18 ha)	17 861 m ² (1,78 ha)	124 019 m² (12,40 ha)
Zabudowa o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, w tym rekreacji indywidualnej	72 430 m ² (7,24 ha)	27 823 m ² (2,78 ha)	44 607 m² (4,46 ha)
Zabudowa o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej	155 750 m ² (15,57 ha)	3 527 m ² (0,35 ha)	152 223 m² (15,22 ha)

Materiał źródłowy: opracowanie własne.

8.6.5 PODSUMOWANIE BILANSU TERENU - PORÓWNANIE MAKSYMALNEGO W SKALI GMINY ZAPOTRZEBOWANIA NA NOWĄ ZABUDOWĘ Z CHŁONNOŚCIĄ OBSZARÓW POD ZABUDOWĘ

Stosownie wymogów Ustawy z dnia 27 marca o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w niniejszym rozdziale porównano maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę (zob. rozdz. 8.6.2) oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy wyliczoną dla chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (zob. rozdz. 8.6.3) i obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę (zob. rozdz. 8.6.4), w podziale na funkcję zabudowy:

Tab. 28 Porównanie maksymalnego w skali Gminy zapotrzebowania na nową zabudowę z sumą chłonności obszarów pod zabudowę, wyrażone powierzchnią użytkową zabudowy, w podziale na funkcję zabudowy

FUNKCJA ZABUDOWY	MAKSYMALNE ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ WRAŻONE POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [A]	CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW O W PEŁNI WYKSZTAŁCONEJ ZWARTEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ WYRAŻONA POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [B]	CHŁONNOŚĆ OBSZARÓW PRZEZNACZONYCH W PLANACH MIEJSCOWYCH POD ZABUDOWĘ WYRAŻONA POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [C]	PORÓWNANIE ZAPOTRZEBOWANIA Z CHŁONNOŚCIĄ WYRAŻONE POWIERZCHNIĄ UŻYTKOWĄ ZABUDOWY [A – (B+C)]
		SUMA		
Zabudowa o funkcji mieszkalnej	3 061 500 m ² (306,15 ha)	385 462 m ² (38,54 ha) + 390 317 m ² (39,03 ha) = 775 779 m ² (77,57 ha)		2 285 721 m² (229,57 ha)
Zabudowa o funkcji usługowej (w tym usług publicznych)	397 995 m ² (39,79 ha)	57 888 m ² (5,78 ha) + 124 019 m ² (12,40 ha) = 181 907 m ² (18,19 ha)		216 088 m² (21,60 ha)
Zabudowa o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, w tym rekreacji indywidualnej	1 027 299 m ² (102,72 ha)	0 m ² (0 ha) + 44 607 m ² (4,46 ha) = 44 607 m ² (4,46 ha)		982 692 m² (98,26 ha)
Zabudowa o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej	20 375 m ² (2,03 ha)	0 m ² (0 ha) + 152 223 m ² (15,22 ha) = 152 223 m ² (15,22 ha)		- 131 848 m² (-13,18 ha)

Materiał źródłowy: opracowanie własne.

Jak wynika z powyższego zestawienia maksymalne w skali gminy Rozogi zapotrzebowanie na nową zabudowę przekracza sumę powierzchni użytkowej terenów możliwych do zabudowy w granicach jednostek osadniczych i terenów przewidzianych pod zabudowę w planach miejscowych:

- dla zabudowy o funkcji mieszkalnej;
- dla zabudowy o funkcji usługowej (w tym usług publicznych);
- dla zabudowy o funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, w tym rekreacji indywidualnej;

Jednocześnie, maksymalne w skali gminy Rozogi zapotrzebowanie na nową zabudowę nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy terenów możliwych do zabudowy w granicach jednostek osadniczych i terenów przewidzianych pod zabudowę w planach miejscowych:

- dla zabudowy o funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej.

Konkluzja:

Możliwe jest wyznaczenie nowej zabudowy – poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych i poza obszarami przeznaczonymi w planach miejscowych pod zabudowę dla:

- **funkcji mieszkalnej,**
- **funkcji usługowej (w tym usług publicznych),**
- **funkcji turystyczno-rekreacyjnej i sportowej, w tym rekreacji indywidualnej.**

Nie należy natomiast wyznaczać dodatkowych powierzchni zabudowy dla funkcji produkcyjnej, produkcyjno-usługowej, magazynowej i składowej.

8.6.6 MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA ORAZ POTRZEBY INWESTYCYJNE ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ NOWEJ ZABUDOWY

Możliwości finansowania wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych Gminy, omówiono w rozdz. 8.5, w podziale na źródła finansowania oraz planowane możliwości budżetowe gminy Rozogi.

Przeprowadzana symulacja (por. rozdz. 8.5), dokonana na podstawie zakładanych dochodów ogółem Gminy (według obserwowanych trendów oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej), wykazała, że wydatki majątkowe inwestycyjne stanowić będą ok. 20% wydatków ogółem (założono udział zbliżony do poziomu z 2020 r.) i mogą one wynieść w:

- ok. 2025 r. – ok. 8 mln zł,
- ok. 2030 r. – ok. 8,7 mln zł,
- ok. 2040 r. – ok. 10 mln zł,
- ok. 2050 r. – ok. 11,5 mln zł.

Wzrost możliwości finansowych Gminy jest uwarunkowany zwiększeniem dochodów własnych, głównie z wpływów z podatków od nieruchomości oraz z udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (od podatników zamieszkających na obszarze Gminy) oraz od osób prawnych (podatników posiadających siedzibę na obszarze Gminy). Ponadto, istotna jest rola finansowania zewnętrznego, zwłaszcza unijnego. Zatem należy uznać jednoznacznie, że gmina Rozogi posiada potencjał finansowania rozwoju sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej.

Analizując potrzeby inwestycyjne Gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy, należy zauważyć, że obecnie Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć wodociągową oraz wymagającą poprawy sieć kanalizacyjną (planowaną do dalszej rozbudowy), zaś sieć drogowa zapewnia dobrą obsługę komunikacyjną większości istniejących terenów zabudowanych, w związku z czym inwestycje w układ komunikacyjny to głównie remonty już istniejących dróg. Wykorzystując obecną infrastrukturę, Gmina jest w stanie w znacznym stopniu zapewniać obsługę komunikacyjną i infrastrukturalną poszczególnym terenom zabudowanym, jak również znacznej części potencjalnych, nowych terenów rozwojowych (których rozkład przestrzenny uwzględnić będzie dostęp do istniejących dróg i sieci infrastruktury technicznej).

W związku z powyższym potrzeby inwestycyjne gminy Rozogi wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy dotyczyć będą głównie:

- uzupełnienia i modernizacji sieci drogowej – przewiduje się realizację do ok. 20 km nowych dróg gminnych, co szacunkowo stanowić będzie koszt ok. 20 mln zł, oraz kompleksową modernizację

ok. 40 km dróg gminnych, co przypuszczalnie stanowić będzie koszt ok. 20 mln zł, razem ok. 40 mln zł;⁷¹

- uzupełnieniem infrastruktury technicznej – głównie poprzez realizację przewodów wodociągowych dla terenów nowej zabudowy oraz dalszą realizację kanalizacji sanitarnej, a także budowę innych inwestycji, jak chodniki czy oświetlenie uliczne; w stosunku do nowych terenów rozwojowych, uwzględniając przewidywaną powierzchnię nowej zabudowy i wykorzystanie istniejącej infrastruktury, prognozuje się, że nakłady inwestycyjne na infrastrukturę wodociągową nie przekroczą 8 mln zł, (pozwoli to na realizację ok. 55 km sieci), na infrastrukturę kanalizacyjną ok. 16 mln zł (pozwoli to na realizację ok. 40 km sieci), a na pozostałe inwestycje (chodniki, oświetlenie itp.) ok. 10 mln zł⁷²; razem ok. 34 mln zł;
- rozbudową infrastruktury społecznej – z uwagi na charakter Gminy (ośrodek lokalny) oraz obecne wyposażenie w infrastrukturę społeczną, nie planuje się realizacji nowych, publicznych placówek oświatowych i zdrowotnych; prognozuje się zaś realizację terenów rekreacyjnych (plac zabaw, boiska sportowe, itp.) oraz remonty i modernizacje obiektów użyteczności publicznej (przy czym w dużej części tego typu przedsięwzięcia finansowane są ze źródeł zewnętrznych), zakłada się, że łączna kwota środków budżetowych na cele infrastruktury społecznej, na potrzeby nowych terenów rozwojowych oscylować będzie wokół 15 mln zł.

Zatem, szacuje się, że potrzeby inwestycyjne gminy Rozogi związane z lokalizacją nowej zabudowy w perspektywie 30-lat, będą wymagały nakładów finansowych rzędu niespełna 90 mln zł, co jest wartością wyraźnie niższą niż prognozowana, sumaryczna wartość środków finansowych do dyspozycji w analizowanych latach na wydatki inwestycyjne (jak wspomniano we wstępie niniejszego podrozdziału, w poszczególnych latach szacuje się, że mogą one wynieść w 2025 r. ok. 8 mln zł, w 2030 r. ok. 8,7 mln zł, w 2035 r. ok. 9,4 mln zł, w 2040 r. ok. 10 mln zł, w 2045 r. ok. 10,8 mln zł, w 2050 r. ok. 11,5 mln zł, co przełoży się na łączną wartość powyżej 200 mln zł w trakcie zakładanej 30-to letniej perspektywy). W związku z tym, jak również uwzględniając długi okres realizacji poszczególnych inwestycji, umożliwiające rozłożenie działań w czasie oraz etapowanie przedsięwzięć w zależności od możliwości budżetowych w poszczególnych latach, **stwierdza się jednoznacznie, że gmina Rozogi ma możliwości finansowania inwestycji rozwojowych, w tym związanych z realizacją zadań własnych, których źródłem są zarówno rosnące dochody budżetowe, jak i możliwości pozyskiwania dofinansowań zewnętrznych. Gmina ma możliwości wykonania sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej i społecznej dla terenów nowej zabudowy.**

⁷¹ Założono, że średni koszt 1 m nowej drogi gminnej to ok. 1000 zł, zaś średni koszt modernizacji 1 m istniejącej drogi gminnej to ok. 500 zł

⁷² Założono, że średni koszt 1 m sieci wodociągowej to ok. 150 zł, zaś średni koszt sieci kanalizacyjnej to ok. 400 zł

9 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Grunty prywatne stanowią około 59% wszystkich gruntów gminy Rozogi, są to grunty osób fizycznych wchodzące w skład gospodarstw rolnych lub grunty osób fizycznych nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych. Pozostałe to grunty publiczne, należące do gruntów Skarbu Państwa, gruntów gminnych, powiatowych, gruntów spółdzielni lub związków wyznaniowych. Strukturę stanu prawnego gruntów w Gminie przedstawiono w tabeli poniżej⁷³:

Tab. 29 Stan prawny gruntów gminy Rozogi

NR GR. REJ.	WYSZCZEGÓLNIENIE GRUNTÓW	POWIERZCHNIA	UDZIAŁ
1	Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	8 597 ha	38,35%
2	Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	0 ha	0,00%
3	Grunty spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	0 ha	0,00%
4	Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	414 ha	1,85%
5	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	4 ha	0,02%
6	Grunty, które są własnością samorządowych osób prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani	0 ha	0,00%
7	Grunty osób fizycznych, w tym: – grunty osób fizycznych wchodzące w skład gospodarstw rolnych – grunty osób fizycznych nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych	13 249 ha	59,09%
8	Grunty spółdzielni	3 ha	0,01%
9	Grunty kościołów i związków wyznaniowych	43 ha	0,19%
10	Wspólnoty gruntowe	0 ha	0,00%
11	Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	105 ha	0,47%
12	Grunty powiatów przekazane w użytkowanie wieczyste	0 ha	0,00%
13	Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	0 ha	0,00%
14	Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	0 ha	0,00%
15	Grunty będące przedmiotem własności i władania osób niewymienionych w grupach 1-14	5 ha	0,02%

Materiał źródłowy: dane Starostwa Powiatowego w Szczytnie.

⁷³ Obliczeń dokonano w odniesieniu do powierzchni ewidencyjnej gminy Rozogi (22 420 ha).

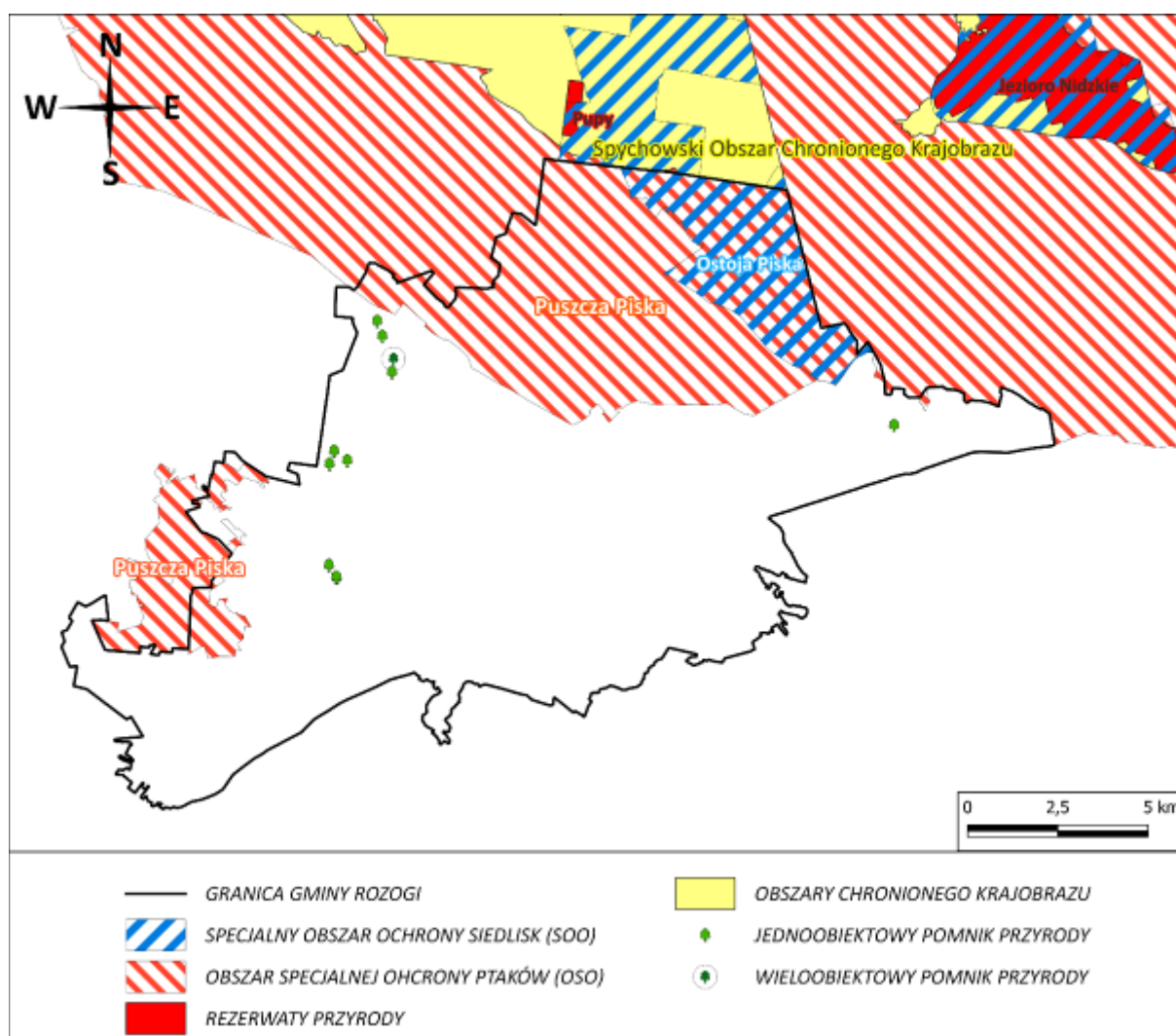
10 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

10.1 FORMY OCHRONY PRZYRODY

Spośród form ochrony przyrody, wyróżnionych Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w granicach gminy Rozogi występują:

- obszar Natura 2000 – specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Ostoja Piska PLH280048;
- obszar Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) Puszcza Piska PLB280008;
- pomniki przyrody.

Ponadto obowiązuje, obligatoryjna na terytorium całego kraju, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Ryc. 38 Formy ochrony przyrody w rejonie gminy Rozogi

Materiał źródłowy: opracowanie własne na podstawie GDOŚ.

Warto jednocześnie nadmienić, iż Gmina na odcinku ok. 5 km od strony północnej graniczy bezpośrednio ze Spychowskim Obszarem Chronionego Krajobrazu. Ponadto, w odległości ok. 700 m na północ od obszaru Gminy znajduje się Rezerwat Przyrody „Pupa”.

10.1.1 OBSZAR NATURA 2000 OSTOJA PISKA PLH280048⁷⁴

Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Ostoja Piska PLH280048 wyznaczony został na mocy Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Piska (PLH280048) (Dz. U. 2022 poz. 418).

SOO Ostoja Piska PLH280048 zajmuje łącznie powierzchnię 57826,61 ha i zlokalizowany jest na terenie:

- powiatu szczycieńskiego, gminy: Rozogi, Szczytno (wiejska), Świętajno, Dźwierzuty;
- powiatu olsztyńskiego, gminy: Biskupiec;
- powiatu piskiego, gminy: Ruciane Nida, Pisz;
- powiatu mrągowskiego, gminy: Sorkwity, Piecki, Mrągowo (wiejska), Mikołajki.

Ostoję obejmuje teren Puszczy Piskiej, stanowiącej jeden z największych kompleksów leśnych kraju. W zasięg Obszaru włączono tereny o najlepiej zachowanych zespołach leśnych, które wyróżniały się swym naturalnym charakterem bądź obfitością gatunkową fauny i flory. Ukształtowanie powierzchni w zasięgu Ostoi wyróżnia się szczególnie zróżnicowanym charakterem młodogłacjalnym. W części północno-wschodniej porastają je lasy dębowo-sosnowe i grądy, będące relikdami dawnej Puszczy Jańsborskiej. Przestrzenie południowe porastają zespoły borów sosnowych z domieszką jodły, w miejscach o wilgotniejszym mikroklimacie. Pod względem zajmowanej powierzchni dominują jednak plantacje sosny z towarzyszącymi gatunkami drzew liściastych. W zasięgu dolin potoków wykształciły się zbiorowiska lasów łęgowych, w niewielkich płatach, sporadycznie pozostały nadpotokowe drzewostany jesionowo-olszowe. Na skutek osuszania śródleśnych mokradeł, w zasięgu kompleksu rozprzestrzeniły się olszyny i brzeziny. Ponadto w zasięgu Ostoi znajdują się również liczne, rynny jeziorne połączone doliną rzeki Krutyni. Największymi zbiornikami wodnymi występującymi w granicach Ostoi są jeziora: Nidzickie, Bełdany i Mokre. W zasięgu obszaru znalazły się również szczególnie cenne zlewnie i dorzecza rzeki Krutyni, części Pisy oraz jeziora Bełdanów i Nidzickiego. Na obszarze Ostoi występują również zachowane torfowiska m.in. torfowisko wokół Mysich Jeziorek. Z uwagi na te uwarunkowania obszar Natura 2000 Ostoja Piska PLH280048 składa się z pojedynczych enklaw, zróżnicowanych pod względem powierzchniowym.

Z uwagi na bogactwo gatunkowe w zasięgu Obszaru zidentyfikowano 18 siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG i 16 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Ze względów faunistycznych, szczególnie istotne są ostoje wydry (*Lutra lutra*), bobra (*Castor fiber*) i wilka (*Canis lupus*). Pod względem florystycznym szczególnie cenne są natomiast naturalne zbiorowiska grądu subkontynentalnego (9170), naturalnych, dystroficznych zbiorników wodnych (3160), torfowisk przejściowych i trzęsawisk (7140), jezior eutroficznych (3150), oraz zbiorowisk ramienic w wodach mezotroficznych (3140). Poszczególne okazy drzew zostały objęte ochroną pomnikową. Obszar Ostoi Piskiej jest fragmentem ostoi ptasiej o randze europejskiej E-23.

10.1.2 OBSZAR NATURA 2000 PUSZCZA PISKA PLB280008⁷⁵

Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) Puszcza Piska PLB280008 wyznaczony został na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. Urz. 2004 nr 229 poz. 2313).

⁷⁴ Charakterystyka na podstawie: Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000,

⁷⁵ Materiał źródłowy: Dane ze Standardowego Formularza Danych Obszaru Natura 2000, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Przedstawiony opis dotyczy całego obszaru Natura 2000.

Aktualnie dla Obszaru Natura 2000 obowiązuje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. 2011 nr 25 poz. 133).

Obszar zajmuje łącznie powierzchnię ok. 172 802,21 ha. Obszary Puszczy zbudowane są przez utwory czwartorzędowe, w zdecydowanej większości pochodzenia glacialnego i fluwioglacialnego okresu zlodowacenia bałtyckiego. Jedynie miejscowo z utworów pochodzenia późniejszego (holoceńskiego), wykształconego wskutek lodowacenia jezior, akumulacją rzeczną i eoliczną. Rzeźba terenu w Obszarze jest bardzo zróżnicowana. Występują tu takie formy jak m.in. wysoko wypiętrzone wały moreny czołowej, faliste i pagórkowate tereny moreny dennej i bocznej, piaszczyste wydmy, głębokie rynny, równiny sandrowe, oraz terasy zalewowe, bezodpływowe zagłębienia i inne silnie zaznaczone formy krajobrazowe. Obszar Natura 2000 Puszcza Piska PLB280008 zlokalizowany jest w sąsiedztwie obszarów o znaczących walorach przyrodniczych. Od południa – łąki i lasy Puszczy Kurpiowskiej, od północnego wschodu – tereny Poligonu Orzysz, od zachodu jest to Puszcza Napiwodzko-Ramucka, od północy m.in. Bagna Nietlickie, Mazurska Ostoja Żółwia Błotnego Baranowo, jezioro Łuknajno. W granicach Obszaru zlokalizowane są innego rodzaju formy ochrony przyrody. Walory przyrodniczo-historyczne, uwarunkowały rozwój gospodarki w kierunku leśniczym, rolniczym, turystycznym, przetwórstwa drewna i rybactwa.

Struktura pokrycia terenu obszaru Natura 2000 Puszcza Piska PLB280008 jest następująca:

- lasy liściaste zrzucające liście na zimę – ok. 4,53%;
- lasy mieszane – ok. 15,02%;
- pozostałe tereny (w tym miasta, wsie, drogi, wysypiska śmieci, kopalnie, tereny przemysłowe) – ok. 0,41%;
- wody śródlądowe (stojące i płynące);– 12,38%;
- lasy iglaste – 41,8%
- łąki wilgotne, łąki świeże – 7,96%;
- torfowiska, mokradła, bagna, roślinność granicząca z wodami – 0,51%;
- ekstensywne uprawy zbóż (w tym z zastosowaniem ugorowania w płodozmianie) – 17,39%.

Przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Puszcza Piska PLB280008 są:

- bąk *Botaurus stellaris*;
- bączek *Ixobrychus minutus*;
- bocian biały *Ciconia ciconia*;
- bocian czarny *Ciconia nigra*;
- trzmielojad *Pernis apivorus*;
- kania czarna *Milvus migrans*;
- kania ruda *Milvus milvus*;
- bielik *Haliaeetus albicilla*;
- błotniak stawowy *Circus aeruginosus*;
- orlik krzykliwy *Aquila pomarina*;
- rybołów *Pandion haliaetus*;
- kropiatka *Porzana porzana*;
- zielonka *Porzana parva*;
- derkacz *Crex crex*;
- żuraw *Grus grus*;
- puchacz *Bubo bubo*;
- włochatka *Aegolius funereus*;
- lelek *Caprimulgus europaeus*;
- zimorodek *Alcedo atthis*;

- dzięcioł czarny *Dryocopus martius*;
- dzięcioł średni *Dendrocopos medius*;
- lerka *Lullula arborea*;
- jarzębatka *Sylvia nisora*;
- muchołówka mała *Ficedula parva*;
- cietrzew *Tetrao tetrix*;
- gągoł *Bucephala clangula*;
- siniak *Columba oenas*;
- perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*;
- kormoran *Phalacrocorax carbo*;
- samotnik *Tringa ochropus*;
- łabędź niemy *Cygnus olor*;
- cyraneczka *Anas crecca*;
- hełmiatka *Netta rufina*;
- nurogęs *Mergus merganser*;
- kobuz *Falco subbuteo*;
- trzciniak **Acrocephalus arundinaceus**.
- rybitwa czarna *Chlidonias niger*;
- rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*;
- śmieszka *Larus ridibundus*.

Ponadto, w obszarze Natura 2000 Puszcza Piska PLB280008 występują inne gatunki ptaków wymienione w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, które nie zostały uznane za przedmioty ochrony ze względu na to, że w świetle obecnej wiedzy liczebność ich populacji nie jest istotna z punktu widzenia zachowania tych gatunków w kraju (mniej niż 1% populacji krajowych):

- błotniak łąkowy *Circus pygargus*;
- jarząbek *Bonasa bonasia*;
- sóweczka *Glaucidium passerinum*;
- dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*;
- dzięcioł białogrzbiety *Dendrocopos leucotos*;
- świergotek polny *Anthus campestris*;
- muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*;
- gąsiorek *Lanius collurio*;
- ortolan *Emberiza hortulana*.

Do najważniejszych oddziaływań (zagrożeń, presji i działań) mających lub mogących mieć wpływ na obszar Natura 2000 Puszcza Piska PLB280008 zaliczono:

- zagrożenia poziomu wysokiego:
 - zabudowa rozproszona;
 - sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze;
 - zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie;
 - intensyfikacja rolnictwa;
 - inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej, np. erozja ze względu na wycinkę, fragmentacja;
- zagrożenia poziomu średniego:
 - inne kompleksy sportowe i rekreacyjne;
 - rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem;

- zagrożenia poziomu niskiego:
 - konkurencja, przykład: mewa / rybitwa;
 - inne zanieczyszczenie wód powierzchniowych ze źródeł punktowych;
 - drapieżnictwo.

10.1.3 POMNIKI PRZYRODY

Na terenie gminy Rozogi kilkanaście drzew objętych zostało ochroną pomnikową (pomniki przyrody ożywionej):

Tab. 30 Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy

LP	RODZAJ – NAZWA	WYMIARY GDOŚ	LOKALIZACJA	OBOWIĄZUJĄCY AKT PRAWNY
1	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Pierśnica:128 cm Wysokość: 28 m	dz. nr 2153 – obręb Spaliny Małe	Uchwała Nr XLIX/245/10 Rady Gminy Rozogi z dnia 29 października 2010 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz.Urz. Woj. Warm.-Maz.2010 Nr 193 poz. 2464).
2	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Pierśnica:131 cm Wysokość: 30 m	dz. nr 209/6 - obręb Występ	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz.1999 Nr 71 poz. 1204).
3	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Pierśnica:131 cm Wysokość: 35 m	dz. nr 2213 – obręb Występ	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz.1999 Nr 71 poz. 1204).
4	Dąb szypułkowy (<i>Ureus robur</i>)	Obwód: 342 cm Pierśnica:109 cm Wysokość: 31 m	dz. nr 2219 – obręb Występ	Rozporządzenie Nr 21 Wojewody Warm.-Maz. Z dnia 30 listopada 2004 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz.Urz.Woj.Warm.-Maz.2004 nr 167 poz. 2061).
	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	Obwód: 286 cm Pierśnica: 91 cm Wysokość: 29 m		
	Dąb szypułkowy (<i>Ureus robur</i>)	Obwód: 261 cm Pierśnica: 83 cm Wysokość: 29 m		
	Dąb szypułkowy (<i>Ureus robur</i>)	Obwód: 380 cm Pierśnica:121 cm Wysokość: 31 m		
5	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	Pierśnica:131 cm Wysokość: 30 m	dz. nr 2219 – obręb Występ	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz.1999 Nr 71 poz. 1204).
6	Dąb szypułkowy (<i>Ureus robur</i>)	Pierśnica: 147 cm Wysokość: 30 m	dz. nr 2218 – obręb Występ	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz.1999 Nr 71 poz. 1204).
7	Dąb szypułkowy (<i>Ureus robur</i>)	Pierśnica: 136 cm Wysokość: 35 m	dz. nr 2247 – obręb Klon	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz.1999 Nr 71 poz. 1204).

LP	RODZAJ – NAZWA	WYMIARY GDOŚ	LOKALIZACJA	OBOWIĄZUJĄCY AKT PRAWNY
8	Dąb szypułkowy (Ureus robur)	Pierśnica: 135 cm Wysokość: 36 m	dz. nr 2247 – obręb Klon	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz.1999 Nr 71 poz. 1204).
9	Dąb szypułkowy (Ureus robur)	Pierśnica: 134 cm Wysokość: 30 m	dz. nr 2252 – obręb Klon	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz.1999 Nr 71 poz. 1204).
10	Dąb szypułkowy (Ureus robur)	Pierśnica: 128 cm Wysokość: 29 m	dz. nr 2286 – obręb Klon	Uchwała Nr XLIX/243/10 Rady Gminy Rozogi z dnia 29 października 2010 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz.2010 Nr 193 poz. 2462).
11	Dąb szypułkowy (Ureus robur)	Pierśnica: 122 cm Wysokość 28 m	dz. nr 2289 – obręb Klon	Uchwała Nr XLIX/244/10 Rady Gminy Rozogi z dnia 29 października 2010 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz.2010 Nr 193 poz. 2463)
12	Dąb szypułkowy (Ureus robur)	Pierśnica: 130 cm Wysokość: 30 m	dz. nr 2289 – obręb Klon	Uchwała Nr XLIX/242/10 Rady Gminy Rozogi z dnia 29 października 2010 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm. Maz. 2010 Nr 193 poz. 2461)

Materiał źródłowy: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody,

10.1.4 OCHRONA GATUNKOWA ROŚLIN, ZWIERZĄT I GRZYBÓW

Ścisła oraz częściowa ochrona gatunkowa jest jedną z form ochrony przyrody. Obejmuje ona okazy gatunków oraz siedliska i ostoje roślin, zwierząt i grzybów, jest obligatoryjna dla całego kraju, w tym również dla terenów gminy Rozogi.

Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i zachowania we właściwym stanie gatunków roślin, grzybów i zwierząt wraz z ich siedliskami, a w konsekwencji także zachowanie różnorodności genetycznej i biologicznej. Ochroną gatunkową obejmowane są w szczególności gatunki rzadkie, zagrożone wyginięciem, cenne dla nauki, a także odgrywające istotną rolę w ekosystemach. Głównym celem tych działań jest zachowanie tych gatunków na naturalnie zajmowanych stanowiskach. W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalane strefy ochrony.

Względem gatunków objętych ochroną zastosowanie znajdują uwarunkowania określone w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody. Na tej podstawie sporządzane są stosowne rozporządzenia, określające m.in. listę gatunków objętych ochroną oraz szczegółowe zakazy względem nich wprowadzone.

10.2 GRUNTY ROLNE WYSOKICH KLAS BONITACYJNYCH

W stosunku gruntów rolnych chronionych klas bonitacyjnych (I-III) obowiązują przepisy dotyczące ochrony zasobów glebowych przez zmianą sposobu użytkowania, w myśl Ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Stosownie do przepisów w/w Ustawy zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nieleśne dokonuje się w procedurze sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

10.3 GRUNTY LEŚNE

W granicach gminy Rozogi występują tereny leśne. Gmina odznacza się zalesieniem na poziomie 40,4%, co jest wskaźnikiem wyraźnie wyższym niż średnia lesistość kraju (29,6%) oraz województwa warmińsko-mazurskiego (31,7%), natomiast dużo niższym w stosunku do powiatu szczycieńskiego (50,7%)⁷⁶.

Największy zwarty kompleks leśny znajduje się w północno-wschodniej części Gminy. Tereny te są częścią Puszczy Piskiej, jednego z największych ekosystemów leśnych w Polsce. Obszar ten znajduje się w większości na wierzchołach morenowej, zbudowanej głównie z utworów piaszczystych, rzadziej żwirowych oraz gliniastych.

Zwarte przestrzenie leśne występują również stosunkowo licznie w innych częściach Gminy. Obejmują one rejon równiny sandrowej, a także koncentrują się wzdłuż niektórych fragmentów dolin rzecznych.

Na terenie gminy Rozogi wyróżniamy przede wszystkim następujące typy siedliskowe lasu⁷⁷:

- bór świeży (Bśw);
- bór mieszany świeży (BMśw);
- bór mieszany wilgotny (BMw);
- bór mieszany bagienny (BMb);
- bór bagienny (Bb);
- bór suchy (Bs);
- las mieszany świeży (LMśw);
- las mieszany bagienny (LMB);
- las wilgotny (Lw);
- las bagienny/ols (OI);
- ols jesionowy (OIj).

Określając własność prawną terenów leśnych położonych w obrębie Gminy stwierdzono, iż występują tam lasy zarówno państwowe jak również prywatne, z czego zdecydowanie dominują lasy państwowe. Lasy publiczne obejmują areał 8 014,5 ha, co stanowi ok. 88% wszystkich gruntów leśnych występujących na terenie Gminy. Administrowane są one przez:

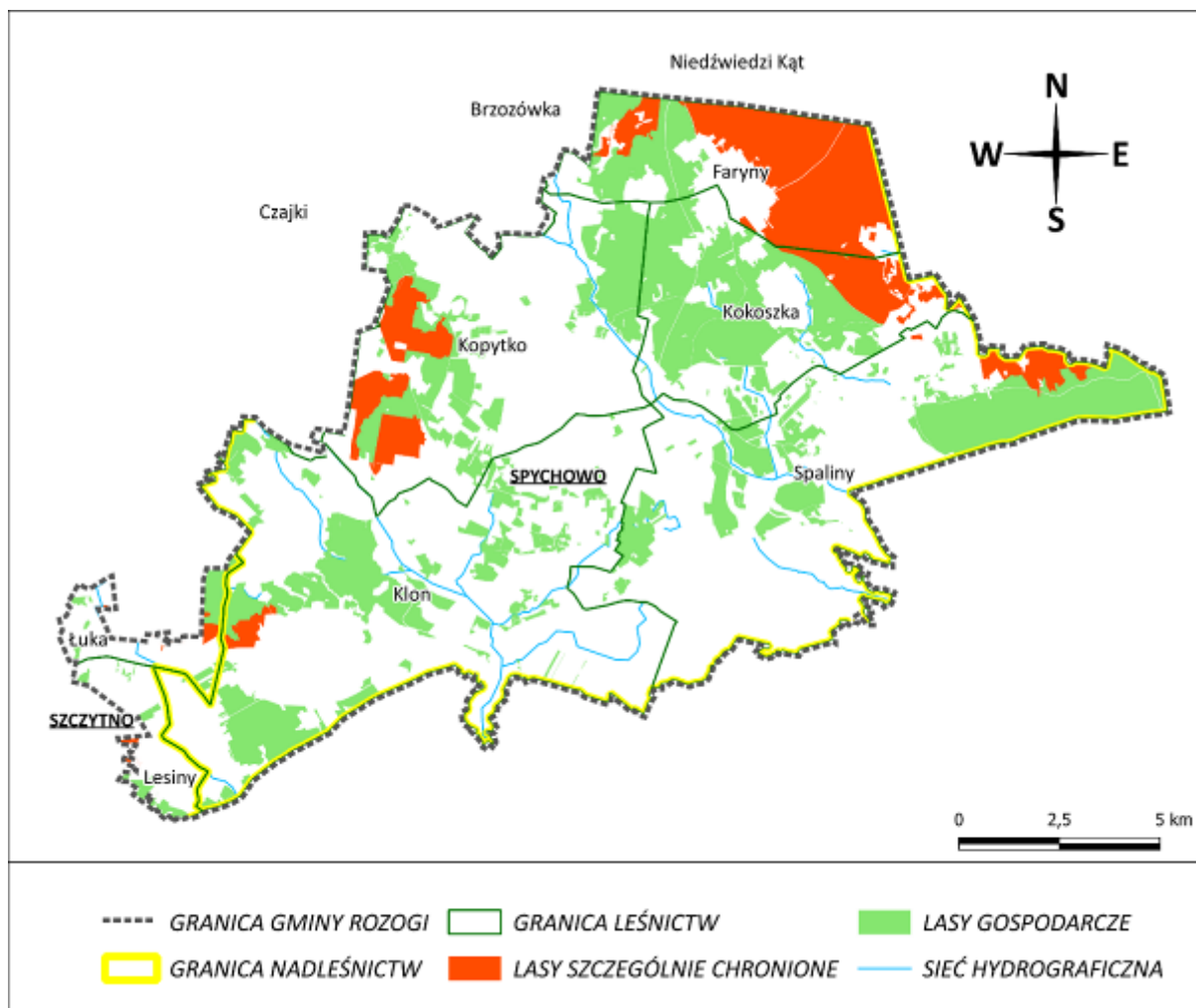
- Nadleśnictwo Spychowo (przeważająca część Gminy);
- Nadleśnictwo Szczytno (południowo-zachodnie fragmenty Gminy).

Zasoby przyrody ożywionej są szczególnie czułe na uciążliwą środowisku działalność człowieka. Postępująca degradacja środowiska przyrodniczego może przyczynić się, nie tylko do zmniejszenia objętości terenów leśnych, ale przede wszystkim zagraża równowadze ekologicznej. Dlatego istotnym z punktu widzenia rozwoju gospodarczego jest zrównoważone podejście do gospodarowania zasobami leśnymi oraz troska o ogólny stan środowiska przyrodniczego. Dobry stan zdrowotny lasów oddziałuje pozytywnie na warunki rozwoju rolnictwa, podnosi atrakcyjność turystyczną regionu i zapewnia lepsze warunki bytowania zwierząt, podnosi też wartość regionu jako miejsca do życia.

Lasy są prawnie chronione przed likwidacją. Wycinka lasu lub jego części wymaga zgody na odlesienie, zgodnie z Ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne dokonuje się w drodze sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

⁷⁶ Materiał źródłowy: Dane GUS, stan na 31.12.2020.

⁷⁷ Materiał źródłowy: Bank Danych o Lasach, www.bdl.lasy.gov.pl.

Ryc. 38 Przeznaczenie lasów państwowych położonych w obrębie gminy Rozogi

Materiał źródłowy: opracowanie własne na podstawie Banku Danych o Lasach (BDL).

11 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Zjawisko ruchów masowych związane jest przede wszystkim z budową geologiczną, warunkami geomorfologicznymi oraz czynnikami inicjującymi. Dla terenów Polski pozakarpackiej obszarami predysponowanymi są najczęściej zbocza dolin, stoki form glacialnych i wzgórza zbudowane ze skał przedczwartorzędowych w powiązaniu z występowaniem ilastych serii miocenskich i czwartorzędowych, czy lessowych. Na ich rozwój wpływ mają intensywne opady atmosferyczne, infiltracja wód opadowych i roztopowych, erozja zboczy dolin i wąwozów a także działalność antropogeniczna. Obszarem predysponowanym do występowania ruchów masowych jest zazwyczaj obszar, w którym uwarunkowania geologiczno-geomorfologiczne nie wykluczają rozwoju takich procesów w przyszłości⁷⁸.

Obszar gminy Rozogi położony jest na pograniczu równiny sandrowej oraz pagórkowatej strefy marginalnej. W ujęciu generalnym ukształtowanie powierzchni jest płaskie (przeważająca część obszaru) lub lekko faliste (północno-wschodnie fragmenty Gminy). Spadki terenowe rzadko przekraczają 5°. Obszary o nachyleniach przekraczających 10° obejmują niewielkie arealy i są zlokalizowane jedynie w rejonie wzniesień morenowych a także skarp dolin rzecznych i form eolicznych (wydm).

Na obszarze gminy Rozogi nie występują tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi. W związku z powyższym stwierdza się, iż rzeźba terenu nie stwarza ograniczeń dla rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Rozogi.

⁷⁸ Za publikacjami Państwowego Instytutu Geologicznego.

12 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

12.1 UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN

Na terenie Gminy aktualnie znajdują się następujące, udokumentowane złoża kopalin⁷⁹:

Tab. 31 Wykaz udokumentowanych złóż kopalin na terenie Gminy

KOD (ID)	NAZWA ZŁOŻA	KOPALINA	STAN ZAGOSPODAROWANIA	POW.
KN 3633	Klon	Piasek ze żwirem	Eksploracja złoża zaniechana	6 304 ha
KN 11349	Klon 3	Piasek	Złoże rozpoznane szczegółowo	1 280 ha
KN 11093	Klon 4	Piasek ze żwirem	Złoże zagospodarowane	1 920 ha
KN 15041	Klon 6	Piasek	Złoże eksploatowane okresowo	3 120 ha
KN 9008	Klon dz. 259	Piasek ze żwirem	Eksploracja złoża zaniechana	4 541 ha
KN 10011	Klon I	Piasek ze żwirem	Eksploracja złoża zaniechana	1 995 ha
KN 8651	Klon II	Piasek	Eksploracja złoża zaniechana	4 065 ha
KN 13524	Klon V	Piasek	Eksploracja złoża zaniechana	1 766 ha
KN 15902	Klon VII	Piasek ze żwirem	Złoże zagospodarowane	3 245 ha
KN 16663	Klon VIII	Piasek	Złoże zagospodarowane	1 966 ha
KN 16845	Klon IX	Piasek	Złoże zagospodarowane	2 000 ha
KN 20553	Klon X	Piasek ze żwirem	Złoże zagospodarowane	1 638 ha
KN 11820	Występ	Piasek ze żwirem	Złoże zagospodarowane	1 880 ha

Materiał źródłowy: System ewidencji zasobów złóż Państwowego Instytutu Geologicznego „MIDAS”.

W przyszłości udokumentowanie zasobów surowcowych mogłoby się zwiększyć, z uwagi na występowanie na terenach Gminy obszarów perspektywicznych złóż piasku i żwiru – pod warunkiem ich faktycznego stwierdzenia (udokumentowania).

12.2 ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

WODY GRUNTOWE

W granicach gminy Rozogi warunki hydrogeologiczne występowania pierwszego poziomu wód gruntowych są zróżnicowane, na co wpływ ma budowa geologiczna, litologia oraz ukształtowanie powierzchni terenu. Wyróżnić można trzy zasadnicze grupy rejonów, charakteryzujących się odmiennymi warunkami występowania 1-wszego poziomu wód gruntowych:

- rejon, gdzie woda gruntowa zalega na poziomie 0-2 m p.p.t., obejmujące głównie przestrzenie dolinnych rzek, ale także lokalnych obniżen w okolicy zagłębień terenowych; wody gruntowe

⁷⁹ Materiał źródłowy: Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce według stanu na 31.XII.2020 r., 2021, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa oraz systemu ewidencji zasobów złóż Państwowego Instytutu Geologicznego „MIDAS”, www.geoportal.pgi.gov.pl/midas-web.

są powiązane z rzekami, a ich wahania są zależne od opadów atmosferycznych i stanów wód w rzekach;

- rejon, gdzie woda gruntowa zalega na poziomie 2-5 m p.p.t., obejmujące głównie równinę sandrową; wody gruntowe zalegają pod warstwą utworów piaszczystych i żwirowych (bardziej przepuszczalne) oraz tworzą swobodny poziom wodonośny;
- rejon, gdzie woda gruntowa zalega na głębokości poniżej 5 m p.p.t., obejmują głównie przestrzenie wzniesień morenowych w północno-wschodniej oraz centralnej części Gminy; wody gruntowe zalegają wówczas pod warstwą utworów piaszczystych lub utworów materiałów gliniastych (mniej przepuszczalne).

JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH I UŻYTKOWE POZIOMY WODONOŚNE

Wody podziemne o znaczeniu użytkowym występują głównie w piaskach o różnych frakcjach. Lokalnie zalegają one również w utworach żwirowych oraz torfowych.

Główne użytkowe poziomy wodonośne gminy Rozogi związane są z piętrzem czwartorzędowym. Gmina Rozogi położona jest w północno-wschodnim fragmencie JCWPd nr 50 oraz w zachodniej części JCWPd nr 31.

W odniesieniu do JCWPd Nr 50 wyróżnia się dwa piętra wodonośne: czwartorzędowe i paleogeńsko-neogeńskie, przy czym użytkowe poziomy wodonośne związane są głównie z piętrzem czwartorzędowym.

W piętrze czwartorzędowym JCWP nr 50 wyróżnia się trzy poziomy wodonośne⁸⁰:

- pierwszy poziom wodonośny (Q1) – odznacza się dobrym rozpoznaniem warunków hydrogeologicznych; w wielu rejonach jest powszechnie ujmowany studniami wierconymi i stanowi główne źródło zaopatrzenia w wodę; w centralnej części JCWPd nr 50 poziom ten występuje na głębokości od kilku do 25m, a w kierunku południowym głębokość ta zwiększa się i wynosi 10-50m; miąższość kompleksu złożonego z piasków o różnej granulacji i ze żwirów waha się od kilku do 40m, średnio osiągając ok. 20m; zwierciadło wód podziemnych ma tu zwykle charakter napięty; zasilanie poziomu odbywa się przez infiltrację wód opadowych w strefach wododziałowych;
- drugi poziom wodonośny (Q2) – zbudowany jest piasków z droбноziarnistych; jego głębokość występowania jest zróżnicowana i waha się od 10 do 80m p.p.t.; miąższość warstwy wodonośnej wynosi od kilku do 50m; zwierciadło wód podziemnych jest napięte i stabilizuje się na rzędnych 110-170m n.p.m.; poziom zasilany jest poprzez przesączanie się wód przez rozdzielającą warstwę glin, a także okna hydrogeologiczne;
- trzeci poziom wodonośny (Q3) – występuje fragmentarycznie, tylko w północno-wschodniej i południowo-wschodniej części omawianej JCWPd; warstwa wodonośna występuje w przedziale głębokości 110-150m p.p.t. oraz charakteryzuje się niewielką miąższością, zaledwie od kilku do ok. 20m; poziom zasilany jest przez przesączanie się wód przez utwory trudnoprzepuszczalne, bądź w przypadku braku warstwy izolującej, bezpośrednio z wyżej ległego poziomu wodonośnego⁸¹.

W odniesieniu do JCWPd nr 31 w piętrze czwartorzędowym wyróżnia się trzy poziomy wodonośne:

- pierwszy poziom wodonośny (Q1) – posiada częściowo napięte zwierciadło wody; warstwa wodonośna występuje na głębokościach w przedziale 0,5 – 40 m p.p.t., natomiast jej miąższość

⁸⁰ Materiał źródłowy: Dane Państwowego Instytutu Geologicznego, www.pgi.gov.pl.

⁸¹ Materiał źródłowy: Dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, www.mjwp.gios.gov.pl.

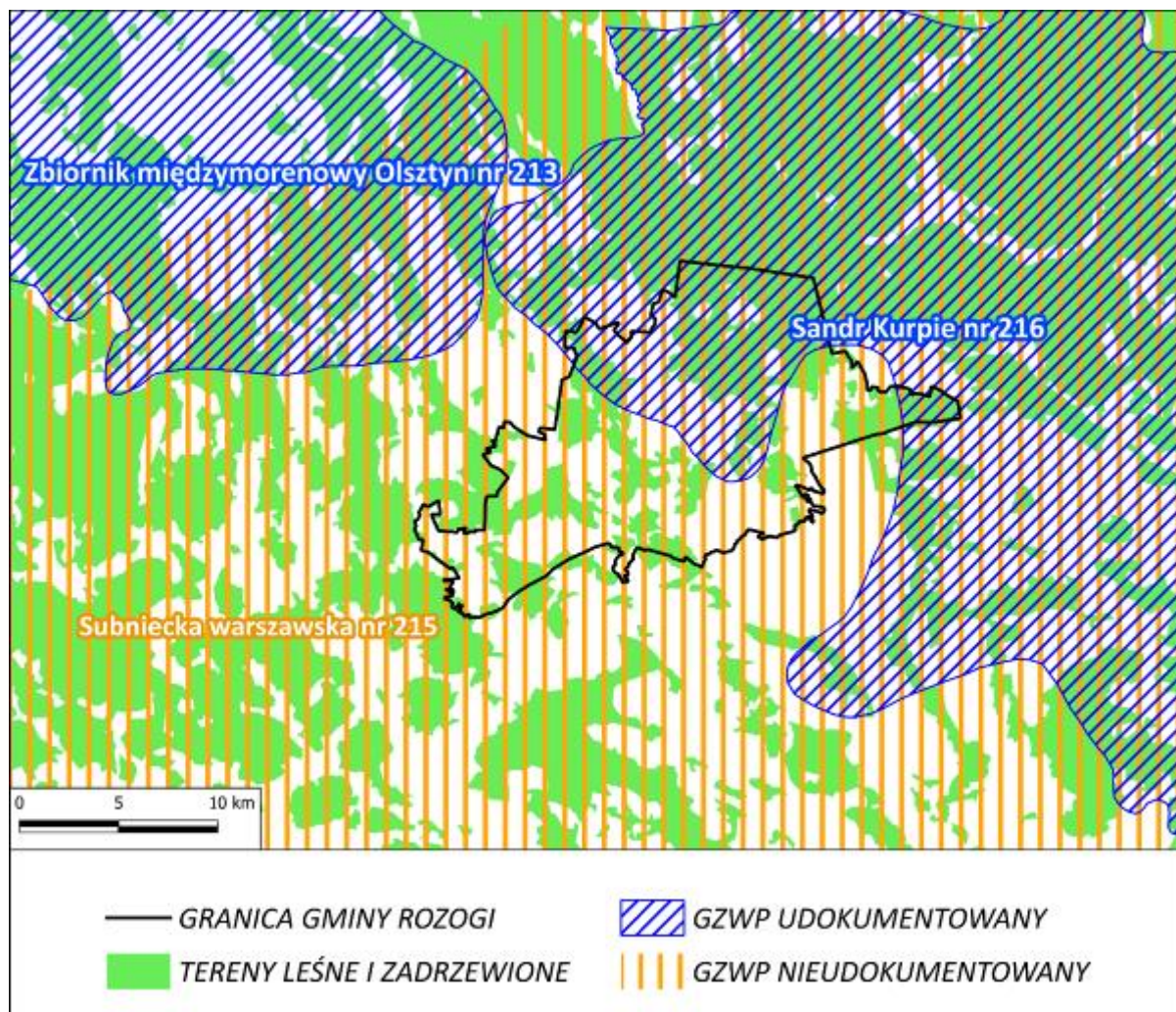
nie przekracza 35 m; piętro Q1 ukształtowało się podczas zlodowacenia Wisły, natomiast główne obszary zasilania związane są ze strefami wododziałowymi;

- drugi poziom wodonośny (Q2) – posiada napięte zwierciadło wody; warstwa wodonośna występuje na głębokościach w przedziale 40 – 70 m p.p.t.; piętro Q2 powstało w trakcie zlodowacenia Warty i zasilane jest na drodze przesączania z poziomu Q1 przez poziomy rozdziałający; miejscowo zasilanie warstwy następuje także poprzez okna hydrogeologiczne;
- trzeci poziom wodonośny (Q3) – posiada napięte zwierciadło wody; warstwa wodonośna występuje tutaj na głębokościach w przedziale 80 – 150 m p.p.t., przy czym jej miąższość nie przekracza 35 m. Piętro to powstało w trakcie zlodowacenia Odry oraz interglacjalu mazowieckiego i charakteryzuje się nieciągłością występowania.

GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH

Gmina Rozogi położona jest w zasięgu:

- udokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 216 „Sandr Kurpie” (obejmuje centralną, północną oraz wschodnią część Gminy);
- nieudokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 „Subniecka Warszawska” (w całości).

Ryc. 39 Położenie Gminy w stosunku do Głównych Zbiorników Wód Podziemnych

Materiał źródłowy: opracowanie własne według danych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz Państwowego Instytutu Geologicznego.

Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 216 „Sandr Kurpie” zajmuje łącznie powierzchnię ok. 1140 km². Jest to zbiornik czwartorzędowy (Q), porowy, o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych ok. 134 tys. m³/dobę i średniej głębokości ujęć ok. 2-10 m. Zbiornik posiada co najmniej dwa poziomy wodonośne, gdzie zalegają wody typowe dla sandrów i głębokich piasków. GZWP nr 216 posiada dokumentację hydrologiczną, zatwierdzoną w 1998 roku⁸². Dla Zbiornika wytypowano tzw. obszar szczególnej ochrony (ok. 1177,6 km²), na który składają się: strefa ochronna w obrębie Zbiornika (ok. 1120 km²) i strefa ochronna zasilania Zbiornika (ok. 57,6 km²).

Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 215 „Subniecka Warszawska” zajmuje łącznie powierzchnię ok. 51 000 km². Jest to zbiornik trzeciorzędowy (Tr), porowy, o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 250 tys. m³/dobę i średniej głębokości ujęć ok. 60 m. Poziomy wodonośne zbiornika związane są utworami piaszczystymi oligoceńskimi i miocenijskimi. GZWP nr 215 nie posiada opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej – zbiornik jest rozpoznany wstępnie, w związku z czym dla zbiornika nie ma propozycji obszaru ochronnego.

12.3 UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

W gminie Rozogi nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

⁸² Dokumentacja hydrogeologiczna Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 216 „Sandr Kurpie” zatwierdzona została Decyzją Nr DG BJ/489-6170/98 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 10 grudnia 1998 roku.

13 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie Gminy Rozogi znajdują się następujące tereny górnicze, dla których uzyskana została koncesja na wydobywanie złóż:

Tab. 47 Wykaz terenów górniczych (TG) znajdujących się na terenie Gminy

NR W REJESTRZE	TEREN GÓRNICZY	POŁOŻENIE	STATUS
10-14/3/180	Klon	-	Zniesiony
10-14/4/329	Klon 4	Klon, dz. 246	Aktualny
10-14/4/316	Klon 6	Klon, dz. 264	Aktualny
10-14/3/154	Klon I	Klon, dz. 256	Zniesiony
10-14/3/154a	Klon I/1	Klon, dz. 256	Zniesiony
10-14/3/193/b	Klon II	Klon, dz. 251/1, 251/2	Zniesiony
10-14/5/411	Klon V	Klon, dz. 251/1, 521/2, 254, 255	Zniesiony
10-14/4/395	Klon VII	Klon, dz. 435/4, 437/2, 439/4	Aktualny
10-14/5/450	Klon VIII	Klon, dz. 271	Aktualny
10-14/5/480	Klon IX	Klon, dz. 272	Zniesiony
10-14/5/480a	Klon IX/1	Klon, dz. 272	Aktualny
10-14/7/675	Klon X	Klon, dz. 251/1, 251/2, 254, 255	Aktualny
10-14/5/406	Występ	Występ dz. 81/5	Aktualny

Materiał źródłowy: System ewidencji zasobów złóż Państwowego Instytutu Geologicznego „MIDAS”.

14 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

14.1 KOMUNIKACJA DROGOWA

Na terenie gminy Rozogi przebiegają odcinki dróg publicznych o znaczeniu krajowym tzn.:

- droga krajowa nr 53 (relacji Olsztyn – Ostrołęka) na długości ok. 16,2 km;
- droga krajowa nr 59 (relacji Rozogi – Giżycko) na odcinku ok. 8 km;

Jednocześnie zaznacza się, iż na terenie Gminy nie występują żadne drogi rangi wojewódzkiej.

Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez Gminę przedstawiono w tabeli poniżej. Warto zaznaczyć, iż przebiegają one w większości w kierunku „wschód-zachód”, znacznie rzadziej w relacji „północ-południe”.

Tab. 48 Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Rozogi

LP	NUMER DROGI	RELACJA DROGI	DŁUGOŚĆ ODCINKA (km)
1	1512 N	Wielbark – Zieleniec Duży – Rozogi	35,355
2	1514 N	Księży Lasek – gr. woj. (Myszyniec)	3,65
3	1516 N	Klon – Wujaki – Dąbrowy	10,26
4	1518 N	Kokoszki – Faryny – Karwica – Krzyże	6,0
5	1520 N	Rozogi – Kowalik – Ciesina	8,799
6	1522 N	Rozogi – Spaliny Wlk. – Turośl – dr. kraj. 58 (Pisz)	14,985
7	1524 N	Dąbrowy – gr. woj. (Łączki)	5,25
8	1652 N	Kowalik – dr. nr 1522 N	1,931
9	1661 N	dr. nr 1522 N – gr. woj. (Łączki)	1,129
10	1667 N	dr. kraj. nr 53 – Lipowiec – dr. nr 1512 N (Łuka)	17,374
11	1681 N	dr. kraj. nr 58 – Kolonia – dr. nr 1518 N (Faryny)	23,168

Materiał źródłowy: dane Urzędu Gminy w Rozogach.

Drogi gminne to:

Tab. 32 Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Rozogi

LP	NUMER DROGI	RELACJA DROGI	NAWIERZCHNIA	DŁUGOŚĆ (km)
1	199001N	gr. gm. – Kiełbasy – dr. pow. nr 1512N (Radostowo)	gruntowa bitumiczna	2,55
2	199002N	gr. gm. – Orzeszki	gruntowa bitumiczna	1,8
3	199003N	Suchorowiec – dr. gm. nr 199004N	gruntowa	0,69
4	199004N	Księży Lasek – gr. gm.	bitumiczna gruntowa	2,8
5	199005N	dr. pow. nr 1516N – Klon kol. – Księży Lasek kol. – dr. pow. nr 1514N	żwirowa	3,45
6	199006N	gr. gm. – Kilimany – Klon	bitumiczna	4,4
7	199007N	dr. kraj. nr 53 – Klon	żwirowa gruntowa	4,75
8	199008N	dr. kraj nr 53 – Wilamowo	bitumiczna	1,59

LP	NUMER DROGI	RELACJA DROGI	NAWIERZCHNIA	DŁUGOŚĆ (km)
9	199009N	Klon – Zawojki – dr. pow. nr 1516N (Dąbrowy)	bitumiczna gruntowa	5,3
10	199010N	Rozogi ul. Ks. Kardynała Wyszyńskiego – dr. gm. nr 199009N (Zawojki)	bitumiczna	4,3
11	199011N	dr. pow. nr 1516N – dr. kraj nr 53	bitumiczna	2,44
12	199013N	dr. kraj. nr 53 – Wilamowo kol. – dr. kraj. nr 59 (Lipniak)	żwirowa gruntowa	3,4
13	199014N	gr. gm. – Faryny	brukowa gruntowa	2,4
14	199016N	Rozogi ul. Kolejowa	bitumiczna	0,66
15	199017N	Dąbrowy – dr. gm. nr 199020N (Dąbrowy kol.)	bitumiczna	2,71
16	199018N	Kwiatuszki Wielkie – Spaliny Wielkie	bitumiczna	1,62
17	199019N	dr. pow. nr 1522N (Spaliny Wielkie) – gr. gm. położona na dz. Nr 274 w obrębie Spaliny Wielkie	gruntowa wzmocniona żwirem	1,0
18	199020N	dr. pow. nr 1524N – Dąbrowy kol. – gr. wojew.	bitumiczna	3,18

Materiał źródłowy: dane Urzędu Gminy w Rozogach.

Stan techniczny dróg gminnych występujących na terenie gminy Rozogi jest zróżnicowany. W dalszym ciągu znaczna część odcinków dróg wymaga modernizacji lub przebudowy (w tym konieczności utwardzenia).

Ponadto, sieć komunikacyjną Gminy uzupełniają pozostałe drogi niebędące drogami publicznymi, w tym drogi wewnętrzne oraz drogi dojazdowe do terenów rolnych.

14.2 KOMUNIKACJA KOLEJOWA

Przez gminę Rozogi nie przebiegają linie kolejowe oraz nie występuje infrastruktura związana z komunikacją kolejową.

14.3 INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA

Na terenie gminy Rozogi odsetek budynków podłączonych do sieci wodociągowej w 2020 r. wyniósł ok. 93,3%. Podstawowe parametry systemu wodociągowego są następujące⁸³:

- długość czynnej sieci rozdzielczej – 191,6 km,
- liczba osób korzystających z sieci – 5 336 os.,
- ilość wody dostarczonej do gospodarstw domowych – 256,7 dam³,
- liczba przyłączy wodociągowych – 1320 szt.,
- średnie zużycie wody na 1 mieszkańca na rok – 46,6 m³.

Zaopatrzenie w wodę odbywa się z będących własnością i zarządzanych przez Gminę stacji wodociągowych, zlokalizowanych w miejscowościach Rozogi, Dąbrowy, Faryny oraz Łuka. Gminę obsługują również stacje uzdatniania wody położone w Rozogach, Dąbrowach oraz Łuce. Warto nadmienić, iż w Farynach zlokalizowana jest stacja poboru wody, natomiast w miejscowości Klon znajduje się przepompownia wody⁸⁴.

⁸³ Materiał źródłowy: Dane GUS.

⁸⁴ Materiał źródłowy: Raport o stanie gminy Rozogi. Podsumowanie działalności Wójta Gminy Rozogi w roku 2020, 2021.

System ten umożliwia dostęp do wody pitnej niemal wszystkim mieszkańcom Gminy. Jednocześnie niewielka część obszarów zabudowy rozproszonej w dalszym ciągu zaopatrywana jest w wodę ze studni indywidualnych.

Tab. 50 Wykaz ujęć wód w gminie Rozogi, stan na 2020 r.

LOKALIZACJA UJĘĆ WODOCIĄGOWYCH	ZDOLNOŚĆ PRODUKCYJNA (m ³ /doba)	ROCZNY POBÓR WODY (m ³)
Rozogi – 2 ujęcia głębinowe	840,0	154 731
Dąbrowy – 2 ujęcia głębinowe	384,0	81 120
Faryny – 2 ujęcia głębinowe	537,7	104 388
Łuka – 1 ujęcie głębinowe	150,0	30 320

Materiał źródłowy: Raport o stanie gminy Rozogi. Podsumowanie działalności Wójta Gminy Rozogi w roku 2020, 2021.

14.4 INFRASTRUKTURA KANALIZACYJNA

Na terenie gminy Rozogi odsetek budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej w 2020 r. wyniósł jedynie ok. 27,98%. Podstawowe parametry systemu kanalizacyjnego są następujące⁸⁵:

- długość czynnej sieci kanalizacyjnej – 16,7 km,
- liczba przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania – 372 szt.,
- ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną – 42,9 dam³,
- ścieki odprowadzone – 43,0 dam³,
- liczba osób korzystających z kanalizacji – 1538 os..

Ścieki komunalne trafiają do Zakładu Gospodarki Komunalnej zlokalizowanego w Rozogach. Budynki oraz gospodarstwa domowe, które nie są podłączone do systemu kanalizacyjnego funkcjonującego w Gminie odprowadzają ścieki do zbiorników bezodpływowych lub oczyszczają ścieki przy pomocy instalacji przydomowych oczyszczalni ścieków.

14.5 INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA

Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie mieszkańców energią elektryczną, regularność dostaw, jakość dostarczanej energii, obsługę odbiorców, kontrolowanie eksploatacji sieci, przeprowadzanie modernizacji oraz usuwanie usterek jest podmiot zewnętrzny.

Przez teren Gminy nie przebiegają linie najwyższych napięć (NN) oraz linie wysokiego napięcia (WN). Ponadto, nie znajdują się tutaj Główne Punkty Zasilania (GPZ), a Gmina zasilana jest z GPZ „Myszyniec 110/15” (gm. Myszyniec). Energia elektryczna rozprowadzana jest z pomocą sieci elektroenergetycznej złożonej ze stacji transformatorowych 15/04 kV oraz linii średniego i niskiego napięcia (15 i 0,4kV). Łącznie przez teren gminy Rozogi przebiegają linie elektroenergetyczne⁸⁶:

- napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV o długości łącznej 112,16 km;
- kablowe linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15 kV o długości łącznej 4,0 km;
- napowietrzne linie elektroenergetyczne niskiego napięcia 0,4 kV o długości łącznej 149,08 km;
- kablowe linie elektroenergetyczne niskiego napięcia 0,4 kV o długości łącznej 1,21 km.

⁸⁵ Materiał źródłowy: Dane GUS.

⁸⁶ Materiał źródłowy: PGE Dystrybucja S.A Oddział Warszawa, stan na 2020 r.

Ponadto, zgodnie z danymi pozyskanymi od PGE wynika, iż 2 odbiorców zasila energię elektryczną bezpośrednio z linii elektroenergetycznej średniego napięcia, natomiast w przypadku 1794 odbiorców jest to linia elektroenergetyczna niskiego napięcia.

14.6 INFRASTRUKTURA GAZOWA

Obecnie na terenie gminy Rozogi nie występuje zbiorczy, zorganizowany system zaopatrzenia w gaz. Mieszkańcy korzystają z gazu ze źródeł indywidualnych (gazu bezprzewodowego propan-butan).

14.7 INFRASTRUKTURA CIEPŁOWNICZA

W granicach gminy Rozogi nie istnieje centralny system ciepłowniczy. Mieszkańcy w celach grzewczych wykorzystują źródła rozproszone, indywidualne, głównie w postaci kotłów na paliwa stałe (węgiel, drewno), gazowe (butle gazowe) lub olej opałowy.

W coraz większym stopniu wykorzystywana jest energia cieplna pochodząca ze źródeł odnawialnych za pomocą mikroinstalacji OZE.

14.8 ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Na terenie działki nr 674 w obrębie Klon oraz na działkach nr 1424/1, 1425/1 oraz 1426/2 w obrębie Dąbrowy znajdują się farmy fotowoltaiczne.

Ponadto, w Gminie wydano (lub znajdują się w toku postępowania, stan na lipiec 2022 r.) decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje środowiskowe dopuszczające urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii – instalacje fotowoltaiczne, w tym o mocy przekraczającej 500 kW. .

Tab. 51 Wykaz decyzji środowiskowych oraz decyzji o warunkach zabudowy w zakresie odnawialnych źródeł energii (farmy fotowoltaiczne)

Lp	Nr sprawy	Oznaczenie nieruchomości (nr dz. ew.)	Data decyzji lub etap postępowania	Moc
DECYZJE ŚRODOWISKOWE				
1	ROŚ.6220.5.2018	dz. nr 42/2 obręb Radostowo	15.10.2018	2 MW
2	ROŚ.6220.1.2019	dz. nr 946, 947 obręb Dąbrowy	24.06.2019	1 MW
3	ROŚ.6220.2.2019	dz. nr 679, obręb Rozogi	20.02.2020	1 MW
4	ROŚ.6220.5.2019	dz. nr 28, obręb Występ	21.01.2021	1 MW
5	ROŚ.6220.6.2019	dz. nr 28, obręb Występ	21.01.2021	1 MW
6	ROŚ.6220.7.2019	dz. nr 163, obręb Występ	Zawieszone postępowanie	1 MW
7	ROŚ.6220.10.2019	dz. nr 510, 511 obręb Wilamowo	Zawieszone postępowanie	1 MW
8	ROŚ.6220.3.2020	dz. nr 549/11 obręb Klon	26.05.2020	2 MW
9	ROŚ.6220.5.2020	dz. nr 192/2 Występ	05.08.2020	1 MW
10	ROŚ.6220.8.2020	dz. nr 385 Klon	08.01.2021	2 MW
11	ROŚ.6220.9.2020	dz. nr 52 Suchorowiec	30.12.2020	1 MW
12	ROŚ.6220.1.2021	dz. nr 549/11 obręb Klon	12.05.2021	1 MW
13	ROŚ.6220.5.2021	dz. nr 233 Zawojki	23.07.2021	2 MW
14	ROŚ.6220.6.2021	dz. nr 676 Klon	02.11.2021	2 MW
15	ROŚ.6220.7.2021	dz. nr 1750, 1751, 1898, 1897/2,1566	15.11.2021	5 MW

Lp	Nr sprawy	Oznaczenie nieruchomości (nr dz. ew.)	Data decyzji lub etap postępowania	Moc
		Dąbrowy		
16	ROŚ.6220.8.2021	dz. nr 107/22 Orzeszki	Zawieszone postępowanie	3 MW
17	ROŚ.6220.9.2021	dz. nr 426 Klon	15.02.2022	5 MW
18	ROŚ.6220.11.2021	dz. nr 1776, 1777/2, 1777/3 Dąbrowy	18.01.2022	1,3 MW
19	ROŚ.6220.12.2021	dz. nr 1747/1, 2300, 1748, 2299 Dąbrowy	18.01.2022	2,4 MW
20	ROŚ.6220.13.2021	dz. nr 438/5 Wilamowo	18.01.2022	8 MW
21	ROŚ.6220.1.2022	Dz. 55, 139/2 obręb: Łuka	10.03.2022	7MW
22	ROŚ.6220.2.2022	Dz. 299/2, 299/3, 297, 295, 296, 279, 280, 276, 246, 247, 249, 248, 251, 256, 259, 277, 203 obręb Zawojki	W toku	60MW
23	ROŚ.6220.5.2022	Dz. 192/2 obręb Występ	W toku	10MW
24	ROŚ.6220.6.2022	Dz. 88/1 pbręb Orzeszki	W toku	1 MW
25	ROŚ.6722.7.2022	Dz. 6 obręb Księży Lasek	W toku	4 MW
DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY				
1	ROŚ.6730.17.2013	dz.nr 153, obręb Spaliny Wielkie	bd.	100 kW
2	ROŚ.6730.19.2013	dz. nr 153, obręb Spaliny Wielkie	bd.	100 kW
3	ROŚ.6730.20.2013	dz. nr 153, obręb Spaliny Wielkie	bd.	100 kW
4	ROŚ.6730.17.2014	dz. nr 1424/1, 1424/2, 1426/1, obręb Dąbrowy	bd.	1110 kW
5	ROŚ.6730.18.2014	dz. nr 1424/1, 1424/2, 1426/1, obręb Dąbrowy	bd.	1110 kW
6	ROŚ.6730.19.2016	dz.nr 674, obręb Klon	01.12.2016	1110 kW
7	ROŚ.6730.29.2017	dz. nr 1481/1, 1481/2, obręb Dąbrowy	29.11.2017	19,76 kW
8	ROŚ.6730.30.2017	dz. Nr 613 Klon	29.11.2017	19,76 KW
9	ROŚ.6730.33.2017	dz. nr 195/2, obręb Występ	08.12.2017	1 MW
10	ROŚ.6730.32.2017	dz. nr 197/1, obręb Występ	08.12.2017	1 MW
11	ROŚ.6730.50.2018	dz. nr 42/2, obręb Radostowo	17.12.2018	0,999 MW
12	ROŚ.6730.51.2018	dz. nr 42/2, obręb Radostowo	17.12.2018	0,999 MW
13	ROŚ.6730.28.2019	dz. nr 945, 946, obręb Dąbrowy	2.08.2019	1 MW
14	ROŚ.6730.18.2020	dz. nr 679 Rozogi	25.08.2020	1 MW
15	ROŚ.6730.19.2020	dz. nr Suchorowiec 52	25.08.2020	1 MW
16	ROŚ.6730.20.2020	dz. 549/11 Klon	25.08.2020	1 MW
17	ROŚ.6730.27.2020	dz. nr 192/2 Występ	13.11.2020	1 MW
18	ROŚ.6730.29.2020	dz. nr 175 Księży Lasek	4.12.2020	2 MW
19	ROŚ.6730.10.2021	dz. nr 385 Klon	21.04.2021	2 MW
20	ROŚ.6730.13.2021	dz. nr 28 Występ	21.04.2021	2 MW
21	ROŚ.6730.12.2021	dz. nr 28 Występ	21.04.2021	1 MW
22	ROŚ.6730.33.2021	dz. nr 1750, 1751, 1898, 1897/2,1566 Dąbrowy	19.07.2021	4 MW
	ROŚ.67230.46.2021	Dz. 549/11 obręb Klon	11.10.2021	1MW
23	ROŚ.6730.48.2021	dz. nr 233 Zawojki	11.10.2021	2 MW
24	ROŚ.6730.51.2021	dz. nr 1747/1, 2300, 1748, 2299 Dąbrowy	15.10.2021	3,4 MW
25	ROŚ.6730.52.2021	dz. nr 1776, 1777/2, 1777/3 Dąbrowy	15.10.2021	1,3 MW
26	ROŚ.6730.6.2022	dz. 676 obręb Klon	14.02.2022	2 MW
27	ROŚ.6730.32.2021	dz. 85 obręb Kilimany	03.03.2022	1MW

Lp	Nr sprawy	Oznaczenie nieruchomości (nr dz. ew.)	Data decyzji lub etap postępowania	Moc
28	ROŚ.6730.2.2022	dz. 32 obręb Występ	03.03.2022	1 MW
29	ROŚ.6730.1.2022	dz. 1857 obręb Dąbrowy	11.03.2022	1 MW
30	ROŚ.6730.18.2022	dz. 681/4 obręb Rozogi	22.03.2022	1,5 MW
31	ROŚ.6730.19.2022	dz 1750, 1751, 1898, 1897/2, 1566 Dąbrowy	28.03.2022	5 MW
32	ROŚ.6730.20.2022	Dz. 1776, 1777/2, 1777/3 obręb Dąbrowy	07.04.2022	1,30 MW
33	ROŚ.6730.21.2022	Dz. 1747/1, 2300, 1748, 2299	07.04.2022	2,4 MW
34	ROŚ.6730.25.2022	Dz. 680 obręb Klon	25.04.2022	1 MW
35	ROŚ.6730.30.2022	Dz. 55, 139/2 obręb Łuka	31.05.2022	7 MW
36	ROŚ.6730.37.2022	Dz. 426 obręb Klon	W toku	5MW
37	Roś.6730.38.2022	Dz. 438/5 obręb Wilamowo	W toku	8 MW

Materiał źródłowy: dane Urzędu Gminy w Rozogach, stan na lipiec 2022 r.

14.9 INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACJA

Na terenie gminy Rozogi znajduje się sieć telekomunikacyjna (zarówno bezprzewodowa, jak i przewodowa). Sieć telekomunikacyjna składa się z łącz telekomunikacyjnych i radiowych. W granicach Gminy znajduje się 5 bazowych stacji telefonii komórkowej (GSM). Ponadto, nie znajdują się tu radiowo-telewizyjne centra nadawcze.

Na terenie Gminy przebiega szkieletowa sieć światłowodowa, zrealizowana w ramach projektu Sieci Szerokopasmowej Polski Wschodniej (SSPW) dla województwa warmińsko-mazurskiego.

14.10 GOSPODARKA ODPADAMI

Od 2019 r. obowiązuje nowelizacja przepisów prawa z zakresu gospodarowania odpadami. Na mocy ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1579) zniesiony został podział województw na regiony gospodarki odpadami. Ponadto, zrezygnowano z regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), które zaadaptowane zostały jako instalacje komunalne. Równolegle, wraz z przyjęciem nowelizacji, uchylone zostały uchwały w sprawie wykonania wojewódzkich planów gospodarki odpadami.

Na podstawie zapisów w/w Ustawy oraz innych ustaw Marszałek Województwa w Biuletynie Informacji Publicznej prowadzi listę:

- funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów,
- instalacji komunalnych planowanych do budowy, rozbudowy lub modernizacji.

Lista aktualizowana jest na bieżąco, natomiast wpisu dokonuje się na pisemny wniosek prowadzącego instalację komunalną.

Bezpośrednio na terenie gminy Rozogi nie ma zlokalizowanych instalacji gospodarowania odpadami wymienionych na listach prowadzonych przez Marszałka Województwa. Odpady komunalne są zbierane w sposób zorganizowany oraz wywożone poza jej teren. Warto podkreślić, iż w Rozogach działał przed kilkanaście laty Zakład Gospodarki Komunalnej, będący aktualnie w trakcie rekultywacji.

W Gminie znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który funkcjonuje na terenie oczyszczalni ścieków w Rozogach.

Tab. 52 Odpady komunalne odebrane z terenu gminy Rozogi w 2020 roku

Kod odpadów	Rodzaj odebranych odpadów	Masa odebranych odpadów (Mg)
20 03 01	niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	298,64
20 03 07	odpady wielogabarytowe	14,96
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	5,54
20 01 01	opakowania z papieru i tektury	15,72
20 01 11	tekstylia	0,34
20 01 23*	urządzenia zawierające freony	0,04
20 01 36	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	0,02
17 09 04	zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	1,40
15 01 02	opakowania z tworzyw sztucznych	87,82
15 01 07	opakowania ze szkła	105,4
Ogółem		577,56

Material źródłowy: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Rozogi za 2020 rok, 2021.

Ponadto, w 2020 roku:

- osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych – papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł 33,7%.

Szczegółowe zadania, obowiązki i wymagania z zakresu wykonywania gospodarki odpadami w granicach Gminy określa aktualnie obowiązujący Regulamin utrzymania czystości i porządku⁸⁷.

⁸⁷ Aktualnie obowiązuje Uchwała Nr XVIII/104/20 Rady Gminy Rozogi z dnia 25 marca 2020 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Rozogi (Dz. Urz. Warm.-Maz. 2020 poz. 1923 z późn. zm.).

15 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych na terenie gminy Rozogi zidentyfikowano z uwzględnieniem wskazań, wytycznych i kierunków rozwojowych określonych w dokumentach strategicznych szczebla regionalnego, wojewódzkiego i powiatowego. W rozważaniach wykorzystano następujące dokumenty:

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;
- Krajowy program zwiększania lesistości;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego;
- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego. Warmińsko-Mazurskie 2030;
- Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2030;
- Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Południowe Mazury 2030.

15.1 KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KZPK) jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. W Koncepcji przedstawiono wizję zagospodarowania przestrzennego kraju w perspektywie najbliższych 20-tu lat (do 2030 roku), określono cele i kierunki polityki przestrzennego zagospodarowania kraju, a także wskazano zasady oddziaływania człowieka na otaczającą go przestrzeń oraz mechanizmy koordynacji i wdrażania publicznych polityk rozwojowych, mających istotny wpływ terytorialny.

KZPK 2030 kładzie szczególny nacisk na budowanie i utrzymanie ładu przestrzennego, ponieważ decyduje on o warunkach życia obywateli, funkcjonowaniu gospodarki i pozwala wykorzystywać szanse rozwojowe. Formułuje także zasady i działania służące zapobieganiu konfliktom w gospodarowaniu przestrzenią i zapewnieniu bezpieczeństwa, w tym powodziowego.

15.2 KRAJOWY PROGRAM ZWIĘKSZANIA LESISTOŚCI

Krajowy Program Zwiększania Lesistości pełni funkcję instrumentu polityki leśnej w zakresie kształtowania przestrzeni przyrodniczej kraju. Konsekwentna realizacja celów tej polityki powinna zapewnić zwiększenie lesistości kraju do poziomu 30% w roku 2020 i 33% po roku 2050. Szczególną funkcją zalesień powinno być odpowiednie kształtowanie struktur przestrzennych zasobów przyrody, zwiększanie ich biologicznej aktywności i różnorodności, a także estetycznych walorów krajobrazu. Ważnym zadaniem programu zalesień jest ochrona i wzmacnianie oraz łączenie we wspólny system najcenniejszych obszarów przyrodniczych. Szczególnie istotnym problemem jest też racjonalne, przestrzenne rozmieszczenie przyszłych zalesień. Rozmiar zadań, potrzeba systemowych rozwiązań w skali kraju i regionu, a przede wszystkim znaczenie zalesień dla ochrony środowiska, racjonalizacji struktury użytkowania ziemi i tworzenia ładu w gospodarce przestrzennej, nadają temu problemowi wysoką rangę.

Integralną częścią Programu są: przestrzenny model zwiększania lesistości (obejmujący ustalenie preferencji zalesieniowych gmin) oraz rozmiar zalesień w układzie kraju, województw i powiatów, założenia programów regionalnych i lokalnych, zadania dla administracji rządowej, władz samorządowych na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym oraz dla gospodarki leśnej, harmonogram realizacji i aspekty ekonomiczne.

15.3 CENTRALNY PORT KOMUNIKACYJNY⁸⁸

Centralny Port Komunikacyjny (CPK) stanowi szereg inwestycji infrastrukturalnych i otoczenia biznesu, które integrują transport lotniczy, kolejowy oraz drogowy na terenie całego kraju. Zgodnie z Koncepcją CPK realizacja przedsięwzięć składających się na komponent lotniskowy jest przewidziana do końca 2027 r. Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych składających się na komponent kolejowy ma nastąpić do końca 2034 r., obejmując dwie perspektywy finansowe UE. Ze względu na unikalny stopień skomplikowania przedsięwzięć zawartych w programie inwestycyjnym CPK, jego realizacja jest podzielona na etapy.

Obecny, pierwszy etap obejmuje działania przygotowawcze, w szczególności związane z planowaniem i opracowaniem założeń projektowych, a także wykupem gruntów pod realizację inwestycji. Zasadniczym celem obecnego etapu jest szczegółowe zdefiniowanie zakresu i skali inwestycji, przyjęcie optymalnych rozwiązań odnośnie do możliwych wariantów realizacji przedsięwzięcia, określenie optymalnego planu jego realizacji, szczegółowych harmonogramów, jak i budżetów poszczególnych projektów, a także określenie sposobu ich finansowania, w tym ze środków publicznych. W ramach etapu pierwszego opracowywane będą kolejne fazy dokumentacji projektowej oraz uzyskiwane będą decyzje administracyjne niezbędne do wejścia w etap realizacji poszczególnych zamierzeń budowlanych. Jako główny cel pierwszego etapu należy uznać ukończenie prac planistycznych i przygotowawczych umożliwiających rozpoczęcie budowy w 2023 r. inwestycji CPK i inwestycji towarzyszących.

Aktualnie obowiązuje Uchwała nr 156 Rady Ministrów z dnia 28 października 2020 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego – „Program inwestycyjny Centralny Port Komunikacyjny. Etap I. 2020-2023” (M.P. 2020 poz. 1050), która szczegółowo definiuje przyszłe założenia strategiczne i organizacyjne. Zgodnie z w/w Uchwałą cel główny Programu CPK polega na stworzeniu uniwersalnego systemu transportu pasażerskiego poprzez wybudowanie i eksploatację rentownego innowacyjnego węzła transportowego, który uzyska miejsce w pierwszej dziesiątce najlepszych portów lotniczych świata, a ponadto doprowadzi do przebudowy krajowego systemu transportu kolejowego jako atrakcyjnej alternatywy dla transportu drogowego i obejmującego wszystkie obszary Polski, zapewniając jednocześnie rozwój i trwałą integrację aglomeracji warszawskiej i łódzkiej.

Nie przewiduje się na terenie gminy Rozogi inwestycji związanych z realizacją Centralnego Portu Komunikacyjnego.

15.4 PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest narzędziem do realizacji jednego z ważniejszych zadań samorządu województwa, jakim jest kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w województwie. W oparciu o ocenę przestrzennych uwarunkowań rozwoju formułuje on kierunki polityki przestrzennej oraz zasady organizacji przestrzennej na poziomie struktur regionalnych.

Aktualnie obowiązujący Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego przyjęto uchwałą nr XXXIX/832/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.

⁸⁸ Materiał źródłowy: <https://www.cpk.pl/>

Celem głównym obowiązującego Planu jest *ład przestrzenny i zrównoważony rozwój jako podstawa kształtowania polityki przestrzennej województwa*. Dla realizacji założonych celów polityki przestrzennej województwa służą przyjęte kierunki, zasady i działania zagospodarowania przestrzennego. Do kierunków, zasad i działań w kontekście głównych elementów struktury przestrzennej województwa, odnoszących się do gminy Rozogi, należą m.in.:

- Ład przestrzenny:
 - Przywrócenie, utrzymanie i kształtowanie ładu przestrzennego jako główny cel w gospodarowaniu przestrzenią i istotny element zintegrowanej polityki zrównoważonego rozwoju regionu;
- Sieć osadnicza:
 - Kształtowanie policentrycznej struktury sieci osadniczej województwa;
 - Zrównoważony rozwój ośrodków osadniczych w celu kształtowania spójności terytorialnej oraz poprawy jakości życia mieszkańców, w tym rozwój ośrodków wiejskich z uwzględnieniem ich specyfiki, ukierunkowany na odpowiednio ich wiodącą funkcję: rolniczą, turystyczno-rekreacyjną, wielofunkcyjną oraz zapewnienie dostępu do usług podstawowych;
- Środowisko przyrodnicze i kulturowe:
 - Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego i krajobrazu;
 - Uwzględnianie w polityce przestrzennej wymogów ochrony środowiska, w tym kształtowanie spójności terytorialnej i funkcjonalnej przestrzeni przyrodniczej;
 - Ochrona środowiska kształtującego warunki życia człowieka;
 - Zapobieganie powodzi oraz ograniczanie jej negatywnych skutków dla życia i zdrowia ludzi, dziedzictwa kulturowego, działalności gospodarczej i środowiska;
 - Ochrona dziedzictwa kulturowego i kształtowanie tożsamości regionalnej, w tym: utworzenie parków kulturowych dla miejscowości Klon, gm. Rozogi – drewniana zabudowa wsi oraz Faryny, gm. Rozogi – historyczna zabudowa wsi;
- Infrastruktura społeczna:
 - Podnoszenie standardu oraz zwiększanie dostępności usług edukacji, zdrowia i pomocy społecznej;
 - Kształtowanie optymalnego modelu rozmieszczenia w przestrzeni obiektów kultury, sztuki i sportu, w celu zaspokojenia potrzeb i aspiracji mieszkańców regionu;
- Strefa gospodarcza:
 - Wzrost konkurencyjności regionu;
 - Wzrost wielopłaszczyznowej współpracy gospodarczej;
 - Rozwój przemysłu, przetwórstwa i produkcji w ramach inteligentnych specjalizacji;
 - Wykorzystanie potencjału turystycznego województwa jako czynnika rozwoju społeczno-gospodarczego;
 - Tworzenie warunków dla rozwijania wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, w tym promowanie doświadczeń związanych z wprowadzeniem zasad wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarki leśnej w Leśnych Kompleksach Promocyjnych „Lasy Mazurskie”.
- Infrastruktura komunikacyjna:
 - Osiągnięcie spójności systemu transportowego regionu w celu zwiększenia dostępności zewnętrznej i wewnętrznej oraz zmniejszenia kosztów transportu, w tym kształtowanie spójnego systemu drogowych powiązań zewnętrznych i wewnętrznych, rozwój sieci drogowej:
 - nr 53, odcinek: Rozogi – gr. woj. (klasa G), postulowana do podniesienia do klasy GP;
 - nr 59, odcinek: Mrągowo – Nawiady – Rozogi (klasa G), postulowana do podniesienia do klasy GP;

- Infrastruktura techniczna:
 - Sprawnie funkcjonujące systemy zaopatrzenia w wodę w całym województwie;
 - Sprawnie funkcjonujące systemy utylizacji ścieków w oparciu o wysokosprawne technologie w całym województwie;
 - Spójny i sprawnie funkcjonujący system przesyłu i dystrybucji gazu zapewniający bezpieczeństwo dostaw;
 - Poprawa efektywności dostaw i zużycia energii;
 - Zwiększanie wytwarzania energii z OZE;
 - Sprawnie funkcjonujące, efektywne systemy ciepłownicze oraz indywidualne zaopatrzenie w ciepło;
 - Integracja telekomunikacyjna województwa;
 - Zintegrowanie i usprawnienie systemu gospodarki odpadami w sposób zapewniający ochronę środowiska i ochronę zdrowia ludzi zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022”;
- Obronność i bezpieczeństwo państwa:
 - Zapewnienie odpowiednich warunków przestrzennych do funkcjonowania systemu obronności i bezpieczeństwa państwa.

Omawiana Gmina znajduje się w obszarze zagrożonym trwałą marginalizacją, na których występuje kumulacja problemów ekonomicznych. W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa określono również rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, nawiązujące do gminy Rozogi dotyczą:

- Ochrony środowiska:
 - Odtworzenie kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta rzeki Rozoga w km 47+570-55+060, gm. Rozogi;
 - Budowa i rozbudowa Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK);
 - Ochrona zasobów przyrodniczych wybranych alei województwa warmińsko-mazurskiego poprzez poprawę stanu istniejących siedlisk i wykonanie nasadzeń w ramach działań ZIELONA DROGA (WB) Ochrona i zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych pachnicy dębowej oraz siedlisk chronionych gatunków porostów w obrębie cennych przyrodniczo alei na wybranych odcinkach dróg wojewódzkich województwa warmińsko-mazurskiego;
- Infrastruktury społecznej:
 - Wsparcie obszaru kultury w województwie warmińsko-mazurskim poprzez realizację projektów infrastrukturalnych kluczowych dla rozwoju regionu i państwa, służących rozwojowi kultury i dziedzictwa kulturowego;
 - Rozwój klastrów energii w województwie warmińsko-mazurskim poprzez realizację projektów służących rozwojowi energetyki na poziomie lokalnym;
- Infrastruktury komunikacyjnej:
 - Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – promocja (WB) Wykreowanie markowego produktu turystycznego Trasy Rowerowej Polski Wschodniej oraz stworzenie wizerunku województwa, jako miejsca atrakcyjnego dla turystów zainteresowanych wypoczynkiem aktywnym, zwłaszcza turystyką rowerową.

15.5 WARMIŃSKO-MAZURSKIE 2030. STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO

Strategia „Warmińsko-Mazurskie 2030”, przyjęta Uchwałą nr XIV/243/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 18 lutego 2020 r., stanowi odpowiedź na wyzwania rozwojowe województwa warmińsko-mazurskiego, które mają za zadanie podnieść jakość życia, ograniczyć wykluczenie społeczne i bezrobocie, realizować politykę spójności terytorialnej oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Istotą Strategii jest wskazanie wyzwań, przed którymi aktualnie stoi województwo oraz celów rozwoju, które te problemy pozwolą rozwiązać.

W ramach Strategii sformułowano cel główny: *Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy*, gdzie poprawa spójności powinna być osiągnięta w kontekstach inteligentnych specjalizacji, regionalnym i bałtyckim. W Strategii wyznaczono cele strategiczne z szeregiem celów operacyjnych. Układ celów strategicznych prezentuje się następująco:

- *Kompetencje przyszłości* (wyzwania rozwojowe, innowacyjność, oferta nowoczesnych usług sektora prywatnego i publicznego);
- *Inteligentna produktywność* (działalność gospodarcza, podmiotem celu są firmy i instytucje otoczenia biznesu);
- *Kreatywna aktywność* (wykorzystanie potencjału mieszkańców do wzmacniania innych zasobów regionu, w tym wzmacniania więzi społecznych);
- *Mocne fundamenty* (elementy fundamentu rozwoju: mieszkańcy, środowisko przyrodnicze, infrastruktura).

W *Strategii Warmińsko-Mazurskie 2030* wyznaczono obszary problemowe, tj. tzw. obszary strategicznej interwencji (OSI). Gmina Rozogi zakwalifikowana została do obszaru strategicznej interwencji - Obszary marginalizacji. Obszary marginalizacji stanowią najsilniej wyludniające się OSI spośród wyróżnionych obszarów. Charakteryzuje go ponadto powolny wzrost zamożności gmin i znaczący wzrost przedsiębiorczości przy niewielkim wzroście liczby pracujących oraz liczby organizacji społecznych na 1000 mieszkańców. W gminach podlegających marginalizacji udział środków europejskich w stosunku do dochodów własnych jest zdecydowanie najwyższy, natomiast wartość tych środków w przeliczeniu na jednego mieszkańca daje obszarowi drugie miejsce w województwie.

W kontekście gminy Rozogi zastosowano poniżej przedstawione cele strategiczne:

Tab. 53 Cele strategiczne, a OSI Obszary marginalizacji – perspektywa 2030

CEL	OCZEKIWANE EFEKTY INTERWENCJI	OCZEKIWANA ZMIANA PRZESTRZENNA
Kompetencje przyszłości	- Dobra dostępność do usług publicznych o wysokiej jakości; - Odnowione funkcje obszarów zdegradowanych; - Rozwinięta e-administracja.	- Sieć centrów rozwoju lokalnego.
Inteligentna produktywność	- Włączenie w inteligentne specjalizacje regionu; - Przedsiębiorcze dzieci i młodzież; - Rozwinięta ekonomia społeczna.	
Kreatywna aktywność	- Osoby starsze włączone w programy aktywności społecznej; - Aktywne i efektywne partnerstwa lokalne i ponadlokalne.	- Przygotowane tereny zgodne z polityką przestrzenną uwzględniającą suburbanizację.
Mocne fundamenty	- Uzupełnione braki w zakresie infrastruktury technicznej; - Satysfakcjonująca dostępność komunikacyjna; - Przełamana peryferyjność przygraniczna; - Wysokie wykorzystanie OZE i czyste środowisko; - Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze.	- Powiązania funkcjonalne na linii najbliższe miasto – wieś; - Powiązania funkcjonalne na linii ośrodek powiatowy – wieś; - Atrakcyjne przestrzenie wypoczynku.

Materiał źródłowy: Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego, 2020.

15.6 PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO DO ROKU 2030

Obowiązujący Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030 został przyjęty uchwałą Nr XXIV/382/21 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 16 lutego 2021 r. Program wskazuje cele w zakresie ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego. Treść Programu oraz jego założenia zostały opracowane zgodnie z Wytocznymi, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów dotyczących adaptacji do zmian klimatu, a także zagadnień horyzontalnych.

W Programie zostały określone obszary (dziedziny) interwencji, dla których przyjęto zadania w ramach poniższych kierunków interwencji:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza: Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu;
- Zagrożenia hałasem: Poprawa klimatu akustycznego w województwie warmińsko-mazurskim;
- Pola elektromagnetyczne: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi;
- Gospodarowanie wodami: Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) – rzecznych, jeziornych, przejściowych i jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), Ochrona przed niedoborami wody i powodzią poprzez zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wodnych i zmniejszenie ryzyka powodziowego;
- Gospodarka wodno-ściekowa: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej;
- Zasoby geologiczne: Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi;
- Gleby: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu;
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów: Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa warmińsko-mazurskiego;
- Zasoby przyrodnicze: Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej, Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, Zwiększanie lesistości;
- Zagrożenia poważnymi awariami: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków.

15.7 STRATEGIA ROZWOJU OBSZARU FUNKcjONALNEGO POŁUDNIOWE MAZURY 2030

Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Południowe Mazury 2030 przedstawia kierunki rozwoju dla obszarów powiatu szczycieńskiego, działdowskiego, nidzickiego i piskiego. Strategia zawiera zbiór celów i planów działania Samorządu Powiatowego, które w perspektywie długookresowej – do roku 2030, powinny skutecznie oddziaływać na poprawę warunków życia i rozwój powiatów. W ramach strategii sformułowano 5 celów strategicznych oraz szereg celów operacyjnych opierających się na czterech domenach strategicznych: infrastruktura publiczna i środowisko, gospodarka, usługi publiczne oraz aktywna wspólnota.

W ramach procesu planowania strategicznego wyznaczono cztery domeny strategiczne oraz sformułowano 5 celów strategicznych:

I. Infrastruktura publiczna i środowisko:

- Cel strategiczny 1. Tworzenie warunków dla dynamicznego wzrostu gospodarczego w oparciu o wydajny układ komunikacyjny i tworzenie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych;

- Cel strategiczny 2. Zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców poprzez efektywną gospodarkę energetyczną, ochronę ziemi, powietrza i środowiska naturalnego;

II. Gospodarka:

- Cel strategiczny 3. Dywersyfikacja struktury gospodarczej Obszaru Funkcjonalnego przy wykorzystaniu unikatowego potencjału zasobów lokalnych - dziedzictwa przyrody i kultury;

III. Usługi publiczne:

- Cel strategiczny 4. Budowa zintegrowanego systemu wyspecjalizowanych usług publicznych w obszarach zabezpieczenia społecznego, opieki senioralnej, ochrony zdrowia;

IV. Aktywna wspólnota:

Cel strategiczny 5. Wzmacnianie potencjału społeczeństwa obywatelskiego poprzez rozwijanie potencjału kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwój instytucjonalny.

W celu poprawy dostępności komunikacyjnej Obszaru Funkcjonalnego Południowe Mazury, planowane jest utworzenie korytarza transportowego *Via Masuria*. Planowana inwestycja łączyłaby odcinek drogi od obwodnicy Nidzicy, połączonej z S7, poprzez Wielbark, поближе Portu Lotniczego w Szymanach, przez Szczytno, następnie przez teren gminy Rozogi (Spaliny) do Pisza, a dalej przez Białą Piską do Szczuczyna (woj. podlaskie). Realizacja korytarza transportowego wiązałaby się również z inwestycjami dotyczącymi rozbudowy i modernizacji sieci dróg powiatowych, które łączyć będą OF z drogami wyższego rzędu oraz budowy sieci ścieżek rowerowych *Via Masuria* połączonych z korytarzem transportowym.

16 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne przez „obszary szczególnego zagrożenia powodzią” rozumie się:

- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 244 (w/w Ustawy), stanowiące działki ewidencyjne,
- pas techniczny.

W centralnej części Gminy, w dolinach rzecznych Rozogi i Szkwy wyznaczony został obszar szczególnego zagrożenia powodzią. Jego zasięg zidentyfikowany został a podstawie tzw. map zagrożenia powodziowego (MZP) opracowanych przez RZGW. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią w granicach Gminy obejmuje obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie (raz na 100 lat) oraz obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (raz na 10 lat)⁸⁹.

W stosunku do obszaru szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy zawarte w Ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Ponadto, obowiązują ustalenia Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., Dz.U.2016 poz. 1911) oraz ustalenia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru Dorzecza Wisły (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., Dz.U.2016 poz. 1841).

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne reguluje gospodarowanie wodami, w tym kształtowanie i ochronę zasobów wodnych, korzystanie z wód oraz zarządzanie zasobami wodnymi, sprawy własności wód oraz gruntów pokrytych wodami, a także zasady gospodarowania tymi składnikami w odniesieniu do majątku Skarbu Państwa.

Zgodnie z w/w Ustawą, m.in.:

- ochrona przed powodzią jest zadaniem Wód Polskich oraz organów administracji rządowej i samorządowej;
- ochronę przed powodzią prowadzi się z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym;
- ochronę przed powodzią realizuje się, uwzględniając wszystkie elementy zarządzania ryzykiem powodziowym, w szczególności zapobieganie, ochronę, stan należytego przygotowania i reagowanie w przypadku wystąpienia powodzi, usuwanie skutków powodzi, odbudowę i wyciąganie wniosków w celu ograniczania potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, w zakresie określonym w przepisach Ustawy oraz w przepisach odrębnych.

⁸⁹ Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie zawierają się wewnątrz obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie. Zatem zewnętrzną granicą obszaru szczególnego zagrożenia powodzią są obszary o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi.